PAUL LAZĂR TONCIULESCU EUGEN DELCEA

SECRETELE TERREI

ISTORIA ÎNCEPE ÎN CARPAȚI

- *RAMANIA (România) - "Izvorul Neamurilor" din Biblie*
- *"Nepoţii" noştri din... Eur-Asia şi America Latină !*
- *Iisus Christos = legenda lui Zalmoxis*
- *Bucureşti - "Noul Ierusalim",*
  România - "Pământul Făgăduinţei"

Editura OBIECTIV CRAIOVA

NOTA EDITURII:

Editura "OBIECTIV" - Craiova nu are nimic în comun cu efemeridele publicaţii *"Obiectiv de Gorj"*, *"Obiectiv mehedinţean"*, *"Obiectiv de Dâmboviţa"*, *"Obiectiv"* de Braşov etc. Ele nu reprezintă altceva decât **furturi de proprietate intelectuală**, pentru care cei vinovaţi vor fi **sancţionaţi de lege**.

Copyright:

Editura OBIECTIV CRAIOVA

Tel/Fax: 051/418.943, 094.708.957
OP 8, CP 812 - Craiova

Tipărit la: PRINTEX S.R.L. Craiova

Tehnoredactare computerizată: Iulian Nicolae

ISBN: 973-99881-2-1

CUVÂNTUL EDITORULUI

În această vară, se împlinesc exact **trei ani** de când, ca editor al revistei *"OBIECTIV MAGAZIN"* (cu difuzare în Oltenia), m-am decis să debutez în branşa editorilor de carte. Ca fost ziarist (*"Cuvîntul libertăţii"*, *"Adevărul"*, *"Evenimentul zilei"*), când am devenit "mare întreprinzător" şi patron al revistei **"OBIECTIV MAGAZIN"**, mărturisesc acum, habar n-aveam de tehnoredactare, ce înseamnă chinul difuzării şi al asigurării salariilor pentru zeci de angajaţi şi colaboratori. Iar drept capital aveam un "disponibil imens" de 200.000 lei rămas nişte prin buzunare goale de ziarist... Nu mai insist pe această temă, fiind supra-abordată de mine, deşi ar fi bine să ştie şi cei pesimişti de fel că nimic nu e imposibil în viaţă!

La fel, când dl. Teodor Filip a insistat să-i editez ***"Războiul parapsihologic împotriva României"***, un manuscris pe care nu reuşise să-l publice până atunci, în ciuda unor vechi promisiuni, habar n-aveam ce înseamnă editarea şi difuzarea de carte. O nebunie, adică, în zilele noastre! Care te "prinde" însă şi îţi oferă şi unele **satisfacţii incredibile**, adeseori cu mult peste cele din presă... Aşa se explică, de fapt, de ce am continuat în acest domeniu, deşi, primul tiraj (1.000 exemplare), bănuiţi, nu mi-a adus decât pagubă financiară. Bănuiţi, totodată, că am fost mândru de această mică realizare, mulţumit că l-am făcut, într-adevăr, fericit pe dl. Teodor Filip şi am oferit "pieţii" o carte de excepţie, solicitată şi acum, după trei ani şi după ce tirajele au fost de mult epuizate.

Senzaţia de mulţumire sufletească a fost, cu adevărat, atât de mare, încât **am renunţat (15.10.1998) la revista "OBIECTIV MAGAZIN", la magazinele pe care le aveam (1.03.2000), la o parte din bunurile de preţ şi am continuat, fireşte, să editez cărţi**. O parte dintre ele, ca şi coperţi, le puteţi vedea pe coperta-verso. La acestea, mai puteţi adăuga două cărţi de poezii, una ştiinţifică, volumul I de la ***"Craiova Maxima"*** sau ***"Trezirea Marelui Dragon-China în reformă"*** *("cea mai completă carte despre China, apărută în Europa de Est"- afirmaţie Ambasada Chinei)*, plus trei titluri dorite de Primăria Craiova şi "câştigate" prin licitaţie. Fireşte, toate cu zbatere, stress, încasări "după năpârlirea leului" ş.a.m.d., pentru că ***unii consideră că trebuie să fie singurii în avantaj, iar alţii, plătiţi de stat, că un singur om poate (şi are obligaţia) să susţină singur imaginea clubului Universitatea, Craiovei şi României***, că de-aia e patron şi editor de carte!...

Am lucrat la cele mai importante cotidiane ale ţării, am contribuit la multe schimbări în bine în Craiova şi Oltenia (inclusiv a presei), am contribuit (uneori decisiv) la demiterea primilor trei prefecţi ai Doljului, am multe satisfacţii în presa scrisă dar acum, când mulţi mă întreabă de ce am renunţat la presă, pot spune un lucru sigur, pe care l-am punctat şi respectivilor: **nu se compară satisfacţiile (morale) din editarea de carte cu cele din activitatea de presă**.

Un cotidian este prea "prins" în nebunia zilnică din România (omoruri, violuri ş.a.), iar un săptămânal, ca să reziste pe "piaţă", trebuie să fie orice, numai "serios" nu! Într-o vreme, când lucram la *"Adevărul"* (1994-1995), ziarul se vindea în special pentru campania anticorupţie, la care contribuiam "en-gros"... Acum, pentru că nimeni nu mai ia nici o măsură, acest subiect de presă e de mult "fumat" şi aducător numai de procese!

Revista *"OBIECTIV MAGAZIN"*, pe care mulţi cititori ai cărţilor noastre o solicită şi acum, a avut **un succes de presă teribil**, neaşteptat (dar în timp), tocmai pentru compoziţia ei: anticorupţie, evenimente sociale şi sportive dar şi (50%) materiale instructive (OZN, istorie, servicii secrete, revoluţie etc.). **Nu însă şi un succes financiar**, pentru că, aşa au vrut politicienii de după 1990, **presa nu mai poate trăi decât din publicitate, sponsorizare** şi cine e fraier, ca director sau patron, să "pompeze" într-o revistă care îndrăzneşte să înfigă pickhamerul în corupţie?!...

Nu credeam, însă, că situaţia poate fi identică în editarea de carte, în condiţiile în care editezi cărţi de interes major (şi implicit de tiraj), chiar de interes naţional. **A le vorbi, în aceste vremuri, patronilor (şi chiar directorilor "de stat") de patriotism şi interes naţional, e de-a dreptul o glumă sinistră! Ei nu ştiu decât de frica presei (în general) centrale, care-i poate "plesni", eventual, cu o "dezvăluire" care să-i lase fără scaun...** Un exemplu (multiplu): m-am adresat (oficial) către ***"Ţigarete"*** **Tg.-Jiu, BCR, SNP Petrom** etc. (lista o veţi putea citi imediat!), a căror reclamă numai pe garduri nu o puteţi citi. Reacţia? Ei bine, de **ostilitate**! Îmi cer scuze, domnilor, că v-am deranjat şi v-am răpit din timpul dvs. preţios ! Ce aţi făcut în acest "timp preţios", probabil, vom afla în curând din presă, pe pagina 1 şi atunci ne vom da seama că eraţi prea "ocupaţi" ca să vă mai puteţi gândi şi la o chestiune, într-adevăr, de interes naţional...

Pentru că nu este deloc indiferent dacă această carte "ieşea" în 30.000 ex., cum a fost programată, şi la un preţ accesibil, de 30.000 lei şi nu de 50.000 lei, în aşa fel încât să afle cât mai mulţi români că n-au de ce să "intre" în Europa, deoarece strămoşii lor au format Bătrânul Continent....

Din fericire, **cititorii noştri** nu sunt toţi "miliardari de carton" şi nici funcţionari publici cu funcţii, încât să fie prea ocupaţi cu adunatul miliardelor ca să (nu) mai aibă timp pentru astfel de "mărunţişuri": interesul naţional, imaginea României etc. Ei **sunt cei care ne conving că trebuie să continuăm pe acest drum, că mai sunt şi români patrioţi**, nu numai preocupaţi să trăiască de pe azi pe mâine (sau în vile).

N-am făcut-o până acum dar am s-o fac în acest moment: voi publica, spre exemplu, **câteva fragmente din numeroasele scrisori primite de la cititori**, poate vor pricepe ceva anumite persoane (dacă au timp să citească asemenea cărţi):

• *"(...) sunt foarte bucuros că am găsit cărţile editurii dvs. (...) Trebuie să vă felicit pentru ceea ce faceţi. Adică, încercaţi să spuneţi lucrurilor pe nume şi să restabiliţi nişte adevăruri pe care unii încearcă să le discrediteze şi să le îngroape (...) ştiu că revista OBIECTIV MAGAZIN este o revistă ce se distribuie numai în judeţele Olteniei* (a fost suspendată în 15.10.1998 - n. E.D.) *şi de aceea aş dori să ştiu cum aş putea intra în posesia ei, bineînţeles abonându-mă la ea.(...) în numele celor care citim aceste cărţi, vă rog să continuaţi să le trimiteţi şi în oraşul nostru.* (**Paul Ladany – Covasna, jud. Covasna**) Răspuns: le-am trimis până acum dar directoarea Filialei Covasna a Rodipet a spus foarte clar că *"n-o interesează aşa ceva"* !

• *"Am o întrebare: de ce numai în provincie se scot cărţi adevărate? Cu deosebită stimă pentru eforturile dvs."* (**Liviu Sava- Sulina**)

• *"(...) doresc (...) să vă aduc, în primul rând, mulţumiri pentru apariţia cărţii «Marile Mistere ale Piramidei Oculte»"* (**Sebastian Rusan- M. Kogălniceanu**).

• *"(...) Credeţi că RAMANII veghează ?! Bine faceţi, căci suntem supravegheaţi de cel puţin trei forţe, dintre care una este... Nu, nu vă spun! Veţi afla singuri, dacă vi se va permite".* (**Alexandru Gamureac – Făurei**).

• *"Mult succes în continuare. Dacă aveţi cărţi poştale post-răspuns cu noi titluri de carte, le-am primi cu drag, aici, în «baltă», la Sulina".* (**Haralambie Smihur – Sulina**).

• *"Pentru anul 2001, vă doresc să vă dea Bunul Dumnezeu curajul şi puterea să aşezaţi pe hârtie Adevărul, pentru că unii şi-au dat viaţa, iar alţii, mult mai mulţi, ar face-o la fel, pentru a afla MARELE ADEVĂR, pe care o clică de neisprăviţi şi hoţi l-au furat".* (**Romeo Scurtu – Săcelu , Gorj**).

• *"Sunt un simplu cititor căruia i-a căzut în mână cartea «Marile Mistere ale Piramidei Oculte» şi recunosc, e o «bombă», aşa cum bine spuneaţi dvs* (în Cuvântul editorului al cărţii - n.E.D.). *Despre RAMANI am mai citit câteva ceva, prin câte o revistă, dar în această carte se face legătura cu Istoria şi Civilizaţia Omenirii şi mi se pare excepţional.*

Fie şi numai pentru faptul că aţi editat această carte, MARELE TIMP, despre care vorbeşte M. Eliade, vă va fi recunoscător. Cei ce vor citi aceste lucruri se vor simţi, poate, mai puţin «îmbrobodiţi» şi «ignoranţi», având o înţelegere diferită a lucrurilor." (**Alexandra Budacă – Galaţi**).

• *"În cartea Conspiraţia Satanei – vol. I, la pag.4, se face referire la revista OBIECTIV MAGAZIN din ian.1997. Am căutat această revistă la bibliotecile din Severin şi n-am găsit-o. De aceea, vă rog a-mi indica şi cum pot intra în posesia acestei reviste".* (**Ion D. Lascu – Dr. T. Severin**).

Noi am "sponsorizat", în 1998, Biblioteca Judeţeană din Dr.Tr.Severin cu o colecţie (incompletă) a revistei OBIECTIV MAGAZIN dar această semnalare nu ne miră, deoarece, chiar în Craiova (Biblioteca Judeţeană "Teodor Aman"

fiind "sponsorizată" copios, în mai multe rânduri), revista noastră nu apărea, în aprilie 2001, în evidența la îndemâna cititorilor! Noi știam că OBIECTIV MAGAZIN a fost o revistă incomodă dar...nici chiar așa!...

"Suntem foarte interesați de tipul de cărți pe care le publicați (...)" (**Niculina Anghel - Timișești, Neamț**).

"Cu sincere mulțumiri și urări de sănătate" (**prof. Floriana Dinu – Bacău**).

La toate acestea, se adaugă o scrisoare la care țin foarte mult, cea a domnului **conf. univ. dr. Gheorghe Iscru**, din care spicuiesc:

"(...) ceea ce faceți este o acțiune temerară și chiar riscantă.(...). Nu uitați că arheologii noștri, de azi și de până acum, nu agreează teza autonomiei noastre din străvechime. Cea mai mare bătălie e de dat cu ei, din păcate!"

Mania grandorii? În condițiile în care nu suport prea-românescul "Să trăiți!", pe care îl auzi când vrei și când nu vrei, răspunsul este unul singur: NU! Pur și simplu, am vrut ca să vadă și "unii" că nu tot românul e preocupat doar de milioane, miliarde, vile (un termen de origine tracă, însemnând..."*casa stăpânului*"), că alții mai sunt preocupați de ADEVĂR și de ȚARĂ...

În orice caz, cum am fost aproape 20 ani în postura de a recepta exagerata umilință a conaționalilor și cum n-o suport, indiferent de condiții, vă asigur că aceasta a fost pentru prima și ultima oară când am publicat asemenea mesaje de apreciere și încurajare...

Oricum, dacă, după atâtea cărți apreciate (de unii), editate cu mijloacele financiare "criminale" pentru orice altă editură (fără "infuzii" masive din exterior sau interior), pot fi mândru de ceva, este vorba de prezentul volum! Sper să nu se supere nici unul dintre colaboratori, toate celelalte cărți au fost interesante și de succes, dar visul meu mai vechi era să dovedim, o dată pentru totdeauna, un mare adevăr: **ARDEALUL ESTE MUMA CIVILIZAȚIEI UMANE POST-DILUVIENE**. Nu întâmplător, în limba dacilor, **HAR-DEAL** însemna ***"Casa (Grădina) Domnului"***, nu întâmplător, pe Otopeni, Papa Ioan Paul al-II-lea numea România ***"Grădina Maicii Domnului"***...

Iar dacă priviți un glob pământesc / o hartă și veți citi prezenta carte, veți afla că, aproximativ în 10-12.000 î.e.n., când a avut loc Marele Dezgheț (Potop?), întreaga Europă Occidentală a fost acoperită de ghețari și ape și **o singură zonă europeană a putut fi salvată de urgie: Cetatea Munților (Ardealul)**. Priviți încă o dată harta și vă veți convinge de acest adevăr, în condițiile în care ghețarii au "curs" din Peninsula Scandinavă...

Despre primordialitatea zonei Carpaților în "nașterea" civilizației umane post-diluviene ("moderne", putem să-i spunem) **au scris puțini, foarte puțini. Deși elemente ajutătoarea sunt din belșug!** După **Nicolae Densușianu,** tratat chiar cu condescență de marele Nicolae Iorga, încercările au fost mai mult decât palide până la **Paul Lazăr Tonciulescu**, **Adrian Bucurescu** sau **dr. Napoleon Săvescu** (îmi pare rău dacă am uitat pe cineva). Culmea este că **cei mai aprigi susținători ai acestui adevăr sunt... savanții**

ruși ! Știm cu toții problemele pe care le-a avut România cu vecinul de la Răsărit (URSS-Rusia) în ultimele secole și, cu atât mai mult, aceste dovezi științifice sunt de netăgăduit, fără bănuială... Le veți găsi în paginile viitoare.

Foarte puțini au avut însă, îndrăzneala să meargă până la capătul adevărului. De fapt, nici unul ! Fiecare a scos în evidență dovezi extraordinare dar secvențiale. **Acum, suntem în măsură să dovedim că, într-adevăr, civilizația umană post-diluviană s-a "născut" în Carpați! Că Oamenii Primordiali de care vorbesc tăblițele sumeriene s-au născut aici și s-au împrăștiat în toată lumea, Sumer, Egipt, Ind, Grecia, Roma, chiar și în America Latină. Că vechea Atlantidă era locuită de etruscii plecați din Maramureș(?!), că Hyperboreea era în această zonă, că la Porțile de Fier se aflau Coloanele lui Hercule, nu în Gibraltar, că Iisus era, de fapt, un trac din Moesia** (se citește Mesia), **provincie înființată în 15 e.n.** (când Iisus avea 19 ani), **că 42 din cei 82 de împărați romani au fost traci (plus cei 7 primii regi, etrusci), că toate religiile Umanității au fost create în Emisfera Boreală și au avut la bază credințele din Carpați, că toate marile sărbători ale Omenirii au pornit cu milenii în urmă, din această zonă, fiind "interpretate" etc. etc.**

Materialul și subiectul fiind extrem de vaste, este clar că ele nu pot fi epuizate în acest volum și că **va fi nevoie de o continuare**. Deocamdată, **în acest prim volum, veți fi beneficiarii unor informații de senzație dar bine instrumentate științific**. Precizez, de la bun început, pentru a nu exista dubii, că **toată "instrumentarea" tipic istorică, științifică, îi aparține domnului Paul Lazăr Tonciulescu**, un savant de primă mărime al României în acest domeniu. Dacă veți constata că acest volum, spre deosebire de greoaiele tomuri specifice istoricilor de profesie, este mult mai accesibil, informațiile se reține mai ușor și sunt mai plăcute lecturii, și apar anumite informații, aparent senzaționale,"dincolo" de tipicul istoricilor, atunci vă puteți gândi la subsemnatul... Pentru că nici nu știți cât de greu este să triezi informațiile unui savant, mai ales în istorie, și să le prezinți într-o formă unitară, din care să înțeleagă toată lumea "firul roșu" !.. V-o spune unul care, din 100 de cărți citite (ca exemplu), a constatat că... jumătate sunt trimiteri la sursele de documentare! Ca editor, bănuiți, nu puteam accepta o asemenea... catastrofă editorială! Poate să se supere cine vrea, suntem într-o "economie de piață" de oameni săraci și, dacă vrem să mai facem și cultură (istorie, de exemplu), trebuie să ne supunem regulilor ei. Adică, indiferent de subiect, trebuie să oferim cititorilor un motiv de a cumpăra cartea, nu doar o dovadă a erudiției autorului. Motiv pentru care, deși cartea de față are o bibliografie de excepție, am evitat interminabilele trimiteri în subsol (atât de obișnuite și obositoare!), mulțumindu-ne (ca la *"Marile Mistere"*) să facem doar trimiteri la bibliografie. Veți constata, însă, că aceste trimiteri nu sunt în ordinea apariției, pentru simplu motiv că e vorba de doi autori și de un timp extrem de scurt de "cuplare" a materialului.

Sper ca acest lucru să vă deranjeze mai puțin și să fiți mai încântați de forma finală a cărții, de informațiile oferite. Cine este savant, știe prea multe ca să aibă nevoie să citească doar paginile indicate, iar cine e doar un "simplu cititor", sunt convins, nu e prea interesat de sutele de subsoluri, îi ajunge bibliografia!...

Când va apărea volumul II al acestui titlu? Documentarea este deja făcută, informațiile sunt, cu adevărat SENZAȚIONALE (nu glumesc!), dacă nu "cad în greșeala" de a face vreun infarct sau de "a da în cancer" până atunci, dacă difuzorii nu sunt "lămuriți", între timp, să renunțe la contractele cu noi, o asemenea carte fiind..."antinațională" pentru unii "români" care "ne vor binele" ("cu forța"), dacă încasările nu vor veni "la iarnă", atunci, acest volum II va fi pe "piață" **în această toamnă**...

Nu-i așa că e ciudat, dacă nu straniu!, să-ți faci probleme pentru viitorul și viața ta când produci un eveniment național pe care alte țări îl plătesc cu milioane de dolari?!

Reacția nu este, însă, întâmplătoare. În revista **OBIECTIV MAGAZIN**, am publicat multe articole și informații în premieră națională, altele cu grad de risc maxim, pentru a nu deranja la culme o serie de trădători de țară sau pe unii atât de îmbibați de internaționalism și europenism ca să mai înțeleagă ce înseamnă românismul și patriotismul... Concrete, palpabile, nu demagogice!

Spuneam, anterior, că reacția nu este întâmplătoare. Nu este nici măcar "la cald". Două tentative de "asasinat auto" în numai două săptămâni (15.10-2.11.99) și pe două rute total diferite (autostrada București-Pitești și DN Bistrița-Tg.Mureș), ratate la fracțiune de secundă, sper că sunt exemple convingătoare...

În concluzie, cred că **este cazul ca, în sfârșit, instituțiile statului român să se implice! Firește, în sens pozitiv și în mod concret**. Pentru că **MIZA ESTE IMENSĂ**, domnilor! Și până acum, Editura OBIECTIV a promovat ADEVĂRUL și ROMÂNISMUL și nu am solicitat nici un sprijin. Ne-am dus crucea singuri... Acum, însă, repet, **miza este prea mare pentru a fi lăsată la cheremul întâmplării. *"Istoria începe în Carpați"***, volumul de față și cel următor, poate și trebuie să devină un *"spărgător de gheață"*, **un deschizător de pârtie pentru un nou drum spre Europa**. Unul parcurs demn, în picioare și nu pe brânci!... Imaginea înghețată la stadiul de derizoriu, insultător, a României trebuie făcută țăndări și **cel mai mare aliat al nostru** în această acțiune **ne este tocmai trecutul**, vechi și glorios, al zonei carpato-dunăreano-pontică...

O asemenea miză națională nu poate fi lăsată doar pe umerii firavi ai unei edituri, cu toate bunele sale intenții. **Românii sunt urmașii legitimi ai Oamenilor Primordiali, al primului popor al civilizației umane post-diluviene (pelasgii), al unor popoare ce au marcat decisiv Istoria Universală și evoluția Omului (tracii și geto-dacii), iar aceste adevăruri trebuie popularizate cum se cuvine, în țară și în lumea largă!...**

În condițiile în care, e bine știut, **Ungaria cheltuie**, de exemplu, **1 miliard USD pentru imaginea sa**, Statul român ar trebui să se implice și el serios într-un proiect de anvergură pentru a-și "vinde" mai bine "marfa" sa cea mai de preț: **trecutul de zonă fondatoare a Europei și civilizației umane**. Firește, volumul de față poate fi doar un început, pentru că arheologia română nu are nevoie decât de fonduri și de timp pentru a scoate la iveală noi dovezi senzaționale în favoarea României...

Cu sprijinul Ministerului Educației și Învățământului, elevul român, "bombardat" până acum cu manuale alternative scandaloase, poate afla, în sfârșit, că poate fi mândru de trecutul țării sale, de numele de român...

Cu sprijinul Ministerului Culturii, tot românul poate afla și el, la un preț rezonabil, același lucru. Din rețelele de difuzare sau biblioteci.

Cu sprijinul Președinției, Guvernului, Ministerului de Externe, acest titlu poate fi tradus și difuzat peste granițele țării, astfel încât și *"homo europensis"* să se convingă de un adevăr: ca nepot al nostru, s-a comportat, până acum, ca un copil răsfățat ce refuză să-și mai primească bunicii în casa comună...

Ministrul Finanțelor afirma recent , în fața scriitorilor, că se va implica în mod concret, în viitor, în cazul unor proiecte de mare interes. Așteptăm și faptele, domnule ministru!

...**Românii sunt singurul popor din lume care și-a păstrat obiceiurile, tradițiile, legendele, de foarte multe milenii. Un astfel de popor care, mii de ani, nu a dus războaie de ocupație, dar a suportat invazia alogenilor timp de 2.000 ani, fără să-și altereze ființa națională, obiceiurile, portul bunătatea, ospitalitatea etc., își merită, cu adevărat, rolul multimilenar de Centru Spiritual al Lumii, pe care i-l întrevăd tot mai mulți.** De exemplu, nu poți să nu-l crezi pe Sadhu Sundhar Singh, profet indian care, în anii '20, nu vorbea numai de **Noul Canaan** din România și de **Noul Ierusalim** din București, ci și de **Casa Popoarelor** din Biblie = Casa Poporului (în care va reveni Iisus) sau de Canalul Dunăre-Marea Neagră, cu descrieri precise!...

Toate aceste adevăruri sunt cunoscute deformat de atotputernicii Lumii, care, poate fără să știe, se închină la simboluri izvorâte din zona Carpaților.

De aceea, **orice întârziere în demonstrarea, la nivel mondial, a originii reale (din Oamenii Primordiali) a poporului nostru, a continuității de cel puțin 12 milenii pe acest pământ, nu ne poate aduce decât prejudicii !** Iar cine pune din nou vechea și "șmechera" întrebare *"Are cineva ceva cu România, ce să aibă?!"* poate afla acum câteva secrete vechi de zeci de secole.

Nu întâmplător, unele popoare și-au păstrat, de-a dreptul incredibil, anumite credințe timp de multe milenii.

Nu întâmplător, privite cu atenție, decriptate în anumite corelații, datele istorice spun... enorm de multe!

Nu întâmplător, miturile sunt aproape identice pe tot Globul în ce privește Potopul.

Nu întâmplător, zona Carpaților a dat o serie de mari savanți sau a schimbat mersul istoriei.

Nu întâmplător, după fiecare ocupație vremelnică, actuala Românie a ieșit refăcută și revigorată. După invazia romană, Imperiul Roman a fost... ocupat de împărați traco-daci. După ocupația germană din 1918, s-a înfăptuit visul bimilenar al României Mari iar după cea din 1940-44, Ardealul a fost recucerit. Să mai spun și că, după ocupația sovietică, URSS s-a destrămat?!...

Toate acestea nu sunt doar supoziții. Ele se bazează pe date concrete și multe informații, oferite, în general, tocmai de cei care vor să ne ignore sau să ne anuleze calitatea de **Popor Primordial**...

Fiecare e liber să creadă ce vrea. Cu o condiție: să nu trăiască în lumea prejudecăților...

Când am publicat *"Cuvântul editorului"* din *"Conspirația Satanei -Ținta România"*-vol. I, mulți au fost neîncrezători. Au citit, s-au mirat și au rămas în expectativă.

Când am dezvoltat (dublat) abordarea acestui subiect, în Capitolul introductiv din *"Marile Mistere ale Piramidei Oculte"*, reacția a fost deja într-o creștere exponențială! Prima oară nu avusesem ocazia/spațiul pentru a dezvolta subiectul, și dovezile din a doua "încercare" deja au convins...

Acum, după o carte scrisă științific, cu argumente istorice clare, probabil nu veți mai avea nici un dubiu asupra unor afirmații anterioare. Iar după cum v-am obișnuit până acum, unele anticipații vor fi demonstrate, pe larg, în volumul viitor.

Bănuiți acum cauza reacției anterioare. **Miza este imensă pentru România și nu are dreptul nici un individ** (indiferent de grad, funcție sau nume) **să saboteze o astfel de acțiune, poate la fel de importantă ca intrarea în NATO sau UE !** Iar mania grandorii ? Nu ! Un adevăr pe care trebuie să-l priceapă toți cei care ne conduc, dacă nu vrem să mai fim la cheremul *"Cooperativei Mondiale"*, să nu mai fim luați la *Penalty* când vor granzii *"Campionatului Mondial"* și să ne putem construi, în sfârșit, o altă viață, chiar și cu sprijinul *"Federației Mondiale"*...

Pe cei care n-au vrut să priceapă aceste lucruri, ne-au ignorat total demersul pentru imaginea țării (idee prezentată explicit în adresa oficială remisă), **ori s-au arătat chiar ofensați că i-am deranjat cu așa ceva** (și nu, eventual, cu un concurs de Miss Piranda 2001), **îi veți afla din tabelul ce urmează**. Poate, după aceste pagini și acest volum, vor înțelege că o reclamă pentru imaginea țării este mai importantă decât una pentru salvarea scaunului...

Lectură plăcută !

Eugen **DELCEA**

NOTĂ: Mulțumim sponsorului S.C. SOFTRONIC S.R.L. Craiova

LISTA CELOR PREA "SĂRACI"
pentru a susține imaginea României

1."Bere"	Craiova
2.Camera de Comerț și Industrie "Oltenia"	Craiova
3.Top Edge	Craiova
4.Media Sud	Craiova
5.Cora Internațional Grup	Craiova
6.General Comi	Craiova
7.ASTRA	Craiova
8.S.C. TCIF	Craiova
9.AIM	Craiova
10.Olmec	Craiova
11.Foraj Sonde	Craiova
12.Microcomputer Service	Craiova
13.PECO	Craiova
14.MAT Magrit	Craiova
15.Mercur	Craiova
16.Bancpost	Craiova
17.BCR	Craiova
18.Banca Transilvania	Craiova
19.Jiul	Craiova
20.Extensiv	Craiova
21.SUCPI	Craiova
22.COREMI	Craiova
23.ASIT	Craiova
24.Banca Ion Țiriac	București
25.Nederlanden	București
26.BCR	București
27.Gourmet Prod	București
28.Romtrans	București
29.Asirom	București
30.Grupul IMSAT	București
31.Lahn Media Press (revista "Auto Motor Sport")	București
32.Nissan România	București
33.Romcar	București
34.Mazrom Motors	București
35.Tehneco Automobile România	București
36.Automobile Bavaria	București
37.Toyota Motor	București
38.Forum Auto (Volvo)	București
39.Toyota România	București
40.Auto Press Group / revista Auto Mondial	București

41.Auto Media / revista Auto show	Bucureşti
42.Erebus (Opel)	Bucureşti
43.Brau Union	Bucureşti
44.Metanef	Bucureşti
45.Tofan Grup	Bucureşti
46.Rompetrol	Bucureşti
47.Mobifon (Connex)	Bucureşti
48.Zepter International România	Bucureşti
49.SNP Petrom	Bucureşti
50.Romstal Impex	Bucureşti
51.Valrom Industrie	Bucureşti
52.Shell România	Bucureşti
53.Ana Electronic	Bucureşti
54.Uzinexport	Bucureşti
55.Industrialimportexport	Bucureşti
56.Uzinsider	Bucureşti
57.SVM Intermob	Bucureşti
58.Mobil Rom (Dialog)	Bucureşti
59.Bancpost	Bucureşti
60.Celule Electrice	Băileşti
61.Artego	Tg. Jiu
62.CNLO	Tg. Jiu
63.Rostramo	Tg. Jiu
64.Grimex	Tg. Jiu
65.Ţigarete	Tg. Jiu
66.Bergo	Tg. Jiu
67.PECO Mehedinti	Dr. Tr.Severin
68.Călimăneşti S.A.	Dr. Tr.Severin
69.Oltchim	Rm. Vâlcea
70.Automobile Dacia	Piteşti
71.Automecanica	Mediaş
72.AEM	Timişoara
73.Mecanica	Mârşa
74.Chimcomplex	Oneşti
75.Sidex	Galaţi
76.SIF Moldova	
77.ALPROM	Slatina
78.ALRO	Slatina
79.Sticla	Turda
80.Argus	Constanţa
81.Grup Transilvania	Oradea
82.Ulcom	Slobozia
83.Ultex	Ţăndărei
84.Dorna Apemin	Vatra Dornei
85.Romaqua Group	Borsec
86.Azomureş	Tg. Mures
87.Banca Transilvania	Cluj-Napoca

CUVÂNT ÎNAINTE

Istoria foarte veche a Omenirii a fascinat, de milenii sau secole, şi fascinează şi astăzi, chiar mai pregnant, oameni de ştiinţă, francmasoni, scriitori sau chiar "simpli cetăţeni". Adeseori, protoistoria apare într-un nimb de mister, trezind un interes maxim, ce poate devia uşor în noi legende, chiar şi acum la început de mileniu III.

Cum s-a format sistemul nostru solar? Cum s-a format Terra? Cum a apărut viaţa pe Pământ? Este valabilă teoria evoluţionistă a lui Darwin sau omul este o "minune extraterestră", creaţionistă, dumnezeiască? Sunt întrebări la care savanţii încearcă, de secole, să găsească un răspuns mulţumitor, fără să ajungă la un numitor comun.

Legendele continentelor şi civilizaţiilor (umane?) dispărute, fie că se numesc **Atlantida, Hyperboreea, Lemuria, Mu** etc., sunt mistere ce încă mai dăinuie, în ciuda nivelului ridicat de existenţă la care a ajuns Umanitatea începând cu secolul XX.

A existat un ***"experiment Terra"*** al unei (unor) civilizaţii extraterestre hiperdezvoltate? Este Pământul, în continuare, sub observaţie şi dirijare continuă? A existat Potopul? Omenirea actuală este rezultatul împrăştierii pe Glob a unei populaţii primordiale, conform legendei Turnului Babel? **De ce oamenii au aceeaşi structură genetică dar există patru rase?**

Numeroşi savanţi de marcă s-au arătat interesaţi de aceste "ecuaţii" nerezolvate ale istoriei Terrei. Şi nerezolvate au rămas...

De aceea, încă o încercare în domeniu, credem, nu are de ce să deranjeze. Dimpotrivă, ea poate să fie benefică. Cunoaşterea şi dezvoltarea se pot obţine, în general, pas cu pas, metodic, *"step by step"* cum spun englezii, iar o "cărămidă" în plus, la baza unei construcţii, nu strică niciodată... De multe ori însă, civilizaţia umană a cunoscut şi ciudate şi benefice "salturi înainte", izvorâte din inspiraţii neaşteptate. Fie ca această lucrare să constituie "scânteia" care să ajute la mersul înainte spre înţelegerea mai bună a istoriei Umanităţii, aflată încă într-o ceaţă densă...

Dintr-o serie de motive, obiective şi subiective, **Omenirea nu deţine prea multe urme şi dovezi ale vechii sale existenţe anterioare**, iar cele care mai există sunt adeseori contradictorii. **Doar miturile popoarelor Terrei, despre Potop, par a fi la unison.**

Din acest motiv, pe această bază şubredă şi mereu mişcătoare, unii au construit sau vor să construiască adevărate "scenarii", în folos de grup, naţional sau globalist. Pentru că ***"cine stăpâneşte trecutul, stăpâneşte viitorul"!*** Iar Paul Ştefănescu, în "Enigme ale istoriei universale", vol. I, pag. 5 (Ed. Vestala, 2001), observa foarte bine: *"Propaganda şi manipularea opiniei publice, iată principalii parametri care jalonează întreaga istorie a omenirii".*

De-a lungul veacurilor, **Terra a devenit o ... planetă de *"popoare alese"*!** Aproape fiecare popor mai cunoscut din istoria Omenirii şi-a construit mituri în care se consideră drept *"Fiii zeilor"*.

Aztecii ajunseseră să se creadă popor ales şi erau convinşi că primiseră misiunea divină de a purta războaie, de a oferi sângele prizonierilor lor pentru hrana zeului Tonatiuh, menţinând astfel în viaţă cel de-al 5-lea Soare.[28]

Vechii greci considerau că, după Potop, o lume nouă se năştea: de-o parte elinii, din neam de titani, deci de zei; de alta, ceilalţi oameni, născuţi din pietre.[82]

Vechii egipteni îşi expuneau şi ei cu mândrie un trecut îndepărtat, în care ţara de pe Nil fusese condusă de regi sau semizei.

În ce-i priveşte pe **urmaşii lui Isra-El**, este arhicunoscut că, de milenii, aceştia se consideră "poporul ales" al "Dumnezeului unic, YAHVE", cu misiunea de a domina şi civiliza lumea. Deşi la vremea exodului din Egipt (între 1.433 şi 1.344 î.e.n., funcţie de autor), faraonii îi numeau *"Poporul Ciobanilor"*, şi-au stabilit începutul calendarului la 3.760 î.e.n., cu 1.637 de ani înainte de naşterea lui Avraam (2.123 î.e.n.).[2]

Zecharia Sitchin (probabil de origine iudaică), deşi admirator şi susţinător al primordialităţii civilizaţiei sumeriene, îşi trădează motivul entuziasmului când concluzionează[1]: Sumerul, regiunea popoarelor **semitice** (?!), este locul în care a înflorit prima civilizaţie umană. Poate aşa se şi explică de ce tăbliţele sumeriene (deşi netraduse în totalitate) sunt printre puţinele vestigii nedistruse, nedispărute şi bine păstrate în Vest, ori de ce o serie de cercetători sau scriitori occidentali (de origine iudaică) fac apologia primordialităţii civilizaţiei sumeriene...

Unul dintre aceştia este **Samuel Noah Kramer** *("Istoria începe la Sumer")*, cel mai vestit sumerolog şi care consideră că scrisul a apărut în Sumer, **neglijând total tăbliţele de la Tărtăria** (descoperite în 1961), mai vechi cu 1.000 – 1.500 ani...

Pe urmele sale a călcat hotărât Zecharia Sitchin, care a adus multe lucruri bune în descifrarea istoriei vechi a omenirii, dovedeşte rigoare de om de ştiinţă dar şi exagerări specifice neofiţilor, când trebuie să demonstreze că Ţara Zeilor era în peninsula Sinai.

Câteva exemple[1]: Zeus a venit de dincolo de Mediterana, via insula Creta; Afrodita a venit pe mare din Orientul Apropiat; Poseidon (Neptun) a venit călare din Asia Mică; Atena a adus *"măslinul rodnic, care creşte singur"* de pe pământul biblic; Orientul Apropiat se află la baza civilizaţiei occidentale; religia şi tradiţiile grecilor au ajuns la ei din Orientul Apropiat, prin Asia Mică şi insulele mediteraneene, etc, etc.

Profesorul Cyrus H. Gordon, citat de Z. Sitchin, considera, la rândul său, că limba minoică (din Creta) era *"un dialect **semitic**, de pe ţărmul estic al Mediteranei."*...

În ultimele decenii, însă, o nouă ofensivă ideatică şi mediatică încearcă să-şi facă loc, dând serios din coate, concomitent cu cea a globalizării anglo-saxone:

celţii – popor ales! Nu vă faceţi iluzii, **această nouă teorie nu combate "calitatea" de "popor ales" a arienilor**, cei folosiţi propagandistic de Hitler, dimpotrivă! O afirmă foarte clar **Robert Charroux**[31]: *"Precizăm, din nou, că noi înţelegem prin celţi arienii ieşiţi din Platoul Iranian, cărora nu li se cunoaşte numele, dar a căror migraţie principală furnizează ramura celtică."* Precizăm şi noi că aceste teorii, ale arienilor, ale celţilor "primordiali", vor fi practic "desfiinţate" în acest volum, de astă-dată cu argumente ştiinţifice şi nu cu dorinţe puse pe hârtie...

Robert Charroux este deja celebru în lumea întreagă şi cunoscut ca un neobosit cercetător al "vremurilor uitate". **Când vine însă vorba de propagarea mitului "celţilor civilizatori", R. Charroux suferă o transfigurare a obiectivităţii, ca şi Z. Sitchin. Uneori, însă, dincolo de pragul de înţeles al erorii umane!**

Deşi rigorile cercetării ştiinţifice impun mai mult expunerea propriilor argumente şi mai puţin combaterea altor teorii, nu putem lăsa nesancţionate o serie de afirmaţii din cărţile autorului francez, unele fiind **FALSURI GROSOLANE, ce fac parte din ofensiva tot mai hotărâtă a Vestului de dominaţie asupra Estului !** După cum se vede, nici cea economică sau politică nu par a fi suficiente...

Vom prezenta în continuare o serie de **idei şi afirmaţii "de bază" din cărţile semnate Robert Charroux** şi difuzate, în tiraje mari, în România:

- *"S-ar crede că Occidentului nostru îi e ruşine să fie patria-mamă a popoarelor de pe Terra."*
- *"Strămoşii noştri pre-celţi au emigrat în America de Nord, din Canada au trecut în SUA, apoi în Mexic. Este formal atestat de «Popol Vuh» al mayaşilor."*
- *"Celţii, strămoşii noştri, constituiau elita şi principala ramură a rasei albe."*
- *"Totul devine foarte clar dacă se admite că Tuatha Dé Danann sau mayaşii din continentul american erau celţi, originari din Celţia din Europa."*
- *"Franţa numără patru piramide. (...) Piramidele din Bretagne par clar mult mai vechi decât cele din Mexic şi poate decât cele din Egipt."*

(R. Ch. evită să spună de ce satul cel mai apropiat şi mai vechi din regiune se numeşte... Gaïna[47], sau că estimarea făcută în 1922 de un anume Gothland, de 4335 ani, este exagerată şi îndoielnică[47]...)

- religia celtică este primordială;
- 1 mai – o sărbătoare celtică devenită universală (vezi Armindeni la români!);
- Religia druizilor *"era universală şi se întindea din Galia până în India"*.
- Evreii sunt arieni.
- *"Cezar raportează că aceşti druizi arătau ca galii, descindeau din Dis Pater – Dumnezeu Tatăl."*
- Cuvântul celtic Dan intră în componenţa principalelor nume ariene scandinave şi slave (...), dacilor din România (!), germanilor şi sciţilor
- *"Celţii au colonizat globul"* (titlu).
- *"Totuşi, a existat o istorie a celţilor, istorie prodigioasă, pentru că aceşti*

strămoşi, scandinavi, vikingi, pelasgi (strămoşii traco-dacilor! – n.n.), *descendenţi ai atlanţilor şi navigatori pricepuţi, trebuiau să cucerească lumea, să se răspândească din Iran în Irlanda şi Iberia, să emigreze în jurul bazinului mediteraneean, în India, să traverseze pe vasele lor cu catarge Oceanul Atlantic, să iniţieze autohtonii americani, să formeze popoarele maya, incaş şi, în fine, să brăzdeze tot Pacificul de Sud, să populeze miile de insule din Micronezia şi Polinezia, în locul imensului imperiu Mu."*

• *"strămoşii noştri arieni"*: celţii, etruscii, fenicienii, etc.[31]

(Fenicieni erau semiţi, iar etruscii ... plecaţi din Carpaţi !)

• După migraţia arienilor (din Iran) în Occident (9.000 î.e.n.), a avut apoi loc migraţia celţilor pentru civilizarea lumii: *"Le revenea unor popoare* ***de sânge pur****, precum francezii, englezii, ruşii, germanii, americanii (!!), sarcina de a dezvolta la maximum şi până la nivelul atins odinioară de atlanţi şi de hiperboreeni civilizaţiile metalului, ale celulei şi ale atomului."*

(R. Ch. i-a uitat pe italienii/romani, sau, probabil , a vrut să enùmere Marile Puteri, cu excepţia Chinei... Încă o dată: Istoria poate deveni... legiune a Marilor Puteri!)

• celţii continentali: slavii, caucazienii, galii;

• *"Celţii sunt atlanţi"* (titlu);

• afinităţile sanscritei cu limbile celtice;

• Pelasgii – *"Celţii Orientului"* (!?);

• *"Lumea noastră s-a născut în Vest."*

• mayaşii şi olmecii – descendenţii celţilor; Mexicul este doar Ţara Gorganelor, de origine celtică;

• *"Incaşii erau celţi"* (titlu);

• *"Civilizaţia Terrei nu s-a născut în Sumer. (...) ea este de origine extraterestră şi celţii sunt moştenitorii ei direcţi şi glorioşi."*

• *"(...) civilizaţia celţilor era prima în Occident şi Orient, deci, mai veche decât civilizaţiile Egiptului, Greciei, Asiriei."*

• *"Cea mai veche ţară civilizată din lumea cunoscută ar putea fi Franţa, unde regăsim unelte de silex şi peşteri locuite datând cel puţin din mileniul 30 î.e.n."*

• *"Scrierea de la Glozel (Franţa) este cea mai veche pe care o cunoaştem şi, fără îndoială, mama scrierii feniciene."*

(R. Ch. nu dă semne să fi auzit de Tărtăria, deşi cartea a apărut în Franţa, în 1999 şi se laudă cu prietenia prof. Doru Todericiu...)

• *"etruscii erau celţi, urmaşi ai atlanţilor"* (?!);

• *"grecii ştiau că erau de sorginte celtică"* (?!);

• toreenii, nuraghienii, shardanii, hikoşii, fenicienii, islandezii, irlandezii, britonii, vikingii, bretanii, bascii, spaniolii, portughezii – toţi celţi!;

• Regii Angliei se trag dintr-o origine celto-ebraică!;

• *"Toate popoarele lumii pretind că se trag din strămoşi care au locuit Occidentul european. Toţi, mai puţin evreii."*[32] (Nu vor să intre în rând!)

Ei bine, nu toată lumea (nici măcar cea vestică) nu este chiar aşa de entuziasmată şi ... programată pe propagandă celtică". ***"Larousse"***, un nume care a făcut celebritate Franţei, în *"Cronologie Universală"*[35], menţionează clar, la pag. 40 şi 44: epoca marii expansiuni celtice a început (doar) în... **475 î.e.n.**, iar *"celţii intră în istoria scrisă"* abia după ce , în **390-386 î.e.n.**, cuceresc Roma şi distrug oraşul...

Iar dacă compatrioţii lui R. Charroux sunt mai puţin dedaţi compromisului, ca acesta, bănuiţi că un italian, urmaş al romanilor, poate fi şi mai "concret"!... **Indro Montanelli**, un ziarist şi istoric, extrem de obiectiv, chiar ironic, în ce priveşte istoria Romei, este necruţător cu galii (celţi) cei "divini": *"un popor barbar, de rasă celtă, care, veniţi din Franţa (la 431 î.e.n.), ocupaseră deja Câmpia Padului. (...) au jefuit Roma. (...) atacau, jefuiau şi se retrăgeau..."*[85].

Mai reamintim doar că **Burebista i-a învins pe boi şi taurisci în asemenea fel, încât aceste triburi celtice "divine" şi "civilizatoare" au ieşit de atunci din istorie** şi ne oprim aici. Nu fără a menţiona şi **tentativa unui doctor, Alexandru Bădin, refugiat prin Germania şi SUA, care încearcă acum, cu fonduri pe măsură, să-i convingă pe români că sunt urmaşii... celţilor!** Acest "caz" va fi tratat separat.

Până atunci, mai sunt de amintit, în treacăt, şi alte astfel de **alte teorii "exotice"**.

L.C. Vincent părea convins când scria: *"Toţi oamenii de rasă albă sunt fiii lui Israel. Acest nume de Is-ra-el, care vine de pe Mu, vrea să zică: din rasa lui Ra (...), primitiva şi adevărata rasă ariană a lui Israel, rasa pură a Soarelui, zisă de cristal, această rasă ALEASĂ, trăia în timpul Paradisului din Mu, astăzi pierdut! Semnul sfânt al iudeilor, svastika, ar fi simbolul forţelor ocult."*[31]

Toate bune şi frumoase pentru profani, numai că Ra şi Yahve (Dumnezeul evreilor) erau duşmani de moarte (vezi Vechiul Testament) iar Holocaustul a fost produs de Hitler sub semnul svasticii!...

Ca un corolar al ideilor propagate de Robert Charroux, cel mândru de sprijinul acordat oficial de Masonerie în scrierile sale, să consemnăm şi "certitudinea" exprimată de scriitorul **Wishar S. Cervé**, influenţat de rosa-crucienii din San – José (California, SUA): primul om a văzut lumina zilei în SUA iar misterioasele şi straniile personaje care au locuit pe Muntele Shasta (SUA) sunt ultimii descendenţi ai Imperiului Lemurian...

Lucrurile sunt, deci, foarte clare! Pentru unii, **istoria, şi în special cea veche**, mai "maleabilă" şi "ductilă" prin lipsa vestigiilor, **a ajuns marfă de export, de impus altora**, aşa cum se impuneau în antichitatea zeii altor popoare, pentru a fi dominate mai uşor... Iar ca o dovadă, relativ recent, Moscova a încercat să propage în Occident o nouă "teorie": regii Angliei sunt de origine moscovită iar Renaşterea a fost declanşată tot de artişti ruşi (emigraţi în Occident)... Orice reacţie atrage şi o contrareacţie!

În acest concurs atletic de "popoare alese", un singur popor, singurul din lume care nu a cunoscut sclavagismul şi a contribuit enorm la evoluţia pozitivă a Omenirii, tace mâlc şi suportă fără crâcnire lecţiile unor "nepoţi" ai săi, care, după ce au fost protejaţi, de-a lungul mileniilor şi secolelor, de toate relele lumii, acum îi dau palme după ceafă şi-l învaţă cum să meargă! De-a buşilea...

După experienţa "manualelor alternative", ne este tot mai clar că doar o mică neatenţie ne poate despărţi de pierderea istoriei naţionale! Vorbim de cea "apropiată", creştină, căci cea veche şi foarte veche sunt de mult un tabù!

Dacă noi nu suntem în stare să ne păstrăm şi să ne respectăm propria istorie şi urmaşii glorioşi, să ne apărăm legendele şi, prin aceasta, memoria şi identitatea naţională, atunci cine? Străinii? Dacă, cel puţin două milenii, o serie de documente şi probe, vestigii ale existenţei noastre ca popor, vechi şi civilizat, au dispărut în mod misterios, chiar dubios, mai putem spera să ne apere alţii identitatea?

Cine? "Sora cea mare", Franţa? Da? Bun, răsfoiţi atunci ***Larousse – "Cronologia universală"*** (Ed. Lider, 1998)! Veţi găsi acolo o serie de informaţii, absolut banale, despre alte neamuri şi popoare. Când vine, însă, vorba despre România, veţi constata (cu stupoare, sperăm) că aceasta nu există în istorie şi nici în prezent, iar dacă există este fie o anexă la evenimente, fie printre "băieţii răi"!... Nu credeţi? Să facem, atunci, o recapitulare:

• **"Nu există":** cultura Cucuteni etc., *"Gânditorul de la Hamangia"*, Nicolaescu-Plopşor şi scheletul descoperit de el (2 milioane ani vechime), Tărtăria, Burebista, Posada, statele româneşti, Mircea cel Bătrân, Ştefan cel Mare, Vlad Ţepeş, Mihai Viteazul, Horia, Cloşca şi Crişan, revoluţia de la 1848 în România, 1877, intrarea României în primul război mondial (1916), Marea Unire, Traian Vuia, Henri Coandă, Gogu Constantinescu, Emil Racoviţă, Victor Babeş, Ion Antonescu, 23 August 1944, Constantin Brâncuşi , Gh. Gh. Dej, Ceauşescu, revoluţia de la 22.12.1989...;

• **Se evidenţiază**: Iancu de Hunedoara şi Matei Corvin sunt unguri; a apărut (1897) cartea *"Dracula"* de B. Stoker; în 1916, Portugalia intră în război de parte Aliaţilor; la Trianon, Ungaria a pierdut 2/3 din teritoriu (Transilvania şi o parte din Banat); aug. '44 - *"insurecţia de la Varşovia, zdrobită de germani"*.

• Apar, în schimb, **"mărunţişuri"**: apogeul faianţei la Delft; *"Ce păcat că e o târfă"* (dramă de G. Ford); dezvoltarea regatului haussa Katsina (Nigeria) şi a regatului bumbara Ségu (Mali); se creează Saint Louis, agenţie comercială franceză (Senegal) etc.

"Are cineva ceva cu România?" Veşnica întrebare ironică, indusă de "unii" şi preluată mimetic de alţii. Ei bine, sunt 1001 de motive! Nu este nici momentul acum să dezvoltăm această temă. Unele sunt, însă, foarte cunoscute, s-a scris destul despre ele.

Cel mai important este însă cu totul altul, prea puţin vehiculat: **românii sunt urmaşii RAMANI-lor *("Elevaţii")*, ai pelasgilor *("Oamenii Divini")***,

tracilor, geto-dacilor (*"cei mai drepţi şi mai viteji dintre traci"*). **De aici, au migrat în lume popoare care au scris Istoria şi au dus Omenirea înainte, creând state celebre: Sumer , Egipt, Indul, Grecia, Imperiul Macedonean, Roma, Bizanţul, etc. Au dat Romei 42 de împăraţi din 80, au influenţat şi civilizat toată Eurasia, de la China până la Atlantic, popoarele precolumbiene, au "creat" o serie de zei, pe care apoi i-au "exportat", au creat cultul Soarelui** (sub diverse forme) **şi creştinismul, au dat Omenirii scrierea, invenţii cruciale şi cele mai importante sărbători.**

Papa Ioan Paul al II-lea numeşte România "Grădina Maicii Domnului". Deloc întâmplător şi în perfectă cunoştinţă de cauză, fiind ştiut că în biblioteca Vaticanului se află "îngropate" taine teribile ale Terrei. Deloc întâmplător şi pentru faptul că, **în limba dacilor, HAR-DEAL însemna *"Casa (Grădina) Domnului"*. Aici, în Ardeal, s-a petrecut minunea despre care vorbea Iisus Hristos, tracul din Moesia (se citeşte Mesia!): a doua naştere a Omului, recrearea sa genetică după Marele Potop** (au fost mai multe potopuri, unele locale) **şi împrăştierea sa în lume** (*"Înmulţiţi-vă şi ocupaţi Pământul"* – Biblia). **Această zonă a fost Edenul (Raiul) biblic, de unde, metaforic, au fost alungaţi în lume Adam şi Eva, Ţara Zeilor, Hiperboreea legendară**, "mutată" de alţii, după interes, în Islanda sau Groenlanda.

Fosta Ramania (Pelasgeea / Hiperboreea / Ţara Soarelui ascunde, încă, multe secrete. O parte din ele le veţi afla din acest volum, celelalte într-un viitor pe care-l sperăm cât mai apropiat.

Nu suntem cuprinşi de entuziasm şi "luaţi de val", cum s-ar putea crede. În România, au mai apărut câteva cărţi pe această temă, e drept puţine, pe care le puteţi găsi enumerate la Bibliografie şi, pe această cale, mulţumim autorilor menţionaţi pentru patriotismul şi curajul dovedit (pentru că, în aceste vremuri, trebuie să ai ceva curaj ca să rămâi patriot şi să rezişti la batjocura "elitiştilor").

Volumul de faţă este, însă, probabil, prima "tentativă" de o asemenea anvergură, care doreşte să facă ţăndări anumite tabù-uri şi îşi asumă, firesc, riscurile de rigoare. Pentru că, **numai cine nu vrea să vadă adevărul nu concepe că România a fost, cu multe milenii în urmă, Centrul Suprem al Lumii!** Dovezile ne sunt la îndemână, mai mult decât vizibile, dar nu vrea să le vadă nimeni! Noi, românii, pentru că am fost îndoctrinaţi secole sau decenii la rând cu poziţia de "Cenuşăreasă", **străinii** pentru că **nu au nici un interes. Chiar dacă ne poartă şi ne propagă simbolurile, cuvinte din limbă, invenţiile, tradiţiile şi obiceiurile...** Programul american de cucerire a Lunii a fost dominat de **Hermann Oberth** şi **Conraad Haas** din Sibiu sau de ***"Gemini"***, ***"Apollo"***, ***"Vulturul"***, simbolurile Gemenilor Divini- Zalmoxis. **Sigla CIA este o siglă traco-dacă. Vulturul** pe care-l poartă cu mândrie unele state (România, Polonia, Germania) sau instituţii (în special SUA) **îl reprezintă pe**

Ra(m), zeul Soarelui, fondatorul Ramaniei, **sau pe Zalmoxis-Apollo**, iar **vulturul bicefal al Rusiei îi reprezintă pe Gemenii Divini – Zalmoxis**...

Ungaria cheltuie, anual şi de foarte mulţi ani, câte un miliard USD pentru propagarea imaginii sale (dorite) în lume. În România, v-o spunem din experienţă, **este foarte greu să găseşti fonduri pentru a spune ADEVĂRUL despre ţara ta, nicidecum pentru propagandă!** Cu toate acestea, **sperăm ca Statul român să-şi revină din letargia în care se complace de 11 ani şi să găsească fonduri şi pentru a-şi susţine punctele forte în lume**, nu numai pentru maidanezi! **Iar punctul forte al României, la această oră, este istoria sa...** Să mai reamintim că ***"cine stăpâneşte trecutul, stăpâneşte viitorul"***?

Vom sublinia un singur aspect care poate convinge cel mai bine: **atot-puternicii lumii actuale, evrei, masoni, mari bancheri şi industriaşi, trăiesc toţi într-o lume a simbolisticii trecutului**. Acest lucru este foarte uşor de dovedit şi nu este cazul s-o facem acum. Despre aceasta se poate scrie chiar un volum separat! Ei bine, imaginea României poate deveni brusc alta, nu prin politică, criza economico-financiară reducând şi făcând imposibile aceste posibilităţi.

Imaginea României poate deveni cu totul alta când aceşti atot-puternici vor înţelege că toate valorile şi simbolurile lor sau ale Omenirii se bazează pe valorile şi simbolurile izvorâte din vechiul Centru Spiritual al Lumii. Că România are o misiune spirituală foarte clară, enunţată de profetul indian Sadhu Sundhar Singh încă din anii '20, când făcea şi unele profeţii deja împlinite: construirea canalului Dunăre - Marea Neagră şi a Casei Popoarelor (Poporului). Una a rămas încă neîmplinită: canalul Bucureşti – Dunăre... După Singh, **Bucureştiul va fi Noul Ierusalim iar România - Pământul Făgăduinţei din Biblie**...

După cum vom dovedi (cu date certe), civilizaţia umană s-a aflat în permanenţă sub supravegherea unor forţe superioare. Cele care, probabil, au creat *"Experimentul Terra"* şi au condus Omul la primii săi paşi. **Toate religiile Umanităţii s-au născut în Emisfera Boreală (nordică) şi toate au reprezentat, de fapt, cultul Soarelui, inclusiv creştinismul** (dovezile sunt clare). **Adică al lui Ra(m), fondatorul Ramaniei – Ţara Soarelui** (sau Pelasgeea – Ţara Geeii, *"Grădina Maicii Domnului"*).

O ţară care, timp de două milenii, nu a purtat nici un război de ocupaţie, şi, la rându-i, nu a fost ocupată decât temporar. Care a ieşit, ca prin minune, din cele mai grele situaţii, uneori mai întărită (a se vedea anii 1917-1919!). Aici, nu este vorba de misticism, ci de o realitate istorică.

Firesţe, noi, românii nu trebuie să ne întoarcem la misticismul secolelor trecute, să aşteptăm totul de la "zei". Aceasta nu înseamnă, însă, că nu putem

să ne recăpătăm încrederea în forţele unui popor care a făcut, de atâtea ori, minuni în istorie, **să ne recăpătăm mândria de a fi român, un nume sinonim cu patriotismul, inteligenţa, inventivitatea, frumuseţea, credinţa şi păstrarea tradiţiilor de-a lungul mileniilor**.

Avem în spate cea mai glorioasă istorie dintre popoarele lumii. Trebuie să credem şi să ne mândrim cu ea, pentru ca, pornind de aici, **să redevenim poporul civilizat şi civilizator care a creat Istorie şi să ne împlinim misia spirituală**: aceea de **Pământ al Făgăduinţei**, de **Centru Spiritual al Lumii**.

Tot mai mulţi savanţi sunt de acord că **Omenirea are la bază un popor civilizator**. Cei care se revendică din acest popor primordial se înmulţesc şi ei. România este, însă, uitată, neglijată ca de obicei, chiar cu rea-credinţă.

În condiţii de penurie a documentelor / dovezilor istorice, este firesc ca fiecare naţie să creadă şi să dorească să fie ea acel popor primordial. Nu este nimic rău în aceasta. Când, însă, serii întregi de dovezi în favoarea altor popoare sunt neglijate, eludate, contrafăcute sau, pur şi simplu, acaparate, acest lucru devine mai mult decât deranjant, este o frizare a bunului simţ al cititorilor sau lumii ştiinţifice!

Actuala România, fosta Ramanie, este Ţara Oamenilor Primordiali şi vom face dovada acestui adevăr cât mai riguros cu putinţă. Pentru că dovezi sunt destule! Iar pentru că unii vor să acapareze şi istoria Terrei, iar reacţiile vor fi, probabil, foarte virulente, pentru a nu fi acuzaţi de "invenţie românească", în speranţa că vom fi sprijiniţi şi vom reuşi difuzarea acestui tratat şi în "exterior", am folosit o bibliografie extrem de bogată, bazată, în special şi cât mai mult, tocmai pe surse externe României, menţionate cu grijă.

În rest, vorba lui Eminescu, un geniu al Umanităţii: ***"La trecutu-ţi mare, mare viitor..."***

La... treabă, cetăţeni!

Autorii

"EXPERIMENTUL TERRA" ŞI... DIVERSIUNILE-EXPERIMENT

Deşi o ştiinţă exactă, a probelor clare, **istoria rămâne, totuşi, o materie... în continuă schimbare**. Noi vestigii sunt descoperite, unele de-a dreptul senzaţionale, punând în serie mari semne de întrebare lângă vechile teorii sau chiar anulându-le cu totul!

Concomitent cu valurile de OZN-uri ciudate şi ufologia, ştiinţa aferentă, istoria s-a îmbogăţit cu o nouă ramură, devenită deja celebră: **paleoastronautica**.

Tot mai multele descoperiri de senzaţie din ultimul secol şi, în special, în ultimele decenii, au zdruncinat în mod serios perceptele aparent imuabile ale istoriei clasice, iar o întrebare, rostită la început în sotto – voce, tinde să devină o certitudine: **este Terra un experiment extraterestru? Sunt zeii din mituri exploratori din spaţiu? Din sistemul nostru solar sau din afara sa?** Aceasta-i întrebarea! Pentru că tot mai multele descoperiri în această direcţie par să ne convingă de valabilitatea teoriei creaţioniste. Că **oamenii sunt o creaţie a unei (unor) civilizaţii hiperdezvoltate, care i-a supravegheat permanent evoluţia şi dezvoltarea**.

Piramide pe Marte

În **1972**, primele clişee executate de sonda automată ***"Mariner 9"*** relevau **prezenţa pe Marte a patru piramide gigantice**, de zece ori mai înalte decât cea a lui Kheops **şi a unui Sfinx** zâmbind enigmatic spre cer, având şi acesta dimensiuni apreciabile (1.500 m diametru şi 500 m înălţime).[47]

În **1976**, sondele spaţiale americane *Viking I* şi *Viking II* au ajuns şi ele în apropierea planetei misterioase, transmiţând peste 300.000 fotografii, luate de la 2.200 km altitudine.

În **1980**, doi specialişti în computere au pus în evidenţă existenţa unei stânci cu un diametru de 1.500 m şi conturul unui cap uman. Gigantica figură din *Cydonia Region* priveşte spre cer, are părul tuns paj şi i se văd foarte clar trăsăturile feţei. Atât de clar încât i se observă şi o lacrimă pe obraz...

Ulterior, pe Marte au mai fost descoperite încă 10 chipuri umane tăiate în piatră, la unele dintre ele putându-se distinge chiar şi dantura.

Iar surprizele au continuat. La 15 km de capul din Cydonia Region, au fost puse în evidenţă *"mai multe structuri gigantice, de formă piramidală (!), având contururi perfect simetrice, precis orientate. Una dintre ele, parţial năruită, dă la iveală, ascunsă în măruntaiele ei, o vastă încăpere pătrată".*[47]

Apoi, Richard Hoagland a distins o stranie reţea de linii, pe o suprafaţă de 1,5 x 2,5 km, asemănătoare cu harta unei metropole (*"cetatea incaşilor"*, după Johannes von Buttlar), în care artera principală conduce spre *"Omul din Cydonia". Concluzia lui Hoagland: "acum 1,5 milioane de ani, figura umană era aliniată cu polii lui Marte, exact pe direcţia nord-sud (...)."* [47]

La toate acestea, se adaugă **contururi uriaşe de căruţă** (cu câte un butuc şi cinci spiţe) formate nu departe de ecuatorul marţian şi celebrele *"canali"* descoperite, în 1877, de astronomul italian Giovanni Schiaparelli.

Iar parcă pentru a adânci şi mai mult misterul, sonda spaţială *"Observer"*, trimisă la **24 august 1993** pentru a (re)fotografia ciudatele construcţii de pe Marte, **a dispărut** în mod straniu!...

Estratereştrii de pe Lună şi... intratereştrii din centrul Pământului

Marte nu este, însă, singurul corp ceresc din sistemul nostru solar care prezintă astfel de ciudăţenii. Cel mai apropiat este chiar satelitul nostru, Luna.

Neavând câmp magnetic detectabil, centuri de radiaţie în jur, şi nici atmosferă, se crede tot mai mult că **Selena** ar fi nimic altceva decât o... **uriaşă navă cosmică ce ar fi intrat în sistemul nostru solar** şi explicându-se, astfel, interferenţa unei hipercivilizaţii extraterestre cu cea pământeană.

Adevărat sau nu, oricum, Luna oferă şi ea o serie de mistere şi chiar dovezi că ar fi atent păzită de o civilizaţie necunoscută!

În **1668, 1783, 1787, 1794** sau **1820**, astronomii observau, pe suprafaţa satelitului Terrei, ciudate pete sau obiecte luminoase care se deplasau, ultima oară chiar "în formaţie"...

În **1869**, marele crater *"Linne"*, din Marea Serenităţii, dispărea fără urmă! După două săptămâni, deasupra Mării Crizelor apăreau lumini, de intensităţi şi forma variate: triunghi, elipsă, cerc sau ... cruce. Apoi , timp de trei ani, în această zonă au fost observate peste 2.000 de astfel de fenomene stranii.

În **1874**, profesorul praghez Schafarik nota că "un disc alb-strălucitor a traversat suprafaţa Lunii, rămânând vizibil vreme îndelungată."

În **1915**, astronomii sufereau deja un şoc: în multe cratere lunare apăruseră gigantice canale şi ziduri, ce aveau să dispară în 1920.

Anul **1950** avea să ridice şi mai mult pulsul observatorilor pământeni. Mai întâi, pe **30 martie**, era văzut un obiect luminos plimbându-se în craterul Aristarh, iar pe **29 iunie**, apăruse din senin un imens pod în deşertul Mării Crizelor! Ulterior, în august, celebrul astronom britanic **dr. H. Wilkins** confirma descoperirea, la microfoanele BBC: *"Pe Lună se află un pod! Are lungimea de 30 km, lăţimea de 3.200 m, înălţimea de 1.650 m şi este probabil artificial."*

Observarea unor fenomene misterioase a continuat, dintre ele distin-gându-se cea din **1956**: un imens X strălucitor, cu braţele de câţiva kilometri lungime...

Contrariați de ciudățeniile de pe Lună, sau, cine știe?, posedând informații ultrasecrete despre o civilizație extraterestră pe satelitul Terrei, americanii au programat efectuarea unei explozii nucleare în zona craterului selenar Fra Mauro (probabil pentru distrugerea unei baze extraterestre). Apollo 13 a trebuit să revină pe Pământ după explozia unui tub de oxigen exact la jumătatea distanței Terra – Selena iar cei trei astronauți au afirmat că **ratarea misiunii s-a datorat unor OZN-uri care i-au supravegheat de la bun început !**...

Nici sovieticii n-au scăpat de astfel de avertismente extraterestre: **doi sateliți ai URSS, cu aparatură nucleară la bord, s-au prăbușit, la scurt timp, pe Pământ...**[86]

Astfel de întâmplări sunt senzaționale, dar nu singulare. Pentru că nu fac obiectul acestei cărți, ne vom mulțumi să vă oferim doar două, cele mai deosebite, așa cum au fost prezentate de **Os. Kuhlen**[86]:

*"În anul **1962**, colectivul de cercetători condus de prof. Jaroslav Niec a început **«ascultarea» constelației Orion** cu ajutorul radiotelescopului Forty de la Bialystoc. Undele captate, înregistrate pe benzi magnetice, au fost prelucrate în sisteme telerecording și, spre surpriza generală, pe ecran au apărut **imagini mobile, printre care un vehicul asemănător cu un transportor amfibiu**, la care se pot distinge clar detalii remarcabile, cum ar fi două șenile, un proiector lateral, cabine de comandă și un capac de acces deasupra bordului înclinat.*

*(...) Baza Cape Canaveral din Florida, aparținând NASA, a recepționat **o serie de semnale a căror origine a fost localizată ca fiind în centrul Pământului**. Conform informațiilor apărute într-un articol al revistei «Strict Secret» (nr. 258/95), experții sunt de părere că mesajele au fost transmise de ființe inteligente, care dispun de o tehnică foarte avansată."*

Mari mistere ale Terrei

Mai multe decenii, s-a crezut că în Sumer a apărut prima civilizație umană iar titlul cărții lui S.N Kramer, *"Istoria începe în Sumer"*, a făcut epocă.

Timp de un secol, teoria evoluționistă a lui Charles Darwin a fost un tabù de neatins.

De ani buni, însă, ambele teorii sunt deja desființate de numeroasele descoperiri cu adevărat senzaționale. Vom enumera câteva, ca o dovadă că **Terra are, în continuare, foarte multe mistere!**

Craniul unui bou moscat (aflat la Muzeul de Paleontologie din Moscova) și un craniu umán descoperit într-o peșteră din Zambia (expus la Londra), datate, ambele, la **40.000 ani** vechime, prezintă câte o perforare făcută, spun specialiștii, de un ... **glonte**!

La Antelope Springs (Utah, SUA) a fost descoperită, în 1968, o urmă de **pantof** datând de... acum **500 milioane ani !**

La White Sands (New –Mexico – SUA), cele 13 urme de pași umani nu

erau de pantofi, dar aveau 20-25 cm lățime și 56 cm lungime...

La Glen Rose (Texas –SUA), pașii, de copil și de adult (45 cm lungime), se intersectau cu... amprente de dinozaur!

În Turkmenia, acum **150 milioane ani**, hominizii umblau desculți printre dinozauri (specie necunoscută).

În pustiul Gobi din Mongolia, cu **sute de mii de ani** în urmă, păreau să se fi plimbat cosmonauții de pe Apollo, întorși în timp. Cu **bocancii** din dotare...

Amprentele de tălpi umane găsite în apropiere de St. Louis – SUA sunt ceva mai "recente": "doar" **3,7 milioane ani**...

În Mexic, în urmă cu **80.000 ani**, se cultiva porumb!

Figurinele și gravurile descoperite, în 1882, în Carolina de Nord (SUA), reprezentau oameni din vechi perioade, îmbrăcați cu haine croite modern, care **stăteau în fotolii**!

Pe o placă de ardezie, găsită în 1869 în Ohio-SUA și estimată la **250 milioane ani** vechime, erau încrustate mai multe rânduri de semne într-o limbă necunoscută.

Într-o mină de argint din Peru, un **cui de fier**, lung de 18 cm, își aștepta descoperitorii de... **zeci de milioane de ani !**

Piesa găsită lângă Aiud (România), a avut mai puțin timp de așteptat: **câteva sute de mii de ani**. Numai că piesa conține: **89% aluminiu**, 6,2% cupru, 2,8% siliciu, 1,8% zinc, plus argint, bismut, cadmiu, cobalt, galiu, nichel, staniu și zirconiu!

Oceanul Pacific prezintă și el mistere absolut senzaționale și încă de nepătruns. Astfel, în **anii '60**, cercetătorii sovietici au descoperit și fotografiat pe fundul oceanului, **la o adâncime de 2.970 m, gigantice urme de... șenile**. Ulterior, urme identice au fost filmate **și în Atlantic** de echipa comandantului Cousteau.[86]

Tot în Atlantic, **în zona Triunghiului Bermudelor**, expediții oceanografice de diferite naționalități au descoperit **ziduri ciclopice, piramide, gigantice scări și adevărate șosele**.

Premiul pentru senzațional (dar real) poate fi acordat oceanografilor de la Universitatea Columbia, care au fotografiat **pe fundul Oceanului Arctic, la mii de metri adâncime,... gigantice urme de pași omenești**, într-un loc, deci, în care temperatura scăzută, lipsa de oxigen și lumină și presiunea enormă ucide orice formă de viață !!!

Amintiri din... viitor

Teoria evoluționistă și istoria tradițională ne învață că Omenirea a evoluat, pas cu pas, de la stadiul de maimuță, la civilizația pietrei, a uneltelor de silex ș.a.m.d.

O serie de descoperiri din ultimele decenii au pus, însă, serios pe gânduri savanții din lumea întreagă. **Civilizația umană, conformă percepțelor istoriei**

tradiționale, a părut să coexiste sau să posede elemente ale unei civilizații superioare, unele misterioase, greu de înțeles și pentru nivelul secolului XXI ! Câteva **exemple** sunt absolut necesare.[47, 86]

Printre desenele uriașe de la **Nazca (Peru)** se află și un păianjen de 45m lungime. Desenul este atât de exact, încât pe vârful unui picior este reprezentat și organul reproducător, vizibil la acest gen rar de păianjen, Ricinula, **doar cu ajutorul microscopului**...

Tot în Peru, au fost găsite **podoabe din platină**, metal care se topește la 1730°C.

Sumerienii și egiptenii ne-au lăsat spre studiu **lentile de cristal șlefuit**, care se putea produce doar cunoscând tehnici electrochimice.

La muzeul din Bagdad (Irak) sunt expuse **baterii electrice cu pile uscate**, funcționând după principiul galvanic, alături de elemente electrice înzestrate cu electrozi de cupru și cu un electrolit necunoscut.

În Egipt, într-un complex de galerii și camere aflat la 18 m sub baza Sfinxului, au fost găsite **obiecte de artă executate prin galvanoplastie, o tehnică inventată în secolul XIX !**

Tot în Egipt, la Dendera, o lespede din Templul Hathor, veche de **mii de ani**, prezintă ca "obiecte de ritual" sprijinite de doi vechi egipteni, **două imense becuri electrice**, conectate prin cabluri la un generator.

Dacă într-un mormânt egiptean a fost descoperit un obiect de lemn reprezentând modelul unui... **planor**, într-un alt mormânt dar precolumbian (sec. IIe.n.), un artefact din aur reprezenta un...**avion, foarte asemănător cu MIG 21 !**

Minele de fier din insula Elba sunt **exploatate de aproape 30.000 ani**, iar cele din Ngwenya, Lesotho, de **43.000 ani**...

Dacă **Platon realizase o... clepsidră deșteptătoare, Nero**, împăratul roman, ca să ajungă la etajele superioare ale palatului său, **folosea ascensorul**...

Acum 5.000 ani, sumerienii și chinezii cunoșteau... teorema lui Pitagora.

Azi, 75% din apa folosită în Iran pentru irigații este asigurată de rețeaua de apeducte subterane construită pe la 1.000 î.e.n. de perși.

Exemplele pot continua pe multe pagini. Ne oprim deocamdată, scopul nostru fiind doar de a arăta că unele popoare din antichitate , considerate uneori "barbare", se aflau, totuși, la un nivel de civilizație mult diferit de cel în care îl prezintă istoricii tradiționaliști... Veți vedea, **sumerienii, egiptenii, mayașii etc.** nu erau singurii care atinseseră astfel de nivele ridicate de existență. Aceștia **erau doar moștenitori de civilizație înaltă**...

Nu suntem indo-europeni !

De la început, trebuie făcută o precizare: **sintagma indo-european este o schimbare a sintagmei indo-german, creată de cercetătorul german Bosch-Gimpera**, ca urmare a însușirii teoriei francezului Gobineau, privind

originea ariană a europenilor, **creație impusă de necesitatea dovedirii prin orice mijloace, chiar neștiințifice, a originii ariene a germanilor**. Totuși, Bosch-Gimpera a fost onest, în sensul că a atras atenția că sintagma indo-german este **un termen fictiv**.

Originea indo-europeană a populațiilor europene de azi a fost preluată de mulți pseudo-savanți, care au inventat fel de fel de ipoteze pentru a susține ideea indo-europenizării Europei. Această problemă are multiple aspecte, pe care vom încerca să le elucidăm.

Pentru a dovedi caracterul iluzionist al teoriilor enunțate, vom începe cu **patria de origine a indo-europenilor, prezentată în diferite ipoteze**: Europa Centrală, zona Mării Baltice, zona dintre Munții Carpați și Marea Baltică, Asia Centrală, zona nord-pontică (Maria Gimbușa), Kazahstan-nord Marea Caspică (Radu Vulpe). Este cert că numai unul poate avea dreptate. Restul înseamnă că sunt pseudosavanți. La această aserțiune, mai putem adăuga **teoria arianistă a contelui Joseph Arthur Gobineau (1816-1882)**. Atunci: suntem arieni sau indo-europeni?

Un alt aspect important al indo-europenismului este stabilirea perioadei în care indo-europenii au invadat Europa. Dar, și aici, ipotezele sunt extrem de numeroase și contradictorii. Vom prezenta câteva dintre ele:

- mileniul IV î.e.n. (Radu Vulpe);
- eneolitic (3.700-2.700 î.e.n.) – epoca bronzului (1.800-700 î.e.n.) - (Marius Alexandru);
- mai nou: în paleoliticul superior (35.000-25.000 î.e.n.)

La aceste teorii, atât de divergente între ele, stabilind invazia indo-europenilor de la 700 î.e.n. și mergând în urmă până la 35.000 î.e.n., se pot aduce multe amendamente, începând cu însăși divergența dintre perioada de invazie stabilită inițial la 700 î.e.n. și mutată apoi la 35.000 î.e.n. Această mutație este o dovadă pregnantă că prima ipoteză nu a convins și de aceea a fost mutată la 35.000 ani.

În paralel, se mai afirmă că indo-europenii au asimilat populațiile preindo-europene din Europa și că delimitarea marilor grupe etnice s-a încheiat la sfârșitul mileniului III î.e.n. și începutul mileniului I î.e.n., ceea ce ar echivala cu perioada războiului troian (1.272-1.270 î.e.n.). Atunci ar fi apărut hittiții, grecii, ilirii, tracii, italicii, iranienii, sciții, sarmații, mezii, perșii, celții, germanii, slavii. Dar, **aheii existau deja în mileniul III, când au coborât din nordul Dunării și au invadat Elada (Grecia de azi), în drumul lor găsind o populație europeană mult mai veche, anume pelasgii**, pe care i-au împins în Grecia, unde aceștia au alcătuit **Pelasgiotida**. Prin urmare, **teoria asimilării este caducă și trebuie total înlăturată,** deoarece - dacă ar fi existat o asimilare a autohtonilor de către indo-europeni - n-ar fi apărut atâtea popoare cu limbi atât de diferite și fără înrudire între ele.

Apoi, **sintagma indo-european trebuie definitiv exclusă**, deoarece, dacă popoarele europene ar fi fost asimilate de cele indiene, **ar fi trebuit să**

avem şi azi tipuri somatice indiene în Europa. Dar, aşa ceva nu există! În consecinţă, ori suntem indieni, ori europeni, mai ales că – per a contrario – **europeni nu se găsesc nici azi în India...**

Neasimilarea europenilor de către eventualii indoeuropeni se poate constata şi azi prin marea diferenţiere a limbilor europene, evidenţiată pe zone: limbi neolatine, germane, celtice, basce, slave, dovadă a apariţiei popoarelor care le folosesc în spaţii foarte izolate unele de altele. Cuvintele comune din aceste limbi nu reprezintă o origine comună, ci împrumuturi pe care le putem denumi **cuvinte de contact**. Ex.: **Cezar** a devenit în germană **Kaiser**, iar în limbile slave **Ţar** etc. Aceste diferenţieri lingvistice se pot vedea şi azi în India, Africa etc.

Aşa-zisa asimilare a autohtonilor nu se putea produce în epoca bronzului şi datorită faptului că, în aceea epocă, toate comunităţile umane erau aşa de mici numericeşte şi atât de izolate, încât **invadatorii se puteau aşeza oriunde ar fi voit**, fără să-i deranjeze pe autohtoni. În al doilea rând, oamenii primitivi din epoca bronzului nu făceau politică şi, prin urmare, **nu aveau nici un interes să-i asimileze pe autohtoni**. La o eventuală asimilare, **invadatorii ar fi trebuit să fie în număr cel puţin egal cu al autohtonilor la nivelul întregii Europe**. Ca exemplu, putem cita invazia anglo-saxonilor în Anglia, unde n-au reuşit nici azi să-i asimileze pe irlandezi, galezi şi scoţieni, francii în Franţa - unde ei au fost asimilaţi de populaţia locală, filistinii - cuceritori ai anticului Israel, asimilaţi de evrei, puternicii chazari în Pannonia şi Dacia. Dar cumanii, pecenegii, uzii, francii, filistinii, chazarii au fost asimilaţi de popoarele autohtone.

Împingerea invadării Europei de către indo-europeni cu 35.000 ani înaintea erei noastre este şi mai elucubrantă. Atunci, comunităţile umane erau şi mai izolate, reduse doar la câteva familii. Spaţiile dintre ele erau imens de mari. Ca o comparaţie, putem menţiona că, în sec. I e.n., în Dacia existau peste 100 de triburi, fiecare cu organizarea şi viaţa lui.

Dar, cel mai important argument împotriva unei invazii indo-europene este faptul că, între anii 75.000 şi 9.800 î.e.n., din epoca cuaternară, în Europa a existat glaciaţiunea Würm, perioadă în care **nu se puteau efectua migraţiuni ale unor populaţii**, deoarece condiţiile climaterice erau total nefavorabile mişcării oamenilor, ca şi condiţiile de alimentaţie ale acestora. Oamenii locuiau în caverne şi se hrăneau cu carnea ursului de cavernă sau a altor animale sălbatice. Pentru a ajunge la Oceanul Atlantic, **"indienii" ar fi trebuit să străbată "per pedes" 4.600 km, pe zăpadă şi gheaţă, să traverseze fluvii mari** ca Indusul (neînghe̦ţat), Tigru, Eufratul, Iordanul şi Marea Marmara, dacă ar fi venit prin Asia Mică sau mulţimea de râuri din Caucaz, Kubanul, Niprul, Donul, Nistrul, Prutul, Siretul şi toate celelalte fluvii şi râuri până la Atlantic şi până în Norvegia, dacă ar fi venit prin nordul Mării Negre. La toate acestea, trebuie să mai adăugăm că, pe latitudinea centrului Europei, în luna ianuarie, temperatura

era cuprinsă între -14°C şi -22°C, iar în luna iulie atingea +5° - +10°C. În acele timpuri, **nu exista nici un mijloc de transport** (bărci, căruţe, sănii, etc.), astfel încât oamenii nu-şi puteau lua cu ei alimente pentru timp mai îndelungat. De asemenea, **nu aveau unde să se odihnească noaptea**. Concluzia logică este clară: o migrare a unor aşa-zişi indo-europeni, în perioada anilor 35.000 î.e.n., era **absolut imposibilă**...

În adoptarea unor concluzii ale cercetătorilor, **se mai face o mare greşeală: apariţia unor elemente noi de cultură este considerată venind printr-o migraţie**. Aici nu se are în vedere că, în orice societate omenească, există perioade de inovări în toate domeniile materiale sau spirituale. O migrare poate fi reală numai dacă elementele noi apărute într-o anumită zonă au existat anterior, din punct de vedere cronologic, într-o altă zonă a Terrei.

În concluzie, **noi, românii, nu suntem indo-europeni, nici euro-indieni, ci doar europeni. Anumite elemente din cultura vorbitorilor de limbă sfântă/ sanscrită ce se regăsesc în Vedele indiene au comune elemente de civilizaţie şi lingvistică cu strămoşii noştri daci şi cu rudele noastre lituanii**, fiind rezultatul unei migrări a acestora în India, unde au dispărut în masa autohtonilor, după ce casta militaro-religioasă conducătoare a dispărut şi ea.

Rasa ariană - o... invenţie franceză

Mulţi cercetători au fost îndrumaţi pentru a deforma sensul cuvântului arian. Pentru elucidarea acestei probleme, vom explica legătura care există între europeni şi arieni.

În conformitate cu cronicile persane vechi, **Aria/Ariana a fost, în anitichitate regiunea situată în nordul Iranului de azi**[101,102], **nume care a evoluat în Eria, locuită de erani şi apoi în Iran, locuită azi de iranieni. În antichitate, Aria/Ariana era învecinată la est cu India şi nu făcea parte din aceasta**, aşa cum nu face parte nici azi.

Teoria lui Joseph Arthur Gobineau, preluată de unii savanţi germani, prevedea că *"leagănul umanităţii să găseşte în Germania"* şi că *"rasa ariană* (n.n. – cu referire la germani) *este cea mai veche, cea mai frumoasă şi cea mai puternică din lume"*. Ea **nu are nici un suport real**, deoarece:

1. **Cel mai vechi om din Europa a fost descoperit în România**, în sat Bugiuleşti, com. Tetoiu, jud. Vâlcea, în punctele Pietriş, Valea lui Grăunceanu şi Fântâna alor Ţiţei – **vechime 1.900.000 – 2.000.000 ani**, în timp ce omul de Neanderthal are circa 120.000-100.000 ani, iar cel de la Cro Magnon doar 35.000-15.000 ani. Prin urmare, originea omului european nu poate fi Germania sau Franţa.

2. **Armenienii nu sunt urmaşii arienilor**, aşa cum pretind unii cercetători, deoarece ei sunt plecaţi din Peninsula Balcanică în mileniul II î.e.n. Limba lor nu are nici un cuvânt iranian/arian, dar are circa 10 cuvinte româneşti.

3. Regele Darius vorbea numai de arieni, pentru că el era arian şi **nu există vreo menţiune a scriitorilor antici cu privire la existenţa arienilor în afara actualului Iran.**

4. **Limba germană nu are nici un cuvânt iranian.**

5. Toţi iranienii sunt bruni, cu faţa oacheşă. **Nu există iranieni blonzi** ca suedezii **sau şateni** ca o parte a românilor.

6. **Arienii nu puteau veni în Europa înaintea regelui Darius**, pentru că acest rege a luptat în Europa cu sciţii din Dacia şi cu grecii-atenieni. Acesta este primul contact dintre arieni şi europeni. Dacă arienii ar fi venit mai înainte de această epocă, ei şi-ar fi găsit unele rude în Europa.

7. În sfârşit, **o populaţie nesemnificativă ca număr, astfel cum erau arienii**, n-au putut face faţă unui popor foarte puţin numeros cum erau sciţii (dispăruţi din istorie) şi **nu puteau crea descendenţi atât de numeroşi cum sunt europenii de azi şi foarte diferiţi din punct de vedere somatic**, astfel cum sunt suedezii, românii, grecii şi alte popoare mediteraneene. În acelaşi timp, **din limba ariană nu puteau lua naştere limbi atât de diferite**, cum este greaca în raport cu basca, germana sau italiana.

În ce priveşte originea ariană a germanilor, este suficient a cita pe scriitorul roman Caius Suetonius Tranquillus (c. 70-170 e.n.), care, în *"Claudius"*, ne spune că *"Drussus, fiul adoptiv al împăratului Augustus (63 î.e.n. – 14.e.n), cutreierase cu legiunile romane aproape întreaga Germanie şi n-a încetat să urmărească continuu pe aşa-zişii «germani»* (n.n. – nu-i găsea, deoarece erau extrem de puţini şi nomazi în acelaşi timp), *până în momentul când îi ieşi înainte o femeie neromană, care – vorbindu-i în limba latină – îl dojeni să nu îndrăznească să meargă mai departe."*

Acest citat ne incită la o întrebare: de ce romanii îi numeau germani, având în vedere că **germanus în limba latină însemna *"frate bun din acelaşi tată şi aceeaşi mamă"***? Răspunsul ni-l dă femeia neromană, care vorbea latina: **locuitorii Germaniei, înainte de venirea triburilor suedeze care au invadat-o, vorbeau o limbă latină străină, adică daco-getica**. Prin urmare, ei nu erau arieni şi n-au fost asimilaţi de nişte presupuşi arieni care ar fi invadat Europa...

Dacii din vestul şi estul Europei nu erau... celţi

După un studiu foarte amănunţit asupra lucrării menţionate, concluzionăm că **autorul este total necunoscător al filologiei, precum şi al documentelor de natură istorică şi geologică, ceea ce l-a condus la erori foarte grave şi chiar la aberaţii.** Aceasta rezultă şi din faptul că nu se citează documente antice din care să rezulte originea poporului român şi a limbii române, ca şi originea germanilor de azi şi a celţilor. **Au fost copiaţi cu fidelitate autori moderni, care au deformat istoria prin supoziţii şi aprecieri subiective.** În

demolarea celor menţionate anterior, vom prezenta câteva argumente-realităţi, care nu pot fi contestate.

În perioada ultimei glaciaţiuni, a 4-a Würm, Germania de azi a fost total acoperită de gheţari şi de morene aduse de aceştia din Scandinavia. În acea perioadă, Germania de azi nu era locuită. În **mileniul I î.e.n.,** unele triburi au coborât din Peninsula Scandinavă în zona Germaniei de azi, care era **locuită de triburi latine.** O spune pentru prima dată istoricul roman Caius Tranquilius Suetonius (70-150 e.n.), care aminteşte că împăratul roman Augustus l-a trimis pe fiul său adoptiv, generalul Drussus (38-9 î.e.n.) să-i urmărească pe invadatorii care coborâseră din Scandinavia. Aceştia erau aşa de puţini încât Drussus, deşi avea trupa de cavalerie, nu reuşea să-i găsească. Atunci, s-a întâlnit cu o bătrână care i-a spus **într-o limbă latină** să nu mai îndrăznească să-i urmărească pentru că nu are ce să ia de la ei. De atunci, auzind pe locuitori vorbind o limbă latină, romanii i-au numit pe autohtoni germani, deoarece în limba latină ***germanus*** înseamnă ***"frate bun de mamă şi de tată".*** Aşa se explică de ce şi noi le spunem germani, nume pe care nu-l găsim în nici o altă limbă şi nu este folosit nici de ei. **(Glaciaţiunea Würm: 75.000 – 100.000 î.e.n.).**

În ce-i priveşte pe **celţi,** aceştia **nu au comun nimic cu "germanii", fiind vechii locuitori ai Galliei.** De asemenea, **limba germană** / Deutsche Sprache **nu are nici un fel de înrudire cu limbile celtice** (bretona, irlandeza, scoţiana, galeza, ş.a.). Este adevărat că **celţii** au fost un popor migrator care ajuns să lupte şi în armatele egiptene, dar **au lăsat puţine amprente în Dacia, fiind învinşi definitiv de Burebista.** Dar, **a vorbi de celto-germani este o gravă eroare istorică şi etnică.** Mai mult, **a folosi termenul popoare celto-italo-germane constituie cu adevărat o aberaţie,** elementul etnic celtic, italic şi "germanic" neavând nimic comun.

Mai trebuie ştiut că Pământul a mai avut ca satelit o altă Lună, care, apropiindu-se de Pământ aşa cum se apropie şi actuala Lună, s-a dezagregat în momentul când a pătruns în atmosfera terestră, rămăşiţele ei distrugând întreaga viaţă din zona în care a căzut pe Pământ. Aşa se explică dispariţia dinozaurilor şi a dolicocefalilor din vestul Europei, ca şi întreaga populaţie din cele două Americi. **Azi, dolicocefali nu mai există decât în ţările nordice, locul dolicocefalilor din vestul Europei fiind preluat de brahicefalii care au locuit în estul Europei.** A se vedea tipul somatic al acestora. Este foarte important faptul că omul de Cro-Magnon provine din Paleloliticul Superior (35.000 – 10.000 î.e.n.), iar cel de Neanderthal din Paleoliticul Mijlociu (100.000 –35.000 î.e.n.), în timp ce Omul de la Bugiuleşti, Valea lui Grăunceanu, jud. Vâlcea are 1.800.000- 2.000.000 ani. În felul acesta, se poate explica încă o dată **expahsiunea oamenilor din estul Europei spre vestul acesteia şi nu invers.**

Mai apoi, autorul nu prezintă nici o dovadă că Massagetae, Thysagetae şi

Tyragetae ar fi plecat din Asia spre Europa, totul rezumându-se la o simplă afirmație.

Tot ca rod al necunoașterii și al folosirii necorespunzătoare a unor noțiuni, autorul vorbește de celto-germani și de germano-scandinavi, ca și cum celții ar fi și ei scandinavi sau germano-scandinavii ar fi celți. **Este cea mai bună dovadă a inculturii autorului, ca și a vinovăției editurii ALBATROS, care i-a publicat lucrarea.**

Trecând, apoi, în domeniul lingvistic-lexical, constatăm și aici **incultura autorului** prin publicarea la sfârșitul lucrării sale a acelui INDEX DE CUVINTE ȘI NUME ROMÂNEȘTI DE ORIGINE CELTĂ. În acest sens, vom menționa, în principal, **două limbi care au cuvinte dacoromâne atestate documentar cu 3.000-7.000 ani în urmă și care nu au atestări documentare în limba celtă înainte de această perioadă.** Este vorba de **limba sumeriană și limba bască/ euskara.** În consecință, vom menționa câteva cuvinte din aceste două limbi, considerate de autor ca fiind celtice:

a) **sumeriene:** Ana, apa, ban, dânsul<zeul Densi, dura (a), gard, Gaura, Lugoș<Lagaș, malac<malah, Nana, nănașe<nanșe, nene, oraș<uru etc.

b) **basce:** alai, ba da, beligan>berigan, buba, cioară, cocor(a), crac, da, Ioana, Ion (eponim al pelasgilor-basci), ba, moț, pic, posada>pusada, sărac etc., la care putem adăuga conjugarea pozitiv și negativ cu ba în limba română și limba bască.

La toate acestea, mai putem adăuga și alte cuvinte românești de origine neceltică, astfel: massagetul **Mirxas**>Mircea, goticul **gaman** "om", **crăciun**<crăciunele, cu care dacii colindau de ziua "renașterii luminii" (25 decembrie), **Comana** (localitate tracică din Asia Mică), (a se) **cărăbăni**<caraba "casă" în limba tătară, așezată pe căruță, etruscul târg<**terg** (v. vechiul Târgoviște), Periș, etc.

În concluzie, **lucrarea lui Alexandru Bădin, *"Dacia din vestul și estul Europei"*, nu are nici o valoare științifică, ea denaturând aproape total adevărul.** Cine dorește să dovedească originea celtică a unor cuvinte românești, acela trebuie să prezinte dovezi documentare datând dinainte de așezarea migratorie a unor celți pe pământul Daciei...

ISTORIA ÎNCEPE ÎN CARPAȚI

Cel mai "bătrân" om din Europa este oltean

În ziarul ***"România liberă"*** din **7 iunie 1994** a apărut un articol fulminant: *"Omul din Boxgrave – cel mai bătrân european are 500.000 ani"*. Știrea pare senzațională dar nu este conformă cu adevărul. N-ar fi rău să mai ascultăm și alte informații, nu numai cele difuzate de "The Times"...

În ***"România liberă"*** din **27 iunie 1983**, pag. 6, a fost publicat articolul *"Cel mai vechi om din Europa"*, în care se menționează că *"paleontologii spanioli au identificat, într-un sat din provincia Grenada, rămășițele unui hominid, denumit «omul de Orce» (după numele localității unde a fost descoperit), a fost situat ca vârstă între **homo habilis** și **homo erectus**, estimându-se că a trăit într-o perioadă cuprinsă între **900.000 și 1.600.000 ani** în urmă. Cele mai vechi rămășițe ale unui hominid descoperite în Europa datau de 700.000 ani."* Deci, "The Times" poate afla acum că spaniolul "om de Orce" este mult mai bătrân decât englezul Boxgrave...

La această știre, mai trebuie să adăugăm **descoperirea cu adevărat senzațională de la Bugiuleşti, sat în com. Tetoiu, jud. Vâlcea, în punctul Valea lui Grăunceanu**, unde a fost descoperit un variat material osteologic din perioada numită villafranchian (etaj geocronologic al perioadei cuaternare, cu vechime de **1,7-1,9 milioane ani**.[87] Datorită marelui savant român **Dardu Nicolaescu-Plopșor**, a fost descoperit și **un os de hominid, cu aceeași vechime**, stabilită cu carbon C-14, care a căpătat denumirea de **Austroloantropus Olteniensis.** După *"părerea unor specialiști, modul de spargere a oaselor în punctul Grăunceanu ar indica o activitate intenționată a unor hominide care, în lipsa pietrei, au folosit osul ca unelte"*.[87]

În concluzie, cel mai bătrân european a fost oltean...

Dunărea, primul fluviu al Raiului biblic

Astăzi, fluviul **DUNĂREA** izvorăște din **Munții Pădurea Neagră** și se varsă în **Marea Neagră** (fostul Pontus Euxinus). El și-a căpătat înfățișarea de acum la începutul epocii geologice numită **cuaternar,** cu circa **600.000 ani în urmă**. Până atunci, Dunărea a avut cu totul altă situație, care a fost stabilită de specialiștii geologi.

Înaintea cuaternarului, Munții Carpați și Munții Haemus (Balcani) formau un singur lanț muntos, iar Dunărea nu tăia acest lanț. În acea perioadă, configurația fluvială a Dunării era cu totul alta, deoarece lanțul muntos CARPAȚI-

BALCANI împiedica existența ei, fiind **zona de origine a două fluvii**: unul care-şi avea izvoarele pe versantul vestic al lanțului de munți amintit şi se vărsa în **Marea Panonică,** numită şi *"Balta"* (căreia ungurii i-au spus **Balaton,** datorită fenomenului fonetic specific limbii ungare, care nu poate pronunța cuvinte cu două consoane alăturate şi introduce între ele o vocală, fenomen care se numeşte **epenteză**) şi altul care izvora pe versantul estic al Munților Carpați-Balcanici şi se vărsa în Marea Sarmatică (situată atunci pe amplasamentul actual al Câmpiei Bărăganului). **În Marea Panonică, se mai vărsa şi fluviul care izvora din Munții Pădurea Neagră.**

Situația descrisă anterior a rămas consemnată în tradițiile locale. Astfel, după luptele cu celții, împăratul roman Caius Iulius Caesar vorbeşte de **Danuvius / Danubius,** numele celtic al fluviului care izvora din Munții Pădurea Neagră. Izvoarele celui de-al treilea fluviu, de pe versantul estic al munților Carpați, erau cunoscute în antichitate sub numele de **Fântânile lui Achille,** ele dând naştere fluviului numit de daci **Donaris,** nume care apoi a evoluat în **Dunăre.** El s-a mai numit şi **Istros / Istru.** Suprafața extrem de mare pe care o ocupa Dunărea la contopirea sa cu Marea Sarmatică i-a determinat pe vechii eleni / greci să numească Dunărea cu epitetul **Okeanos Potamos** (*"Fluviul Ocean"*).

Denumirile ca *"Fântânile lui Achille"* şi *"Okeanos Potamos"* **confirmă existența omului pe teritoriul actual al României în perioada când existau acele trei Dunări, deci cu cel puțin 600.000 ani î.e.n.**, fapt care i-a determinat pe strămoşii noştri de atunci să consemneze în aceste denumiri şi nişte realități geologice cu o vechime atât de mare.

De-a lungul timpurilor, izvoarele de pe cei doi versanți ai lanțului muntos Carpato-Balcanic au erodat pământul pe care se scurgeau apele lor spre vest şi spre est, până când acest lanț muntos a fost tăiat şi s-a produs fenomenul geologic cunoscut sub denumirea de *"captarea izvoarelor"*, prin care fluviul care avea nivelul cel mai jos a preluat / captat apele aceluia care avea un nivel de scurgere mai înalt. În cazul nostru, Donaris / Dunărea, având cel mai jos nivel, a captat apele celorlalte două fluvii din amonte, numite **Danuvius / Danubius,** formând astfel un singur fluviu, care a preluat numele de **Dunărea.** Marea Panonică a dispărut, rămânând din ea doar o mică Baltă, anume **Balatonul** de azi. Din vechiul lanț muntos tăiat de ape, au mai rămas numai nişte colți de stânci, care se mai văd şi acum, atunci când apele Dunări scad foarte mult. Aceste rămăşite erau cunoscute în antichitate sub denumirea de **Coloanele lui Herkules,** plasate în zona pe care noi o numim acum **Porțile de Fier.**

Memorie de... 600.000 ani

În limba română există cuvântul **ochean,** folosit în sintagma **ochean de apă,** în jud. Teleorman şi însemnând *"întindere mare de apă"*. Acest cuvânt ne conduce la elenul **Okeanos Potamos** (*"Fluviul Ocean"*), nume sub care era

cunoscută Dunărea în antichitate. De ce i se spunea *"Fluviul Ocean"*? Pentru că, **la origine, Dunărea ocupa întregul Bărăgan de azi, edificat pe locul ocupat, cu 600.000 ani în urmă**, în prima etapă a epocii cuaternare, **chiar de către Dunăre**. Această extindere a Dunării actuale în perioada cuaternarului sub forma **Okeanos Potamos** este cunoscută şi sub numele de **Marea Sarmatică.** Aceasta a dispărut, fiind colmatată de praful adus de vânt, care a format ceea ce se numeşte loess. Acesta, fiind un pământ foarte poros, apa trece prin el în profunzime, astfel pânza de apă freatică se află, în Bărăgan, la nivelul fundului Mării Sarmatice, la Feteşti ajungând la **120 m.**

Conservarea sintagmei Okeanos Potamos ne arată că omul autohton nu este venit de nicăieri, cu referire şi la aheii plecați în Peninsula Balcanică la sfârşitul mileniului III î.e.n. şi despre care unii afirmă că ar fi staționat temporar pe teritoriul de la nord de Dunăre. Dacă ar fi fost aşa, ei nu ar fi păstrat în limbajul lor cuvinte care să consemneze fenomene existente cu 600.000 ani în urmă. Prin urmare, ei trăiau la nord de Dunăre atunci când exista *"Fluviul Ocean/Okeanos Potamos"*.

Același cuvânt **ochean** îl întâlnim şi în sintagma **umplut ochi,** care nu are nici o legătură cu organul **ochi,** deoarece se referă la o umplere totală, deci foarte mare, a unui vas.

Concluziile de mai sus sunt confirmate şi de cuvântul **Bărăgan,** care conservă aceeaşi situație a Dunării de acum 600.000 ani, deoarece acest cuvânt este compus din:

- **bara,** care în Banat şi Transilvania înseamnă *"baltă"*;
- **gan,** care înseamnă *"a merge"*, în limba armeană, gotică şi bască.

Deci, **Bărăgan** înseamnă *"a merge pe apă"*.

Sensul de "baltă" pentru **bara** îl găsim şi în toponimul **Baraolt,** care reprezintă numele munților din cotul Oltului. Să nu uităm că **Oltul s-a format din unirea a trei râuri**: unul care îşi avea izvoarele identice cu cele actuale şi se revărsa în *bara* (zona munților Baraolt), al doilea care izvora din Munții Carpați Meridionali şi se vărsa în aceeaşi *bara* şi un al treilea, care izvora din partea sudică a Munților Carpați Meridionali şi se vărsa în Okeanos Potamos. Prin fenomenul de captare a apelor, Carpații Meridionali au fost erodați şi tăiați, creându-se trecătoarea Câineni, prin care al treilea Olt le-a captat pe celelalte două, având în vedere că ultimul avea albia la un nivel inferior celorlalte. Astfel, s-a format Oltul de astăzi.

2.000.000 ani de continuitate

Că **omul are o vechime foarte mare în țara noastră,** ne-o dovedesc descoperirile arheologice, printre care putem cita următoarele:

- 1.800.000 – 2.000.000 ani – Australoantropus Olteniensis, cel mai bătrân om din emisfera boreală (nordică), descoperit la Bugiuleşti, pe Valea lui

Grăunceanu, jud. Vâlcea;

- **1.000.000 ani - Cultura de prund din paleoliticul inferior**: Valea Oltului, Valea Argeşului, Mozacu (sat, comuna Negraşi - jud. Argeş), Valea Dârjovului, Valea Dâmbovnicului, jud. Alba, jud. Hunedoara;

- **120.000 - 100.000 ani î.e.n. - Cultura Musteriană din paleoliticul mijlociu:** Peştera Hoţilor - Băile Herculane, Peştera Muierilor - Baia de Fier, Peştera (sat, comuna Moeciu - jud. Braşov), Peştera Curată-Nandru (jud. Hunedoara), Peştera-Spurcată-Nandru (jud. Hunedoara), Peştera Cheia - Mamaia - sat, Ripceni-Izvor (jud. Botoşani); în general: Peşterile Carpaţilor Meridionali aflate în Transilvania, Banat şi Oltenia;

- **35.000 - 25.000 î.e.n. - Cultura Aurignaciană din Paleoliticul Superior:** Ţara Oaşului, Banat, Oltenia, Muntenia, Buda - jud. Bacău, Bistriţa şi Ceahlău - jud. Bacău;

- **25.000 - 15.000 î.e.n. - Cultura Gravetiană din Paleoliticul Superior:** Cotu Miculinţi (sat, comuna Coţuşca - jud. Botoşani) - vechime: 18.000 ani, având cele mai vechi elemente de civilizaţie din lume (locuinţe în bordeie, ciocanul de minerit, lancea cu două tăişuri, harponul de pescuit), Bucureşti, Peştera (sat, comuna Moeciu - jud. Braşov), Buda şi Lespezi - jud. Bacău, Bistricioara şi Boiu Mic (com. Ceahlău - jud. Neamţ), Strohova - Sendriceni (jud. Botoşani), Lapoş - jud. Prahova, Boineşti - jud. Satu Mare, Banat, Ţara Oaşului;

- **6.000 - 3.700 î.e.n. - epoca neolitică** (piatra şlefuită / lustruită): Valea Crişurilor, Dudeşti - mun. Bucureşti, Ciumeşti (sat, com. Sanislău - jud. Satu Mare), Turdaş - jud. Hunedoara, Boian - jud. Ialomiţa, Vădastra - jud. Olt, Hamangia - jud. Tulcea (cu "Gânditorul"), Peştera Hoţilor - Băile Herculane (jud. Caraş Severin), Gumelniţa - mun. Oltenita (jud. Călăraşi), Ariujd (sat, com. Vâlcele - jud. Covasna), Brătei - jud. Sibiu, Cozia - jud. Iaşi, Pocreaca - jud. Iaşi, Brad - jud. Bacău, Stoicani - jud. Galaţi;

- **3.700 - 2.700/2500 î.e.n. - cultura eneolitică:** Cucuteni - jud. Iaşi, Ariujd - jud. Covasna, Cernavodă - jud. Constanţa, Gumelniţa - mun. Oltenita (jud. Călăraşi), Boian - jud. Sibiu, Hamangia - jud. Tulcea, Vădastra - jud. Olt, Turdaş - jud. Hunedoara, Ciumeşti - jud. Satu Mare, Sălcuţa - jud. Dolj, Petreşti - jud. Alba, Valea Tisei;

- **4.000 - 2.000 î.e.n. - epoca aramei:** Oradea - jud. Bihor, Gepiu şi Tarcea - jud. Bihor, Gumelniţa - mun. Oltenita (jud. Călăraşi), Sălcuţa - jud. Dolj, Cucuteni - jud. Iaşi, Truşeşti - jud. Botoşani;

- **2.000 - 1.000 î.e.n. - epoca bronzului** - Cruceni şi Periam - jud. Timiş, Pecica - jud. Arad, Peştera Hoţilor - Băile Herculane (jud. Caraş Severin), Otomani - jud. Bihor, Lăpuş şi Suciu - jud. Maramureş, Sighişoara - jud. Mureş, Verbicioara - jud. Dolj, Tei şi Glina - mun. Bucureşti, Sărata-Monteoru - jud. Buzău, Coslogeni - jud. Ialomiţa, Costişa - jud. Neamţ;

- **1.200 - 300 î.e.n. - epoca fierului:** Cucuteni, Cotnari, Cozia şi Erbiceni

- jud. Iaşi, Berea (sat, com. Sanislău - jud. Satu Mare), Susani - jud. Timiş, Basarabi (sat aparţinând oraşului Calafat - jud. Dolj), Vârtop-Plopşor - jud. Dolj, Ferigile (sat, com. Costeşti - jud. Vâlcea), Mediaş - jud. Sibiu, Reci şi Cernatu - jud. Covasna, Babadag - jud. Tulcea, Horodiştea - jud. Botoşani, Brad (sat, com. Negri - jud. Bacău), Bârseşti - jud. Vrancea, Popeşti - mun. Bucureşti.

Scrierea

- **5.000 ani î.e.n. – Tărtăria** (sat, com. Sălişte a – jud. Alba): cea mai veche scriere din lume, sub formă ideografică , mai veche cu 1.000 ani decât cea similară din Sumer (actualul Irak), datarea fiind făcută cu carbon C-14;

- **4.000 ani î.e.n. – plecarea etruscilor din Munţii Apuseni**, ducând cu ei alfabetul numit ulterior *"latin"*, deşi el a fost creat de locuitorii Munţilor Apuseni;

- **sec. IV-III î.e.n. – inscripţiile rupestre din Munţii Buzăului,** cele mai vechi inscripţii din ţara noastră cu alfabet autohton, care a stat la baza alfabetului zis "chirilic", sintetizat din aceste inscripţii şi folosit începând cu sec. IX e.n., fiind - prin urmare – mai nou cu circa 1.300 ani decât o parte din inscripţiile rupestre menţionate şi mai nou cu circa 500 ani decât celelalte;

- **sec. III-IV e.n. – Leges Belagines,** cumpărate de goţi de la strămoşii noştri geţi (conform lui Iordanes în **Getica**), constituie încă o dovadă că în sec. IV e.n., deci după părăsirea Daciei de către Aurelianus în anii 271-275, în Dacia se vorbea tot limba dacă.

Cele menţionate cu privire la existenţa omului pe teritoriul ţării noastre **atestă continuitatea de locuire pe parcursul a 2.000.000 ani**. Numai aşa a fost posibilă transmiterea din generaţie în generaţie a informaţiilor cu privire la diferite realităţi, folosind cuvinte autohtone.

Potopul şi dispariţia vest-europenilor

Una din problemele cele mai controversate din istoria popoarelor europene este originea şi răspândirea daco-geţilor. Deoarece sunt foarte mulţi "savanţi" şi chiar neamuri cărora nu le convine, din interese pur materiale, a se cunoaşte adevărul, **se fac foarte multe omisiuni din sursele documentare vechi sau foarte vechi şi chiar deformări ale acestor surse**. În plus, nu se face niciodată referire la evoluţia evenimentelor geologice care s-au succedat asupra Europei din timpurile cele mai îndepărtate. De asemenea, se evită analizarea în mod ştiinţific a trecutului foarte îndepărtat, conservat în aşa-zisele "legende" sau "poveşti populare", dezvoltat pe baza unor amintiri ale acelor timpuri. În cele ce urmează, ne vom referi la toate aceste surse credibile, pe care le vom trata numai documentar din ceea cele mai îndepărtate timpuri şi până azi sau pe baza unor descoperiri arheologice, alături de realităţi geologice.

În primul rând, se ştie că **Pământul a mai avut un satelit similar Lunii de azi, care - fiind atras de Pământ – a intrat în atmosfera acestuia, unde a luat foc şi s-a destrămat, fărâmiturile sale căzând pe Pământ şi provocând dispariţia tuturor vietăţilor existente aici**. Numai aşa se explică dispariţia dinozaurilor în perioada – aproximativ – dintre era geologică numită cretacic din era secundară şi era terţiară. Unii cercetători – majoritatea - se referă la o ciocnire a unui meteorit gigantic cu Pământul în perioada menţionată anterior.

În ceea ce priveşte existenţa omului, se ştie azi că omul de **Neanderthal** are o vechime de circa **100.000 – 35.000 ani**, iar cel de **Cro-Magnon** de numai **35.000-10.000 ani**, ambii fiind **dolicocefali**, în timp ce **Australoantropus Olteniensis**, descoperit de Dardu-Nicolaescu-Plopşor la Bugiuleşti (Valea lui Grăunceanu), sat din com. Tetoiu – jud. Vâlcea, are o vechime de **1.700.000 – 1.900.000 ani**. Toate cercetările arheologice au dovedit că **omul din estul Europei a fost şi este şi azi brahicefal. Dar, azi şi vest-europenii sunt brahicefali, în afara nordicilor, care - şi azi – sunt preponderent dolicocefali**. De aici, se poate trage concluzia că – **datorită tot unor cataclisme – dolicocefalii din apusul Europei au dispărut şi locul lor a fost luat – prin roire – de către brahicefalii din răsăritul Europei**.

La aceste constatări, mai trebuie să adăugăm şi **consecinţele glaciaţiunii a 4-a Würm**, derulată în perioada **75.000 – 9.800 î.e.n.**, când **la nord de paralela 45° erau gheţuri eterne, iar în zona noastră, în timpul verii, temperatura era +3 - 5°C**. Exemplicativ este şi faptul că întreaga Germanie de azi este plină de morene aduse de **gheţarii care coborau din Peninsula Scandinavă şi care acopereau întreaga Germanie de azi, existenţa omului în această perioadă fiind nulă**. Aceeaşi afirmaţie privind temperatura se poate face **şi despre celelalte zone ale Europei**. Topirea gheţarilor şi naşterea potopului după anul 9.800 î.e.n., datorită acestei topiri, a condus la **dispariţia omului din zonele de câmpie, locul lui fiind luat de oamenii din munţi, care au supravieţuit glaciaţiunii şi potopului**, având în vedere că aceştia locuiau în caverne şi trăiau din vânarea urşilor cu ajutorul crengilor rupte din brazi.

La aceste evenimente mai trebuie să adăugăm că, în perioada când temperaturile au început să scadă prin apropierea de era glaciară Würm, **o parte din populaţiile existente în preajma sau la sud de paralela 45 au roit spre sud, ajungând până în nordul Africii**.

Toate aceste mişcări de populaţie se pot dovedi azi foarte bine, în special, prin studiul comparativ al limbilor popoarelor existente în timpul în care trăim.

Civilizaţia umană s-a născut în Carpaţi

Urmele de locuire descoperite de arheologi în spaţiul carpato-dunărean şi pe Valea Oltului pot fi datate 600.000 – 1.000.000 î.e.n., în paleoliticul inferior, în cadrul aşa numitei culturi de prund. **Pe plan artistic, cele mai vechi**

vestigii, din aceeaşi epocă, s-au găsit la Porţile de Fier şi Cazane.[88]

În continuare, printre altele, aşezarea de la Românești – Dumbrăviţa (Banat) datează din paleoliticul superior, epoca aurignacian, aproximativ din anii **30.000 î.e.n.** Şi nu este lipsit de interes să se ştie că **legenda lui Prometheus**, care a dăruit oamenilor focul, **s-a născut în cetatea zeilor traci**.

Tot în această regiune a Terrei se înregistrează **cea mai veche locuire în bordeie din lume, cea mai veche activitate de minerit din lume, cel mai vechi topor-târnăcop de miner, cel mai vechi harpon şi cel mai vechi vârf de lance cu două caneluri (tip baionetă) din lume (toate, 18.000 î.e.n.), cea mai veche activitate din metalurgia aramei din lume (8.000 î.e.n.), cea mai veche exploatare şi prelucrare a aurului din Europa şi cea mai veche scriere din lume (5-6.000 î.e.n.)**.

Cu utilizarea focului se încheie perioada paleoliticului, marcată de **apariţia primelor furnale din Europa**, descoperite în zona Titan-Călan-Nădrag, la Reşiţa şi Anina, Baia de Aramă, Baia de Fier, Baia Sprie, adică **în preastrăvechile bazine carbo-siderurgice ale Banatului şi Ţării Haţegului, până la Valea Jiului**.

În perioada mezoliticului – între **10.000-6.000 î.e.n.** – omul a început să folosească pluta, roata, sania, **arcul** (**tracii** fiind recunoscuţi ca **primul popor care l-a creat şi l-a folosit**), a îmblânzit câinele, şi-a construit primele palafite. Diferite tipuri ale culturilor acestei perioade s-au găsit în Crimeea, Ceahlău, Băile Herculane, Poiana la Scaune, Muntenegru (Adăpostul Roşu), etc.

În acelaşi vast teritoriu s-au dezvoltat, în continuare, **culturile Criş-Starcevo** (cea mai veche), **Hamangia** (cea mai specifică), **Tisa**, **Vădastra**, **Precucuteni** etc., din epipaleoliticul **de acum 8.000 de ani**. Culturii Turdaş îi aparţin cele trei faimoase tăblite de la Tărtăria pe Mureş, conţinând **cea mai veche scriere din lume** şi având o vechime de **peste 7.000 ani** (neoliticul vechi).

La nivelul culturii Criş-Starcevo, **prima secure** s-a găsit la Valea Răii – Rm. Vâlcea, fiind datată în anul **6.000 î.e.n.**

În neoliticul târziu (eneoloticul = **3.700 – 2.700 î.e.n.**), apar **noi culturi**: **Gumelniţa** (partea de răsărit dintre Carpaţi şi Haemus / Balcani), **Sălcuţa** (Banat, Oltenia, Valea Dunării, Macedonia, Grecia, Troia), **Cucuteni** (cea mai spectaculoasă), cuprinzând Transilvania, Moldova până la Nipru, o parte a Munteniei, Cicladele, Troia, **centrul fiind Moldova** (Cucuteni, Podrava, etc.).[87]

În formarea culturilor neolitice, contribuţia oamenilor din spaţiul tracic este esenţială. Totalitatea lor constituie epoca anterioară formării neamurilor europene, care descind de pe fondul făuritorilor culturilor neolitice din spaţiul tracic. Carl Schuchardt este primul care consideră ceramica pictată ca aparţinând tracilor. Pe acest fond, se vor dezvolta în continuare tracii. Cercetările arheologice au dovedit aceasta fără putinţă de tăgadă, după cum tot ele au probat, în mod neîndoielnic, **originea în spaţiul traco-dacic (România) a culturii Cucuteni, fără egal în lume**. Au căzut, astfel, cu succes, teoriile conform cărora tracii ar fi venit "de undeva". Influenţa

temporară, dar nefastă, a acestor teorii a împiedicat un timp interpretarea corectă a senzaționalelor descoperiri arheologice din ultimii 30 ani. **Înșiși grecii nu s-au format ca popor decât după descinderea aheilor și dorienilor plecați din nordul Dunării**, loc care avea toate condițiile optime dezvoltării umane.

România - Izvorul Neamurilor din Biblie

Se mai discută și azi – în contradictoriu – despre originea și civilizația poporului dacoromân. Dar, nu trebuie să omitem faptul că **suntem înconjurați numai de state purtând numele unor populații alogene**, care s-au așezat pe pământurile noastre străbune și au desnaționalizat pe frații noștri din nord, vest, sud și est, pe care i-au găsit acolo atunci când au venit din diferite pustiuri, frați care și-au pierdut, astfel, originea dacoromână. Dar, alături de cei desnaționalizați, se mai găsesc și azi – pe meleagurile strămoșești – încă 22.000.000 de daco-români, care și-au menținut originea lor dacoromână, precum și limba lor strămoșească. La aceste realități, mai trebuie să adăugăm încă una: aceea că **foarte mulți frați de-ai noștri se găsesc în număr foarte mare și în alte 27 de țări ale lumii**.

Originea autohtonă pură a dacoromânilor menționați, contestată de unii alogeni, **este explicabilă, mai ales, prin vechimea lor pe aceleași pământuri, dar și prin studierea evoluției geologice a teritoriului în care s-au născut și au trăit de aproape 2 milioane ani.**

Să nu uităm că omul-fosilă de la Neanderthal are o vechime de circa 100.000 ani, iar cel de la Cro-Magnon de doar circa 35.000 ani, în timp ce fratele nostru oltean de la Bugiulești, com. Tetoiu – jud. Vâlcea, pe Valea lui Grăunceanu, are o vechime de 1.900.000-2.000.000 ani, descoperit fiind de savantul Dardu-Nicolăescu-Plopșor. Explicația acestei mari diferențe de vârstă constă în faptul că **oamenii din vestul Europei, de tip dolicocefal, au dispărut datorită unor cataclisme mai puțin elucidate** (probabil: căderea pe Pământ a resturilor provenite din descompunerea din atmosfera terestră a primei Luni, care a fost și primul satelit al Pământului, Luna fiind atrasă permanent de către Pământ, astfel cum se repetă același fenomen și azi cu Luna existentă). **Oamenii din răsăritul Europei au fost brahicefali, așa cum sunt și azi. De aici, rezultă că Occidentul a fost ocupat, prin roire, de către brahicefali, adică de oameni din est, adică de o parte a strămoșilor noștri din spațiul carpatic-dunărean-pontic.** Numai așa se explică existența în antichitate, în vestul Europei, a unor triburi cu nume dacoromânești, precum și folosirea – la multe popoare din vestul Europei – a unui număr foarte mare de cuvinte dacoro-mânești și chiar a unor elemente gramaticale comune numai cu limba dacoromână.

Printre **triburile** menționate anterior, putem cita:

• **în Hispania/Spania: ablaidaci, albocenses, ambirodaci, argeli, arevaci, arronidaci, aurianes/orienses, bainenses, barbarii, berones**

(v.loc.Câlnic din jud.Alba, jud. Caraș-Severin și jud. Gorj), **comanesciqi** (v.loc.Comănești jud.Arad, Bacău, Botoșani, Galați, Gorj, Harghita, Mehedinți, Olt și Suceava; v. și antroponimele Comăneciu, Comănici, Comăniciu), **corovesci** (v. Corobești jud. Argeș și Gorj), **cosetani** (v. loc. Coseşti jud. Hunedoara), **couneidoqi** (v. Dochia), **daci**, **dagae** (v. Dagae numele dacilor orientali menționați pe Tabula Peutingeriana; v. Dăgâța loc. în jud. Iași), **dagenses**, **datii** (v. Dateș, loc. în jud. Mureș), **deciani** (v. Decea – loc. în jud. Alba), **decii**, **ergavicenses** (v. Erghevița – loc. în jud. Mehedinți), **gruii** (v.loc. Gruiu – jud. Argeș, Ilfov, Olt, Vâlcea; v. loc. Grui – jud. Gorj, Mureș; v. loc. Gruiu Lung – jud. Hunedoara etc.), **haraugate**, **ilergetai/ilergetes** (v. geți – numele mai multor triburi dacice din estul Europei și vestul Asiei), **indigetes/sindigetes** (v. și Singidava – loc. în Dacia antică, reședință a tribului dac numit singi), **letani** (v. Letea – loc. în jud. Bacău și Tulcea), **lacetani** (v. antroponimele dacoromânești Docea și Dociea), **lunarii** (v. Luna – loc. în jud. Cluj și Satu-Mare), **misgetes/mysogetae** (v. geți), **ossigi** (v. Osica – loc. în jud. Olt), **pelendones** (v. Pelendava / Craiova – loc. în Dacia antică) **sacani/saci** (v.Sacidava – loc. în Dacia antică), **terraconenses** (v. Tarcău – loc. în jud. Neamț; v. Tarcea – loc. în jud. Bihor), **turdetani** (V. Turda – loc. în jud. Cluj și Tulcea; v. Turdaș – loc. în jud. Alba și Hunedoara), **turduli**, **vaccaei**, **virvesci**, **vloqi**, (v. vlachi).

• **în Gallia de Sud: ambarii**, **boxsani**, (v. boxă "cărbunărie"; loc. Bocșa – jud. Caraș- Severin, Hunedoara, Sălaj; Vâlcea; v. Bocșitura – loc. jud. Alba; loc. Bocșița – jud. Sălaj; v. loc. Bogsig – jud. Arad), **cocosates** (v. cocoșat; v.Cocoșari – loc. în jud. Vrancea), **daciates** (v. daci; v. Decea – loc. în jud. Alba), **dati**, **decieni** (v. Decea), **longeidoci** (v. Longuedoc - reg. Franța) etc.

În antichitate, geții (nume dat de greci dacilor) au mai fost semnalați ca **tyrageți** (între Nistru și Nipru), **tisageți** (între Nipru și Munții Urali) și **massageți** (între Munții Urali și China; v. și Horog – capitala regiunii autonome Pamir din Tadjikhistanul de azi, regiune în care se folosesc și acum covoare oltenești). La massageți, au existat nume ca Spargapises, fiul reginei Tomyris, poeți-scriitori ca Rudachi și Avicena, Mirxas (v. Mircea) – general din armata bizantină a lui Belizarios.

Tot din spațiul dacic au mai plecat:

- **vorbitorii de "scriere sfântă"/sanscrita** – plecați spre Valea Indusului;
- **sumerienii** – în mileniul V î.e.n., de la Tărtăria-pe-Mureș spre Irakul de azi (fosta Mesopotamia anticul Sumer);
- **etruscii** – în în mileniul IV î.e.n., din Munții Apuseni spre Italia;
- **dardanii conduși de Dardanus** – în mileniul III î.e.n., plecați în Italia din Dardania, provincie a Daciei, la sud de Moesia și mărginașe cu strâmtoarea Dardanele, recunoscută ca fiind o dioceză/provincie a Daciei sub împăratul bizantin Constantin;
- **aheii** – în mileniul III î.e.n., plecați din nordul Dunării spre Grecia de azi (v. aheianul *vovo* = "dava", nume păstrat și azi în denumirea multor localități

din Bulgaria şi Serbia, precum şi sub forma-*ova* în România; v. Târnovo, Starcevo, Ostrova, Gabrovo, Brezovo, Izvorovo, Alexandrovo, Stefanovo, Dakovo, Gerovo, Prahovo; în România: Argova, Bârnova, Craiova, Cacova, Cladova, Prahova; Sadova, Teregova etc;

- **bascii** – în mileniul III î.e.n.; conform studiilor hematologice efectuate de prof. Souchard, se confirmă plecarea lor de la Dunărea de Jos, astfel cum se menţionează şi în tradiţiile lor; ei sunt urmaşii pelasgilor, populaţie străveche menţionată de scriitorii antici şi la sud de Munţii Carpaţi şi în Peninsula Balcanică; ca o confirmare, în Ţara Bascilor din Spania a fost descoperită cetatea pelasgă UXAMA, iar numele vechi ale Spaniei + Portugalia a fost IBERIA, nume ce se regăseşte în IVIRIA, vechiul nume al Gruziei / Georgiei din nordul Munţilor Caucaz, bascii fiind rude bune şi cu gruzinii / georgienii;

- **latinii** – conduşi de Latinus, plecaţi în jurul anului 1.300 î.e.n.;

- **dardanii lui Aeneas**, regele Troiei, după războiul troian din anii 1.272-1.270 î.e.n. (v. nivelul VII b 2 de la Troia, care este de origine moldovenească);

- **dorienii** – veniţi din nordul Dunării la începutul mileniului II î.e.n., au împins pe ahei spre Asia Mică, dând naştere la Războiul troian;

- **triburile din Elveţia** – care şi azi vorbesc dialecte conţinând foarte multe cuvinte dacoromâneşti, dialecte numite: grizon, ladin, romanş / romand, surmiran, sursilvan, sutsilvan, retoroman (v. *mumă* = mamă, *io, ieu* = eu etc.)

- **occitanii din sudul Franţei** – care vorbesc o limbă foarte apropiată de limba dacoromână, în număr de circa 16.000.000 (v. *cloca, el e greu, el e gelos, io aug* = eu aud etc.)

- **pannonii din Pannonia** (azi Ungaria) – unde s-a descoperit, în anul 1976, o cetate dacică în dealul din stânga Dunării care face parte din Budapesta (v. georgianul Buda = dava şi cele 73 (în trecut) de Buda şi Budeşti – localităţi din România;

- **geţii din Polonia de azi** – unde s-a descoperit Getidava, cetate situată pe Vistula Mijlocie;

- **lituanii şi letonii**, care au cuvinte dacoromâneşti în limbajul lor, având tipul somatic al dacoromânilo actuali (v. lituanul *"daina"* = doină, existent în cântecele maramureşene sub forma refrenului doină-daina; v. şi multe cuvinte sanscrite în lituană);

- **vechii locuitori ai Germaniei** – care vorbeau o limbă latină (conform lui Suetonius, scriitor din timpul împăratului roman Augustus; v. şi latinul *"germanus"* = frate bun de mamă şi de tată, nume dat de romani vechilor locuitori ai Germaniei).

Plecarea strămoşilor romanilor şi a bascilor etc. din spaţiul dunăreano-balcanic se reflectă foarte concret în următarele constatări:

- limba dacoromână conservă cuvinte din latina arhaică, inexistente în latina clasică din perioada când o treime din Dacia a intrat sub stăpânire romană;

- limba dacoromână are mai multe cuvinte de origine latină decât limba italiană;

- limba dacoromână are 211 etimoane de origine latină clasică şi 270 etimoane comune cu limba bască;

- în 1975, Arpadus Dobo a publicat la Budapesta o inscripţie descoperită la Szöny (nordul Ungariei), anticul Brigettio, pe sarcofagul confecţionat de Marcus Ulpius Celerinus, subofiţer în legiunea I Adiutrix, trimisă în timpul împăratului roman Aurelius Antonius Caracalla (198-217) împotriva dacilor liberi din nordul Pannoniei.; sarcofagul a fost confecţionat pentru acest subofiţer şi fiul său; în această inscripţie, Marcus Ulpius Celerinus se initulează *"interpres dacorum"* - interpretul dacilor. Este cert că, în acele timpuri, **chiar şi în nordul Pannoniei, se vorbea daca, deşi nu mai erau decât circa 70 ani până la părăsirea Daciei de către Aurelian, după cei circa 170 ani de stăpânire romană;**

- **calendarul dacic de la Sarmizegetusa era mai precis decât cel roman** şi permitea numărarea zilelor unui an cu ajutorul unor stâlpi aşezaţi în formă de cerc; în latina arhaică, la cerc se spunea *amnus*, care în latina clasică, prin asimilare, a devenit *annus*, cu semnificaţia evoluată de an (ca timp), pornit de la cercul de la Sarmizegetusa, care era echivalent cu an; în jud. Buzău, se mai foloseşte şi azi cuvântul *amnar*, semnificând stâlpul care susţine tinda caselor ţărăneşti.

Toate aceste mişcări de populaţii străvechi dacoromâne spre patriile lor actuale sunt explicabile prin fenomenele care s-au petrecut după glaciaţiunea IV Würm, încheiată prin anii 9.800 î.e.n. Ne referim, în special, la **potopul** provocat de topirea gheţurilor de la Polul Nord şi a gheţarilor care acopereau întreg teritoriul situat la nord de paralela 46°. Se ştie şi acum că întreaga Germanie este acoperită de morene aduse de gheţari din zona Peninsulei Scandinave. Această topire a fost cauzată de încălzirea atmosferei terestre. **Prin topirea gheţarilor şi a gheţurilor menţionate, toate ţinuturile de câmpie au fost inundate şi populaţiile existente pe ele au dispărut. Au rămas numai oamenii din munţi.** Pregnantă în acest domeniu este legenda sumeriană în care ni se spune că, după potop, regele din Şuruppak a luat conducerea neamurilor din munţi. **Pe măsură ce temperatura a început să crească, oamenii au început să coboare din munţi, datorită şi creşterii numărului lor, şi s-au răspândit în zonele în care bălţile provocate de inundaţii au început să sece.** Foarte semnificative sunt şi "descălecările" lui Dragoş Vodă în Moldova şi Negru Vodă în Ţara Românească, ambele venind **din Ardeal / Cetatea Munţilor.**

Existenţa strămoşilor dacoromânilor pe actualul teritoriu al României este confirmată şi de descoperirile arheologice efectuate până în prezent, cu atestări încă din paleoliticul inferior (circa 1.000.000 ani în urmă), în Bucureşti, Valea Argeşului, pe Prut, jud. Cluj, jud. Alba, jud. Bihor, jud. Hunedoara, cu continuitate de existenţă până în zilele noastre.

Din perioada analizată, numită epipaleolitică (9.800-6.000 î.e.n.), putem cita descoperirile de la Ostrovul Corbului (sat, comuna Hinova, jud. Mehedinţi), Scaune-Ceahlău şi Bordosu-Bicaz-Chei – culmi înalte din munţii Carpaţii Orientali, Insula Banului – Ostrovu Golu – jud. Mehedinţi, Peştera Hoţilor (Băile

Herculane – jud. Caraş-Severin). Aceste descoperiri se continuă ca existenţă în perioada neolitică (6.000 – 1.900 î.e.n.), în epoca aramei, epoca bronzului şi epoca fierului până în zilele noastre, cu atestări din ce în ce mai numeroase, pe măsura creşterii populaţiei şi roirii acesteia în spaţiul analizat (circa 15 localităţi).

Vechimea civilizaţiei dacoromânilor se mai poate constata şi prin marea varietate a cântecelor populare, inexistentă la nici un alt popor european. Aceeaşi varietate cu totul aparte se mai găseşte şi în ţesăturile populare (la costumele naţionale), **ca şi în ţesăturile covoarelor, cu continuare până în Pamir, regiune autonomă din Tadjikistan (actuala denumire a teritoriului ocupat de massageţi), constituind încă o dovadă a întinderii geţilor în antichitate.**

În final, capacitatea şi vechimea dacoromânilor s-a mai manifestat şi prin **marile capacităţi de renume mondial**, cum ar fi savantul **Coandă, Aurel Vlaicu, Pierre Ronsard** (Banul Mărăcine) şi mai puţin cunoscutul general american de origine română numit **George Pomuţ**, cel care a reuşit să tranzacţioneze cumpărarea Peninsulei Alaska de către S.U.A. de la ruşi, etc., etc.

Carpaţii şi Dunărea – "părinţii" Europei

După majoritatea arheologilor şi lingviştilor, **locul de formare a aşa-zişilor indo-europeni**, consideraţi azi din ce în ce mai mult europeni, deci băştinaşi, **este Europa, şi anume teritoriul dintre zona Dunării, Marea Baltică, Marea Egee, Marea Neagră şi nordul acesteia, având ca osatură Dunărea şi Munţii Carpaţi.**

Din acest spaţiu au roit o serie de popoare ca: pelasgii, iranienii, scyţii, cimmerienii, sarmaţii, elenii (ahei şi dorieni), hittiţii, carienii, italicii, frygienii, illirii, triburile iberice, vorbitorii limbei sfinte (sanscrita) etc. Analizele hematologice făcute de prof. Carl Schuchardt arată cu certitudine **plecarea bascilor din Europa Centrală**.

Într-un interviu acordat lui Ştefan Andreescu şi publicat în revista *"Magazin istoric"* nr. 3/1972(p. 18), sub titlul ***"O ipoteză senzaţională: Originile scrisului: MESOPOTAMIA sau .... SUD-ESTUL EUROPEI"***, ***academicianul bulgar Vladimir I.Georgiev*** preciza: *"(...) arheologul britanic, profesorul Colin Renfrew, care a executat recent săpături în localitatea bulgară Sitagroi, a afirmat că* ***în sud-estul Europei a existat în vechime o zonă cu o civilizaţie înaintată.***"

În **1975**, savantul rus **Boris Perlov** scria în volumul ***"Tainele veacurilor"*** (Moscova, p.171-179): ***"Locuitorii vechi ai Balcanilor au exercitat o influenţă vizibilă asupra Asiei Mici.*** *În mod deosebit se poate urmări legătura ei cu cultura Vincea-Turdaş, după semnele pictografice de pe ceramică. Semnele, uneori cu totul identice cu cele de la Vincea, au fost găsite* ***în legendara Troie*** *(începutul mileniului III î.e.n.). Tot atunci apar ele şi în alte sectoare ale Asiei*

Mici. Ecouri îndepărtate ale scrierii de la Vincea le găsim în scrierea pictografică a Cretei antice. Nu se poate să nu fii de acord şi cu presupunerea arheologului rus V.Titov, care crede că scrierea primitivă din ţările egeene se întinde, prin rădăcinile sale, în Balcanii mileniului IV î.e.n. şi nu a apărut deloc sub influenţa îndepărtatei ţări dintre două râuri (Tigru şi Eufrat), după cum presupuneau înainte unii cercetători. Şi pe deasupra, este cunoscut, creatorii culturii balcanice Vincea, în mileniul V î.e.n., au străbătut prin Asia Mică, în Kurdistan sau Huzistan, unde, în acea vreme se stabiliseră presumerienii. Şi în curând, în sectorul acesta, apare scrierea pictografică protoelamică. La fel de apropiată, atât de cea sumeriană, cât şi de cea tărtăriană."

În **nr. 12/1975** al revistei ***"Tehnica tineretului"*** (Tehnika Molodioji), sumerologul rus **A. Kifişin** publică o hartă în care se demonstrează că **strămoşii românilor de azi au exercitat o influenţă puternică asupra culturii întregii lumi antice, respectiv a vechii Elade, a vechiului Egipt, a Sumerului, şi chiar a Chinei**.

În aceeaşi revistă, în articolul ***"Cuvinte vii ale Tărtăriei"***, **Boris Perlov** analiza, la rândul său, rolul de izvor de civilizaţie al zonei carpatice:

"Ne întrebăm, atunci, ***cine au fost locuitorii străvechi ai Tărtăriei, care scriau în sumeriană, în mileniul V î.e.n., când despre Sumerul însuşi nu se pomeneşte încă?*** *Să fie strămoşii sumerienilor? Unii învăţaţi socotesc că presumerienii s-au despărţit de precvartali în mileniile XV-XII î.e.n., plecând din Gruzia în Kurdistan."*

În perioada 2.700-1.720 î.e.n., în spaţiul carpato-danubian are loc etnogeneza popoarelor vest-europene, care şi-au tras rădăcinile din populaţia autohtonă. Aceasta a rămas cunoscută în miturile anticilor (Herodotos – *"Istorii"*, I, 56; Apollodoros, VIII, 2; Eforos; Pausanias etc.) sub numele de **pelasgi**, având ca cei mai veritabili urmaşi în actualul Occident, pe **bascii** de azi, în a căror ţară din zona spaniolă a fost înfiinţată cetatea pelasgă Uxama.

Miturile elene îi considerau pe pelasgi ca fiind *"dioi"* (divini) şi *"primii locuitori ai Pământului"*.

PELASGII – "PRIMII LOCUITORI AI PĂMÂNTULUI"

Pelasgii au fost cel mai vechi popor din Europa, semnalați în scrierile antice ca **fiind locuitorii Peninsulei Balcanice și zonei occidentale a Asiei Mici și ai insulelor din Marea Egee, cu ramificații până în Peninsula Iberică și nordul Mării Negre**. Dar, din păcate, nu s-au analizat și urmele umane ale acestora care ar exista și în prezent. În cele ce urmează, vom prezenta o scurtă istorie a pelasgilor și a descendenților acestora, care mai trăiesc azi printre noi.

Homeros, poetul trac care a trăit pe la sfârșitul sec. X î.e.n., **ne dă primele și cele mai vechi informații despre pelasgi**. Conform acestuia, pelasgai/pelasgii au fost **una dintre cele mai vechi și cea mai mare tulpină a popoarelor din Grecia. Ei au locuit la început în Peloponez, în Thessalia și Epir. De aici s-au răspândit în Asia Mică, în special în jurul Larissei, și în Creta.**

Herodot (484-425 î.e.n.), în ale sale *"Istorii"*, ne oferă informații la fel de prețioase din perioada în care a trăit, precum și din perioadele anterioare. Aflăm, astfel, că **pelasgii au fost primii locuitori ai Greciei și Italiei, aparținând rasei europene. Erau veniți din nordul Dunării. Unii au pătruns în Peninsula elenă, iar alții au urcat de-a lungul râului Sava și au pătruns în Italia nordică, la circa 2.000 î.e.n.: hyanții, aonii, telchines** în Grecia și **aborigenii** și **sabinii** în Italia. **Ramura sudică a populat și Thracia, Macedonia, Illyria, Epirul, Thessalia și, în final, Ploponesul. Din Thracia, o parte a trecut în Asia Mică: thynii, mysii, phyriges/brigii**, ca și **dardanii** care au întemeiat Troia, precum și **meonienii** din Lydia. Pelasgii occidentali sau din Italia au avut numele de **tyrrheni, siculi sau sicani, opiqui, equi, apuli** (v. cetatea dacică Apullon) sau **iapygi**, în final **peligni**.

Pentru pelasgi a devenit familiară agricultura, metalurgia, arhitectura. **Construcția ciclopică sau cu blocuri necioplite caracterizează epoca pelasgică**, în special în Grecia și Etruria. **Cultul religios era un fel de naturism ca și la daci, care divinizau forțele naturii în binefăcătoare și răufăcătoare.** Ele se combină cu **zeități ca Penati, Titanii, Giganții, Saturn, Vesta, Ceres, Janus, Oge, preluați parțial de romani. Dodona, Eleusis și Samothrace au fost principalele sanctuare ale pelasgilor.**

Mai erau locuite de pelasgi: cetatea Kretona, Lamponion, ins. Imvros.

"Dacii erau pelasgi"

Pelasgii se numeau și **lelegi** și **cari(eni)**.

Conform lui Felix Colson [89], **toți dacii erau pelasgi**. În sprijinul acestei afirmații, mai putem adăuga:

- geto-dacii, după glaciațiunea a IV-a Würm și potopul care i-a urmat, au fost cel mai numeros popor care a supraviețuit în zona carpato-danubiană, comună cu mențiunile istorice despre pelasgi;
- pelasgii au fost menționați la nord de Dunăre;
- numele Ion (părintele eponim al pelasgilor) se regăsește numai la daco-români și basci.

Numele pelasgilor în antichitate se află și în antroponimul **PELASGUS, nume al mai multor regi legendari din Grecia**, printre care și al unuia din **Arcadia**, fiind civilizatorul acestei regiuni, **în totalitate pelasgică**, și tatăl lui Lycaon, și al unuia din Argos.

Pelasgii și-au mai lăsat numele și în **Golful Pelasgic** (azi Volo), format din Marea Egee, la sud-est de Thessalia pelasgilor.

Pelasgus a avut ca fiu pe **Lycaon**, rege al Arcadiei și unificatorul locuitorilor ne-greci ai acestui ținut. El le-a dat legi și a întemeiat orașul **Lycosura**, acesta fiind **cel mai vechi oraș al Arcadiei și al Greciei**. Conform legendei, Lycaon a fost transformat în lup, de unde cuvântul grec *"lycos"* (lup).

Unul din triburile pelasge a fost și cel al carilor din Caria (Asia Mică), numiți mai târziu **lelegi**, plecați spre Creta și de aici în sudul Peloponezului și Megaris, cel mai mic stat al Greciei antice, din zona estică a istmului Corinth, foarte important prin poziția sa la porțile istmului. Acest popor a fost **unul dintre cele mai vechi din Grecia**.

Ion și numărul 12 – moșteniri pelasgice

Interesantă la pelasgi este **folosirea numărului 12**. Astfel, **Cecrops**, fondatorul Athenei pe la anul **1.643 î.e.n.**, a întemeiat o parte din cele **12 târgușoare**, a căror capitală va deveni mai târziu **Athena**. În timpul lui, a trăit și Lycaon, fiul lui Pelasgus (amintit anterior).

Mai trebuie precizat că **limba pelasgă era diferită de cea greacă, astfel cum va fi cea ionică, urmașă a celei pelasge. Urmașii pelasgilor au fost ionii/ionienii, care nu acceptau să fie numiți greci, nici chiar după apariția creștinismului**. **Numele lor pornește de la Ion**, fiu lui Xuthos/Xuthus, unul din fiii Helenei și nepot al lui Deucalion, care a avut cu Creuse (fiica lui Priam și prima soție a dardanului troian Aeneas) **doi copii: Ion și Acheus**, vița ionienilor și a aheilor (veniți în Grecia, în mileniul III î.e.n., din nordul Dunării).

Ion a fost și o cetate de la malul râului Strymon/Struma, dintre vechea Macedonie și Thracia.

În timpul războaielor lui Darius (522-486 î.e.n.) împotriva Greciei și Daciei, ionienii nu acceptau să fie numiți greci. Limba lor era diferită de cea greacă și în acea perioadă. **Ei locuiau în Pelopones și au acceptat a primi cele 12 cetăți în locul celor 12 luate de ahei și construiesc alte 12 în Italia**, după ce

au fost izgoniți acolo de către ahei. **Ei cunoșteau foarte bine Nilul și Delta Nilului. Spuneau *crocodil*, în timp ce egiptenii spuneau *"hamse"*. Ei s-au luptat și cu Cyrus, vorbeau despre Palestina** (deci, înainte de invadarea acesteia de către arabii musulmani), cunoșteau Egiptul, luptele lui Darius contra scyților (513 î.e.n.). **Ei locuiau la Milítus/Miletus, la Naxos (Ins. Cyclade), în apropierea Feniciei, în Lydia din Asia Mică (la Mycale), locuiau toate insulele din Marea Ionică, în Ionia din Asia Mică etc.**

În aceeași perioadă, se consemnează lupte între ionieni și greci, care îi considerau pe aceștia și pe cari(eni) ca fiind *barbaroi*/ne-greci.

Ionienii - navigatorii civilizatori

Ionienii erau foarte buni navigatori, sulițași și aveau o cultură foarte avansată. Printre savanții lor putem cita pe: Homeros, Archilaux, Herodot, Thales din Milet, Bias, Heraclides Ponticus, Parrhasius, Apelle. Dialectul ionian era cel mai dulce, iar moda ioniană în muzică era cea mai moale și mai voluptoasă (v. muzica bască).

Calitatea lor de navigatori i-a făcut pe pelasgi, deveniți ionieni, să ajungă în Peninsula Iberică, unde s-a descoperit cetatea pelasgă UXAMA, în Țara Bascilor din Spania. **Tot aici se află și azi orașul DEVA**, care ne amintește de DEVA noastră, de PULPUDEVA (Plovidv), AIADEVA, **DEVA din Egipt**, etc.

Este foarte important că **limba bască are elemente comune numai cu limba dacoromână**, astfel cum este conjugarea cu întăritorul BA, pozitiv și negativ (v. basc și dacoromân DA și BA DA, cu aceleași sensuri în ambele limbi). Apoi, limba dacoromână are **270 etimoane comune cu limba bască** dar are numai 211 comune cu limba latină. În plus, avem circa **300 antroponime comune** și circa **5.200 toponime comune** cu limba bască, ceea ce nu este de neglijat.

La toate aceste elemente comune, **mai putem adăuga** și altele. Astfel:

- portul opincilor cu nojițe;
- purtarea decedaților în coșciug pe umeri;
- comunitatea de țesături zise țărănești;
- nuanțele muzicale ale cântecelor; ex.: *Să-mi cânți cobzar bătrân / Cantasak soinulari* e foarte apropiat de cântecul suletin din provincia bască din Franța (Soule).

Toate cele semnalate demonstrează marea vechime a poporului daco-român și înrudirea lui directă cu pelasgo-ionienii, înrudire conservată în tradițiile basco-române. Aceasta este foarte frumos și foarte sugestiv păstrată și în numele daco-românești ION și IOANA, aceleași nume fiind și cele mai apreciate în Țara Bascilor din Franța.

Dacă **ionienii, ca și strămoșii lor pelasgi, au fost în permanență atacați și goniți de veneticii ahei, apoi de cei dorieni** (care i-au împins pe ahei în

Asia Mică și au dat naștere la războiul troian din anii 1272-1270 î.e.n.), deoarece erau autohtoni, tot astfel s-a întâmplat și cu strămoșii noștri daco-geți. E suficient să menționăm că, în timpul împăratului Constantin al Bizanțului, **Dardania era o dioceză a Daciei, iar Bizanțul / Constantinopole a fost o cetate dacică și s-a numit Byzantion,** după cum **Durostorul, din Bulgaria de azi, a fost tot o cetate dacică și s-a numit Durostolon, iar Buda din Budapesta a fost tot o cetate dacică** (în limba georgiană, buda înseamnă dava). Mai trebuie să amintim că antica țară a bascilor s-a numit **Iberia,** iar vechea țară a rudelor lor din Caucaz s-a numit **Iviria** (azi Georgia).

SUMERIENII - ARDELENI DIN MUNȚII APUSENI...

La început a fost Tărtăria

În anul **1965**, istoricul ceh **Vojtech Zamarovsky** a publicat, la Praga, studiul ***"La început a fost Sumerul"***, una dintre cele mai de seamă lucrări privind civilizația sumeriană, considerată a fi cea mai veche din lume. El completează, astfel, studiile celui mai celebru sumerolog, **Samuel Noah Kramer**, convins şi acesta că ***"Istoria începe în Sumer"***.

La data publicării acestei lucrări, se cunoştea prea puțin despre **cele trei tăbliţe** confecționate din lut local, **descoperite de cercetătorul clujean Nicolae Vlassa, în 1961, la Tărtăria de Mureş**, cea rotundă reprezentând o scriere ideografică.

Ecourile descoperirii celor trei tăbliţe celebre de lut nu s-au stins nici azi. Această epocală realizare îşi păstrează încă întreaga sa valoare universală, fiind apreciată, atât pe plan intern, cât şi internațional.

În interviul din ***"Magazin istoric"*** **nr. 3/1978** (menționat anterior), **academicianul bulgar Vladimir I. Georgiev sublinia**: ***"(...) tăbliţele de la Tărtăria sunt mai vechi cu un mileniu decât monumentele scrierii sumeriene*** *(ele datează din prima jumătate a mileniului IV î.e.n.). Aceasta ar însemna, pur şi simplu, că* ***scrierea sub forma pictogramelor a apărut în sud-estul Europei şi nu în Mesopotamia****, cum se credea până acum... Dacă în toate cele trei cazuri* (tăbliţele descoperite la Tărtăria de Mureş şi cele de la Karanovo şi Grocialnița – Bulgaria – n.n.) *este vorba de scris, atunci se impune o concluzie surprinzătoare: avem de-a face cu* ***cea mai veche scriere din lume.***"

Previziunea savantului bulgar s-a confirmat în anul 1975, când savantul rus Boris Perlov a publicat articolul *"Cuvintele vii ale Tărtăriei"* (în revista şi volumul menționate anterior), **în care traducea scrierea ideografică de pe tăbliţa rotundă, pornind de la echivalentele sumeriene**. Iată ce ne spune Boris Perlov:

"(...) Furtuna marii descoperiri nu a răsunat din Egipt. Neaşteptata descoperire a fost scoasă la iveală în Transilvania, în mica aşezare românească Tărtăria.

Ce i-a uimit pe eruditii bărbați ai ştiinței despre antichitate? Poate că savanții au dat de comoara ascunsă, în genul mormântului lui Tutankhamon? Sau în fața lor a apărut o capodoperă a artei străvechi? Nimic din toate acestea. Interesul general a fost trezit de cele trei micuțe tăbliţe de lut, deoarece ele erau împodobite cu enigmatice şemne în forme de desene, care amintesc în mod uimitor (după cum a observat însuşi autorul marii descoperiri, arheologul român

N. Vlassa) de scrierea pictografică sumeriană de la sfârşitul mileniului IV î.e.n.

Dar pe arheologi îi mai aştepta o surpriză: tăbliţele găsite s-au dovedit a fi ***cu 1.000 ani mai vechi decât cele sumeriene****. Rămânea doar să se vadă în ce mod, cu 1.000 de ani în urmă, departe de hotarele mult slăvitelor civilizații antice orientale, unde nimeni nu se aştepta, s-a ivit* ***cea mai veche (până în ziua de azi) scriere din istoria omenirii.***

(...) Cum poate fi explicată ruptura de un mileniu întreg între tăbliţele tărtăriene şi cele sumeriene? Şi oare, se poate copia ceva ce nu există încă? Alți specialişti au legat scrierea tărtăriană de cea cretană, dar aici lacuna în timp ajunge la două milenii.

(...) ***sumerologul expert*** *al laboratorului Institutului de Arheologie al Academiei de Ştiințe a URSS,* ***V. Titov****, analizând materialul adunat, a ajuns la* ***concluziile următoare:***

1. Tăbliţele de la Tărtăria sunt ***un fragment dintr-un sistem de scriere larg răspândit, de origine locală.***

2. Textul unei tăbliţe ***enumeră 6 totemuri antice, care coincid cu «manuscrisul» din oraşul sumerian Djemdet – Nasra*** *şi, de asemenea, cu «manuscrisele» din săpăturile ce aparțin culturii* ***Kereş.***

3. Semnele de pe această tăbliță trebuiesc citite în cerc, în sens contrar mişcării acelor de ceasornic.

4. Conținutul inscripției (dacă e citită în sumeriană) este întărit de descoperirea, în aceeaşi Tărtărie, a unui schelet dezmembrat al unui bărbat, ceea ce indică existența, la anticii tărtărieni, a unui ritual antropofagic.

5. ***Numele zeului local Şaue este identic cu al zeului sumerian Usmu.*** *Această tăbliță a fost tradusă astfel:* ***«În (cea de a) patruzecea domnie pentru buzele (gura) zeului Şaue cel mai vârstnic după ritual (a fost ars). Acesta-i al zecelea».***

(...) este limpede că numai studierea întregului complex al monumentelor culturii Turdaş-Vincea (de care este legată şi Tărtăria) poate să ne apropie de dezlegarea tainei celor trei tăbliţe de lut.

(...) La vreo 20 km de Tărtăria, se afla colina Turdaş. În adâncurile sale e îngropată o străveche aşezare a unor agricultori din perioada neolitică. Dealul a fost săpat încă de la sfârşitul veacului trecut (XIX- n.n.) *dar nu până la capăt. Încă de pe atunci, atenția arheologilor a fost atrasă de semnele pictografice trasate pe fragmentele unor vase. Asemenea semne de pe cioburi au fost găsite şi în aşezarea neolitică de la Vincea, din Jugoslavia, înrudită cu cea de la Turdaş.*

(...) Scrierea de la Tărtăria n-a apărut într-un loc pustiu, ci constituie o parte componentă a scrierii pictografice din cultura balcanică Vincea, răspândită în mileniul IV – V î.e.n.

(...) Dar câte obiecte ce se referă la concepțiile religioase ale locuitorilor Vincei au mai fost descoperite! Ele toate stau drept mărturie faptului că, pe

atunci, a fost larg răspândit cultul zeiței feminine ce întruchipa rodnicia.

De un interes deodsebit este un ulcior mare , ritual, care aparține perioadei timpurii a culturii Vincea. Pe el vedem un desen, reprezentând, probabil aspectul exterior al unui sanctuar. **Această reprezentare aminteşte, în mare măsură, de sanctuarul vechilor sumerieni.** Să fie o coincidență întâmplătoare? Dar **cele două sanctuare sunt despărțite între ele de aproape 20 de veacuri!**

(...) Într-o inscripție sumeriană, publicată de S.Legdon, se povesteşte despre o ucidere rituală a sacerdotului suprem şi despre alegerea unui nou conducător. Se poate ca ceva analog să se fi petrecut şi în Tărtăria: corpul sacerdotului ucis a fost ars pe rugul sacru: lângă cel ucis s-au aşezat figurile zeilor protectori ai obştei tărtăriene, precum şi tăbliţele magice.

(...) **Totemurile tăbliței de la Tărtăria nu numai că coincid cu cele sumeriene, dar sunt aranjate în aceeaşi succesiune.** Să fie însă o întâmplare uimitoare? Mai mult ca sigur că nu! (...) **Uimitor de asemănătoare sunt, de exemplu, diverse semne ale enigmaticei scrieri aparținând civilizației protoindiene Mohendjo-Daro Harappa, cu semnele scrierii Kohau-rongo-rongo ale îndepărtei insule a Paştelui.**

Dar coincide totemurilor şi a succesiunii lor e îndoielnic să fie o întâmplare. Ea duce la gândul despre **originea concepțiilor religioase ale locuitorilor şi de la Tărtăria şi de la Djemdet-Nasra dintr-o rădăcină comună.**

(...) Pe tăbliţa rotundă sunt scrise următoarele: «4.NUN.KA.ŞA. UGULA.PI.IDIM.KARA: **(De către cele) patru conducătoare, pentru chipul zeului Şaue, cel mai în vârstă (conducătorul – patriarhul – sacerdotul – preotul suprem, în virtutea) adâncei sale înțelepciuni, a fost ars unul.»**

Ce înțeles poate avea această inscripție? S-o comparăm cu documentul Djemdet-Nasra pomenit înainte. În acela, se află lista celor mai însemnate surori-preotese, care erau în fruntea a patru grupe tribale. Poate că tot astfel de preotese – conducătoare s-au aflat şi la Tărtăria. Dar mai există şi o altă explicație. **În inscripția de la Tărtăria este pomenit zeul Şaue; ba, mai mult, numele zeului e reprezentat întocmai ca la sumerieni.**

Se impune de la sine o concluzie: **inventatorii scrierii sumeriene au fost, oricât ar fi de paradoxal, nu sumerienii, ci locuitorii Balcanilor.** Într-adevăr, nu poate fi explicat altfel faptul că **cea mai veche scriere din Sumer, datată din mileniul IV î.e.n., a apărut cu totul pe neaşteptate şi într-o formă dezvoltată? Sumerienii (ca şi babilonienii) au fost doar elevi buni, preluând scrierea pictografică de la popoarele balcanice şi apoi dezvoltând-o în scrierea cuneiformă."**

În finalul articolului mai sus citat, Boris Perlov redă şi **un tabel al semnelor asemănătoare ale scrierilor Tărtăriei** (în mijlocul mileniului V î.e.n.), **ale**

Sumerului (sfârşitul mileniului IV î.e.n.) **şi ale Cretei** (începutul mileniului II î.e.n.), pe care le reproducem mai jos:

TĂRTĂRIA	DJEMDET NASR	CRETA

Turnul Babel - ...în Carpați

Poetul Andrei Nadirov din Leningrad, orientalist ca pregătire, a scris: "(...) Strig: unde eşti tu, Tărtărie?/ Prin vremi n-aud răspunsul tău / (...) Ea a sosit ca ciocârlia / Solia fraților pre-daci/ Nu, n-ai pierit în veşnicia / Care-i ucide pe cei dragi. / Aud iar glasul Tărtăriei / Un colț din văl e destrămat / Şi caut a ei slavă vie / Ce încă nu a răsunat."

În aceeaşi revistă, "Tehnica tineretului" (Tehnika Molodiji) nr.12/1975, **articolul lui Boris Perlov a fost urmat de cel al sumerologului rus A. Kifişin,** de foarte mare însemnătate pentru istoria poporului român, deoarece, nu numai că susține cercetările lui Nicolae Vlassa şi concluziile lui B. Perlov, prin confirmarea ştiințifică a vechimii tăbliţelor descoperite la Tărtăria de Mureş, dar **aduce şi date noi:**

"B,. Perlov are, indiscutabil, dreptate susținând că **scrierea sumeriană a apărut,** în sudul țării dintre cele două râuri (Tigru şi Eufrat - n.n), la sfârşitul mileniului IV î.e.n., **pe neaşteptate, într-o formă pe deplin dezvoltată.** Tocmai în această scriere a fost redactată cea mai veche enciclopedie a omenirii, «Harrahubulu», care a reflectat în întregime concepția despre lume a oamenilor din mileniul V-IV î.e.n.

(...) Studiul legilor dezvoltării interioare a pictografiei sumeriene arată că, **spre sfârşitul mileniului IV î.e.n., scrierea pictografică, ca structură, nu se afla în stadiul de formare, ci în declin.** Din toată structura scrierii sumeriene, care număra în jurul a 38.000 de semne şi variante, s-au folosit nu mai mult de 5.000, care au provenit din 72 cuiburi – simbol străvechi. Procesul de polifonizare (adică, de diversificare sonoră a unuia şi aceluiaşi semn) a cuiburilor structurii sumeriene a început însă cu mult înainte. (...) Cuiburile-simbol s-au dezintegrat în grupuri polifonice **cu mult înainte de sosirea sumerienilor în țara dintre cele două râuri.**

Interesant este faptul că ***în scrierea protoelamică,*** *care a existat concomitent cu cea sumeriană,* ***tot pe ţărmul Golfului Persic, se observă acelaşi fenomen.*** *Scrierea protoelamică se reduce, de asemenea, la cele 70 de cuiburi-simbol, care s-au descompus în 70 de grupuri polifonice.*

(...) ***În anul 2.852 î.e.n., arienii nomazi au pătruns în China din nord-vest şi au adus cu ei o scriere pe deplin formată.***

Dar ***pictografiei antice chineze i-a premers scrierea culturii Namazga (din Asia Centrală). Fiecare grupă de semne, din această scriere, are analogi atât sumerieni, cât şi chinezi.***

Care e, atunci cauza asemănării scrierii la popoare atât de diferite? Motivul e că ***toate acestea au avut un singur izvor, a cărui descompunere s-a produs în mileniul VII î.e.n.***

(...) ***În decursul a două milenii, arealul/spaţiul elamo-chinez a avut contacte cu culturile sumeriene ale Guranului şi Zagrosului iranian. Arealului răsăritean al scrisului îi stătea în faţă cel apusean, care s-a format sub influenţa sumerienilor ante-Guranului*** *(Gandj-Daro, vezi harta de la pag.55). În consecinţă,* ***din acestea, au izvorât scrierile străvechilor egipteni, cretano-micenieni, precum şi tărtărieni.*** *Astfel, că* ***legenda despre «învălmăşeala babiloniană» şi descompunerea unicei limbi de pe Pământ*** (e vorba de scriere – n.n.) ***nu e chiar atât de lipsită de temei.*** *Deoarece, comparând cele 72 de cuiburi ale scrierii sumeriene cu cuiburi-simbol analoage ale tuturor celorlalte sisteme de scriere, rămâi uimit în faţa coincidenţei lor în privinţa principiilor de structură dar şi în cea a conţinutului. În faţa noastră s-ar afla, parcă, fragmente ale unor verigi ce se completează unele pe altele, făcând parte dintr-****un sistem unic****. Dacă, însă, compari simbolica reconstituită a acestei scrieri din mileniile IX-VIII î.e.n. cu semnele simbol ale paleoliticului târziu european (din mileniile XX-X î.e.n.), nu se poate să nu-ţi atragă atenţia coincidenţa lor pe departe întâmplătoare!*

Da, ***sistemele scrierii din mileniul IV î.e.n. n-au apărut în diferite locuri ale planetei noastre, ci s-au ivit doar ca o coincidenţă a unei dezvoltări autonome a părţilor componente, care au rămas dintr-o unică arhi-sistemă de simbolică religioasă, ce s-a descompus, care a apărut într-un singur loc, după cum, în ciuda părerilor rasiştilor, a apărut într-un singur loc şi homo sapiens.***

De aceea, se poate înţelege însemnătatea excepţională a tăbliţelor de la Tărtăria. Înrudirea vădită a semnelor simbolice, folosite în ele, cu sistema pictografică a vechilor sumerieni, este o mărturie, repet, a faptului că dezintegrarea cuiburilor-simbol s-a produs cu mult înainte de mileniul V î.e.n. şi în afara teritoriului sumerian".

Harta etnică a Europei şi a Asiei Mici
în mileniile XVIII–IV î.e.n. (după datele lui A.G. Kifişin)

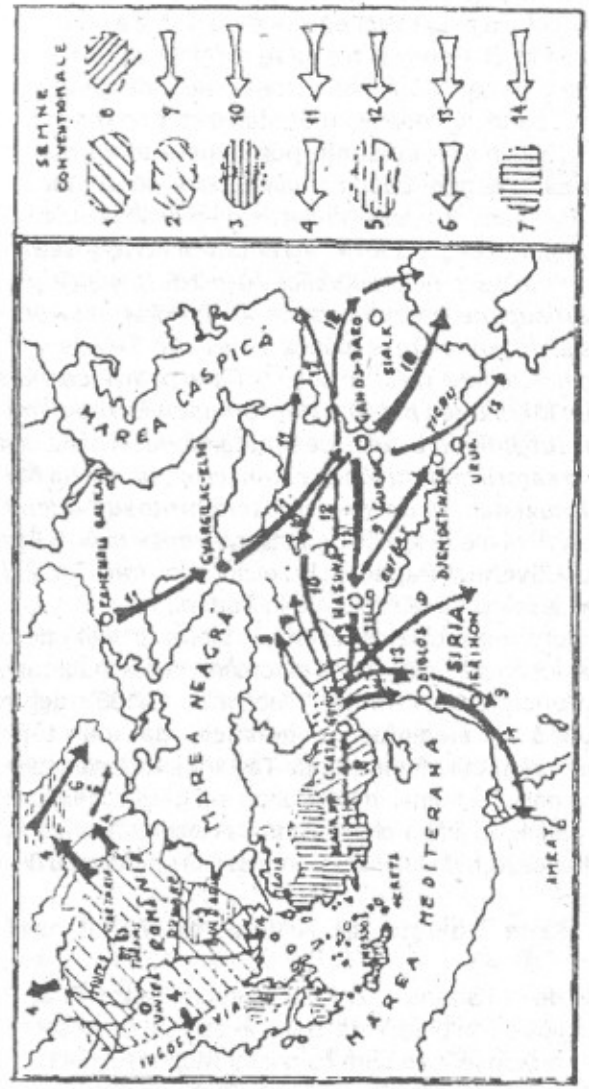

1. Cultura Kereş; 2. Cultura Vincea; 3. Cultura Karanov; 4. Înaintarea preetruscilor în mil. V–IV î.e.n. 5. Cultura ceramicii liniare şi de panglică a triburilor preindoiraniene în mil. V–IV î.e.n.; 6. Înaintarea indoiranienilor în mil. V–IV î.e.n.; 7. Cultura Hadjilarului în mil. V î.e.n.; Cultura Ciatal-Guiuc - în mil. VI î.e.n.; 9. Înaintarea protosemiţilor în mil. V î.e.n.; 10. Atacul protosemiţilor asupra hamiteizilor din Ciatal-Guiuc în mil. V î.e.n.; 11. Exodul presumeroido-carfvelilor de pe Don pe Caucaz în mil. XVIII–XV î.e.n.; 12. Înaintarea sumeroizilor-gurani asupra Ciotal-Guiucului în mi. VII–VI î.e.n.; 13. Înaintarea protosumerienilor în mil IV î.e.n; 14. Exodul Ciatal-Guiucilor hamitosumeroizi spre Egipt în mil. Ciatal V î.e.n.

Sumerienii s-au şcolarizat la Tărtăria...

Problema concluziilor lui Boris Perlov a fost reluată şi în *"Convorbiri literare"* nr. 8/1980, întărindu-se astfel şi mai mult rezultatele cercetărilor savantului rus. În articolul intitulat **"Limba şi scrierea traco-dacilor", Ariton Vraciu** prezintă aici o expunere globală asupra scrierii traco-dacilor şi a originii ei. El este de acord cu concluziile lui B. Perlov şi ale lui A. Kifişin, răspunzând apoi şi la întrebarea pe care şi-o pune: *"Să fi fost autorii scrierii din Transilvania (din mileniul al V-lea î.e.n., când sumerienii nu existau încă) protosumerieni?"*

Vraciu explică, în continuare, **influenţa populaţiei sud-europene asupra culturii din Asia Mică:** *"Semne, uneori identice celor de la Vincea, au fost descoperite la Troia (începutul mileniul al III-lea î.e.n.) şi în alte puncte din spaţiul microasiatic. Oricât ar părea de paradoxal,* ***inventatorii scrierii sumeriene nu au fost sumerienii.*** *Întrucât semne pictografice au fost descoperite şi la Turdaş-Vincea, se poate presupune că scrierea de la Tărtăria este un element component al unui sistem grafic larg răspândit în mileniile VI-V î.e.n. Nu putem să nu acceptăm ipoteza arheologului sovietic V.Titov, potrivit căreia* ***scrierea primitivă din bazinul Mării Egee provine din sud-estul Europei (mileniul IV î.e.n.) şi nu a apărut sub influenţa celei mesopotamiene.*** *În afară de aceasta,* ***în mileniul V î.e.n., creatorii culturii Vincea şi-au croit, prin Asia Mică, drum spre Kurdistan şi Khuzistan, unde se stabiliseră protosumerienii".***

Principalele concluzii ale cercetărilor lui Boris Perlov şi A. Kifişin au fost publicate şi de **Lydia Lövendal-Papae**, în Buletinul *"Noi, tracii"* nr. 27/1976, în care a fost redată şi descifrarea tabliţelor de la Tărtăria.

O prezentare globală a problemei celor trei tăbliţe, însoţită de un studiu comparativ succint al toponimiei sumeriene şi române, a mai publicat şi autorul acestor rânduri, **P.L. Tonciulescu**, în revista *"Flacăra"* nr. 45/1982, **demonstrând că se păstrează până azi elemente onomastice, mai ales toponimice, româno-sumeriene în regiunile limitrofe ale Tărtăriei.** Nu este întâmplător că toponimul Tărtăria se găseşte numai în locul unde s-a găsit scheletul bărbătesc dezmembrat şi ars parţial, în limba elenă *"tartaros"* însemnând iad iar în Ţara Bascilor din Pirineii francezi cuvântul *"tartaro"* reprezintă un monstru din caverne.

Zeul Şaue trăieşte, în Ardeal, de 7.000 ani !

Tăbliţa rotundă de la Tărtăria dezvăluie un secret: **numele zeului local, ŞAUE.** Întrebarea logică ce se pune este: oare, acest zeu n-a lăsat nici o urmă pe pământul care l-a adăpostit? Se pare că da! Iar răspunsul ni-l dă toponimia unor localităţi şi râuri: satul **Şieu-Sfântu** (com. Şintereag), râul Şieu, satele Cristur-Şieu Coasta, comunele Şieu-Şieuţ, Şieu. Măgheruş, Şieu-Odorhei (toate în jud. Bistriţa-Năsăud), satele Şăuleşti (Simeria, Alba), Şeuşa (Alba-Iulia),

Şeulia de Mureş şi Şăuşa, pârâul şi comuna Şăulia, satul Şăuliţa (toate, jud. Mureş), satul Şăulia (jud. Cluj).

Cel mai nordic Şieu este reprezentat de satul Şieu (localnicii îi spun şi a azi Şaeu), com Rozalvea, jud. Maramureş.

Dar, cea mai frumoasă amintire a zeului ŞAUE pare a fi satul **Şauaeu** (com. Nojorid, jud. Bihor). Parcă ar vrea să spună: "EU ŞAUE" !...

Analizând harta URMELE ZEULUI ŞAUE, ne putem da seama că **zona topografică ŞAUE este destul de întinsă**, ceea ce constituie o dovadă că **zeul Şaue era cunoscut pe un teritoriu foarte mare, deci, populaţia care îl adora era destul de numeroasă.** Este un argument în plus în respingerea părerii neştiinţifice lansată de unii cercetători privind originea sumeriană a tăbliţelor de la Tărtăria, "copiate" (?!) după vreunele sumeriene "uitate" de un negustor sumerian rătăcit pe aici înainte ca acestea din urmă să se fi născut în Sumer, aşa cum bine precizează B.Perlov.

De o importanţă deosebită este şi faptul că **aceste nume topice din jurul Tărtăriei, care păstrează amintirea zeului Şaue, reprezintă un argument în plus, de netăgăduit, în dovedirea continuităţii neîntrerupte de locuire a urmaşilor celor care l-au adorat pe zeul Şaue în Ardealul nostru, de-a lungul celor 7.000 ani** de când sacerdotul descoperit de Nicolae Vlassa a fost sacrificat ritual.

Migraţie cu obiceiuri din Cetatea Munţilor (Ardeal)

Dar se mai pune o problemă: **dacă scrierea ideografică s-a născut la Tărtăria şi apoi a ajuns în Sumer, înseamnă că a fost dusă acolo de o colectivitate plecată de la Tărtăria** şi, în acest caz, este imposibil ca aceasta să nu fi adus cu sine cuvinte şi obiceiuri, mai ales, că, **în legendele lor, sumerienii precizau că au plecat spre** ***"ţara soarelui răsare"***, cu alte cuvinte **veneau dinspre Apus.** Aceste legende mai precizează că **au venit dintr-o ţară muntoasă.**

Tipul somatic al sumerienilor era cel european iar portul bărbaţilor, ca şi cel al femeilor, era foarte apropiat de cel popular românesc.

Foarte important este şi faptul că **limba sumeriană se caracteriza prin aceleaşi mutaţii consonantice şi aplicarea legii închiderii vocalelor ca şi limba română.** Dar despre marile asemănări între cele două limbi, vom vorbi, pe larg, ceva mai încolo.

Dintre obiceiuri, este de remarcat **îngroparea morţilor lângă casă la sumerieni, aşa cum se mai procedează şi astăzi în Munţii Apuseni,** acolo unde există şi localitatea Şauaeu (Bihor), care ne aminteşte de zeul Şaue de la Tărtăria. De asemenea, **în Sumer, exista sistemul de ardere parţială a decedaţilor, identic cu cel folosit la Tărtăria.** De aceea, nu este de mirare

când se spune *"Mi-l aduci mort-copt"*, cu referire la cineva care este imposibil de găsit. Această cerință este echivalentă cu un sacrilegiu săvârșit în cazul în care s-ar scoate din mormânt un "mort-copt", ceea ce pe vremea tărtărienilor și sumerienilor constituia o imposibilitate.

În concluzie, nu greșim cu nimic afirmând că, **la început, a fost Tărtăria, nu Sumerul, care a constituit doar o continuare a civilizației tărtăriene, punctul de plecare pentru civilizațiile care au continuat-o în spațiul carpato-balcanic și microasiatic, Tărtăria reprezentând și originea scrisului pe planeta noastră.**

Carpații - o amintire de neuitat

În afara priorității tărtăriene, problema raportului dintre o tăblița rotundă de la Tărtăria și cea similară descoperită în Sumer nu este încă total elucidată. A. Vraciu avansează logic întrebarea: *"Să fi fost autorii scrierii din Transilvania (din mileniul al V-lea î.e.n., când sumerienii nu existau încă) protosumerieni?"* În cele ce urmează, vom căuta să dăm un **răspuns afirmativ,** pe care întrebarea lui A. Vraciu îl întrevede și îl așteaptă.

Sumerienii au venit în două etape în Sumer, la mijlocul mileniului IV î.e.n.[91] și s-au suprapus peste o populație presumeriană. O analiză atentă a rezultatelor cercetării privind civilizația, tipul somatic și onomastica sumeriană ne furnizează o serie de elemente care converg către răspunsul afirmativ intuit de A. Vraciu prin întrebarea sa: *"autorii scrierii din mileniul V î.e.n. de la Tărtăria au fost strămoșii sumerienilor?"*

De o importanță deosebită în cercetarea noastră este *"Eposul despre Ziusudra"*, regele din Șuruppak. În el, ni se spune că *"după potop, Ziusudra s-a hotărât să se așeze definitiv pe pământul Dilmun, de unde răsare soarele"*[91]. Este clar că el **venea de la apus.**

Șuruppak, considerat a fi orașul descoperit sub colina Fara dintre râurile Tigru și Eufrat, situat la sud de Babilon, se află la est de Marea Mediterană. Deci, **direcția din care a venit Ziusudra ar fi Asia Mică și, mai spre vest, Balcanii. B.Perlov indica foarte clar itinerariul:** *"este cunoscut că creatorii culturii balcanice Vincea, în mileniul V î.e.n., au străbătut prin Asia Mică în Kurdistan și Huzistan, unde în acea vreme se stabiliseră presumerienii. Și în curând, în sectorul acesta, apare scrierea pictografică protoelamică, la fel de apropiată, atât de cea sumeriană, cât și de cea tărtăriană"*[90].

Într-un alt document se precizează: "(...) **a venit potopul lumii, iar după potop au preluat puterea regii popoarelor din munți"** [91]. Conform părerii sumerienilor înșiși, **zeii lor locuiau pe vârful munților**[91], **ceea ce ne conduce la Kogaiononul dacilor de mai târziu.**

Pentru sumerieni, amintirea muntelui era atât de pregnantă încât

"fără Enlil, fără muntele înalt, nu s-ar fi construit orașe, nu ar fi fost întemeiate așezări..."[91] Enlil era zeul văzduhului, ceea ce ne amintește pe Zalmoxis, care, la daci, era tot un zeu de natură uraniană, ca și Enlil. De asemenea, așa cum Zalmoxis era zeul suprem la daci, Enlil făcea parte din treimea care se afla în fruntea celor 1.000 de zei sumerieni".[91]

În legendele lor, apare și **Kor, monstrul munților**[91]**.** Regii sumerieni se intitulau ***"ensi"* (rege preot)**, titlu care ne îndreaptă din nou spre sistemul de regi-preoți ai urmașilor tărtărienilor rămași pe teritoriul natal. La aceasta, se mai poate adăuga o dovadă: **ideea de nemurire.** Am văzut că, în cinstea zeului ȘAUE, preotul suprem e sacrificat la împlinirea stagiului. Dar el știa cu anticipație ce se va întâmpla la termenul stabilit și, deci, accepta de la bun început sacrificiul suprem. **Aceeași credință în nemurire o găsim mai târziu la daci,** în obiceiul de a trimite soli la Zalmoxis, aruncându-i în sus și sacrificându-i prin căderea lor în sulițe. Acest ceremonial s-a transmis până în zilele noastre și-l întâlnim în *"dansul călușarilor"*, magistral expus de cercetătorul Nicolae Miulescu.[92]

La sumerieni, îl găsim și pe cel mai vechi medic, Lulu, atestat în 2.700 î.e.n., în orașul sumerian Ur[91]. **Medicii daci erau vestiți pentru știința lor,** fiind admirați chiar de greci. Dar, atingerea unei asemenea faime **presupune practică extrem de îndelungată, ca și la sumerieni, ceea ce ne conduce, și prin aceasta, la o origine comună.**

Numerele sacre: 6 și 12

Un alt element comun sumerienilor și urmașilor autohtoni ai tărtărienilor este **cifra 6.** La sumerieni, o întâlnim în:

a) **legenda potopului:***"după 6 zile și 6 nopți, începu să tune și să fulgere"* [91]

b) **cele 6 totemuri** [90]

c) **luna** de 5 x 6 = 30 zile și **anul** împărțit în 12 luni, iar **ziua** în 12 danna.[91]

d) **zodiacul** cu 12 zodii [91]

e) **unitățile de măsură**: pentru greutate aveau man-ul, împărțit în 60 gin și 180 șe iar pentru suprafață sar-ul, împărțit tot în 60 gin și 180 șe.[91]

La daci, cifra 6 o întâlnim și mai frecvent.

În marele sanctuar de la Sarmizegetusa, cercul interior era format de **180** de stâlpi, separați de **30** de lespezi în grupe de câte **6,** reprezentând **30** de luni a **6** zile fiecare. În dreptul cutumiar vechi românesc cunoscut sub numele de *"obiceiul pământului"*, **se foloseau martori în număr de 6 sau multiplu de 6, aleși din 6 sau 12 sate.** Tot în număr de 6 sunt altarele ce mărginesc capul unui zeu sculptat pe un basorelief descoperit la Sarmizegetusa. **Tradiția cifrei 6 s-a păstrat și în arta decorativă a dacilor**: cercurile de pe brățările găsite în tezaurul de la Hinova sunt în număr de 6, ca și spiralele unei alte brățări, tot

de aur, din acelaşi tezaur. În sfârşit, **cele 6 totemuri din Sumer şi identice cu acestea le găsim pe tăbliţa mare dreptunghiulară descoperită la Tărtăria, identitate extraordinar de valoroasă în stabilirea originii comune a celor două popoare în discuţie**.

În ce priveşte **numărul 12**, întâlnită la sumerieni, este interesant de semnalat că ea este **specifică în special etruscilor**, care foloseau duzina = 12 şi a căror confederaţie număra 12 oraşe-cetate. **La romani**, duzina e reprezentată de cele 12 luni ale anului, de cei 12 regi care au guvernat la Alba-Longa şi de Legea celor 12 Table – Lex XII Tabularum.

La poporul nostru, cifra 6 are rădăcini atât de adânci, încât nu este întâmplător că marele **Brâncuşi** a trasat 6 cercuri în jurul acelui centru universal din celebra lui operă *"Sinea mea orecum"*. El s-a încadrat astfel perfect în spiritualitatea strămoşilor săi, spiritualitate care a creat coordonatele măsurătorilor temporale şi spaţiale ale tuturor lumilor.

În basorelieful sumerian *"vânătoare de lei"*, **datat sec. XXVIII-XXVII î.e.n** [91], iese în evidenţă vânătorul care foloseşte un **arc cu săgeată** pentru a vâna un leu. Dar, care a fost **cel mai vestit popor din îndepărtata antichitate în folosirea arcului?** Tocmai **traco-dacii** spaţiului carpato-dunărean-pontic...

Sumerienii prelucrau aurul cu multă măiestrie şi turnau statuete mici din acest metal încă de la sfârşitul mileniului IV. î.e.n., ceea ce presupune experienţă şi rutină, deci o vechime foarte mare în această preocupare artizanală. Dar, **în Sumer nu exista aur**. Deci, **sumerienii au venit cu meşteşugul prelucrării aurului învăţat într-o ţară în care acesta constituia o tradiţie şi, în acest domeniu, cei mai vestiţi artizani au fost tracii**. Să nu amintim decât de regele trac Rhessos, care, participând la războiul troian, avea carul de luptă ferecat şi împodobit frumos. *"Rhessos însuşi este înveşmântat cu totul în aur, armele-i sunt minuni şi nu-s deopotrivă cu ale muritorilor, mai degrabă par pe măsura zeilor celor fără de moarte"*. [93]

Printre elementele ce constituiau un mare progres la sumerieni, în acele epoci îndepărtate, se numără **ranga şi pârghia**[91] .Interesant este faptul că, în dicţionarele noastre, ambele cuvinte figurează ca având o etimologie necunoscută. Să fie aceste cuvinte atât de vechi, încât nici o influenţă străină să nu fi fost în stare să le schimbe din perioada Tărtăriei şi până azi? E foarte posibil să fie aşa, deoarece ambele unelte sunt specifice unui popor sedentar şi care are la îndemână şi metalul necesar confecţionării lor. Iată, deci, două caracteristici aplicabile total strămoşilor noştri.

Expansiunea protoeuropenilor spre est, în Asia Mică şi mai departe spre Asia Centrală, nu s-a limitat doar la Sumer. Cercetările arheologice recente au stabilit urme culturale lăsate de scyţi şi sarmaţi în Siberia meridională şi Mongolia, la Qarakol şi Altai etc.[94]

"Zborul lui Etan" şi... România văzută din cer !

O atenţie deosebită trebuie acordată şi unui epos care vorbeşte de Etan, rege în oraşul sumerian Kiş, epos cunoscut sub numele de ***"Zborul lui Etan spre cer"***. Să-i dăm, deci, cuvântul lui Zamarovsky:

"O menţiune mai detaliată necesită eposul despre regele din Kiş, Etan, cunoscut sub titlul «Zborul lui Etan spre cer». Acest epos s-a păstrat numai parţial şi numai în versiunea akkadiană, dar se poate presupune că este de origine sumeriană; în Lagaş (n.n. – oraş sumerian), *a fost găsită şi ilustraţia la el (pe o pecete-cilindru, datând aproximativ din secolul al XXIV-lea î.e.n.).* ***Eposul narează istoria primului zbor al omului, care este cu cel puţin 1.000 ani mai vechi decât mitul grecesc despre Dedal şi Icar...***

(...) Un singur lucru este comun acestor două mituri (ca şi covorul zburător din basmele arabe de mult mai târziu) şi anume: ele constituie o expresie a dorinţei de veacuri a oamenilor de a zbura – o dorinţă cu atât mai obişnuită astăzi cu cât realitatea a depăşit visele miturilor.

Etan este o figură cunoscută din Listele regale babiloniene: el a fost al 13-lea rege din prima dinastie din Kiş de după potopul Pământului (n.n.-deci, era sumerian). *Zeii l-au înzestrat cu bogăţie, putere, faimă şi cu o vârstă neobişnuit de mare (a domnit 1.500 ani), pe scurt, cu tot ce şi-a putut dori. O singură dorinţă i-a rămas neîmplinită, şi anume ca soţia să îi nască un fiu. A plecat, de aceea, să colinde prin lume, pentru a găsi iarba fermecată a fecunditătii, care i-ar fi adus pe lume copilul... După căutări zadarnice, el cere ajutorul zeului Soarelui, Utu, care vede şi ştie totul. Utu l-a trimis la vultur. Dar cum se poate ca un pământean să fie ajutat de o pasăre cerească ? Dar s-a întâmplat ca, în timp ce* ***Etan colinda prin munţi*** (n.n - iarăşi munţii !), *să zărească într-o râpă un vultur pe care îl aruncase aici un şarpe, fiindcă vulturul îi mâncase puii; el se lovea cu aripile de vârfurile stâncilor şi nu putea să iasă afară. Etan l-a ajutat şi vulturul, recunoscător, l-a ridicat la înălţime, pentru ca să poată vedea mai uşor iarba căutată.*

Descrierea acestui zbor este interesantă: ***poetul, care nu a avut niciodată prilejul să vadă ţinutul său natal de la o înălţime mai mare de 30 m,*** *şi-a exprimat impresiile sale asupra perspectivei în mişcare, precum şi îngrijorarea că omul, prin descătuşarea de Pământ, ajunge nu numai egalul păsărilor, dar şi al zeilor. Să inserăm un citat textual: când vulturul l-a ridicat mai sus şi s-a rotit cu el prima oară, i-a zis lui Etan: «Uită-te, prietene, cum arată Pământul,* ***priveşte marea de lângă cetatea munţilor!»*** *Pământul a rămas, într-adevăr, numai un simplu deal,* ***marea s-a transformat într-un singur şuvoi de apă*** (Okeanos Potamos / Marea Sarmatică, de pe actualul Bărăgan ! - n.n.). *După ce l-a ridicat sus şi s-a rotit a doua oară cu el, vulturul i-a zis lui Etan: «Priveşte, prietene, cum arată Pământul!» Pământul arăta ca o mică pădurice. Când l-a*

ridicat mai sus şi s-a rotit a treia oară cu el, vulturul i-a zis lui Etan: «Priveşte, prietene, cum arată Pământul!» ***Marea s-a transformat într-un pârâiaş de grădină****. În timp ce zborul continua, iar vulturul se rotea sus, tot mai sus, lui Etan i s-a făcut frică: «Am privit de jur împrejur, am pierdut Pământul, iar privirea mea nu a mai văzut marea. Nu mai vreau să zbor, prietene, spre cer! Opreşte, vreau să mă întorc pe Pământ!»"* [91]

În acest epos, două sunt elementele care ne interesează în mod direct:

- zborul însuşi spre cer, simbolizat la daci prin Zalmoxis;
- **insistenţa asupra *"mării de lângă cetatea munţilor"*, care nu poate fi alta decât cetatea Carpaţilor**, ţara strămoşilor sumerienilor de lângă Marea Neagră **(sau Okeanos Potamos, vechea Dunăre!). Este singura zonă cu aceste caracteristici din apropierea Sumerului şi care au rămas în amintirea urmaşilor lor**, concretizate în îndemnul vulturului către Etan: *"Priveşte marea de lângă cetatea munţilor"*.

Toate cele expuse concordă şi cu opinia generală a sumerologilor: **sumerienii au venit din ţinuturi muntoase**.[91]

Unii cercetători acordă sumerienilor o origine transcaucaziană sau chiar indiană[91], iar presumerienilor una armenoidă. Aceste ipoteze sunt contrazise de o serie de argumente clare, din care vom enumera pe cele mai importante.

În nici una din zonele presupuse a fi patria sumerienilor, nu există o mare lângă o *"cetate a munţilor"*, prezentată de poet prin glasul vulturului. Acestei informaţii trebuie să-l acordăm un credit absolut, având în vedere extraordinara (aproape de incredibil) viziune a poetului în ceea ce priveşte descrierea Pământului de la diferite înălţimi, poet care nu s-a ridicat mai mult de 30 m de la sol, **în vechiul Sumer neexistând înălţimi mai mari de teren**. Citind cu atenţie cele patru descrieri ale Pământului văzut de la patru înălţimi din ce în ce mai mari, ai impresia că te afli într-o navetă cosmică ce se ridică pe verticală cu o viteză supersonică, până când Pământul dispare din raza vizuală a navigatorilor. **Numai cine a trăit în *"cetatea munţilor"* o poate păstra în amintire aşa de bine.**

Apoi, **în mileniul IV. î.e.n. nu se poate vorbi de armeni în Asia Mică. Veniţi din zona Balcanilor, ei s-au stabilit în podişul dintre Munţii Caucaz şi Munţii Taurus în mileniul I î.e.n.**[95]. Referindu-se la teritoriul de formare a limbii armene în cadrul comunităţii daco-moesiene, greceşti şi albaneze, Maria-Francisca Băltăceanu, cea mai mare specialistă în limba armeană veche, ne precizează: ***"Teritoriul acestei comunităţi nu poate fi situat decât în zona balcanică*** *(în sensul larg al cuvântului). Este, însă, foarte dificil de a afirma anumite lucruri cu precizie din punct de vedere cronologic. Un terminus* ante quem *este furnizat prin necesitatea de a accepta o perioadă de timp suficientă pentru migrarea proto-armenilor (după frigieni?) până la habitatul lor istoric (unde ei sunt atestaţi cu începere din secolul VII-VI î.e.n.); acest terminus este marcat, de asemenea, de începutul coborârii triburilor greceşti spre sudul peninsulei."* [96]

În sfârşit, ştim că **armenii sunt bruneţi**. Or, când *"ensi"* - regele-preot se adresa oamenilor liberi, poporului, ca unei mase întregi, folosea termenul **saggig**, adică **poporul capetelor negre**.[91] Apare, în acest epitet, o nuanţă discriminatorie faţă de popor. Dacă şi pătura conducătoare ar fi avut părul negru, n-ar mai fi folosit pentru mulţime această expresie. Deci, **pătura conducătoare nu avea părul negru, ci castaniu închis, fapt care ne conduce, din nou, la tipul uman carpato-dunărean-pontic**. Acelaşi separatism între clasa conducătoare sumeriană şi popor îl constatăm şi în adorarea zeilor "capetelor negre" având ca zeiţă tămăduitoare pe Gula.[91]

Moda venea din Dacia...

Să vedem, în continuare, cum arătau sumerienii, pentru a ne da seama mai bine cărei naţiuni aparţineau.

Să ne uităm la **statuia ensi-ului Gudea**, care a domnit în oraşul-cetate **Lagaş** în jurul anului **2.200 î.e.n** [91] şi să-i prezentăm caracterele somatice: ochii mari orizontali, pomeţii obrajilor retraşi, nas drept, buze subţiri, **fustanelă caracteristică sumerienilor şi macedonenilor şi, într-o măsură, comparabilă cu cămaşa purtată pe deasupra pantalonilor de fraţii lor daci**. Aceleaşi fustanele se văd şi la statuetele dezgropate la Tello, colina de lângă Basrach, în Sumer.[91]

Statueta *"Femeie cu eşarfă"* ne arată aceleaşi caractere: nas drept, ochi orizontali, păr ondulat, pomeţii obrajilor retraşi.[91]

În templul lui Abu din Tell-Asmar s-au găsit numeroase statui, la toate observându-se aceleaşi caractere: bărbi lungi, plete, fustanele tip macedonean, femei cu cărare la mijloc şi păr lung, pomeţii obrajilor retraşi, parcă ar fi smulse din grupul femeilor dace sculptate pe Columna lui Traian.[91] Nu e întâmplător nici cocul femeilor dace, identic de data aceasta, cu cel al bărbatului prezentat de Boris Perlov.

Aşa cum ni-i prezintă şi sumerologii, sumerienii aveau ochii mari, buze subţiri, nasul drept sau puţin acvilin, pielea albă.

Analiza somatică prezentată mai sus concordă şi cu picturile şi statuetele găsite în Sumer. **Primul val sosit în *"Ţara soarelui răsare"* era brahicefal**, considerat de Zamarovsky ca fiind de tip *"armenoid preasiatic"*, **dar brahicefali erau şi geto-dacii, deci şi tătărienii. De aceea, descrierea de mai sus corespunde tipului uman geto-dacic**. În ce priveşte tipul armenoid, el nu poate fi luat în consideraţie, la nivelul datelor existente în momentul de faţă, deoarece, aşa cum s-a arătat, armenii au migrat din Balcani în mileniul I î.e.n., deci după plecarea tătărienilor în Sumer. **În fapt, întreaga populaţie a spaţiului carpato-dunărean-pontic este de tip brahicefal.**

O menţiune aparte se cuvine a se face cu privire la culoarea părului sumerienilor. **În literatura noastră de specialitate, a apărut adesea menţiunea că dacii ar fi fost blonzi.** Cercetând cu atenţie sursa acestor afirmaţii, am

constatat că ea provine dintr-o caracterizare făcută de eleni, care defineau pe daci cu termenul ***dilui,*** tradus greşit de unii cu *"blond"*. Dar el nu înseamnă "blond", ci ***"spălăcit"*** termen care a dat în limba română adjectivul *"diluat"*. În raport cu elenii, la care predomină tipul mediteranean, deci brunet, dacii, care aveau părul castaniu şi ochii căprui sau albaştri, apăreau în faţa elenilor ca "spălăcit". Exprimând în scris această interpretare, savantul clujean **prof.dr. I.I. Russu** a scris pe marginea textului: *"Da. Deci, dacii erau aşa cum este aproape în totalitate poporul român, iar brahicefalii europoizi, cuceritori ai Sumerului la mijlocul mileniului IV î.e.n., nu puteau fi decât cu părul castaniu, ceea ce explică expresia sag-gig ("poporul capetelor negre"), cu care pătura conducătoare, urmaşa cuceritorilor, se adresa maselor. Această prezumţie este în acord cu părerile sumerologilor care consideră pe presumerieni de origine euroasiatică, la care părul este negru."*

Sumerienii vorbeau... româneşte !

Un alt element important în stabilirea originii tărtăriene a primului val de sumerieni este limba. Desigur, a compara o limbă primitivă de acum 6.500 ani cu una modernă/evoluată de azi este o încercare foarte dificilă. Totuşi, **se pot găsi elemente comune, mai ales în onomastică, cu preponderenţă în toponimie**.

Constatăm, astfel, că onomastica feminină se forma, în principal, cu ajutorul sufixului ***"a"***, fenomen remarcat, în special, la derivarea numelor soţiilor (Antuna – soţia zeului An; Ninlila – Enlil; Damikina – Enki, etc.)

Subliniam, ceva mai devreme, că foarte important este şi faptul că **limba sumeriană se caracterizează prin aceleaşi mutaţii consonantice şi aplicarea legii închiderii vocalelor ca şi limba română**. Dintre radicalii comuni, cel mai interesant este **gud**, deoarece toate cuvintele româneşti având la bază acest radical sunt considerate ca având etimologie necunoscută: godin, gudura (a se) gutui, guturai, etc.

Un antroponim cu adevărat revelator, în acest sens, este cel al ensi-ului (regelui) sumerian **Gudea**, nume pe care îl întâlnim şi azi în Ardeal. Acest antroponim mai este întâlnit, tot în Ardeal, sub forma de Godea[97], în vechile districte româneşti Almaş, Făgăraş şi Năsăud, fiind persistent până azi. Nu este exclus ca şi apelativul gâde (om voinic, zdravăn, călău), prezentat în dicţionarele noastre cu etimologie necunoscută, să-şi aibă originea în Gudea, din care s-ar fi putut deriva ca supranume (poreclă). De asemenea, îl găsim şi în Muntenia (Gude, Gudea, Gudi), Moldova (Gudescul, Gudanul, Gudan), Dobrogea (Gudin), Oltenia (Gutea), la aromâni (Gude, Gudas, Gudoie) şi chiar în Moesia Superior, ca nume bărbătesc trac Gude.[98]

O constatare foarte interesantă şi frapantă, în acelaşi timp, este că toate

cuvintele din fondul de bază al limbii române dezvoltate pe radicalul *god-, gut-*, au origine necunoscută sau presupusă (reconstruită), astfel: godin (purcel până la un an) – etimologie necunoscută; godină (pepene) – et. nec.; a se gudura (cf. alb. *"gudulis"*); gutunar (v. guturai); guturai (lat. *"gutturalium"*); gutui – et. nec. Aceste etimologii sunt preluate din dicţionarele noastre etimologice şi ele confirmă că vocabulele respective nu se găsesc în nici o altă limbă. Legătura cu radicalul *gud-* din Gudea şi din exemplele ce urmează este evidentă: Iudugud (pasăre descoperită sub forma unei statuete de bronz), Induguda (pasăre mitică), **Gutei** (oraş în nordul Sumerului, care ne aminteşte de numele munţilor **Gutâi**, din sudul Maramureşului nostru).[91]

În întreaga onomastică românească, avem foarte multe cuvinte formate cu radicali şi sufixe comune sumerienilor şi urmaşilor tărtărienilor. Exemple:

AŞ – (sumer.) Şamaş – zeul Soarelui, Lagaş-cetate / (rom.) Arpaş, Almaş, Sărmaş, etc.

BABA – (sumer.) Urbaba – ensi în Lagaş; Kubaba - regină în Kiş / (rom.) Baba, Colibaba etc.

DUDU – (sumer.) Dudu – preot-rege în Ur / (rom.) Dudu, Dud, Ardud.

GAURA - (sumer.) Gaur-ensi în Kiş după potop; Gaura – localitate în nordul Mesopotamiei / (rom.) Gaura (1601) – azi Gurahonţ (jud. Arad), Găureni – azi Aluniş (jud. Cluj)

EŞ – (sumer.) Ghilgameş –ensi în Uruk după potop / (rom.) Ghimeş-Palanca, etc.

Totodată, rămân frapante numeroasele identităţi lexicale comune sumerienilor şi urmaşilor tărtărienilor. Persistenţa acestei onomastici pe o perioadă de şase milenii şi jumătate este posibilă, deoarece avem, în cadrul ei, cazuri de continuitate, atestate documentar în Ardeal, chiar de peste nouă secole. Pentru "conformitate", **trei toponime "sumeriene"**: ŞARMAŞAG (*şar*-frumos; *ma*-al meu; *şag*-rege): ILIŞUA (*ili*-sus; *şua*-stea), SĂRMAŞ (*saar*-a scrie, *maş*-preot).

Mic dicţionar româno-sumerian

Recapitulând, constatăm următoarele **elemente lexicale şi fonetice comune** limbii urmaşilor tărtărienilor şi a sumerienilor:

a) **- cuvinte din fondul de bază, cu etimologie nesigură dar cu sensuri comune celor două limbi**, astfel cum au fost explicate la poziţiile respective: dânsul – din "zeul: + *ensi*, (a) *dura* "a construi", *dur* "construcţie", *man(n)a* "mană, bani mulţi", naşe/nănaşe – *nanşe;*

b) - **gâde şi toate cuvintele derivate din tema god-gud-gut**, care a dat numai cuvinte cu etimologie necunoscută sau reconstruită (creată ad-hoc, fără

atestare documentară): godin, godină, gudura, gutui, gutunar, guturai;

c) - **elemente onomastice** (toponimice şi antroponimice);

d) - **foarte numeroşi radicali, sufixe şi terminaţii** la un număr impresionat de mare de elemente toponimice şi antroponimice, din care putem cita: chotor, cotor, cuptor, ficior – toate având etimologie necunoscută sau reconstruită; idem brustur, bucur, bucurie;

e) - **cuvinte din fondul de bază comun, cu etimologie necunoscută, nesigură, reconstruită sau "găsită" în diferite limbi pentru care nu există atestare documentară**, la popoarele care le folosesc azi, înainte de migrarea lor în spaţiul carpato-balcanic:

a = la, conf. a-casă
abatu = a doborî (cu referire la uragan); v. s-a abătut
abba = tată; v. sark, kurd şi d-rom. baba = tată
ab-halhal = om de târât, târâtură; v. halal; **halhal** este superlativul de la **hal** = excremente
age = rege; v. aga
aga = coroană; v. aga
agar = ogor
alik pana = conducător; v. ban, pan
ama = mama
amugur = plecat cu putere; v. mugur
annu = timp; v. an
ap = apă
apsu, apzu = abis
ara = a strivi; v. arie (locul unde se striveau spicele de grâu)
araku = lung; v. arac
ardatu = sclav; v. argat (cu palatalizarea dentalei d)
askupatu = prag; v. astupat
bahar = olar; v. pahar
ba = plecat; v. pa la revedere
balasu = a clătina; v. a balansa
Bau Bau = soţia regelui războiului; v. te ia bau-bau
buluuh = a plecat în grabă, v. buluc
buru-şuttu = a cădea în groapă; v. bor/bur gaură- şut (în minerit)
butuku = ruptură; v. butuc
didu = a apune soarele; v. a dibui
dug = a vorbi; v. dugos posac
dur = cetate; v. a dura; a construi în piatră
duranki = încăpere; v. a dura
gadamahu = vestmânt de măreţie; v. haidmac (om mare)
gammal = cămilă
guda = preot; v. gâde

hal = excremente; v. a ajuns în aşa hal.
halhal = superlativul de la hal; v. halal
haidu = paznic de noapte; v. haiduc
hul = duşman; v. a huli
ina = în
kaar = a fugi repede; v. a se căra (a fugi repede)
kamunu = chimen
karnu = corn
ka(r)a = a lua ceva de la cineva; v. a căra
kin = muncă; v. chin
kittu = drept; v. chitit
la = la
lu = al lui; lu (v. Manuscrisul de la leud şi vorbirea curentă: a lui Popescu)
mach = mare preot; v. mare mahăr
malah = corăbier= ; v. malac
mana = bani mulţi; v. mană
marhitu = soţie; v. a mărita
maru = amar
muşchen = om din popor; v. meschin
na = a sta culcat; v. nani
nana = stăpâna cerului; v. nana
nanşe = zeiţa văduvelor; v. naşe şi nănaşe
nu = nu
ne = el, acesta; v. nene
paharu = olar; v. pahar
para = rege; v. (îm)părat
piir-rig = rege= ; v. rigă (rege)
ragintu = preoteasa-chemătoare a zeilor; v. a rage
rakanu = a coborâ; v. răcan
sa = a sa
saaru = a dansa; v. a sări
sadu = munte; v. Gura Sadului
siila = slujbă; v. sila
sikkura = zăvor; v. sigur; v. şi lat. *securus* (fără grijă)
su = al său
subat = veşmânt; v. şuba
sulim = luciu; v. suliman
şakanak = demnitar mediu; v. a şicana
şalatu = a înşela
şir = cântec însoţit de muzică
şişu = şase
şub = supus; v. sub

şuti = a pune mâna pe ceva, a lua; v. a şuti
şuş-şana = răsturnare; v. şuşanea
şuttu = cădere; v. şut în minerit; a intra în şut (a coborî în mină/ în subteran)
şuum = şoim
ugar = ogar
ur = duşman; v. a urî
uru = oraş
uşşuru = a elibera; v. a uşura
zu = tu.[99,100]

Aceste elemente comune şi identităţi au fost semnalate fără a exista pretenţia de a epuiza problema. Este foarte posibil ca ele să fie mult mai numeroase dar, chiar în forma prezentată, **numărul lor este prea mare pentru a fi considerate simple coincidenţe. Dacă ar fi aşa, atunci ar exista şi în alte limbi. Dar, aşa ceva nu există decât în limba română...**

Succintul nostru studiu nu face decât să confirme concluziile lui Boris Perlov şi ale celorlalţi savanţi care l-au susţinut: A. Kifişin, Ariton Vraciu etc. Un fapt este cert: **numai o origine comună le poate explica şi justifica, lămurind, odată mai mult, existenţa acelei tăbliţe cu scriere de la Tărtăria cu 1.000 ani înaintea celei similare găsite în Sumer, unde a fost dusă de tărtărienii migraţi în Sumer**. Dar, toate acestea mai conduc la **încă un adevăr de necontestat": permanenţa de locuire a strămoşilor noştri din şi în acelaşi spaţiu intracarpatic de-a lungul ultimelor şapte milenii**.

Realităţile de acum 7.000 ani s-au păstrat şi în actualul limbaj românesc, devenit în foarte multe cazuri o adevărată arhivă istorică.

Iată, deci, cum originea limbii române nu trebuie căutată numai după contactul dacilor cu romanii sau după venirea popoarelor migratoare, cu lexicul lor foarte redus, ci cu multe milenii înaintea acestora, având la dispoziţie consemnări documentare.

ETRUSCII - ATLANŢII DE LÂNGĂ TISA

Misteriosul popor civilizator

Una din problemele privind istoria popoarelor europene, rămasă încă neelucidată, este aceea a originii etruscilor. Părerile cercetătorilor sunt foarte diferite, creând controverse destul de puternice. Una din cauzele care au condus la aceste controverse este nestabilirea originii limbii etrusce, datorită lipsei de texte scrise în această limbă, alături de nestudierea tuturor datelor care ar putea să concure la determinarea cu precizie a locului unde s-a format poporul etrusc înainte de stabilirea lui în Italia. În cele ce urmează, vom căuta să prezentăm, pe scurt, rezultatele cercetărilor unora dintre cei mai cunoscuţi etruscologi.

Conform lui Massimo Pallottino, unul din marii etruscologi contemporani, este posibil ca etruscii să fie acei pelasgi care au înfiinţat Cortona în Etruria, Gyrtone în Tessalia, Kyrtone în Beoţia, Gortyna în Macedonia, Arcadia şi Creta, Cretone în Italia meridională. Ei vor fi fost o populaţie pelasgă venită din zona Mării Adriatice. Aşa s-ar explica înfiinţarea de către ei a oraşului Adria în anul 1.376 î.e.n., situat la 44 km sud-vest de Veneţia şi 18 km est de Rovigo, pe canalul Bianco şi aproape de gura fluviului Pad, oraş de la care şi-ar trage numele Marea Adriatică.

Etruscii au fost cunoscuţi sub mai multe denumiri, precum: **tusci, tirreni**, ei înşişi numindu-se **Ra**sena. De la numele de tusci s-a păstrat **Toscana**, denumirea actuală a vechii Etrurii (Ţara Etruscilor). **Tirreni a fost numită populaţia pelasgă din Marea Egee.** De aici, îşi trage numele **Marea Tireniană**, situată la vest de Toscana (Etruria).

În fapt, **Etruria era împărţită în trei regiuni**: Etruria Padanal/Padovană, Tuscia/Etruria propriu-zisă şi Etruria Campana, plasarea lor fiind de la nord la sud. Fiecare, conform unor concluzii ale anumitor cercetători, era împărţită în câte 12 cetăţi-stat, formând - prin urmare – trei confederaţii.

Etruria Padana cuprindea: Mantua (conducătoarea confederaţiei); Felsina (actuala Bologna). Melpum (actualul Molano), Atria/Adria, Hadria, Spina, Ravena, Cupra, Ariminium, Parma, Placentia, Modena.

Tuscia era formată din cetăţile-stat: Vulturnum (azi Capua) – conducătoare confederaţiei – Nola, Pompei, Herculaneum, Marcina, Srrentum, Acerrae, Nuceria şi Dicaerchia (azi Pozzuoli).

Etruria Campana era alcătuită din: Tarcna/Tarcuna (Tarquini la romani) – conducătoarea confederaţiei – Caere, Veii, Volsini, Cortona, Vetulonia (romanul Vetulona), Clusium, Perusia, Roselle, Arretium. Volaterre, Faleri, Vulci.

O posibilă origine pelasgă prezintă şi M.N. Bouilet. Acesta considera că este greşită tradiţia căreia etruscii ar fi venit din Lydia. În secolul XI î.e.n., ei au fost supuşi de Rasena, populaţie coborâtă din Rhetia.

Dicţionarul Enciclopedic Român apreciază că etruscii sunt un amestec de populaţii venite din Asia Mică cu triburi locale purtătoare ale culturii villanova. Prin urmare, ei ar avea la bază o **origine pelasgă**, peste care s-a suprapus o migraţie microasiatică, ceea ce ar explica vestitele lor însuşiri de navigatori.

Potrivit informaţiilor furnizate de Plinius, Herodot şi Dionysios din Halikarnas, **Etruria ar fost locuită mai întâi de siculi şi umbri, peste care au venit pelasgi de dincolo de Marea Adriatică, amestecându-se cu băştinaşii**. Cu 290 de ani înainte de fundarea Romei, adică anul 1.043 î.e.n., Rasennii ar fi cucerit Etruria, dând astfel naştere poporului cunoscut sub denumirea de etrusci.

Conform lui Müller, cuvântul TIRRENI ar deriva din TYRRIA, o cetate din Lydia, TUSCIA fiind un nume folosit de romani într-o epocă mai târzie.

Există, totuşi, o confuzie la autorii antici, care atribuiau termenul THYRENI atât pelasgilor, cât şi etruscilor. Nu este exlus ca această zisă confuzie să fie rodul unui **amestec între pelasgii autohtoni în viitoarea Etrurie şi tuscii veniţi dinspre malul de est al Mării Adriatice, pe care e posibil s-o fi locuit în drumul spre Italia**. Este şi părerea lui George Denis. Prin urmare, s-ar putea ca Herodot să aibă dreptate atunci când afirmă că Tirrenus, fiul lidianului *Ati* (în etruscă – *"tată"*), să-i fi adus pe lidieni în Italia, după care să-şi fi luat numele de tirreni, în amintirea lui Tirrenus. Dionysos din Halikarnas nu este de acord cu Herodot, afirmând că nu există nici o analogie între limba, religia, legile şi obiceiurile lidienilor şi cele ale etruscilor, aceştia din urmă fiind autohtoni italici, diferiţi de orice alt popor, prin rasă, limbă şi obiceiuri, fapte susţinute şi de Micali, cercetător toscan de mare autoritate.

Interesant este faptul că **atât romanii, cât şi etruscii, credeau în originea străină a acestui popor**.

Lăsând la o parte multiplele ipoteze ale diferiţilor etruscologi, considerăm că este cazul doar a o mai prezenta pe cea a savantului rus **A.G. Kifişin**. În nr. 12 din 1975 al revistei *"Tehnica tineretului"*, care apare la Moscova, acesta publica un articol în care susţinea cercetările lui Boris Perlov privind descifrarea ideogramelor de pe tăblița rotundă de la Tartaria şi datarea ei în mileniul V î.e.n., deci cu 1.000 ani înaintea celei similare din Sumer. La pag. 57, el publica o hartă în care prezenta mişcările unor populaţii, începând cu mileniul V î.e.n., în spaţiul carpato-dunărean-pontic-caucazian-microasiatic-egiptean *(vezi harta de la pag.55)*. Printre aceste populaţii, se evidenţiază şi **etruscii, pe care îi figurează ca plecând de la mileniul V-VI î.e.n. din zona cuprinsă între Tisa, Prut, Dunăre, Marea Ionică, în care este inclusă şi jumătatea de est a Jugoslaviei (inclusiv Vincea), Tărtăria şi regiunea Munţilor**

Apuseni. El vine, astfel, să confirme venirea etruscilor dinspre răsărit spre Marea Adriatică dar extinzând patria lor de origine, nu în Asia Mică, ci în aproape întregul teritoriu al Daciei burebistane. S-ar părea, la prima vedere, că A.G. Kifişin vine aproape în totală contradicţie cu ceea ce ne-au comunicat anticii, precum şi cu rezultatele cercetărilor a numeroşi etruscologi. Dar, în cele ce vom expune, s-ar putea ca acest cercetător să aibă, totuşi, dreptate.

Sculpturile, frescele şi picturile etrusce marchează vădite caractere mediteraneene. **Apar, însă, şi unele elemente ce se întâlnesc şi în tradiţiile noastre**: folosirea lingurilor de lemn cu coada sculptată, moda pictării ouălelor, obiceiul împletirii părului la femei sub forma de aşa-zisele cozi, etc. Pe aceeaşi linie, se înscrie şi utilizarea rhytonului ca la daci, etc.

Originea limbii etrusce

În ceea ce priveşte limba etruscă, problema este la fel de controversată ca şi originea poporului etrusc. Rezolvarea ei este cu atât mai dificilă cu cât există puţine texte scrise în această limbă şi, ceea ce îngreunează în aceeaşi măsură descifrarea celor descoperite, nu există nici texte bilingve.

Limba etruscă are unele afinităţi şi analogii cu limbile greacă, latină, ebraică şi cu aproape toate limbile din bazinul Mediteranei, pe care G. Denis le consideră simple coincidenţe. Nu putem fi de acord cu această concluzie, deoarece, chiar dacă etrusca este o limbă total diferită de acelea cu care are anumite afinităţi şi analogii, acestea trebuie considerate ca elemente de contact, rezultat al unei perioade de convieţuire. Faptul este foarte important, deoarece poate contribui la determinarea spaţiului geografic în care au trăit etruscii de-a lungul timpului, respectiv şi a periplului lor până la stabilirea definitivă în Etruria, precum şi a elementului uman pe care l-au găsit acolo la venirea lor.

G. Denis mai consideră ca dovedit faptul învăţării scrisului de la fenicieni şi adoptarea unui alfabet grec, arhaic, după renunţarea la altul mai vechi, asemănător cu cel lidian.

Este posibil ca limba etruscă să fie o limbă originală, fără înrudiri cu limbile europene cunoscute. Există, însă, **o serie de lexeme comune cu albaneza şi româna**, puţine la număr, dat fiind faptul că nu cunoaştem azi decât un fond foarte redus din lexicul etrusc, ceea ce împiedică obţinerea unei vederi de ansamblu asupra contactelor etruscilor cu diferitele popoare cu care au convieţuit. La nivelul cunoştinţelor actuale, putem da unele exemple destul de elocvente:

Limba etruscă	Limba albaneză	Limba română
ame	ama	mama (v. si sumer. ama)
ana	anë	cana
ape	hap	hap!
ati	at	tata
cal	cal	cal
carath	gardh	gard
carus	gaw	gaură; v. car "care găurește"
cela	-	celar "beci"
cupe	-	cupă
eparu	epër	"superior"; v. antropo. Eparu
evnu	venë	vin
ip	ip	"a da"; v. topo Ip (M. Apuseni)
hister	-	"joc"; v. Ister
leu	-	leu
lur	lyrë	"gresie"
matu	madh	matahală, et . nec.
nata	natë	noapte
ngadhnuer	ngadhnoj	-
"victorios"	"a cuceri"	victorios
nuk	nuk	nu (v. sumer, nu)
nuna	nënë	mama; v. nuna
ranem	râne	"a lovi"; v. a răni
setra	sedër	"demn"; v. vechea pers. șatră "tabără, conducător", cf. și Artakșathra; v. Șatra Pinții, Mt. în Țara Lăpușului, în cinstea lui Pintea Viteazul
sili	sjell	"a produce", v. a sili
terg	treg	târg>târg; v. Târgoviște
tergitio	tergjsti	târgoveț
tisa	disa	puțin; v. Tisa și tisageți
θtruna	-	"suveranitate"; v. tron, a trona
θu	du	doi
vinus	-	vin

În afara lexicului comun, nu sunt de neglijat nici elementele de onomastică, precum : AITAS - zeu (v. Aete), ANANI (v. Anania și Nania), APLU (v. Apulon), ATINA (v. Oltina), CAMARINA (v. Marina), CESINA (v. Cesianu), CLUSIUM (v. Castrum Clus - cartierul Mănăștur-Cluj),CRISU - oraș în CLUSIUM (v. Crișu), CRACNA (v. Crasna), CUCUMA (v. Cucuta, Cucuzel), EPARU (v. Eparu), LALA - "luna" (v. Lala), MARIS - "Marte" (v. Maris > Mariș, Marisius > Mureș), PERIȘ (v. Periș), PERNA (v. perna), TANASA (v. Tănase), TARCHON (v. Tarhon),

TARCHI, TARCHIU (v. Tarachiu), THANIA (v. Tania), TINA (v. Tina), TITI (v. Titi), TUDER (v. Toader, Tudor), TUTNA (v. Putna), VARNA (v. Verna), VELICII (v. Velicu), VULCAN-zeul focului (v. Vulcan, Vulcana), VETI (v. Vetișeanu). La acestea, mai putem adăuga și toponime cu sufixul -OE: BEGOE, VEGOE etc., corespunzător toponimelor române Beroe, Geroe, Meroe, Sinoe și antroponimelor Goe, Neagoe, Sinoe –moț – Stroe etc., precum și **dahoe, populație dacică de la sud de Marea Caspică**. Interesant este și **numele orașului etrusc ARIMINIUM, care conduce la populația tracă a ariminilor**.

Scrierea etruscă - baza alfabetelor mediteraneene

În ce privește **alfabetul folosit de etrusci**, el poate fi eșalonat pe trei etape: **arhaic** (sec VII – V î.e.n.), **modern** (sec. V î.e.n) și **recent** (sec. IV – I î.e.n.).

În afara certelor dovezi ale raporturilor dintre scrierea etruscă și cele din Orientul Apropiat, care confirmă o parte din itinerarul urmat de etrusci de la plecarea lor din Munții Apuseni spre Italia, mai putem semnala și existența tuturor grafemelor din alfabetul etrusc arhaic în inscripțiile și picturile ecleziastice, scrierile bisericești din țara noastră.

Raporturile directe dintre scrierea etruscă și cea a geto-dacilor din perioada coabitării dintre aceste două popoare – surori ni le confirmă (și) Simon de Keza în a sa *"Gesta Hungarorum"* (1282 – 1290): ***"Secuii au trăit în munți cu vlahii, de la care vlahi se spune că au folosit alfabetul"***.

Prin urmare, la acea dată, autohtonii aveau și foloseau un alfabet propriu, pe care l-au preluat secuii. Care era acest alfabet? În comunicarea sa, făcută la Academia Română în **1905**, intitulată *"Alfabetul secuiesc și slovele chirilice"*, Ioan Pușcariu prezenta alfabete secuiești, la care adăuga și pe cel reprodus de Ștefan Lakatos, precum și unele inscripții cu alfabet secuiesc. De asemenea, mai prezenta un tabel cu *"Legăturile alfabetului secuiesc"*.

Compararea alfabetelor secuiești cu cele etrusce ne conduce la următoarele **concluzii**:

- 32 de grafeme sunt comune dar cu valori fonetice diferite;
- 2 grafeme sunt identice, având totdeauna aceeași valoare fonetică;
- 22 de grafeme etrusce se regăsesc în alfabetul secuiesc al lui Ștefan Lakatos, publicat de acesta la 1702;
- 3 grafeme din alfabetul secuiesc al lui Ștefan Lakatos fac parte și din diverse alfabete arhaice din spațiul carpato-balcanic-mediteraneean și micro-asiatic;
- 14 semne grafice sunt comune alfabetelor secuiești și răbojului plutașilor de pe Bistrița.

Dar elementul surprinzător îl constituie citirea unor grafeme din alfabetul

secuiesc al lui Ştefan Lakatos şi cel din tabelul IV, al lui Ioan Puşcariu, în acelaşi stil folosit în alfabetul etrusc de la Caere (Italia)!...

Este cert că secuii, atunci când au cohabitat cu blacki/românii în Munţii Apuseni şi au preluat de la aceştia alfabetul, nu puteau fi influenţaţi de altă scriere decât cea autohtonă. Dovezile prezentate demonstrează străvechimea grafemelor folosite de secui, marea majoritate din ele nemaifiind utilizată în spaţiul mediteraneean în perioada acelei cohabitări. Prin urmare, **aceste grafeme nu se puteau păstra în Munţii Apuseni decât ca o puternică moştenire a trecutului încă din perioada când etruscii locuiau şi ei în acest spaţiu**. Citirea din alfabetul de la Caere (actualul Cerveteri) întăreşte mai mult această primă concluzie, stilul ei fiind unic, cu folosinţă numai la Caere şi la alfabetul secuiesc. Unele diferenţe de citire între cele două alfabete se datorează timpului extrem de îndelungat care a trecut de la perioada când ele se foloseau numai în Munţii Apuseni şi până la anul 1700, când secuii mai foloseau citirea etruscă. Acest împrumut n-a putut opera după descoperirea alfabetului de la Caere, deoarece aceasta a fost publicată de prof. Lepsius de abia în anul 1836.

O întărire a concluziilor de sus constă şi în **conservarea numelui cetăţii-stat etrusce CLUSIUM în numele CASTRUM CLUS, castru situat în cartierul Mănăştur din Cluj-Napoca**, atestat documentar pentru prima dată în anul 1199.

Românii nu au păstrat această scriere, deoarece – aşa cum constată foarte mulţi cercetători medievali şi moderni – ei aveau obiceiul să cresteze litere pe beţe, ceea ce nu a permis conservarea lor.

Prin urmare, **autohtonii noştri au folosit scrisul cel puţin din 4.000 î.e.n., adică înainte de plecarea etruscilor din Munţii Apuseni**, unde şi-au lăsat amprenta de neuitat pe care secuii au preluat-o de la acel popor numit black, rămas pe loc la deplasarea rudelor sale, mai mult sau mai puţin apropiate. Oricum, menţinerea prin tradiţie a alfabetului etrusc mai constituie şi **o certă dovadă a continuităţii de locuire neîntreruptă a autohtonilor, din perioada etruscă (mileniul IV î.e.n.) şi până azi**.

În ce priveşte patria de baştină a etruscilor, nu trebuie omis faptul că **Etruria propriu-zisă se numea Tuscia. Dar Thyscia (citit Tuscia) era numele străvechi al Tisei, vecină cu Munţii Apuseni, de unde au plecat etruscii**, ceea ce ne confirmă indubitabil că Tuscia italiană a conservat numele originar al patriei etruscilor. **Chiar numele actual al Tisei**, consemnat documentar în secolul al XI-lea alături de Thyscia, **este de origine etruscă, el însemnând *"puţin"***, posibil nume dat acestui râu în comparaţie cu fluviul Dunărea.

Antroponimele incizate pe pereţii grotei *"Fundul peşterii"* din Munţii Buzăului (regiune muntoasă numită şi azi de localnici *"Ţara Luanei"*) se referă la decedaţi. Se remarcă aici un obicei etrusc, căci şi etruscii foloseau scrierea în acelaşi scop. **Deşi aveau o scriere proprie, în cea mai mare parte copiată de romani în forma numită azi în mod curent "alfabet latin", cu multe**

identităţi care se regăsesc şi în alfabetul elen, totuşi, ca şi dacii, ei nu au creat opere literare, aşa cum au făcut elenii şi, mai târziu, sub influenţa culturală a acestora, romanii, dar nu şi latinii. **Nu este exclus ca baza tuturor alfabetelor balcanice, italice, elene şi microasiatice să-şi aibă originea în spaţiul carpato-dunărean, având în vedere plecarea etruscilor, cu scrierea lor, tocmai din Munţii Apuseni şi periplul lor prin Balcani, Asia Mică, Italia sau chiar insulele Canare (bănuite a fi fost centrul vechii Atlantide).**

BASCII, FRAȚII NOȘTRI DIN PIRINEI

Există şi azi o perdea care acoperă originea bascilor, un popor care, la prima vedere, nu-şi poate găsi o rudă printre popoarele europene de azi, având în vedere, în special, limba vorbită de el. Studiile asupra originii bascilor, existente în momentul de față, sunt extrem de rare, fapt care nu poate conduce la o concluzie corectă.

D'Artagnan era basc !

M.N. Bouillet, în *"Dicționaire universel d'histoire et de géographie"* (Paris, 1878), **îi considera pe actualii gasconi din sudul Franței ca urmaşi ai vasconilor/bascilor** (în limba latină, *vasco* înseamnă basc), **stabiliți în Franța în sec. VI e.n. , venind din Spania**. El îi consideră pe basci ca parte integrantă a familiei popoarelor iberice. **Ptolemaios** (în *"Geographia"* 2,6) amintește şi el de vascones. Să nu omitem şi faptul că **locuitorii de azi ai Aquitaniei** (regiunea cuprinsă între Pirirnei, Golful Gasconiei la vest şi fluviul Garonne la nord şi est) **se consideră basci, au portul şi dansurile basce, deşi nu mai vorbesc limba bască**.

Vascones au locuit mult timp toată zona cuprinsă între Ebru (fost Iberus) din Spania şi Munții Pirinei. Ei au fost supuşi de Pompeius, apoi – în totalitate – de Augustus, suferind după aceea dominația vizigoților. O revoltă foarte puternică (anii 582-597) i-a scăpat de sub stăpânirea acestora. Printre somitățile vascone/basce putem cita pe Vasco Nunez de Balboa de Gama, cunoscut şi sub numele de **Vasco de Gama** (1475-1517), originar din Balboa, oraş în Țara Bascilor din Spania, un temerar navigator, care a traversat pentru prima oară istmul Panama şi a pus piciorul în Peru.

Desigur, **nu este întâmplător că numele vechi al Spaniei a fost Iberia, iar al Georgiei/Gruziei a fost Iviria, georgienii /gruzinii de azi fiind rude apropiate cu bascii. Întreaga Iberie a fost inițial locuită numai de basci, limba lor fiind răspândită în toată Iberia**, astfel cum constată şi Guillaume, baron de Humboldt. **Mai târziu, bascii au fost împinşi în nordul Peninsulei Iberice şi în Italia.**

Bascii de la... Cambridge ?!

În antichitate, bascii s-au mai numit şi cantabri, Cantabria (Țara Bascilor) fiind situată , în partea nordică a Hispaniei Citerior, astfel cum menționează Cato (*"Origines"*, VII), Strabo (*"Geographica"*, III, 153, 157, 159,

161, 162, 164), Plinius cel Bătrân (*"Naturalis Historia"*, III, 21; IV, 1117); Appianus (*"Hispania"*, 8), Orosius (*"Historiarum adversus liberi septem"*, VI, 8, 22) etc. Nu este lipsit de interes că actualul oraş **Cambridge** din Anglia se numea în Evul Mediu **Cantabrigia**.

Într-o inscripție de la Tapusko (Pannonia Superioară), care acum se află în Agramer Museum, se menționează o zeiță numită *Cantabria sacr(um) custod(es) eiusdem*.

În lucrarea sa intitulată *"Literis et lingua Getarum sive Gothorum"* (Lugdunum Batavorum, 1597), Vulcanius Brugensius (Bonaventura) menționează un scurt lexic cantabric, care se regăseşte şi azi în limba bască, ceea ce confirmă **identitatea dintre cantabri şi basci**. Apoi, munții situați în Peninsula Iberică, de-a lungul țărmului golfului Byscaia, ca o prelungire a Pirineilor, se numesc şi azi Munții Cantabrici sau Cordiliera Cantabrica, fiind situați în Țara Bascilor.

Rude cu sumerienii şi românii...

Bascii din Spania păstrează încă tradiția conform căreia ei au venit de la Dunărea de Jos.

Pe baza unor studii incipiente, în articolul *"D'ou viennent les Basques?"*, publicat în revista bască *HAIZE GARBIA – "Vânt curat"* (Hendaye – Franța şi San Sebastian – Spania, 1981), arătam că **limba română şi limba bască au 270 etimoane comune din punct de vedere fonetic şi semantic (situație valabilă şi azi), care conduc la circa 2.500 derivate în limba română**, dar pentru care dicționarele noastre etimologice oferă etimologii necunoscute sau din limba unor popoare migrate pe teritoriul fostei Dacii. **Identități lexicale în toponimia țării noastre se reflectă în 5.195 toponime, oronime şi hidronime.** Putem cita: Deva, capitala județului Hunedoara şi numele unor cetăți dacice din stânga dunării (Aiadeva, Itadeva, Murideva, Scedeva, Zicideva, Zisnudeva, etc.) şi din dreapta Dunării (Pulpudeva, azi Plodiv în Bulgaria) etc. **Aceeaşi Deva o regăsim ca localitate lângă San-Sebastian (Spania), în Țara Bascilor, apoi ca vale maritimă la 27 km est de San Sebastian, fluviu în Spania, râu şi vale în Britania romană** (azi râul Dee şi valea Chester) etc. În țara noastră, există şi localități numite **Bascov, Bascovele, Bascovelu, Başcov, Vaşcău** etc., care ne amintesc de basci, ca şi cuvântul **bască**, cu referire la bereta purtată specific de basci.

Convieţuirea bascilor cu strămoşii noştri mai este ilustrată şi prin comunitatea lexicală basco-sumeriano-română, cu atestări documentare din limba sumeriană, vorbitorii acesteia fiind plecați de la Tărtăria-pe- Mureş în mileniul V î.e.n.. Ca exemple, putem cita:

Limba basca	Limba sumeriana	Limba română
ama	ama	mama
aita	ata	tata
agor	uguru	ogor
abi	absu	abis
amarra	marru	amar; v. şi Amara- oraş
antza	sa	aşa
bur	buur	bor
begiko	nugig	gagică
ekari	karra	cără (a)
herri	erech	ţară
iskin	kin	chin
mami	mami	mami
pa	ba	pa
ur	ur	ud
zahar	sahar	zaharisi (a se)
zu	zu	tu
sinka "lovitura"	sinka - antroponim	Şinca - localitatea atinsă de un râu

Comunitatea lingvistică basco-sumeriano-română este o dovadă incontestabilă a înrudirii celor trei popoare menţionate, precum şi a marii lor vechimi în spaţiul carpato-dunărean. Mai trebuie precizat că limba română are numai 211 etimoane comune cu latina clasică, astfel cum a stabilit Academia Română.

Din sursele antice, mai ştim azi că, **în afara de traco-daco-geţi, spaţiul carpato-balcanic a mai fost locuit, în antichitate, şi de pelasgi. Printre popoarele care alcătuiau această naţie, scriitorii antici enumeră pe etrusci, lelegi, carieni şi pelasgi.** La coborârea lor din nordul Dunării, în mileniul III î.e.n., aheii-eleni au numit lelegi, cari şi pelasgi popoarele găsite în vechea Eladă (Grecia de azi), unde se afla – în zona centrală – Pelasgiotida, teritoriu în care au continuat să existe pelasgii. Anticii mai amintesc şi de **abii** şi **ioni**, ultimii având ca părinte eponim pe ION. În Ţara Bascilor din Pirinei se mai foloseşte şi azi antroponimul ION, ca şi în limba română, iar IOANA este cel mai apreciat nume de femeie la basci. S-a mai conservat şi numele Marea Ionică, pentru zona locuită de ioni/ionieni.

Originea pelasgă a bascilor mai este consemnată şi prin **existenţa în Ţara Bascilor din Spania a oraşului pelasg UXAMA**, menţionat într-o inscripţie latină din Lusitania: *"Cornelia… Uxame(n)sis Argelorum"*. În tradiţiile romane, există credinţa că **întemeietorii Uxamei erau veniţi din răsăritul**

Europei. Alte tradiţii romane numesc pe locuitorii Uxamei **argeli şi ambirodaci**, printre care s-a găsit un magistru Larum (v. d-rom. *Lar*), precum şi cetăţeni ca: Arraedo (v. basc *arrai* şi *arrado*), Atto (v.basc *aita*), Crastino (v. basc *krastu*), Urcico (v. basc *urki*). În Hispania Tarraconense a existat şi o puternică cetate Zacuntho (v. basc *zaku* şi *zakuturo*).

Comunitatea etnică bască-română mai rezidă şi în portul popular: opinci cu nojiţe, cusături populare. De asemenea: în modelul caselor ţărăneşti din zona subcarpatică, sculpturi şi cântece populare (v. *"Să-mi cânţi cobzar bătrân"*, foarte apropiat de melodiile basce din zona Soule).

Analizele hematologice efectuate de prof. Souchard asupra bascilor prin anii '50, au demonstrat că anumite caracteristici se regăsesc în Europa Centrală.

Întrebările care se mai pun sunt: dacă strămoşii bascilor au locuit în anticitate în spaţiul carpato-balcanic, de ce şi când l-au părăsit.

La începutul epocii bronzului (**sfârşitul mileniului III î.e.n.**), s-a produs **marea migraţie a aheilor din nordul Dunării spre Grecia de azi**. Bronzul era realizat din combinarea aramei cu cositorul, folosind cărbunele pentru topirea acestor metale. Toate aceste elemente se găsesc şi azi **în zona Olteniei**. Aşa se explică **existenţa multor cuvinte româneşti la Homeros şi în limba aheiană**. Invazia aheiană a avut succes, deoarece populaţia pelasgă din sudul Dunării folosea numai arme confecţionate din aramă, care erau mai slabe decât cele lucrate din bronz.

Datorită migraţiei aheiene, o parte din pelasgi, mai ales ionii/ionienii, au fost obligaţi a-şi părăsi locurile natale, aşa cum, în mileniul II î.e.n., invazia dorienilor cu arme de fier, tot din nordul Dunării, i-au obligat pe aheii cu arme de bronz să emigreze în Asia Mică, dând naştere la războiul troian (1.272-1.270 î.e.n). Atunci au plecat şi carienii, odată cu ionii/ionienii, de unde este posibil să se tragă numele de euskara ("limba bască"). **Migraţia pelasgilor s-a produs în două direcţii: spre vest, în Iberia şi spre est, în Iviria**, având în vedere că ei erau şi **foarte buni navigatori**. Nu este exclus ca însuşi numele Iberia şi Iviria să fie de origine pelasgă, deoarece bacul **ibil** şi derivatele lui se referă la verbul a merge, acelaşi sens având-l şi **ebil** sau de la **ebri** "ploaie", lexem foarte apropiat de fluviul EBRO/IBERUS.

Oricum, se constată cu claritate **extinderea spaţiului locuit de vechii locuitori ai spaţiului carpato-dunărean spre vestul Europei**. Aşa se explică şi folosirea lui BA, ca întăritor, pozitiv şi negativ, numai în limba daco-română şi bască.

TRACII - IMENSUL "ARBORE" CU 200 DE "RAMURI"

Zona carpato-danubiană a fost, mii de ani, un izvor al migrației unor triburi, devenite apoi popoare distincte, antice sau cu existență actuală.

Fenomenul roirii tărtărienilor spre Sumer, cu staționări periodice în Armenia de azi sau în alte zone situate de-a lungul itinerariului urmat în această roire, **nu este singular**. Este suficient să amintim **o roire asemănătoare a vorbitorilor de limbă sanscrită (*"limba sfântă"*) din spațiul carpatic spre India și pătrunderea filistinilor / falestinienilor / palestinienilor, traci veniți din Creta,** astfel cum îi definește Moshe Maur în *"Istoria Israelului"* (Tel Aviv, 1975), **în Israel, dându-i numele Palestina.**

Grota *"Fundul Peșterii"* din **Munții Buzăului (Țara Luanei=Caucaland)** rămâne ca o comoară a neamului românesc. Lungul drum de la Tărtăria la Țara Luanei este presărat cu astfel de comori care ne arată și azi că **centrul de civilizație și cultură al Europei și originea acesteia au fost Țara Tărtăriei și Țara Luanei**. Prin urmare, **actuala Europă ne este datoare nouă și nu invers**. Antica Europa, iubita lui Jupiter și mamă a lui Minos, a coborât din cer în Creta, nu la Londra, Paris, Berlin sau... Washington. Cel mai vechi om din Europa este *"Astraloantropos Olteniensis"*, descoperit de Dardu Nicolăescu-Plopșor la Bugiulești, pe Valea lui Grăunceanu, lângă Rm. Vâlcea (vechime: 1.800.000 - 2.000.000 ani), iar **cele mai vechi elemente de civilizație din lume (vechime: 18.000 ani) sunt la Cotu Miculinți, com. Coțușca, jud. Botoșani**: harponul de pescuit, lancea cu două tăișuri, locuirea în bordeie și ciocanul de minerit.

Troia - cetatea bimilenară

Cei care vor continua să viețuiască pe locurile de baștină se vor numi **thraki (traci)**, iar **aria lor de răspândire** va rămâne, în întregime, teritoriul dintre **zona Dunării, Marea Baltică, Marea Egee, Marea Neagră și nordul acesteia**, având ca osatură Dunărea și Munții Carpați. Încercările unora de a-i trece în rândul popoarelor dispărute, pentru a justifica anumite situații politice de asuprire sau cotropire a spațiului locuit de ei sunt, astfel, definitiv eșuate. Învățați ca **Schrader, Peaje, Myres, Childe, Carnoy** etc. contribuie azi din plin la restabilirea acestor adevăruri istorice.

Nu trebuie să omitem nici faptul (tratat anterior) că **numele de arieni dat europenilor este o gravă eroare**, deoarece Arya a fost, în antichitate, o foarte mică zonă din nordul Iranului de azi. Arya s-a numit, mai târziu Eria, iar locuitorii săi erani (nume pe care îl întâlnim și în lucrările lui Grigore Tocilescu), după care numele lor s-a extins, asupra întregului teritoriu al Persiei, sub forma Iran

și iranieni. Cea mai bună dovadă o constituie limba iraniană, care are doar câteva cuvinte comune cu limba română și celelalte limbi europene, cuvinte provenite din contactele popoarelor.

În aceeași perioadă, **între 3.800 și 2.500 î.e.n., tracii-dardani vor pune bazele Troiei I**, care avea să devină, astfel, una dintre cele mai puternice afirmări tracice, impetuoasa sa dezvoltare economică atrăgând, cu timpul, invidia și cupiditatea concurenților ahei. **Ea a fost refăcută de mai multe ori, ultima refacere fiind Troia a VII-a, respectiv Troia homerică, operă a regelui dardan Tros.**[87]

Grecii sunt... olteni !

La începutul mileniului II î.e.n.[87] **, tracii ahei se vor stabili în Grecia, în timp ce alte ramuri tracice – latini, umbri, troieni, dardani și alte triburi cunoscute sub numele de *"italice"* – vor migra până în vestul Italiei, la granița cu celții, a căror limbă avea apropieri semnificative cu limbile italice.** Vasile Pârvan vede astfel asemănarea dintre limbile italice și cea tracă, explicând-o printr-o trăsătură de condei: rapida "romanizare" a traco-dacilor! El omite, însă, că **limba latină și româna au mai multe cuvinte comune (înrudite) decât latina cu italiana**. Or, dacă am vorbit de romanizare, ar fi trebuit ca, în fondul panromanic, limba italiană să dețină locul fruntaș. Rezultă, evident, că rădăcinile comune ale unor cuvinte din limba latină și cea română nu provin din romanizare, ci **din substratul comun al celor două limbi, anterior contactului dintre 106-275 e.n., substrat arhaic protolatin**. Aceasta ar trebui să constituie elementul esențial în determinarea originii celor două popoare și limbi. Numai un astfel de substrat arhaic explică de ce fondul comun latino-român e mai bogat decât cel latino-italian, deși romanii au stăpânit Italia circa 748 ani (272 î.e.n.- până la destrămarea confederației samnite – 476 e.n. – căderea Imperiului Roman de Apus), iar Dacia 165 ani (106-271 e.n.)[124]. Apoi, **Malta a stat sub stăpânirea romană cu 4 secole înainte de cucerirea Daciei dar nu a fost romanizată...**

Într-o a doua etapă, în perioada sec. XII-XI î.e.n., vor migra în Grecia dorienii, iar în Italia triburi de traco-iliri (messapi, dardani, veneti, apuli, calabri etc.), stabilite în sudul și estul Italiei, așa cum ne relatează Herodotos.

Prezența tracilor în Italia de vest a fost confirmată de către specialiști iar **legătura dintre traco-daci, traco-aheii plecați din Oltenia și traco-dorienii plecați și ei din aceeași zonă este mărturisită și azi de comunitate unor cuvinte din fondul de bază și onomastică**, cum sunt: **byrsa** "piele" în elena arhaică, "piele cu părul lung de oi", **bârsana** "oaie cu părul lung", iar în limba română **bârsă**, râul **Bârsei**, comunitatea care a scăpat tuturor dicționarelor noastre, concepute pe baza teoriei influențelor străine, în care **bârsa** derivă din albanezul **vörz**[125]; **zugon** "jug", **spart** "spart", **thymbra** "cimbru", **valle** "vale",

gyros "(împre)giur", **linon** "in", **vovo** "dava", **baros** "greu" (v. **baros** "ciocan greu"), **pella** "piele", **Theos** "Dzău/zău", **Ogyges**/Gigi, Gigel, **Tartaros** – Tărtăria, **Tytanos** – tătâne, **Galatae** – Galați, **Foreneos** – Voroneț, **Pydna** (citit Pudna) – Putna, **Cypros** (citit Cupros, deoarece era bogat în cupru) – cupru, etc., etc.

Din fondul acestei unități sau moșteniri lingvistice arhaice s-au păstrat unele elemente în limba tracă. De aici și firele care-i leagă pe traci de lumea elenică. Este, deci, **un fond preelenic și protoeuropean pe care s-au format și tracii și elenii, anume fondul pelasgic. Miturile elene îi considerau pe pelasgi ca fiind *"dioi"* = divini și *"primii locuitori al Pământului"*.** Îi amintește Homeros în *"Iliada"*, Aiskylos în *"Rugătoarele"* și – ca o sinteză – N. Densușianu în *"Dacia preistorică"*. **Îi întâlnim apoi în Ionia, Carpați, Italia, Gallia meridională, Iberia** (Spania de astăzi), **Libia, Egipt, Siria și Thesalia (fosta Pelasgiotida).** Ionia își avea numele de la **Ion**, părintele eponim al pelasgilor, de unde derivă și **Marea Ionică** și nu Marea Iónică, cum greșit este citit azi acest nume. **Ion** și **Ionică** s-au păstrat și azi în limba română, iar Ion și Ioana se regăsesc și la basci, **Ioana fiind cel mai apreciat nume la basci.**

Peste pelasgii din Balcani și Peninsula Balcanică s-au suprapus aheii plecați din Oltenia începând cu anul 2.200 î.e.n.. Pe la 1.400 î.e.n., ei ocupă Kreta, pun bazele civilizației mykeniene și creează scrierea lineară B, descifrată de Ventris și Chadwich. În luptele cu troienii (1272 – 1270 î.e.n.), Homeros îi prezintă pe eleni cu numele de **ahei**, descendenți ai lui **Ahaia** și **Ion**, fiii lui **Xuthos** și nepoți ai lui **Hellenes** (de unde și numele de **eleni**), **originea lor dunăreană fiind atestată și de săpăturile arheologice.**[87] Ei veneau cu arme e bronz, preparat din aramă și cositor cu ajutorul cărbunelui ce se găsea în **jud. Gorj** la cca. 50 cm de la suprafața solului. Pentru aramă, a se vedea și azi Baia de Aramă, tot din Oltenia.

Peste ahei s-au abătut dorienii, veniți cu arme de fier tot din Oltenia (v. Baia de Fier), **care i-au împins pe ahei în Asia Mică, ceea ce a dat naștere la războiul troian.**

În jurul anului 1.000 î.e.n., dorienii au pus bazele orașului Sparta, care va dăinui până în sec. IV. e.n., când a fost distrus de goți[126]. **Ei au adus meșteșugul fierului, deprins tot la Dunărea de mijloc și au fost priviți de antici ca o descindere de oameni cu o civilizație înaintată, stăpâni ai metalurgiei fierului, așa cum aceii fuseseră artizanii bronzului și moștenitorii unei culturi ale căror origini se întind până în anul 30.000 î.e.n.**

În stilul său plin de subtilitate, **Homeros ne prezintă legăturile ancestrale dintre achei, ioni, eoli și dorieni** prin simbolul descendenței comune a lui Aiolos, Doros și Xuthos ca fii ai lui Hellenes.

Referitor la numele de *"Sparta"*, el ne amintește de *"sparti"* - războinicii născuți din dinții unui balaur și plecați să cucerească Theba. ***"Sparti"* este,**

deci, un cuvânt de origine tracă, însemnând *"răspândiți"* și având în limba română corespondent pe *"spart"*, cu sensul de răspândit.

"Scoborând" în adâncul mileniilor spațiului carpato-dunărean, remarcăm **unitatea lingvistică, etnică și de civilizație tracă, începând cu mileniul V î.e.n., de când acest spațiu a iradiat cultură.**

În *"Iliada"*, Homeros îl prezintă pe **regele trac Rhessos** într-un car de luptă împodobit în întregime cu plăci de aur și de argint, având arme din aur strălucitor, minunat lucrate, arme pe care numai zeii le aveau, iar caii săi erau *"mai albi ca zăpada și mai iuți ca vântul"*. Rhesos apare, astfel, ca **cel mai bogat și mai strălucitor conducător de oști în contextul războiului troian.**

Tot lui Homeros îi datorăm informația că **numai tracii știau să lupte călare și să folosească arcul ca armă de luptă.**

Toată această strălucire descrisă de Homeros a fost pe deplin confirmată de cele peste 200 descoperiri de după 1945 în Dacia, ca și de obiectele de aur găsite în tumulii tracici din România și Bulgaria.

Homer și... limba română

Homeros a fost cel mai mare poet grec (trac), care a trăit – probabil – între secolul XII și VIII î.e.n. Este autorul posibil al poemelor *"Iliada"* și *"Odiseea"*.

Din punct de vedere lingvistic, operele sale sunt foarte importante, deoarece, ele conțin multe cuvinte daco-românești, cărora azi li se atribuie cele mai aberante origini. Iată câteva exemple: ***aer*** "aer", ***agros*** "agro", ***aroo*** "a ara", ***aratron*** "aratru", ***au*** "s(au)", ***bous*** "bou", ***brahion*** "braț", ***keros*** "ceară", ***kitara*** "cetera", ***kinos*** "câine", ***kopto*** "a coace", ***kome*** "coamă", ***korde*** "coardă", ***kraino*** "a conduce" (v. crai și Piatra Craiului), ***drepane*** "drepnea", ***duo*** "doi", ***farmakon*** "farmec", ***fero*** "a feri", ***fren*** "frână", ***frigos*** "frig", ***for*** "fur", ***hortos*** "curte", ***ipos*** "iapă", ***lego*** "a lega", ***luke*** "a luci", ***mantion*** "a minți", ***marmaros*** "marmură", ***meli*** "miere", ***mikros*** "mic", ***meu*** "al meu", ***melon*** "măr", ***noi*** "noi", ***octo*** "opt", ***onoma*** "nume", ***orfanos*** "orfan", ***petre*** "piatră", ***pugme*** "pumn", ***roos*** "râu", ***sals*** "sare", ***seme*** "semn", ***septa*** "șapte", ***sudor*** "apă, sudoare", ***supe, supo*** "sub", ***super*** "supra", ***sex*** "șase", ***taurios*** "taur", ***tino*** "a ține", ***tremo*** "a tremura", ***tris*** "tri, trei", ***veno*** "a veni", ***zugon*** "jug" etc.

Identitatea fonetică și semantică a acestor cuvinte româno-homeriene este **explicabilă prin originea nord-dunăreană a aheilor** (plecați de aici, la sfârșitul mileniului III î.e.n. spre Grecia de azi) **și mai apoi a dorienilor,** care au roit la sfârșitul mileniului II î.e.n. și au provocat războiul troian.

Iată cum, din nou, arheologia lingvistică ne conduce la originea autohtonă a multor cuvinte lăsate pe teritoriul țării noastre de cei care ne-au părăsit.

Traco-makedonenii, autorii primului imperiu din Europa, au reprezentat şi expresia politică cea mai înaltă a spaţiului tracic, creând prin Alexandrou/Alexandru Makedonos redutabila civilizaţie macedoneană denumită ***"elenistică"***. Că **macedonenii nu erau eleni** o dovedeşte atât limba lor, total diferită de cea elenă, cât şi neadmiterea lui Alexandrou Makedonos la jocurile olimpice, **tatăl său** fiind **macedonean**, iar **mama epirotă**, deci tot tracă. Dascălul său a fost tot un macedonean, anume **Aristoteles din Stagira-Makedonia**, fiul medicului personal al regelui macedonean Amintas.

Ajuns rege al Makedoniei la 23 de ani, în numai 10 ani, Alexandru a creat cel mai mare imperiu al antichităţii, bazat pe concepţii foarte originale, care au pus bazele civilizaţiei macedonene/elenistice.

Concepţia lui Alexandru, potrivit căreia Europa era centrul lumii, a fost preluată, mai târziu, integral de romani. Dar, spre deosebire de Alexandrou, care a respectat întru totul cultura şi civilizaţia popoarelor învinse, declarându-se urmaş al regilor acestora, **romanii au distrus o bună parte a civilizaţiilor cu care au venit în contact**, mergând până acolo încât **Caesar a dat foc celei mai mari biblioteci a antichităţii** - cea din Alexandria-Egipt – **deşi promisese integritatea ei în cazul capitulării armatelor egiptene**. Romanilor le-au trebuit mai bine de trei secole pentru a putea absorbi această nouă sinteză de cultură, dată fiind marea diferenţă dintre cultura macedoneană şi romană, prima fiind net superioară celei de a doua.

Cu toate marile realizări ale epocii macedonene/elenistice, pe care unii o numesc chiar alexandriană, este regretabil că ambiţia lui Alexandru de a crea cel mai mare imperiu nu a avut şi rezultate pozitive pentru patria sa. **Floarea tinereţii macedonene s-a pierdut în nenumăratele bătălii purtate de-a lungul celor 10 ani de expansiune sau a rămas în diferite ţări. Dacă toţi aceştia ar fi fost folosiţi pentru construcţia paşnică a patriei lor, este foarte puţin probabil ca romanii să-şi fi putut extinde stăpânirea lor brutală dincolo de coastele Mării Adriatice.** Ceea ce ar trebui, însă, subliniat în mod deosebit este **înţelepciunea cu care Alexandru a condus popoarele cucerite dintr-o necesitate de apărare împotriva perşilor expansionişti şi care a dat naştere unei sinteze de civilizaţii, chiar atunci când nu mai era în viaţă**. Limba macedonenilor, atât de apropiată de limba traco-dacilor, a dat naştere dialectului **aromân**, frate bun cu cel al daco-românilor.

Tracii au fost iniţial politeişti dar au cedat elenilor şi romanilor vestitele lor zeităţi ca: Zeus, Foebus-Apollo, Dionysos-Bacchos, Kybele-Kotys, Afrodita-Zeirenia, Hercules-Herakles, Pan-Lykaios, Hermes-Mercurius, Bendis-Artemis, Ares-Mars, Hekate-Zerynthia, Hestia-Vesta, Hebe.

Dionysos-Sebatios-Sabazios a fost transferat de frygieni în Asia Mică, ajungând la evrei sub forma Sabaoth. Cultul aceleiaşi **Kybele** a fost celebrat la tracii-dorieni sub forma zeiţei **Rhea**, soţia lui Kronos şi mama lui Zeus, crescut într-o peşteră de pe **muntele Ida, muntele sacru al frygienilor**, de unde şi denumirea de ***"Mama Idaea"*** şi ***"Muma Pământului"***. Cultul ei a fost preluat de **romani** la **204 î.e.n.** sub numele de **Magna Mater/ Mama Mare** şi **Deum Idaea**, fiind considerată ca **zeitate naţională**, nu importată, dat fiind faptul că a fost **adusă de troieni**, unanim recunoscuţi ca strămoşi ai poporului roman. La Roma, cultul Kybelei îl oficiau sacerdoţii frygieni şi galii.[127]

Dacii nu au păstrat decât pe Zalmoxis-Zil**missos**[87], poetul zării şi vieţii fără sfârşit şi **modelul lui Iisus Hristos** în ceea ce priveşte reînvierea după 3 ani de meditaţie sub pământ, zeu rămas specific la **geţii cei drepţi şi nemuritori, care se aflau în faza unei concepţii superioare despre univers, unică pentru acele timpuri**. Tot în nemurirea sufletului credeau şi trerii şi crobysii, după cum ne relatează Hellanicos. **Zalmoxis predica un ascetism precreştin**, considerând timpul fără preţ şi, deci, necesar a fi jertfit la război. Aşa apare şi ***"neînvinsul cavaler trac"*** **de la Adamclisi, modelul păgân al Sfântului Gheorghe**.

Din perioada totemică, dacii au păstrat **lupul** şi **şarpele = draco**, **preluat apoi de creştinism în legenda lui Adam şi Eva**, vietăţi pe care le-au contopit în vestitul lor drapel, pe care, după cucerirea Daciei, îl vor împrumuta romanii, în sec. IV e .n. fiind adoptat de întreaga lor armată.

Tracii erau prea puţin legaţi de bunurile şi avuţiile pământeşti, lipsiţi de orgoliul de a transmite posterităţii urme cu privire la existenţa lor, bizuindu-se, în primul rând, pe forţa tradiţiei şi pe înaltele trăiri spi[illegible]. Şi totuşi, **scrisul – şi, odată cu el, istoria – a apărut mai întâi în sp[illegible]** apoi în cel greco-roman[6], **tracul Herodotos** fiind considerat pr[illegible] deci, **părintele istoriei**.

[illegible]ului [illegible]at, [illegible]bătălie

Capitolul VIII

DE LA CHINA PÂN' LA RIN...

Mihai Eminescu a fost primul român care a intuit, într-un stil superb, necazurile la care au fost supuşi compatrioţii sai, de-a lungul secolelor, prin invazia tuturor categoriilor de străini/alogeni pe pământurile strămoşeşti, care n-au urmărit decât să ne fure din toate avuţiile neamului nostru. De asemenea, a intuit şi regresul, din punct de vedere teritorial şi al civilizaţiei, la care am fost supuşi de aceleaşi neamuri invadatoare.

Poezia lui Mihai Eminescu *"De la Nistru pân' la Tisa"* rămâne o capodoperă inegalabilă în sensul celor menţionate anterior. Dar, el n-a avut posibilitatea de a cerceta cu exactitate spaţiul în care s-au petrecut fenomenele semnalate de el. De aceea, în urma unor cercetări foarte aprofundate privind acest spaţiu, ne permitem a-l parafraza pe cel mai mare poet naţional român, spunând:

"De la China pân'la Rin,/De geto-daci pământu-i plin./De la Vistula-n Grekia,/Este scumpa mea Dakia./Mulţi au fost, puţini mai sunt,/Căci destinul lor e crunt./Au venit năvălitori/Ca şi hoardele de ciori./Peste daci s-au aşezat,/ Pâinea toată le-a mâncat./Aurul lor l-au luat,/Iar Naţia le-a furat./Urmaşii geţilor de azi,/Noi românii, nişte brazi,/Ne împuţinam mereu,/Căci n-avem un Deceneu".

La prima vedere, s-ar părea că titlul comunicării este paradoxal, dar cercetările întreprinse de autor de-a lungul unui număr foarte mare de ani au condus la o realitate necunoscută până în prezent.

Dacii din Tadjikistan...

Una din operele de bază în acest domeniu este lucrarea marelui istoric german **Heinrich Iulius/ Henry Jules Klaproth**, intitulată *"Tableaux historiques de l'Asie, depuis la monarchie de Cyrus jusqu'à nos jours, accompagnés de recherches historiques sur cette partie du monde; avec un atlas in-folio"*, Paris, London, Stuttgart, **1828**.

Interpret al ambasadei ruse din China începând cu anul 1805 ţi apoi profesor de limbi asiatice, numit în această funcţie de regele Prusiei în anul 1865, funcţie pe care o va deţine pâna la moartea sa, H. J. Klaproth are marele merit de a fi studiat **în direct** cronici persane, greceşti, chinezeşti şi de a fi cercetat **la faţa locului** oamenii, în paralel cu obiceiurile, tradiţiile, tipul somatic şi limba lor, pe parcursul unor lungi călătorii efectuate în Caucaz, Eukhara, Tadjikistan, Siberia etc. În final, el a reuşit să realizeze un **amplu studiu** care cuprinde istoria Asiei, începând cu domnia lui Darius şi terminând cu anul 1825.În paralel cu istoria, el a tratat şi probleme de etnologie, antropologie şi lingvistică.

Concluziile sale privind istoria popoarelor din imensul spaţiu locuit de massageţi şi popoarele înrudite cu aceştia au fost confirmate, în chiar timpul vieţii lui, de către un alt mare cercetător, **francezul Saint-Martin**, care a efectuat studii inedite asupra originii şi istoriei arsacizilor, rezultatele comunicându-le la *"Académie des Inscriptions et Belles-Lettres"* din Paris. Iată şi concluziile acestuia:

1. *"Numele de **tadjik**, dat azi de turci şi tătari popoarelor care vorbesc persana în Persia, Afganistan, Tokharistan şi Transoxiana este chiar al vechilor **dahoe**, răspândit odinioară de la Dunăre până la Bactriana şi în multe alte regiuni."*
2. *"Că **parţii** şi **arsacizii** aparţineau acestei ramuri de naţiuni scitice, că numele de **dahi** şi **tadjik** sau **dadjik** era **denumirea lor naţională** şi că ei au transmis-o supuşilor lor persani."*
3. *"Că această numire, respinsă de sasanizi şi persanii eliberaţi de jugul parţilor, n-a avut de atunci în Persia alt sens decât acela de barbari."*

Se constată astfel, în mod pregnant, că doi distinşi cercetători, acţionând independent unul faţă de celălalt, au ajuns la aceeaşi concluzie privind **originea comună a popoarelor ce locuiau în antichitate întinsul spaţiu cuprins între Dunăre şi China**.

Massageţii - coşmarul de moarte al lui Cyrus

Primele atestări ale existenţei massageţilor le găsim la Herodot (*Istorii*, I, 213), care a trăit între anii 484 - 425 î.e.n.. El aminteşte de numele lui Spargapises, principe al masageţilor. Tot Herodot (*Istorii*, IV, 1) ne mai spune: *"Mai există şi o altă tradiţie, căreia eu îi dau, de când mi s-a arătat, întâietate. Iat-o: sciţii răsăriteni ce locuiesc în Asia, fiind bătuţi în război de masageţi, ar fi plecat de acolo, trecând râul Araxe în ţara cimerienilor... Dincolo de Budini, spre nord, se găseşte mai întâi o pustietate de şapte zile de drum, iar după această pustietate, dacă se lasă călătorul spre răsărit, locuiesc **tysageţii, popor numeros şi deosebit**."*

Autorul traducerii, Gh. Popa-Lisseanu, precizează:***"Massageţii din Asia, thysageţii şi tyrageţii din Europa sunt, desigur, unul şi acelaşi popor al geţilor, numit deosebit după regiunile în care trăiau."***

Tot Herodot ne dă unele detalii privind ţinuturile locuite de massageţi: *"Aşadar, Caucazul formează bariera parţilor înspre apusul Mării Caspis, iar pe urmă spre vest şi înspre răsăritul soarelui vine o câmpie de o întindere imensă, care se pierde în depărtare; din această câmpie mare, nu cea mai mică parte o ocupau, în comun cu alţii, masageţii, în contra cărora avea Cyrus poftă să pornească cu armate."*

În lupta dusă de perşi împotriva masageţilor, atacatorii au ucis pe Spargapises, fiul reginei Tomyris, drept pentru care aceasta s-a răzbunat, distrugând cea mai mare parte a armatei persane. În crâncena bătălie

care a urmat, însuşi Cyrus a pierit. Aceasta dovedeşte că massageţii erau un popor numeros şi bine organizat, un popor războinic, capabil să învingă şi să distrugă chiar o armată condusă de vestitul împărat persan Cyrus.

Scriitorul bizantin **Porphiryos** (233-305 e.n.), erudit şi filosof neoplatonician grec, originar din Tyr, descriindu-i pe massageţi, ne spune: *"Istoria ne povesteşte că massageţii şi darbicii socotesc între rudeniile lor pe aceia ca cei mai nenorociţi cari mor de moarte naturală."* (v. Procopios din Caesarea, *Războiul cu goţii*, I, 10, 29).

O atestare deosebit de importantă a masageţilor în sec. VI e.n. o aflăm tot la **Procopios din Caesarea**, participant, în calitate de secretar al generalului Belisarios, la luptele de eliberare a Italiei de sub stăpânirea goţilor. Printre trupele aflate sub comanda generalului bizantin Belisarios, se aflau şi masageţi. Descrierea acestora este foarte concludentă: *"...şi dintre toţi, mai ales masageţii uciseră pe mulţi câţi fugiră. Deoarece* ***masageţii erau arcaşi buni*** *şi trăgeau în gloata întreagă, nimereau un duşman aproape cu fiecare săgeată. Văzând goţii că pieriseră mai mult de jumătate şi Soarele se îndrepta acum spre asfinţit, nu mai avură ce face şi o luară la fugă. Căzură atunci mulţi dintre dânşii, căci masageţii îi urmăreau şi se pricepeau foarte bine la săgeţi,* ***nimerind şi în fuga mare***..." (v. şi specialitatea dacilor în folosirea arcului cu săgeţi din fuga calului). *"În fruntea lor puse trei dintre lăncierii săi: persanul Artasines, masagetul Buhas şi tracul Cutilas... Erau în această cetăţuie mulţi italioţi de vază, între care şi Dioferon, fratele lui Tallianus, iar din oastea romană, trei sute de călăreţi iliri, pe care se întâmplase să-i lase acolo Ioannes şi pusese în fruntea lor pe scutierul Halasar, masaget de neam, deosebit de vrednic în treburile războiului, şi pe tracul Gudilas."*

Încercarea unora de a-i identifica pe massageţi cu hunii eftaliţi este lipsită de temei, deoarece, în acelaşi timp, aceştia fac menţiunia că *"în sec. I î.e.n., multe triburi ale massageţilor au intrat în uniunea de triburi ale alanilor."* (v. "Dicţionar Enciclopedic Român", III, Bucureşti, 1965, p. 270). Or, se ştie că alanii, strămoşi ai osetinilor de azi din Caucazul de nord, erau de neam persan, deci înrudiţi şi cu massageţii, cea ce explică această uniune şi confirmă habitatul lor în nordul Caucazului în epoca la care ne referim. Această origine a alanilor este foarte clar demonstrată de J. H. Klaproth, atât pe plan istoric, cât şi filologic. **Din vocabularul comun oseto-persan, cu reverberaţii în limba daco-română, putem cita**: *khogh-koh* = munte (v. Kogaionon "muntele sfânt al dacilor"), *vaad-bad* = vânt, *waran-baran* = ploaie (v. bara "baltă, loc cu apă"), *nom-nâm* = nume, *dendag-dendân* = dinte, oset. *stahle*, lat. *stella* = stea, oset. *martti* = mort, oset. *mat*, lat. *mater* = mamă etc.

Massageţii existau ca neam şi în sec. XV, fiind citaţi de Chalcocondiles în anul 1470: *"Prima expediţie a lui Temir a fost îndreptată împotriva bogatului oraş Sebastia din Capodochia. Căci, deoarece aflase că Baiazid este prea puţin cu sufletul liniştit în privinţa ducilor Asiei, născuţi din neamul turcilor...*

Dar, strângând o mare sumă de bani din astfel de silnicii, şi-a asociat alţi doi barbari, Chaidar şi Mirxas, de care am aflat că erau massageţi... Regele massageţilor, cunoscând bravura acestui bărbat, l-a ţinut în mare onoare/cinste".

Având în vedere raporturile lingvistice dintre daco-latini, persani şi osetini/alani, considerăm că **nu este o hazardare a stabili originea antroponimului Mircea în acel massaget Mirxas**, originea lui Mircea fiind insuficient explicată până în prezent. Ca o întărire a celor afirmate, vom face din nou apel la Klaproth, care a studiat şi obiceiurile caucazienilor. El ne relatează că aceştia *"au o mare veneraţie pentru tunet. Ei cred în Elie, cel care dirijează tunetul... În celelalte cantoane ale Caucazului, unde islamismul nu a pătruns, se oferă lui Ilia sau Elie, în locuri consacrate, capre a căror carne se mănâncă* (v. şi sat, comuna Ilia – jud. Hunedoara, numite iniţial Elye – anul 1292)... *Răzbunarea sângelui vărsat este încă mai riguros respectată în Caucaz decât la beduini* (n.n. - populaţie nesemitică din deşertul Neghev şi Iordania)*; este o datorie sfântă, care trece din tată în fiu; efectul său se întinde asupra întregii familii a aceluia care a săvârşit primul asasinat".*

Din cele relatate de Klaproth, rezultă o serie de similitudini cu unele obiceiuri ale dacoromânilor, ceea ce confirmă o origine comună. Pe prim plan, se situează credinţa în Ilie/Elie, cel care dirijează tunetul, identic cu Gebeleisis al dacilor, transformat în Sfântul Ilie al creştinilor, cel care, în tradiţia populară, merge cu carul prin cer, tună şi aduce ploaie. **Identitatea nu se manifestă numai sub aspect tradiţional, dar şi sub aspect lingvistic, în forma Elie/Ilia/Ilie**, derivat – evident – din Gebeleisis. Prin urmare, **Ilie nu are nimic comun cu Eli-Jahu, profet semitic, cei doi având semnificaţii cu totul diferite**.

Existenţa massageţilor era încă vie în conştiinţa cronicarilor noştri din secolele XVII-XVIII. Iată ce ne spune, în acest sens, Nicolae Costin: *"El* (n.n. – Curtius) *scrie că sunt vinit* ***Sahi, Dahi, Gheţi, Massagheţi tot un neam, când lumea toată era mai rară în oameni"***.

Encyclopedia Britannica, ed. 1768, reia, fără nici o modificare, ştirile transmise de Herodot cu privire la masageţi şi luptele acestora sub conducerea reginei Tomyris împotriva lui Cyrus.

Bactriana, Scythia, Sarmatia şi Massagetia sunt plasate în aceleaşi spaţii, înscrise pe hărţile lui Klaproth, şi în "Atlasul" lui Kiepert, rezultatele cercetărilor celor doi savanţi fiind identice, "Atlasul" fiind publicat la Berlin, în 1845.

Şi mai scurtă dar şi mai precisă este originea massageţilor înscrisă în *"Larousse du XX-éme siécle"*: "Massagètes, parents des Gètes" / ***"Massageţii, rudele geţilor"***.

O ştire de ultimă oră vine să întărească încă o dată studiile şi concluziile marilor savanţi care au studiat istoria antică a Asiei. În nord-vestul Chinei, în deşertul Lop-Nur din apropierea celebrului "Drum al mătăsii", au fost descoperite corpurile a două femei, perfect conservate. Vechimea lor este apreciată la

4.000 ani (sfârşitul neoliticului). *"Cea mai tânără, găsită într-unul din cele 42 de morminte ale aşezării de pe malul râului Peacock, pare de vreo 20 de ani, are părul blond-închis* (n.n. – mai precis castaniu) *şi i se disting bine buzele subţiri şi nasul puţin arcuit."*[103] Trebuie precizat că **geţii aveau părul castaniu, deşi unii consideră că acesta era blond**. Părerea acestora se bazează pe o traducere eronată a termenului grecesc dilonoi / diloui care înseamnă *"spălăcit"*. Cu alte cuvinte, faţă de eleni, care erau bruneţi în marea lor majoritate, cei cu părul castaniu apăreau ca dilonoi. Confirmarea acestei interpretări a dat-o chiar prof. I. I. Russu, în scris, pe o lucrare a autorului acestor rânduri.

Klaproth precizează clar că, în cadrul imperiului persan, pe primul loc se afla Persia, condusă de un Şahinşah/regele regilor, urmată de Armenia, Bactriana şi Ţara Massageţilor, condusă tot de un rege, ca şi Armenia şi Bactriana, şi cuprinzând Rusia meridională. **Regele massageţilor guverna şi asupra triburilor goţilor, alanilor, saxonilor, mezilor şi persanilor de pe malurile Volgii şi Tanaisului.** Printre ţările supuse de Alexandru cel Mare, Klaproth citează: Margiana, Aria, Ţara evergeţilor, Bactriana şi Ţara massageţilor, situată în părţile udate de Jaxartes.

Ca habitat, în timpul lui Cyrus şi în continuare până la Alexandru cel Mare, **massageţii au ocupat stepele de la nord şi est de Marea Caspică, între râurile Iaxarte şi Ilmamus, deci până la Lacul Aral. La sud de massageţi locuiau numai popoare înrudite: chorasmii, daoe, bactrienii, parţii şi arianii, numiţi mai târziu erani şi apoi irani. Bactriana** era cunoscută şi ca Ta-hia = **Dahia**, nume dat de chinezi. Ea constituie azi provincia Khorasanul oriental sau afgan, cunoscut în antichitate şi sub numele de regatul Herat, şi face parte din Afganistan. La vest de aceasta este situat **Khorasanul Occidental sau persan, care, în perioada antică, era alcătuit din Parthia, Margiana şi o parte din Aria/Ariana. A fost locuit în antichitate de o populaţie yue-chi, nume chinez pentru Geta/Getae**. Aria/Ariana, ţara arianilor, a fost o provincie a vechiului imperiu persan, mărginită de Bactriana, Drangiana, Parapamisia şi Parthia. Avea drept capitală oraşul Aria, azi Herat. Corespunde în prezent provinciei Sedjistan din Iran.

Herodot ne dă şi unele detalii privind ţinuturile locuite de massageţi: *"Aşadar, Caucazul formează bariera părţilor dinspre apusul Mării Caspice, iar pe urmă spre vest şi spre răsăritul soarelui vine o câmpie de întindere imensă, care se pierde în depărtare; din această câmpie mare nu ceă mai mică parte o ocupau, în comun cu alţii, massageţii... Când trece cineva peste fluviul Tanais, (localitatea) nu mai este scitică, dar cea dintâi porţiune (de teritoriu) este a sauromaţilor, care, începând de la coada lacului Meotis, se întind spre miază-noapte (la o distanţă) de 15 zile de drum, întreaga (această regiune) fiind lipsită de copaci, atât sălbatici cât şi cultivaţi. Budinii locuiesc în sus de aceştia din urmă, ocupând cea de-a doua porţiune de teritoriu, ţara lor este deasă cu păduri de tot felul. Dincolo de budini, spre nord, se găseşte mai întâi o pustietate*

de şapte zile de drum, iar după această pustietate, dacă se lasă călătorul spre răsărit, locuiesc thysageţii, popor numeros şi deosebit..."

Astfel **cum rezultă din cronica lui Thoma, în secolul al V-lea e.n., massageţii se găseau parţial în Pannonia, parte din ei rămânând în stepele nord-pontice**, unde sunt atestaţi în secolul VI alături de sclavini şi anţi, deci în Rusia meridională.

În cercetările sale, **Klaproth** ajunge la unele concluzii foarte interesante: *"Chiar dacă trebuie să căutăm în Asia prima origine a arsacizilor, când au supus această parte a lumii, ei veneau din Europa şi făceau parte dintr-o puternică naţiune răspândită de la malurile Dunării până în ţinuturile cele mai îndepărtate ale Asiei superioare:* ***aceste popoare erau dacii, acesta era numele naţional al arsacizilor, pe care l-au dat tuturor supuşilor lor. Cu trei secole înaintea erei noastre, Ungaria şi Bactriana purtau în mod egal numele de Dacia/Dakia şi această denumire,*** *care se poate recunoaşte uşor oricând, dar modificată în mod diferit în idiomurile care s-au succedat în Europa şi Asia,* ***se foloseşte chiar şi pentru a desemna popoarele germane şi pe urmaşii vechilor persani".***[104]

Printre popoarele înrudite cu massageţii, Klaproth enumeră pe parţi, bactrieni, sogdieni, khorasmieni, geţi, alani, aorsi, roxolani, iazigi. Originea comună a tuturor acestor popoare, stabilită de Klaproth, este în perfect acord cu rezultatele cele mai recente ale cercetărilor arheologilor români. Aşa se explică de ce roxolanii au fost aliaţi cu dacii lui Decebal împotriva atacatorilor romani, de ce acesta a căutat alianţa parţilor înainte de a fi atacat de romani şi de ce roxolanii, iazigii şi alanii, migraţi din stepele nord-pontice şi nord-caucaziene pe teritoriul Daciei, au fost repede asimilaţi de populaţia dacă autohtonă.

Originea/semnificaţia numelui massagetae este încă neprecizată, fiind prezentate până în prezent mai multe ipoteze. Conform lui M. N. Bouillet, el ar însemna ***"geţii cei mari"***.[105] Klaproth traduce acest etnonim cu *"geţii cei îndepărtaţi"*.[104] Paully-Wisowa îl derivă de la avesticul masyo, "peşte" – *mâncători de peşte*. [106]

În toponimie, radicalul massa – este răspândit numai în spaţiul tracic: **Massa**, **Massa-Lombarda**, **Massafra**, **Massa Veternensis** – localităţi în Italia; **Massa-Carrara** – ducat italian; **Massada** – cetate romană în Iudeea; **Massaga** – oraş al Indiei antice; **Massa Montieri**, **Massabatice**, **Massabatae** – provincii în Media.[105, 106]

Luând în consideraţie latinul *"massa"* (bulgăre, sloiu. masă/materie), apreciem că sensul dat de Bouillet este cel mai potrivit.[107]

Tirageţii, tisageţii şi evergeţii

Tyrageţii erau geţii de pe Tyras (Nistru)[108].

În ce priveşte pe tirageţi, Strabon ne informează că aceştia locuiau pe Nistru, iar între Istros/Dunăre şi Boristene/Nipru se întindea *"câmpia*

geților". Așa se explică existența republicii Transnistria în perioada războiului ruso-turc din 1735-1739, având capitala la Balta, precum și întinderea Valului lui Traian până la Don. De unde, în antichitate, tirageții se întindeau până la Nipru, datorită năvălirilor barbare și a extinderii imperiului rus spre sud (în anul 960 e.n., granița sa sudică era la sud de Moscova și la Novgorod), în perioada războiului ruso-turc menționat anterior, Transnistria se învecina la est cu Donul, pe care trăiau cazacii moldoveni, astfel cum precizează, într-o cuvântare, regele **Sobieski** al Poloniei, în urma unui război cu Ștefan cel Mare: *"Nu mă bat cu cazacii de pe Don, pentru că sunt moldoveni"*.

Între Nipru și Munții Urali, în zona inferioară a fluviului Volga, în antichitate locuiau tysageții, nume care ne amintește de etruscul *tisa "puțin".*

În același spațiu geografic, în aceeași antichitate, au mai fost menționați și **evergeții**. Astfel, istoria cunoaște pe Ptolomeu III Evergetul, nume tradus cu *"Binefăcătorul"* (238-205 î.e.n.)[105]

Înrudirea și convietuirea daco-geților, tirageților, tisageților, evergeților și massageților cu popoarele scito-sarmate, în spațiul cuprinzând Pannonia, Dacia și zonele nord –pontice și nord și est-caspice până la hotarele Chinei se reflectă foarte sugestiv în fondul lexical comun tuturor acestor popoare, păstrat și azi în limba daco-română, atestând că popoarele care îl posedă au convietuit cândva în acest imens spațiu, printre ele fiind, desigur, și massageții, cei care sunt atestați în toate colțurile lui.

La georgieni, întâlnim nume de persoane sau nume de familie identice sau foarte apropiate de cele românești: An(n)a, Elie/Ilie, Ioana, Maria, Papai, Petre etc.

Prezența neamurilor getice în estul Europei este atestată și de numele multor cetăți locuite de geți. Avem, astfel, atestat documentar, un foarte mare număr de cetăți dacice, cunoscute în antichitate sub numele **dava**, **deva** sau **buda** (în limba georgiană **buda = dava**).

Înalta civilizație a geto-dacilor s-a reflectat și în marele număr de dave aflate pe teritoriul Daciei, cât și în afara ei.

Geto-dacii - în India, Egipt, Elveția sau Olanda...

În afara granițelor actuale ale României, mai existau în antichitate și alte localități și dave dacice. Astfel:

- **Bulgaria**: Dausdava, Kapidava, Sagadava, Sukidava, Uskudava, (Odrissia);
- **Polonia**: Getidava (pe Vistula);
- **Ungaria**: Gezidava;
- **India** (zona fostului Belucistan): Gandava;
- **Elveția**: Davos (v. "davi" = daci).

O altă formă a numelui "dava" (cetate) este acela de ***"deva"*** (cetate). Astfel, avem **în Dacia**: Deva – jud. Hunedoara, Aiadeva, Itadeva, Murideva, Scedeva, Zicideva, Zisnudeva.

În Bulgaria: Pulpudeva (Plovdiv).

În restul Europei: oraș în provincia bască Guipuzkoa din Spania, oraș în Scoția necucerită de romani, oraș dintr-o insulă scufundată în Oceanul Atlantic din zona Scoției;

În Egipt: oraș din antichitate. Existența aici a orașului **Deva** se explică prin locuirea **nordului Africii**, în antichitate, de către o populație dacică numită ***getuli***. Aceștia **mai ocupau și regiunea autonomă de azi din Eritreea numită Bogos**, nume ce se regăsește și la noi, chiar și azi sub forma antroponimului Bogos, în special în Moldova și Basarabia.

La daci, dava și deva ("cetate") a avut aceeași semnificație cu **buda** ("cetate"), care se întâlnește și în limba georgiană, sub aceeași formă buda ("cetate"). Faptul este atestat prin:

- **la Buda**, orașul de pe înălțimile situate pe malul stâng al Dunării, care face parte din Buda-Pesta (capitala Ungariei), a fost descoperită o cetate dacică, prin anii 1974-1976.
- **pe teritoriul României, există 73 localități cu numele Buda și Budești**, ceea ce confirmă originea dacică a acestui cuvânt

În antichitate, **dacii din estul Mării Caspice se mai numeau și daae**, cea ce explică existența cetății Gandava în Belucistan.

Mergând **spre Rin**, surpriza este și mai mare, ascultându-l pe Suetonius (Caius Suetonius Tranquillus – 76-141 e.n.), care, în *"Claudius.1."*, ne informează că generalul Drussus, fiul adoptiv al împăratului Augustus, urmărind cu asiduitate pe germani, până în momentul când îi ieși înainte o femeie barbară, care – vorbindu-i într-o limbă latină, îl dojeni să nu îndrăznească să meargă mai departe. Rezultă că **locuitorii antici ai Germaniei de azi vorbeau o limbă latină barbară (deci, diferită de limba romană vorbită de patricieni și scriitorii romani)**, ceea ce i-a determinat pe oficialii din Roma să-i numească pe acei barbari ("străini, neromani") cu numele de germani, fapt foarte logic, deoarece, în limba romană, cuvântul ***germanus*** însemna *"frate bun, din același tată și aceeași mamă"*. Rezultă logic că **acei locuitori nu puteau fi decât geto-daci**, rude foarte bune - frați de tată și de mamă – ai romanilor, știut fiind că aceștia își aveau strămoșii plecați din spațiul carpato-balcanic, locuit în antichitate numai de geto-daci.

Nu trebuie să omitem nici pe **Rudachi**, nume evident dacoromân, care, în sec. X e.n. - a fost întemeietorul poeziei tadjice, precum și pe **Avicena**, filosof și medic tadjic, cu nume evident latin. De altfel, tadjicii vorbesc și azi o limbă persană, vorbită și de parți, rude bune ale dacilor și aliații lui Decebalus.

Plecând de la Rudachi și ajungând la Deva din Spania și Scoția, precum și la germani, apoi de la Getidava la getuli și Deva din Egipt, ne putem da foarte ușor seama de **întinderea daco-geților în antichitate**. Așa se explică și existența cuvântului **a cosi** în limba osetină sub forma ***"khos"*** = iarbă și din cea japoneză sub forma ***"kousa"*** = iarbă, precum și a cuvântului **cătun** în

limba ainu din Japonia sub forma ***"cotane"*** ("comunitate de familii"). Ambele cuvinte din limba română au etimologie necunoscută (v. DLR). Dar, mergând spre apus, ajungem la Rin, unde **Olanda înseamnă *"Ţara danilor"*, dani fiind unul dintre numele date de eleni dacilor**. Mai jos, **în Bretania franceză, vom găsi un număr imens de cuvinte dacice**: aer, anken-chin, baleg-balegă, beget, bultur-vultur, ba, ban (jurisdicţie), besk-berc, bolz-bulz, bot-botină, brank-brâncă, glas, gust, da, embleg-bleg, kar, kimin-cămin, klin, lignez-cneaz, pesk-peşte, peder-patru (v. umbrian petur), paz-pas, paun-păun, plog-plod, sigur, tri, tron, mamm-mama, melek-melic, malk, mud-mut, lark-larg, retorn-întoarcere (v. torna fratre), rod, suian, Yu! Yu!

Coborând **în Gallia Meridională/Franţa sudică de azi**, în antichitate **au existat triburi cu numele: boxsani** (v. d-rom. bocsă "cărbunărie"), **cocosates** (lângă râul Oltis), **dati, deciates, decieni, longeidoci**.

Onomastica dacică era şi mai frecventă în Hispania.

Încheiem precizând că, în spaniola veche, ***dacca*** însemna ***"pumnal"***, de unde a rezultat şi denumirea de dac pentru cel care folosea pumnalul specific neamului purtător de dacca.

Traco-dacii

Din complexul triburilor trace, de-a lungul timpurilor, **s-au distins în mod pregnant traco-dacii, ramura cea mai numeroasă şi mai unitară, locuind spaţiul de la nord de Balcani, care a constituit leagănul întregii seminţii trace.** Amintirea lor a rămas în memoria antichităţii şi chiar a primelor secole din epoca medie, încât Jordannes, istoricul neamurilor gotice din sec. VI e.n. şi-a intitulat opera – vădit intenţionat – *Historia Getarum*, în loc de *Gotorum* [84], pentru a asemui astfel geţilor pe propriul său neam. Intenţia este explicabilă, dacă ne reamintim că **însăşi cultura grecească, adoptată de romani, conţinea elemente trace** asimilate în epocile anterioare, şi că **Burebista**, cea mai proeminentă căpetenie geto-dacă, era considerat, acum 2.050 ani, drept *"cel dintâi şi cel mai puternic dintre toţi regii din Thrakia"* şi *"stăpânitor al tuturor ţinuturilor de dincolo şi de dincoace de Dunăre"*, aşa cum glăsuieşte o inscripţie greacă de la Dionysopolis.

Pe lângă talentele menţionate la traci în genere, am putea adăuga şi altele specifice traco-dacilor. Theopompus ne relatează că **soliile geţilor se făceau în acompaniament de ceteră**, aşa cum şi astăzi "ceteraşii" maramureşeni îşi însoţesc cântecele şi oraţiile de nuntă. **Orfeos şi Thamyris au descoperit lira**, iar Linos îşi însoţea poeziile cu un cântec din **fluierul inventat de regele Seuthes I** (conf. Tomaschek). Se foloseau curent **buciumul** ca şi azi, **naiul** şi **tobele**. De asemenea, sfertul de ton, creat cu mii de ani în urmă, se păstrează şi azi, mai ales în Transilvania. Tradiţia grecească stăruie asupra faptului că **primii poeţi au fost de origine tracă**.

Înaltul nivel al originalei culturi a dacilor este prezentat foarte sugestiv de Dion Chrysostomos. Descriind distrugerea cetăţilor elene de pe malul Mării Negre, cu 150 ani înaintea lui Vespasianus, acţiune provocată de litigii economice, Dion precizează că **dacii au păstrat la loc de cinste doar pe Homeros**, căci *"mai toţi ştiu Iliada pe de rost"*. Ei se remarcau şi printr-o **corectitudine deosebită, toate convenţiile fiind încheiate verbal**. Litigiile erau rezolvate conform *"obiceiului pământului"*, aşa cum s-a procedat până de curând[97], fără avocaţi şi fără specularea chichiţelor juridice. În zonele ferite de influenţele nefaste romane, cum e **comuna Rod – jud. Sibiu**, se mai păstrează şi azi **obiceiul – sigur de origine dacă – de a semnala lipsa de acasă printr-un băţ aşezat la poartă, care nu se încuie** (e foarte semnificativ sensul de *"băţ"* pentru **rod** în limba engleză). Din acest punct de vedere, adevărata amprentă romanii şi-au lăsat-o la ei acasă, la Roma şi în întreaga Italie, unde violenţa este aceeaşi ca acum 2.737 ani.

Herodotos, părintele istoriei, îi defineşte pe geţi – în sec. V î.e.n. – ca *"cei mai viteji şi cei mai drepţi dintre traci"*.

Ca tip somatic, studiind cu atenţie Columna lui Traianus, putem face următoarele observaţii:

Dacii erau oameni voinici, purtau bărbi şi părul lung la maturitate, ca şi Dragoş Vodă, **aveau pometii obrajilor retraşi ca şi romanii. Femeile purtau părul strâns într-un coc lăsat pe ceafă, având capul acoperit cu o basma.**

În ce priveşte **culoarea părului,** traducerea lui dilai / diloui cu "blond" (v. *"Limba traco-dacilor"*, pag. 23 – I.I. Russu, ed. 1967) este o eroare, deoarece termenul trebuie apreciat în raport cu tipul somatic elen (părul negru), ceea ce ar însemna ***"păr castaniu"*** aşa cum au peste 95% din romanii de azi, interpretase confirmată chiar de I.I. Russu pe un manuscris al autorului acestor rânduri.

Zalmoxe - Zeul Moş, model pentru... Moise şi Iisus Christos

S-a comentat foarte mult problema privind cauzele care au determinat însuşirea rapidă a religiei creştine de către strămoşii noştri daco-geţi. Dar, analizând cu minuţiozitate elementele esenţiale ale acestei religii, putem afirma - fără dubiu - că acestea îşi găsesc **similitudini şi, uneori, chiar identităţi cu religia practicată de daco-geţi**.

Să reluăm, de exemplu, rugăciunea creştină TATĂL NOSTRU, care începe astfel: *"Tatăl nostru, carele eşti în ceruri..."*. **Acest apel ne conduce categoric la Zeul Suprem al daco-geţilor**, care era cunoscut în antichitate sub denumirea de **Zalmoxe/Zalmoxis**.

Pentru început, analizând sensul acestui nume, constatăm că el se compune din două cuvinte:

- ***ZAL***, cuvânt care însemna ***"zeu", în limba sumeriană*** vorbită de triburile dacice plecate în mileniul V î.e.n. de la Tărtăria-pe-Mureş în Sumer (actualul

Irak), numele vechi al țării dintre fluviul Tigru și Eufrat, numită de greci Mesopotamia *("Țara dintre râuri")* și

- ***MOXE*** – posibil a fi originea cuvântului **moș***, cuvânt pentru care Dicționarul Limbii Române/DLR, publicat de Academia Română, nu prezintă o etimologie precisă, ceea ce ne conduce la concluzia că este de origine dacică.

Prin urmare, **Zalmoxe ar însemna ZEUL MOȘ, adică zeul cel bătrân/ strămoș/suprem**.

Conform tradițiilor daco-getice, **Zalmoxe locuia în cer**, spre care priveau cu evlavie daco-geții, în permanență. Când apăreau norii, făcând să nu se mai vadă cerul, deci acoperindu-l pe Zalmoxe și ascunzându-l privirii oamenilor, daco-geții trăgeau în nori cu săgeți pentru a-l împrăștia, astfel încât să nu-l mai acopere pe Zalmoxe și să nu-l mai ascundă privirii celor care credeau în el. Nu este întâmplător că **Zal** *("zeul din îndepărtatul cer")* a derivat, prin rotacism, în cuvântul **"zare"**, cu sensul de *"cerul neacoperit de nori"*, spre care își îndreptau privirile daco-geții.

Zalmoxe mai întruchipa și nemurirea în care credeau daco-geții. De aceea, cea mai mare cinste a acestora era să ajungă la zeul suprem. În acest scop, la fiecare 5 ani, se alegea dintre ei omul cel mai vrednic și mai deosebit, care era aruncat în sus, spre cer, după care acesta cădea în sulițele compatrioților săi. Decedat în urma căderii sale în sulițe, cel ales să fie aruncat era considerat un sol trimis la Zalmoxe, precum și o răsplată pentru realizările sale din viața pe Pământ, devenind astfel nemuritor, alături de Zalmoxe.

Zalmoxe-zeul era considerat, în antichitatea daco-getică, drept mâna dreaptă a regelui, fiind foarte apreciat de către scriitorii greci. Astfel, atât Herodotos (484-425 î.e.n.), cât și Strabon (64-63 î.e.n.-21 e.n.), reluând legendele daco-getice, îl considerau pe Zalmoxe ca profet și legiuitor.

Oricum, nu trebuie să uităm că, **prin creștinism, Zalmoxe trăiește și azi în noi, dacoromânii,** și că trebuie **să-l cinstim ca și acum 2.500 de ani, când eram creștini înainte de a fi creștinați...**

Traco-romanii

Așa cum s-a arătat mai sus, **întemeietorii Romei antice** n-au fost altceva decât o **adunătură de transfugi, în special din Alba-Longa**, colonie a Lavinium-ului troian **și în particular din întreg Latium, Etruria și din alte zone limitrofe Latium-ului**, colectați în *asylum*-ul creat de Romulus. Originea eteroclită a componenților primari ai Romei și-a pus pecetea definitiv asupra caracterului urmașilor, ca și asupra politicii lor de stat și economice, asupra organizării administrației, armatei etc.

Citindu-l cu atenție pe **Titus Livius**, în *"Ab urbe condita libri"* găsim o

*** N. edit.:** De remarcat, varianta ebraică a lui Moise este Moshe (se citește "Moșe"), adică, posibil, "Moșul" evreilor, cel care, ca și Zalmoxe, le-a dat primele legi!...

prezentare analitică a poporului roman de-a lungul timpurilor, începând chiar cu fundarea Romei. El ne creează o imagine a "romanului", total diferită de aceea pe care ne-o înfățișează scrierile ulterioare. Fără să greșim, putem afirma că diferențierea este surprinzătoare. În timp ce scriitorii moderni și contemporani idealizează pe omul roman până la perfecțiune sub toate aspectele, scriitorii clasici romani și, ca o chintesență a lor, Titus Livius ni-l caracterizează cu totul diferit, fie descriindu-l direct, fie redând cu fidelitate diferite acțiuni și lăsând cititorului sarcina de a și-l imagina.

Ca origine, romanii, ca și rudele lor foarte apropiate, latinii, erau traci. Tot Titus Livius este acela care ne mărturisește că *"latinii se asemănau cu romanii prin limbă și obiceiuri, prin felul armelor și, mai mult ca orice, prin instrucția și prin deprinderile militare"*.[127] Totuși, nu trebuie să-i confundăm, din moment ce **romanii erau descendenți din troieni, rude foarte apropiate cu latinii**.

Și iată-i pe **tracii-troieni**, cu 12 secole înaintea erei noastre (**1.194-1.184 î.e.n.**), **conduși de Aineas**, pribegind în împlinirea soartei prescrise de zei și **poposind pe malurile fluviului Albula (Tibrul de azi)**, statornicindu-și "penații" **în Latium**, leagănul seminției latine și al strămunilor albani ai troienilor.

Această **strămutare din Troia (Ilion) în Latium** avea o importanță covârșitoare, de ea depinzând continuitatea vieții spirituale a comunității troiene.

Primul contact al lui Aineas, în Latium, cu populația existentă este întâlnirea cu **Evandros**, rege arkadian venit din Peloponeș și prieten din tinerețe al tatălui eroului troian, **Anhises**, care trecuse și el prin Arkadia. Se vede aici, din nou simbolic, **rudenia de neam dintre arkadieni**, reprezentați prin Evandros, **și dardani**, reprezentați prin Anhises. Tot simbolică apare și înțelegerea dintre Aineas și conducătorul etruscilor Tarchon, numele legendar al întemeietorului celor 12 orașe din Etruria.[127, 128]

După înfrângerea rutulilor conduși de Turnus, urmează **căsătoria lui Aineas cu Lavinia, fiica lui Latinus**, căsătorie simbolizând atât **unirea dintre cele două neamuri, troieni și latini**, cât și revenirea troienilor în patria lor originară.[127, 128]

Urmărind, prin prisma istorisirilor din *"Aineida"*, această primă etapă a istoriei dardanilor refugiați din Troia, constatăm că opera lui Vergilius reprezintă un simbol explicativ al istoriei romane și o **chintesență a răspândirii tracilor din Asia Mică până în Italia și de la Marea Baltică până în Grecia**. Ea se cuvine completată cu celelalte știri ale unor antici ca Akusilaos, Aishylos, Apollodoros, Aristoteles, Diodoros Siculus, Dionysos din Halikarnas, Eforos, Eratosthenes, Helanikos din Mytilene, Herodotos, Hesiodos, Plinius, Ptolemaios, Tacitus, Varro, Zenodotos și alții mai apropiați, ca Isidoros din Sevilla, Manethon, Menekratos Elaita, Ferekydes etc., datorită cărora cunoaștem răspândirea etniei trace – și cu mențiune specială pentru acea stăpână pe Dunărea de mijloc și Carpați – **până în Africa, Gallia, Iberia, Urali, Tadjikistan** etc., astfel cum s-a arătat anterior.[129]

Primul oraș fondat de troieni a fost Lavinium, după numele Laviniei,

soția lui Aineas, oraș scos la lumină în anii 1977-1978 de către arheologii italieni, fapt care confirmă pe deplin sfârșitul exodului lui Aineas și începutul vieții troienilor în Latium, astfel cum ne relatează Vergilius în *"Aineida"* și T.Livius în *"Ab urbe condita libri"*.

Unirea simbolică dintre troieni și latini prin Ainea și Lavinia a fost pecetluită prin **hotărârea lui Aineas ca cele două ginți să se unească și să se numească în viitor latini. Și astfel, cele două seminții de traci, sub conducerea lui Aineas, au pus bazele unui popor care va deveni stăpânul marelui imperiu roman.**

După moartea lui Aineas, fiul său, **Iulus**, a înființat prima colonie a Lavinium-ului, la 30 ani de la înființarea acestuia, la poalele Munților Albani, dându-i numele de **Alba-Longa**. Iulus devine, astfel, **întemeietorul gintei Iulia**, apartenența la ea fiind o mândrie pentru o serie de oameni iluștri, precum împărații **Caesar** și **Augustus**.[127, 128]

În timpul regelui Amulius, uzurpatorul tronului fratelui său Numitor, s-au născut **Romulus** și **Remus**, mama lor fiind **Larenția**[127, 128], o femeie de moravuri ușoare, poreclită **Lupa***, deoarece atrăgea ciobanii cu strigăte de lupoaică, în timp ce soțul ei, bătrânul cioban **Faustulus**, nu era acasă. Pentru a ascunde adevărul, a aranjat în așa fel ca soțul ei să găsească pe cei doi copii într-o albie plutind pe mlaștinile Tiber-ului.

Odată crescuți mari, cei doi gemeni, ajutați de ceata lor de tineri ciobani, **l-au suprimat pe Amulius** și, în jurul anului 754-**753 î.e.n.**, **Romulus – după ce îl omoară pe fratele său Remus – pune bazele Romei** împreună cu ceata pe care o conducea. Fundarea Romei la data indicată de Titus Livius a fost atestată de arheologii care au dezgropat Roma veche, situată la circa 25 km de vărsarea Tiber-ului în Marea Mediterană[127, 128]. Această atestare este încă o dovadă că legendele nu sunt și nu trebuiesc confundate cu niște simple basme. Trebuie să precizăm că înseși numele celor doi frați sunt simbolice: **Remus** înseamnă **lopată (vâslă)**, iar **Romulus** amintește de ***ficus ruminalis (romularis)***.

Pentru creșterea noului oraș, dardanul-alban Romulus a creat un *asylum*, în care s-a refugiat **toată sărăcimea populațiilor vecine**, în special latini, etrusci și sabini, oameni liberi și sclavi. Și pentru a putea stăpâni această "gloată" de oameni, Romulus a stabilit o serie de legi, **împrumutând de la etrusci modul de organizare, precum și multe obiceiuri**.

Închegarea definitivă a Romei va avea loc numai prin răpirea Sabinelor, operațiunea determinată de refuzul tuturor vecinilor de a-și căsători fetele cu niște bărbați pe care îi disprețuiau cu toții. Era și normal.

În această perioadă, Roma era o simplă așezare rurală, centrul urban al Latium-ului fiind Lavinium, a cărui strălucire a fost dovedită cu ocazia săpăturilor de la Lavigna. **Printre zeii adoptați**, bineînțeles, **primii au fost cei strămoșești,**

* În limba latină, **lupa** înseamnă "lupoaică" dar și "femeie de maravuri ușoare"; v. **lupanar** = bordel.

adică dardan-arcadieni: Pan Lykaios (de unde și apelativul "lichea"; pentru că, în cinstea lui, romanii alergau despuiați pe dealuri), **Herakles** (numit mai târziu Hercules) etc.[127]

După moartea lui Romulus, deoarece din toată adunătura de transfugi adunați la Roma nu se putea găsi vreun conducător, a fost **ales rege Numa Pompilius, un etrusc foarte cult și plin de virtuți**, care a încercat să domesticească poporul sălbatic al acestui oraș înființat prin puterea armelor, dându-i baze noi: dreptul, legile și datinile. Și totuși, timp de 700 ani, până la lupta de la Actium, templul lui Ianus, care trebuia să fie închis în timp de pace, nu a beneficiat de odihnă decât o singură dată, după primul război punic...

În perioada următoare morții lui Numa Pompilius, asistăm la **unificarea definitivă a Romei cu patria sa, Alba Longa**, și la primele tendințe de expansiune, începutul fiind făcut de **Tullius Hostilius**, care căuta pretutindeni motive de conflicte care să genereze războiul.

De-acum înainte, **întreaga istorie a Romei se va caracteriza numai prin violență**. De fapt, aceasta nu trebuie să ne surprindă, dacă ținem seama de "calitatea" întemeietorilor ei și – în consecință – de modul lor de a gândi și acționa, chiar și înainte de întemeierea cetății eterne. În acest sens, este sugestiv să-l ascultăm pe **Titus Livius**, care - prin opera sa *"Ab urbe condita libri"*, începută în anul **27 î.e.n.** și terminată la **19 î.e.n.** – rămâne *"singurul scriitor care a fixat în pagini de o frumusețe clasică nepieritoare istoria celor șapte secole din viața Romei regale și republicane"*.

Titus Livius precizează că Romulus a dat legiuiri poporului *"pentru că o asemenea gloată de oameni nu putea să se contopească într-un popor decât numai prin legi"*. Mai departe, adaugă: *"... pentru a spori numărul locuitorilor, Romulus, după vechea metodă a întemeietorilor de orașe, care, adunând o mulțime de oameni simpli și săraci, pretindeau totuși că sunt născuți pe acele meleaguri, a deschis un asylum ..."*[127]

Romanii și cultura

Romanii își încep existența în mod precar, fără nici un fel de tradiție, de abia la **753 î.e.n.** Sub regele etrusc **Servius Tullius** își ridică **primul sanctuar** pe Aventinus, iar **primele lor temple** de lemn sau piatră din perioada regalității și a republicii timpurii (Jupiter, Optimus Maximus – **507 î.e.n**, Saturnus – **497 î.e.n.,** Marcurius – **494 î.e.n.** Ceres, Liber, Libera –**493 î.e.n.,** Aedes Castario – **489 î.e.n.**, Aedes Dii Fidii – **466 î.e.n.**) au fost **construite de meșteri etrusci** și *"împodobite cu sculpturi (imagini de cult sau de eroi) și cu primitive picturi murale"*. Prin aceasta, *"poporul roman își creează nu atât o cultură, cât o matrice culturală proprie, anumite disponibilități artistice"*. **Este perioada în care civilizația dacică era atât de dezvoltată, încât se putea măsura cu cea persană a lui Darius I (522-486)**[124]. Pe bună dreptate spunea Dion Hrysostomos că *"geții sunt mai înțelepți decât aproape toți străinii și mai asemenea elenilor"*...

Care era situaţia la Roma?

În a doua jumătatea a **sec. IV. î.e.n.** şi prima jumătate a **sec. III î.e.n.,** odată cu destrămarea puterii unor cetăţi aspirante la hegemonia Italiei şi cu distrugerea unora dintre ele, **romanii sunt supuşi,** în continuare, **unei italieniezări şi în special unei elenizări puternice,** evidenţiate atât prin împrumuturi lingvistice din limba elenă, cât şi prin ridicarea unor temple şi clădiri publice în stil elen, împodobite cu sculpturi aduse din oraşele elene ca pradă de război sau cu picturi şi sculpturi realizate la Roma de artişti eleni. Este **faza arhaică (sec. III –I î.e.n.),** în care vocabularul roman, încă sărac, se îmbogăţeşte cu elemente străine, în special elene[124], elenizându-se, iar cultura materială îşi defineşte formele tot în stil elen. La această importantă operă de elenizare, contribuţia esenţială şi-au adus-o **scriitorii,** în marea lor majoritate de origine provincială şi în special elenă. Latina vorbită în Latium, cu variantele ei din **zona de origine a latinilor (spaţiul carpato-dunărean),** se va deosebi din ce în ce mai mult de ***lingua romana,*** care căpăta numai un caracter oficial şi livresc, schematizarea şi stilizarea ei nepermiţându-i să depăşească **23 foneme** care alcătuiesc alfabetul roman, în comparaţie cu cel dac, transmis nouă azi sub un număr de **34**, cu diftongii ajungând la **53**. Comparând, de exemplu, evoluţia limbii franceze din sec. X până azi, constatăm diferenţe fonetice atât de mici, încât **este imposibil ca fonetica dacică să nu fi fost foarte apropiată de limba română de azi.** Transcrierea romană a toponimului Dierna e un exemplu tipic în acest sens.

Alfabetul zis latin este de origine dacă, împrumutat de romani prin etruscii plecaţi din Munţii Apuseni în mileniul IV. î.e.n.[6] . El a rămas sărac chiar faţă de cel din Ugarit, din cca. 1.400 î.e.n., care avea 30 foneme[124].

Astfel, **primul poet de limbă romană este sclavul elen Livius Andronicus (272 î.e.n.), traducătorul Odiseeii în limba romană. El este şi autorul primei prelucrări a unei piese elene în limba romană**, prezentată la Roma în **240.î.e.n.**

Prima tragedie romană aparţine osculuí Cnaeus Naevius din Campania şi e reprezentată la Roma în **235 î.e.n.**

În sec. III-II î.e.n., Roma ia contact direct cu vechea Hellas şi Orientul Apropiat, a căror civilizaţie, net superioară celei romane, îşi vor pune pentru totdeauna pecetea asupra celei din urmă. **Cunoaşterea limbii elene devine o necesitate politico-economică pentru romani,** care – însuşindu-şi limba elenă – **îşi vor completa sărăcăcioasa lor limbă,** incipient pastorală, cu subtile noţiuni elene şi se vor înfrupta din toate specialităţile culturii elenilor[124]. Acum, apar la Roma **primele biblioteci**, iar **în 155 î.e.n. soseşte la Roma crema gândiri ateniene.**

Toţi aceştia vor difuza diferitele curente filosofice elene în sânul aristocraţiei filoelene, curente a căror influenţă va creşte atât de mult, încât va trezi **reacţia cercurilor tradiţionaliste,** care se vor strădui zadarnic s-o tempereze în favoarea obiceiurilor şi a gândirii italice.

Lecţiile ţinute de **Krates din Mallos**, şeful şcolii filosofice din Pergamos, vor trezi interesul pentru studii de limbă, iar **Polybios** va inaugura perioada de maturitate a istoriografiei romane, fiind totodată profesorul lui Scipio Africanul (235-183 î.e.n.). Tot sub influenţa elenă, **Ennius (238-169 î.e.n.)** scrie *"Annales"* – prima mare epopee naţională – iar comediile lui **P. Terentius Afer**, din care prima e publicată în anul 166 î.e.n., ating valori clasice. Nu trebuie să-l omitem nici pe tribunul **Tiberius Sempronius Gracchus (162-133 î.e.n.)**, care şi-a format cultura adăpându-se de la cei doi profesori eleni ai săi: Blosios din Kumae şi Diofantes.

Împotriva decadenţei moravurilor şi a rapidei elenizări, se vor ridica scriitori cum a fost **Cato cel Bătrân,** apărător al austerităţii tradiţionale şi autor al primei lucrări de istorie în limba romană, *"Origines"*. El este, totodată, principalul reprezentant al cercurilor romane conservatoare şi tradiţionaliste din *nobilitas,* care, îngrijorate de pătrunderea culturii elenice şi macedonene(elenistice) în Italia, încearcă să se opună prin revenirea la *mos maiorum* (vechile valori morale romane). Alături de el, îl găsim şi pe scriitorul satiric **Lucilius**, creatorul satirei ca gen literar[124].

Romanii au construit **primul teatru de piatră la Roma** (cu o capacitate de 10.000 locuri) de abia în anul **55 î.e.n.**

În acelaşi timp, lupta împotriva elenizării este continuată de **M. Terentius Varro** (116-27 î.e.n.), marele enciclopedist (filosof, istoric, filolog, critic de texte etc.)[124]. Este o luptă surdă, **din care filoelenii şi cultura elenă şi macedoneană vor ieşi învingători.** Căci, **dacă romanii au cucerit teritorial cetăţile elene şi Macedonia, ei vor fi cuceriţi de cultura acestora,** astfel încât, în epoca imperiului, ne aflăm în faţa unui **popor romano-italic elenizat**, operă a iluştrilor oameni de ştiinţă, scriitori, poeţi, filosofi, arhitecţi, din toată Ellas (Elada) şi lumea regatelor macedonene (elenistice)[124] .Nu e, deci, de mirare că **însuşi calendarul zis iulian este opera astronomului elen Sosigenes din Alexandria(45 î.e.n.).**

În perioada anilor **133-31 î.e.n.,** supranumită şi **secolul revoluţiilor, Roma se îmbogăţeşte rapid** şi beneficiază din plin de bogăţiile ce se concentrează în ea, adunate fiind din toate colţurile imperiului. Oraşul se transformă vizibil. Din harnicele şi talentatele mâini ale sclavilor – meseriaşi, meşteri, ingineri, arhitecţi –, ies opere nemuritoare, cu care se fălesc şi azi romanii, în locul ţărilor cărora au aparţinut cei care le-au creat. Dar sclavii şi-au pus pentru totdeauna amprenta lor naţională şi peste aceste opere. *"Dacă în planul de construcţie este păstrat vechiul tip italic* (n.n.- deci, romanii n-au avut vreun aport nici măcar în acest domeniu facil), *tehnica detaliilor (coloane, porturi, etc.) trădează puternice influenţe elene, edificiile acestei perioade amintind fuziunea dintre elementul roman tradiţional şi cel elen, desăvârşită în epoca imperială"* [124], conchide Horia C.Matei în prestigioasa sa lucrare *"O istorie a Romei antice"*. **Încheierea procesului de elenizare şi elenisticizare (macedonizare) a romanilor in epoca imperială** este un adevăr pe care, cu ani în

urmă, prea puțini erau aceia care aveau curajul să-l mărturisească, dar care rezultă, din ce în ce mai pregnant, pe măsură ce arheologia dă la iveală noi mărturii ale unor timpuri de mult apuse, dar prea puțin cunoscute, până azi, în adevărata lor esență și lumină. O dovadă în plus despre amplul și profundul proces de elenizare a romanilor, desfășurat în paralel cu cei de italienizare, pe care apoi îl continuă, fiind la rândul său completat cu cel de elenisticizare (macedonizare), este și **introducerea studiului limbii romane în școli, alături de elenă, de abia la sfârșitul sec.II î.e.n.**[124] Este perioada în care se produc câteva mutații importante în folosirea limbii latine. În sfârșit, **dreptul roman** își stabilește definitiv tezele sale fundamentale. El este **singura realizare pur romană,** în el sintetizându-se stilul pur pragmatic al părinților Romei, născut din necesitatea unei supraviețuiri primordiale, care s-a transformat, cu timpul, în acea teribilă organizare bazată pe principiul *"si vis pacem para bellum"* (dacă vrei pace, pregătește-te de război). Aceasta era situația la încheierea perioadei republicii romane și deschiderea unei noi epoci, a principatului, marcată de bătălia de la **Actium (30î.e.n.),** în urma căreia **Caius Octavianus** rămâne singurul cârmuitor al destinelor imperiului Romei și primește titlul de *"princeps rei publicae"* și *"princeps senatus"* **(28 î.e.n.)** și apoi pe acela de *"Imperator Caesar Augustus divi filius"*, în **27 î.e.n.**, considerat ca dată tradițională a începerii principatului[124].

În timpul domniei lui Augustus (31 î.e.n.-14 e.n.), civilizația și formele de viață elenistico-romane adoptate de Roma se extind și în provincii, care astfel se elenizează și ele. Dar aici se cuvine să facem anumite mențiuni.

În sec. I e.n. populația Imperiului Roman era de 55.000.000 locuitori, din care 10% locuiau în orașe, adică circa 5.500.000. **Clasa dominantă** reprezenta **2-3%** din total, deci circa **120.000.** Rezultă că, în medie, **la orașe numai 20% reprezenta clasa dominantă.** Și cum majoritatea acesteia trăia la Roma și apoi în Italia, rezultă că, **în provincii, ea nu constituia mai mult de 10% din populația orașelor.**[124]

Pe de altă parte, **exploatarea brutală și prădalnică la început, înlocuită apoi cu una rațională dar sistematică și persistentă, provoacă o rapidă îmbogățire a acelei minorități de 2-3% și secătuirea marii majorități a populației.** Este adevărat că, în unele zone ale imperiului, meșteșugurile progresează dar întreaga lor producție are un singur sens: Roma și Italia. Fiind mai ieftine decât cele italice, datorită cruntei exploatări din provincii, produsele meșteșugărești și cele agricole aduse din acestea vor obliga **aurul roman, începând cu sec. I e.n. să ia drumul tot mai mult spre Etiopia, Arabia, Asia Centrală, Caucaz, India și Scandinavia.** Și astfel, **economia italică intră într-o criză de care nu o vor scăpa decât aurul, argintul și bogățiile Daciei, pentru că atât Roma, cât și Italia devin, încet-încet, un consumator steril și bugetofag.** Este suficient să amintim că, sub **Augustus, 200.000 de plebei primeau alimente în mod gratuit din partea statului, la care trebuie să adăugăm cei 400.000 de soldați și întreaga administrație,**

pentru a ne da seama de imensele cheltuieli ale Romei, necesare menținerii dominației acelui infim procent de 2-3%.

Această situație economică a mai avut și altă consecință. **Acea majoritate covârșitoare de 97-98% trăia și consuma la nivelul unei economii naturale, deci total în afara circuitului economico-social închis existent:** Roma+Italia (consumatori) - meseriași provincii (producători).

Parazitismul romano-italic are repercusiuni și asupra armatei. Începând chiar cu sec.I e.n., încep recrutările locale, provinciale, sistem care se generalizează în sec. II, pentru că **romano-italicii nici nu voiau măcar să mai lupte.** În fond, nici nu aveau pentru ce, atâta timp cât nu se mai punea problema supraviețuirii, ca în epoca regală sau republicană, iar jafurile îmbogățeau o minoritate infimă. **Recrutarea provincială se deplasează, în sec.II e.n., spre granițele imperiului și apar unitățile auxiliare,** în completarea legiunilor, unități formate exclusiv din *"barbari"*, care-și mențin armamentul național și de luptă (alae și cohortes). Împotriva elenisticizării (macedonizării) culturii materiale și spirituale romane, Augustus încearcă un ultim efort, printr-o politică de conservatorism și de respingere a influențelor orientale, mai ales în domeniul religios. Și totuși, epoca augustană marchează moartea ultimului clasic al literaturii romane, **Titus Livius (59 î.e.n.-16 e.n.),** el însuși neroman, ci **venet** din Patavium (Padova), acuzat de a fi introdus *"patavisme"* în operele sale, dar printre puținii conștienți de decadența Romei.

După moartea lui Augustus, cultura romană e dominată tot de elementele provinciale: filozoful **A.Seneca** (spaniol), scriitorul satiric **Persius** (etrusc), scriitorul epic **Lucanus** (spaniol), medicul **L.I.M. Columela** (spaniol), filologul **Raemius Palaemon** (elen), **Strabon**, cel mai mare geograf al antichității (elen din Amaseia), cu a lui *"Geographia"* (19 e.n.) scrisă în limba elenă, geograful **Pomponius Mella** (spaniol), cu cel mai vechi tratat de geografie, *"De Chorographia"* etc. Este perioada de argint[124], a culturii romane, cea de aur fiind de mult apusă. Odată cu **Caligula (37-41)**, elenisticizarea (macedonizarea) capătă noi dimensiuni, **se introduce la curte ceremonialul oriental și divinizarea principesului, se încurajează cultele orientale,** iar fastul adoptat ruinează tezaurul strâns de predecesorul său Tiberius[124].

Nero Claudius Caesar (54-68) se dezvoltă sub influența preceptorului său, filosoful stoic spaniol L. Annaeus Seneca, iar după îndepărtarea acestuia continuă regimul de despotism elenistico-oriental, inaugurat de Caligula[124], precum și ruinarea finanțelor statului, în paralel cu accentuarea macedonizării (elenisticizării).

Între 75-79, **Flavius Josephus**, unul din conducătorii răscoalei iudee, adus de Vespasianus la Roma ca sclav, publică *"Războiul iudaic"* (7 cărți) în limba elenă, dovadă incontestabilă a utilizării cu predilecție a limbii elene la Roma. Între situația utilizării limbii elene de către protipendada Romei, în timp ce diferitele seminții italice își mențineau dialectele lor de baștină, și situația

din Dacia romană, există un paralelism perfect: **în Dacia, romana o vorbea numai pătura conducătoare, poporul menținându-şi limba şi obiceiurile.** Acelaşi fenomen îl regăsim în toate imperiile coloniale. De aceea, **a afirma că limba dacă a dispărut este ca şi cum ai afirma că toți dacii au murit odată cu cucerirea romană...**

Ca o reacție împotriva elenizării culturii, printre măsurile luate de Senatul roman, este menționată şi **expulzarea din Roma şi Italia a unor filosofi eleni:** Epiktetos, Dion din Prusa (95 e.n.) ş.a. Împotriva lor se ridică în special **Quintilianus,** care încearcă reînvierea clasicismului, dar, fără a reuşi. Compozițiile lui Valerius Flaccus, Silius Italicus, P. Papinius, Statius[131] sunt încercări neconvingătoare, ultimii doi ei înşişi nefiind romani (unul italic, celălalt elen). Singurul poet originar al epocii Flaviilor(69-95) este **M. Valerius Martialis.** În aceiaşi perioadă, ştiința nu se remarcă decât prin compilații.

Românii - urmaşii traco-dacilor

1. **Începând cu şcoala latinistă a lui Gheorghe Şincai, Petru Maior şi Samuel Micu-Klein s-a născut tendința şi obiceiul de a ne lăuda cu aşazişii "strămoşi" romani**, idee care a prins rădăcini adânci, dată fiind şi vechea tradiție de a preamări pe cuceritori şi chiar de a ne lăuda cu strămoşi de asemenea factură. Un exemplu grăitor îl aflăm la împărații romani, care se mândreau cu originea lor troiană şi cu strămoşi de tipul "Romulus et co", ale căror însuşiri le-am prezentat anterior.

Curentul, căruia i-au pus bază învățații ardeleni, a avut o puternică priză la toți românii **şi datorită a două elemente de conjunctură**:

- situația românilor din Ardeal;
- lipsa cvasi-totală a informațiilor privind civilizația traco-dacilor.

Ştim cu toții că **războaiele se împart în drepte şi nedrepte** şi că ultimele trebuie condamnate. Din acest punct de vedere, a continua preamărirea cuceririlor şi distrugerilor de civilizație constituie de-acum o atitudine retrogradă. În acest context, civilizațiile antice, inclusiv cea romană, trebuie analizate şi apreciate şi prin prisma aportului propriu al cetățenilor respectivi la civilizația mondială, ca şi prin prisma distrugerilor pe care le-au provocat cuceritorii şi a daunelor aduse civilizațiilor paşnice, care – în lipsa romanilor – s-ar fi dezvoltat pe o treaptă superioară şi ar fi avut cu totul alt aport (pozitiv) la dezvoltarea societății umane.

Civilizația pe care o numim greşit "romană" a fost creată prin expolierea materială şi spirituală a popoarelor cucerite. **Tot ce s-a creat la Roma şi în Italia este opera artiştilor furați, folosind, de asemenea mijloace materiale furate din țările paşnice subjugate.** Admirăm astăzi la Roma operele romanilor? Categoric, nu pe ale lor, ci pe ale artiştilor robi: traci, daci, fenicieni, macedoneni etc.

Aceeaşi problemă se pune şi în domeniul culturii spirituale antice,

deoarece **94% din creatorii ei au fost de origine neromană.** Ei trebuiesc cedați neamurilor lor de origine, pentru ca acestea să se poată mândri cu ei. Oare, noi am renunțat la Brâncuşi, Coandă, Enescu, Bibescu, Celibidache, Văcărescu, Nicolaus Olahus ş.a. pentru că au creat în străinătate o parte din operele lor? De ce să nu ne mândrim şi noi cu traci ca împăratul Justinianus, cu daci ca împărații Galerius, Licinius, Maximinus şi generalul Aetius, marele învingător al lui Attila în bătălia de pe Campus Mauriacus etc., etc. ?

Întreaga istorie a tracilor şi traco-dacilor trebuie rescrisă, reluându-se părțile corespunzătoare ce le aparțin din istoria celorlalte popoare şi civilizații, reconstituind şi recompunând lumea lor.

2. Dând la o parte învelişul mistic şi fantasmagoric din toate legendele antice privind întemeierea Romei, ne rămâne un acelaşi fapt foarte credibil, curent la acea epocă: **exodul unor supraviețuitori din dezastrul Troiei şi aşezarea lor în Italia, în jurul anului 1.250 î.e.n.** Şi cum azi nu mai există nici un dubiu cu privire la existența Troiei şi a originii sale trace, ca şi a Lavinium-ului, atestate de mărturiile materiale puse la dispoziție de arheologi[127], rezultă implicit veridicitatea relatărilor tuturor scriitorilor antici privind originea traco-troiană a Latium-ului şi a Romei. Dacă pe aceştia, care au descris evenimente după scrieri anterioare, din păcate distruse, la maximum 700 ani de la existența lor nu-i credem, atunci avem dreptul să dăm crezare unora care emit simple păreri, nedovedite, sau omit nejustificat anumite informații date de antici, ori de câte ori acestea contrazic teoriile romanizante, slavizante etc.?

Câți învățați au crezut în Homeros? Nici-unul. Şi totuşi, entuziastul Schliemann, luptând împotriva tuturor, l-a confirmat, Câți cred azi în tracitatea latinilor şi a romanilor, prezentată atât de clar şi de nenumărate ori de Vergilius, Titus Livius ş.a.? Puțini. Şi totuşi, cu timpul, se vor înclina în fața acestei realități. Unii, ca diversiune, caută urmele troienilor la Roma! De ce nu se referă la Lavinium, prima cetate înființată de troieni? Întrebarea nu merită răspuns.

3. **Poporul român nu s-a născut nici din romani şi nici din alte popoare. El este continuatorul direct al traco-dacilor**, atât ca structură biologică, cât şi ca civilizație, cu influențele normale pe care le suportă şi le oferă orice popor în contractul inevitabil cu alte neamuri. Aceste influențe sunt minime şi – ca atare – este necesar să li se acorde importanța strict reală, pentru a nu denatura adevărul istoric şi pentru a nu lipsi neamul românesc de un trecut cu care nu se poate decât mândri. Despre influența neamurilor migratoare, care erau atât de sărace materialiceşte şi spiritualiceşte încât s-au topit, într-un timp record, în masa daco-geților, nici n-avem practic ce vorbi, nici pe fond etnologic şi nici pe cel lingvistic, din aceasta înfruptându-se ele din plin, cum era şi normal, stabilindu-se în zone cu o civilizație de mult consolidată.

Însăşi *"Istoria universală"* tradusă din limba rusă ne dă o pildă de felul cum trebuie să privim legendele greceşti, în sensul că *"în ciuda formei lor mitice, legendele greceşti au păstrat un grăunte de adevăr istoric"*[130]

Capitolul IX

CONŞTIINŢA NAŢIONALĂ LA DACI

"Aceşti Volohi nu sunt nici romani, nici bulgari, nici wölsche, ci vlahi, urmaşi ai marii şi străvechii seminţii de popoare a tracilor, dacilor şi geţilor, care, şi acum, îşi au limba lor proprie şi, cu toate asupririle, locuiesc în Valachia, Moldova, Transilvania şi Ungaria în număr de milioane."
(August Ludwig Schlözer, *"Probe"*, în *"Russische Annalen"*, Bremmen und Göttigen, 1768)

S-a scris foarte mult, în ultimul timp, despre **vitejia şi patriotismul dacilor în lupta de apărare a pământului strămoşesc**. S-a scris şi despre **meritele marelui Burebista**, care – acum aproape 2.100 de ani – reuşea să închege primul stat dac centralizat şi independent.[109] Oare exista atunci **o conştiinţă naţională** la aceşti daci, pe care istoricii timpului ni-l prezintă împărţiţi în nenumărate triburi? Istoricii răspund: NU! Oare, unirea tuturor dacilor într-un singur stat a fost rodul unei întâmplări, a ambiţiilor personale ale conducătorului unei uniuni tribale oarecare? De data aceasta, răspundem noi: NU!

Închegarea tuturor statelor naţionale a fost precedată totdeauna de formarea unei conştiinţe naţionale, a unităţii de neam şi de limbă, aceasta din urmă ca semn distinctiv, dar nu determinant, al unei etnicităţi. Problema care se pune – ca şi în cazul nostru – este: când a apărut această conştiinţă naţională la daci, cum s-a manifestat ea şi care au fost elementele de esenţă ale formării ei.

Lecţie pentru Alexandru Macedon şi Lysimachos

Să întoarcem o filă de istorie şi să derulăm cu atenţie firul unor evenimente, pentru a putea să pătrundem în sufletul acelor daci nemuritori, atât de huliţi de toţi acei care au râvnit la pământul lor, şi să-i cunoaştem mai bine.

Ne aflăm în plină epocă de glorie macedoneană. **Alexandru**, zis **cel Mare, îi atacă pe tribalii de pe malul drept al Dunării**, pentru a-i supune. **Syrmos, regele tribalilor, rezistă cu succes, retras pe o insulă de pe Dunăre, ajutat fiind cu alimente de fraţii săi de pe celălalt mal.**[87, 110, 111, 112] Ce interes aveau dacii din Câmpia Munteniei să intre în conflict cu puterea macedoneană, aflată în plin avânt? Nu era mai bine, mai înţelept, să stea liniştiţi, indiferenţi la ceea ce se petrecea dincolo de bătrânul Istros? Sigur, nu!

Evenimentele din timpul lui Syrmos (**335 î.e.n.**) se înscriu în perioada Latène-ului I (etapa veche), în care dacii se ocupau, deopotriva, cu agricultura şi păstoritul. Spre deosebire de alte popoare şi seminţii, la care păstoritul

avea un caracter nomad, cel autohton manifesta un caracter aparte. Unii l-au numit transhumanţă, termen evident eronat, exploatat de alţii pentru a demonstra că dacii nu erau stăpâni în mod expres pe un anumit teritoriu. Păşunatul oilor în timpul sau pe parcursul unui an, în zonele cele mai prielnice, l-am putea înţelege mai bine dacă l-am numi păstorit circulant sau itinerant. În felul acesta, evităm sensul de *"mutarea omului"*, din francezul *"transhumance"*, şi punem accentul pe mişcarea păstoritului cu revenirea periodică acasă, aşa cum, de fapt, se petrece şi în zilele noastre, în timp ce familia păstorilor este bine stabilită într-un sat oarecare.

Acest păstorit itinerant a fost factorul determinant, la daci, în perpetuarea unicităţii culturii şi limbii, menţinând, totodată, permanent trează conştiinţa că – vorbind aceeaşi limbă, având aceleaşi obiceiuri şi credinţe – formează cu toţii un singur neam.

În acelaşi an 335 î.e.n., dacii din Câmpia Munteniei s-au unit şi au reuşit să se opună cu succes marelui Alexandru. Dar pericolul extern creştea mereu. Ne putem uşor imagina cum diferitele triburi de daci, să le spunem munteni, încep să intre în legătură unele cu altele, pentru a-şi apăra fiinţa lor împotriva setei de cuceriri a vecinilor. Pentru a-şi duce viaţa lor normală, liniştită, nu se simţea necesitatea să-şi creeze o armată permanentă. Dar nevoia îi învăţa că cei de un neam trebuie să se ajute reciproc şi să-şi unească forţele pentru a scăpa de duşmanul comun. Înţelepciunea sfaturilor bătrâneşti şi-a dovedit temeinicia. La numai trei decenii şi jumătate, **Dromichaetes**, noul conducător al dacilor uniţi prin originea lor comună, reuşeşte acea memorabilă **victorie asupra lui Agathocles, fiul lui Lysimachos, urmată de capturarea acestuia**.[113-115] Evenimentele petrecute în **cetatea Helis** sunt o pildă vie de înţelepciune, talent diplomatic şi retorică. Ele constituie un capitol deosebit de important în istoria patriei noastre şi este regretabil că beletristica noastră nu a surprins îndeajuns, în paginile ei, măreţia momentului, aşa cum a reuşit cu alte clipe ale zbuciumatului nostru trecut.

Conştiinţa tracă

Răsfoim, mai departe, istoria patriei noastre. Alte file, alte vicisitudini. La orizont, încep să apară norii negri ai unei furtuni cu mult mai ameninţătoare decât cea macedoneană. Dacă aceasta poate fi socotită prima năvălire barbară pe teritoriul ţării noastre, cea romană, care se profila la orizont, urma să se transforme în cel mai cumplit dezastru pentru poporul dac în ansamblul său.

Elenul **Dion Chrisostomos** a scris, acum 18 secole, că *"geţii sunt mai înţelepţi decât aproape toţi «barbaros» şi mai asemenea nouă"*, folosind termenul de "barbaros" cu sensul de *"străin de neam, care nu e grec"*, aşa cum îl întâlnim şi la **Plautus** sub forma *"poeta barbarus"*, atunci când se referea la un anumit poet roman, deoarece el era grec. Azi, şi noi putem constata că

romanii au fost pentru daci *"barbari"*, atât în sensul antic al cuvântului, cât şi în cel modern. Ne aflăm, de-acum, în secolul II î.e.n., perioada de început a expansiunii romane spre răsărit. **Dacii nu încetaseră, nici un moment, să vină în ajutorul fraţilor lor din sudul Dunării, illiri, traci şi a celţilor scordisci.** Sunt memorabile acţiunile de ajutorare a scordiscilor, din anii **109-106 î.e.n.**, ca şi cele de informare din anii **85** şi **75-74 î.e.n.**, pe care istoricii le prezintă ca incursiuni de jaf. Cine cunoaşte anumite metode de pregătire a unui atac sau apărare recunoaşte mai uşor, în asemenea acte, operaţiuni numite *"incursiuni de recunoaştere"*, având ca scop determinarea mijloacelor de care dispune adversarul, luarea de prizonieri pentru obţinerea de informaţii, distrugerea unor puncte de apărare sau de aprovizionare etc.[112] Întreg acest secol II î.e.n. este presărat cu asemenea evenimente. **Dacii erau adepţii unei filosofii prea înalte pentru a se ocupa de jefuirea bunurilor altora. Tocmai de aceea, nu-i speriau nici faima falangei macedonene şi nici cruzimea legiunilor romane. Ei nu doreau decât să-şi apere libertatea.** Iar pentru aceasta – la nevoie –, toţi care vorbeau aceeaşi limbă ştiau să se unească între ei.

Unificatorii Burebista şi Mihai Viteazul - asasinaţi !

Sinteza conştiinţei naţionale la daci, ca urmare a tuturor celor petrecute în secolul III şi II î.e.n., o vom analiza la începutul secolului următor, odată cu preluarea frâielor conducerii de către marele Burebista.[111-115] Ceea ce Dromichates a reuşit să realizeze pe un miniplan, a desăvârşit acest mare om politic şi strateg la nivel naţional, pentru întreaga Dacie, în cei aproape 40 ani de viaţă închinaţi celui mai nobil ţel al unui patriot: apărarea fiinţei naţionale. Dacă n-ar fi urmărit acest nobil scop, ar fi putut să rămână pe mai departe un şef de trib oarecare, fără să-şi creeze singur probleme atât de complicate ca cele pe care le implică asigurarea unităţii tuturor dacilor şi apărarea împotriva invaziei romane. Dar el a avut marea satisfacţie de a-şi fi atins scopul căruia i se consacrase, ceea ce nu au reuşit un Vercingetorix sau Ariovistus.

Câtă deosebire între cei doi titani contemporani, Burebista şi Caesar, sortiţi aceluiaşi final: asasinatul!

În Dacia, un bărbat, îngrijorat de soarta neamului său, caută să strângă rândurile pentru a-l salva de la pieire şi îşi foloseşte cultura şi inteligenţa, genialul talent politic şi întreaga sa energie pentru a-i asigura unitatea şi neatârnarea.

De partea cealaltă, un conducător crud, lipsit de scrupule, barbar în sensul modern al cuvântului, care a fost capabil să distrugă biblioteca din Alexandria (aceasta fiind cea mai mare din lume, în timpul acela), după ce îşi dăduse cuvântul că o va cruţa dacă trupele egiptene vor capitula, promisiune pe care ştia cu anticipaţie că n-o va respecta – şi nici n-a respectat-o – pentru că o făcuse numai cu scopul de a-i înşela pe egipteni.

Oare, opera acestui strălucit om de stat, care s-a numit Burebista şi care

a plătit cu viaţa înaltul său patriotism, a fost ea imortalizată aşa cum occidentalii au făcut cu celălalt titan, negativ prin excelenţă? Nu. În afara relatărilor cu caracter istoric, de întindere mai mică sau mai mare, **viaţa şi opera lui Burebista au constituit prea puţine surse de inspiraţie**. Şi când te gândeşti că el este omul care a concretizat conştiinţa naţională prin unirea tuturor triburilor dace, fiind primul care a reuşit să creeze un stat naţional care a servit ca model urmaşilor săi, printre care se poate număra şi *Dacul cel rău* de la sfârşit de secol XVI.[116] Oricum, **opera lui constituie al doilea moment şi – în acelaşi timp – unul din cele mai importante în ceea ce priveşte constituirea unei conştiinţe naţionale**.

Asasinarea lui Burebista şi dezmembrarea primului stat dac centralizat şi independent nu a stopat procesul de închegare şi desăvârşire a conştiinţei naţionale la daci.

În lipsa unui conducător de talia lui Burebista, timp de mai bine de un secol, istoriografia timpului va înregistra noi şi noi dovezi de conştiinţă naţională la daci, strânşi în uniuni tribale mai mari sau mai mici, în lupta comună împotriva expansiunii romane.

Pericolul roman

Cu un curaj pe care numai disperarea îl poate da, dacii îi atacă pe romani la **Aegyssus** (Tulcea) în anul **12 e.n.** şi recuceresc **Troesmis** (Igliţa) trei ani mai târziu (**15 e.n.**), lovindu-i pe romani şi într-o zonă mai la vest. Un martor al evenimentelor ne relatează despre *"cetăţenii romani zdrobiţi, neguţătorii masacraţi, un important detaşament de veterani care staţiona întru-n punct mai îndepărtat de comandament exterminat până la unul... pretutindeni devastare generală prin foc şi sabie"*.[117] Rezultă în mod pregnant şi din acest comunicat că **dacii nu urmăreau jaful, ci slăbirea puterii militare romane, ca mijloc de apărare naţională**.

Importantă este şi incursiunea întreprinsă **în Moesia** la anul **86 e.n.**, în timpul lui Domitianus, terminată cu uciderea lui Optimus Sabinus, legat al acestei provincii.[87]

În această luptă de supravieţuire, nu este de neglijat **extinderea conştiinţei naţionale şi la triburile din sudul Dunării**. Împăratul Tiberius este nevoit să renunţe la serviciile nesigure ale mercenarilor traci, care nu dădeau randamentul scontat în luptele cu fraţii lor daci, faţă de care manifestau adevărata loialitate.[117]

Anii trec. Deruta provocată de moartea lui Burebista ia sfârşit. În istoria patriei noastre se înscrie o nouă filă. Bătrânul şi înţeleptul **Duras-Diurpaneus**, după o domnie fructuoasă de 20 ani, lasă cârma ţării viteazului său nepot, **Decebalus**, care se distinsese în luptele provocate de Domitianus pentru supunerea regatului dac.[115] **Toate eforturile pe plan militar şi politic ale**

tânărului rege nu au putut contracara imensele mijloace concentrate de Traianus împotriva sa din tot Imperiul Roman. Pentru acesta, războiul împotriva Daciei însemna ultima încercare de supraviețuire. Au fost aruncate în joc ultimele resurse materiale, militare şi umane pentru ca Roma să-şi atingă scopul: însuşirea vestitului tezaur dac, jefuirea bogățiilor țării dacilor şi salvarea de la faliment, pe această cale, a Romei.[117]

Pacea romană - o păcăleală !

Traianus a învins după cea mai crâncenă încleştare din istoria Romei. Binefacerile care au urmat le aflăm din "presa vremii", din care am spicuit câteva:

"La Sarmizegetusa, a fost arestat un bătrân tarabostes, care rătăcea nebun, cu capul descoperit, căutându-şi în zadar, printre ruine, unicul său fiu."

"Printr-un edictum, s-a stabilit ca, începând de mâine, ***timp de un an, toți locuitorii Romei să fie scutiți de impozite şi, în plus, să primească fiecare locuitor câte un premiu de 650 denari de argint.***[117]

"La Roma a ajuns, în sfârşit, coloana de măgari, încărcați cu ***1.640.000 kg aur*** *şi* ***3.310.000. kg. argint****, plecată din Dacia.* ***Bucuria poporului (roman) a fost fără margini.*** *Cei 250.000. de plebei, care beneficiază la Roma de alimente gratuite, nu vor mai fi neliniştiți."*[112]

"Azi a plecat ***un nou transport de turme de oi*** *spre Dzierna, în drum spre Roma, însoțite de soldați din legiunea IV Flavia Felix. Ce nostimi sunt aceşti daci privind la turmele care pleacă!"*[112]

"Mari latrones (haiduci) mai sunt şi dacii ăştia! Nu auzi decât de crime. După uciderea în săptămâna trecută a unui magistrat din Berzobis, ieri a fost omorât primarul Diernei, Publius Aelius Ariortus, în timp ce se îndrepta paşnic spre Tibiscum. Tot ieri a fost ucis şi questorul drobetan Lucius Iulius Bassus. Bietul om! Se dusese de curând la Băile Herculane ca să-şi trateze reumatismul. Ce-or fi având cu cetățenii Romei?"[118]

Într-un jurnal personal, sclavul Davus din Romula-Malva notează: *"Azi l-am înmormântat pe stăpânul meu roman, decurionul-questor şi edil Aelius Iulius Iulianus.*[117] *Am avut mult de furcă! A trebuit să verific mai întâi cum au lucrat sclavii încăperea boltită în care trebuie pus sarcofagul de plumb. I-am comandat o cunună cu frunze de laur şi stejar din aur, pe care i-am pus-o pe cap. Matroana i-a împodobit gâtul cu un medalion de bronz. L-am încălțat cu încălțările de piele noi, pregătite anume şi împodobite cu ținte de sticlă. După ce preficele şi-au terminat* **bocetele** *pentru care fuseseră plătite, am fixat capacul sarcofagului cu cuie de fier şi le-am sigilat cu plumb. După ce am terminat, am lăsat-o pe matroană şi pe copil pe banca de piatră de pe aleea Y,*

sub umbra unui platan. M-am grăbit să ajung apoi în celălalt capăt al oraşului, unde se află ***un cimitir numai pentru noi, dacii****. Acolo a fost ars azi dimineață un unchi din partea mamei. N-am ce să le duc decât o cană ciobită pe care am luat-o pe ascuns de la stăpânul meu, ca să o dau mătuşii mele. Biata de ea, are o singură oală pentru fierturi şi speranța ei era numai în mine, pentru a avea în ce pune cenuşa unchiului. Câtă dreptate mai e şi pe lumea asta! Bunicul meu povestea cum a venit în sat la noi, după ce Traian l-a învins pe Decebal, un anume* ***«pacalis» (vestitor de pace roman)*** *să ne vestească pacea. Acum mi-am dat, în sfârşit seama, ce înseamnă «pacalis». De aceea* ***noi, când spunem păcală, spunem mincinos****."*[119]

Parcurgem şi **mercurialul sclavilor** la Alburnus Maior:[117]

- un flăcău	-600 denari
- o femeie	-420 denari
- o fetiță de 6 ani	-205 denari

"Munții noştri aur poartă, noi cerşim din poartă-n poartă", şoptește un bătrân ca pentru sine...

Pe altă pagină, "presa vremii" prezintă lista principalelor societăți romane de afaceri. Prețul acțiunilor lor creşte continuu, ca şi cifra lor de afaceri. Pe primul loc, se plasează *"Monopolul imperial pentru exploatarea aurului din Dacia"*[117], cu sediul la Roma, care a realizat venituri exorbitante. Pe locul secund, sunt *"centonarii"*, puternica breaslă a vânătorilor de haine vechi şi stofe pentru uzul sclavilor şi al oamenilor săraci [87]. Curios fapt: sclavii să cumpere stofe ca să-şi facă îmbrăcăminte! Nevestele lor nu puteau să toarcă şi să le facă ele stofe? Dar, de unde lână? Să se ducă la Roma să-şi tundă oile lor, duse acolo de romani?

La rubrica "Activități culturale", suntem informați asupra spectacolelor ce se vor prezenta în luna septembrie, la amfiteatrul din Porolisson:[120]

- luni	- lupta corp la corp
- marți	- tragerea cu arcul
- miercuri	- apărarea față de dacca
- joi	- lupta cu fuscina
- vineri	- aruncarea cu trudis
- sâmbătă	- întreceri pe echipe
- duminica	- relache

Şi aşa mai departe.

"Teatrul de comedie este suspendat de 169 de ani."

"Teatrul de tragedie: spectacole zilnice. Actorii: daci. Spectatori: colonişti italici, iliri, sirieni, mauri."[117]

"Predau latina şi elena.[120] *Se pot înscrie numai cei ce beneficiază de «jus civium». Plata în denari."*

Să întoarcem acum şi ultima filă a zbuciumatei istorii antice a strămoşilor noştri daci. Durerile celor siliţi să trăiască în *"Dacia Felix"*, adică în traducerea corectă *"Dacia cea bogată"*[119] (v. şi marele bandit italic Bulla Felix), sunt urmărite cu strângere de inimă de toţi fraţii liberi din Maramureş, din Moldova, din Muntenia. **La numai 12 ani de la încheierea războaielor romano-dacice, împăratul Hadrianus ar fi părăsit Dacia, în faţa răscoalelor autohtonilor ajutaţi de sarmaţii-iazigi şi de sarmaţii-roxolani, dar a fost oprit de prietenii săi.**

În anul 117-118, Hadrian părăseşte toate castrele din Muntenia: Drajna de Sus (unde fusese şi o aşezare romană, lângă una dacică), jud. Prahova în Munţii Buzăului, Mălăeşti şi Târgşor, ambele în jud. Prahova. Pentru a stăvili revoltele populaţiei dacice şi a înlătura posibilitatea acestora de a-i ataca pe romani în sudul Dunării, **Hadrianus a distrus parţial şi podul peste Dunăre de la Drobeta.**[87]

În anul **170 e.n.**, dacii-costoboci din nordul Moldovei, profitând de transferul Legiunii a-V-a Macedonica de la Troesmis la Potaissa, atacă Dobrogea şi ajung tocmai la Eleusis, în Grecia.[117] Încă o dată, se remarcă **funcţionarea ireproşabilă a sistemului de informaţii permanent al dacilor liberi, ca şi continuitatea înarmării**, elemente care le permiteau să atace cu promptitudine Imperiul Roman în momentele şi zonele cele mai prielnice. Este un exemplu grăitor de legături neîntrerupte cu fraţii lor asupriţi şi, totodată, de conştiinţă naţională.

La începutul secolului III e.n., atacurile carpo-getice asupra Dobrogei şi, în special asupra oraşului Tropaeum Traiani, se înmulţesc atât de mult, încât oraşul începe să decadă, la aceasta contribuind şi slăbirea apărării militare a limesului scitic.[87]

Dar, **nici în zona de la est de Olt dacii nu stăteau cu mâinile în sân!** Transporturile romane de bogăţii pe Olt, care se făceau într-un singur sens, nord-sud, erau ţinta lor de zi cu zi. Pentru a asigura securitatea acestor transporturi, romanii au fost siliţi să renunţe la limesul alutan şi să creeze un ***limes transalutanus***, format din **17 castre** plasate pe linia Turris / Turnu Măgurele – Cumidava / Râşnov. Speranţă deşartă! De ce ţi-e frică, nu scapi! – spune o veche şi înţeleaptă zicală românească. **Carpii, care între anii 214-381 au atacat fără întrerupere imperiul roman la Dunărea de jos, în Moesia, Tracia, Dobrogea, nordul Daciei romane etc., sunt aceia care vor da şi lovitura de graţie stăpânirii romane în Dacia.** Dominând întreaga Moldovă, carpo-dacii s-au organizat într-o **puternică uniune tribală**, reuşind astfel să-şi menţină o permanentă independenţă faţă de Imperiul Roman, căruia nu i s-a alăturat niciodată şi sub nici o formă. Această situaţie le-a permis totdeauna să vină în

ajutorul celorlalte triburi dacice, atacând Imperiul Roman foarte des, acolo unde informaţiile le arătau punctele sensibile ale acestuia.[87]

Să ne oprim puţin şi să derulăm firul evenimentelor.

Începând cu ultimele decenii ale secolului al II-lea e.n. şi până aproape de sfârşitul secolului III, **carpii vor ataca aproape permanent şi oraşul Durostolon/Durostorum, aliaţi cu dacii-costoboci din nordul Moldovei şi cu goţii.** Una din încleştările cele mai crâncene a fost aceea în care romanii erau conduşi de împăratul Maximinus Thracus, la anul **238 e.n.**, luptele dându-se lângă Dunăre.[87]

Între anii **245** şi **249**, se produce ceea ce istoricii numesc ***"marea invazie carpică"***. Dacă am fi romani, ar fi just să numim invazie această grandioasă operaţiune a carpo-dacilor. În fond, ea nu este decât dovada unei înalte conştiinţe naţionale, manifestată prin încercarea de distrugere a puterii militare a unor cuceritori într-un teritoriu aparţinând dacilor, deci cucerit de romani de la fraţii "invadatorilor".

În prima fază a acestei adevărate lupte de eliberare naţională, între anii **245** şi **247**, **carpii, ajutaţi de dacii localnici, desfiinţează definitiv cele 17 castre ce alcătuiau *"limes transalutanus"*, după care distrug în bună parte localităţile Romula-Malva, Aquae şi Sucidava, adică centrul economic şi administrativ al Daciei Malvensis (Oltenia de azi)**. Acest "limes" era foarte puternic întărit, castrele fiind amplasate pe înălţimi şi prevăzute cu turnuri de supraveghere. Circulaţia între ele era asigurată de un drum strategic. Atacurile an de an ale carpilor uniţi cu localnicii şi, uneori, cu goţii, creaseră o stare permanentă de nelinişte şi nesiguranţă printre romani, astfel încât conducerea imperiului era nevoită să ducă o politică de defensivă. În anul 247, însuşi împăratul roman Marcus Iulius Philipus Arabus a fost obligat să conducă luptele în Dacia Malvensis împotriva carpilor. Victoria lui **Filip Arabul** este apreciată de istorici ca fiind atât de "răsunătoare", încât explică titlul de ***"Carpicus Maximus"*** ce i s-a acordat acestui împărat. **Ca urmare a acestei "răsunătoare victorii", Filip Arabul a luat măsura părăsirii limesului transalutan şi retragerea pe Olt**, unde a început întărirea primului limes, adică a celui numit "alutanus". În acelaşi timp, a început încercarea de refacere a celor trei oraşe distruse de carpi.[87, 117, 118]

Faţă de aceste evenimente, se pune o întrebare logică: dacă scopul a fost jaful, aşa cum consideră unii, de ce a fost nevoie ca "invadatorii" să-şi piardă timpul doi ani ca să distrugă cele 17 castre, eşalonate de la Turnu-Măgurele la Râşnov? Nu cumva i-a costat mai mult operaţiunea militară, decât ceea ce au putut duce călare acasă? Răspunsul este afirmativ. Dar, dacă voiau să jefuiască, nu mai era mai rentabil ca obiectivul ales să fi fost bogatele cetăţi greceşti de pe malul mării? Răspunsul este acelaşi. Atunci, următoarea întrebare este: de ce au ales centrul Olteniei? Nu era mai simplu şi mai aproape

să atace, prin pasul Bicazului de azi, nepăzit de romani, Dacia Porolissensis? Răspunsul îl vom obține în cele ce urmează.

Din punct de vedere militar, acțiunea carpilor se remarcă prin caracterul ei net strategic: distrugerea unui întreg sistem de apărare – limesul transalutan – **în vederea atingerii scopului final, care era desființarea puterii romanilor în zona cea mai sensibilă, adică aceea care asigura legătura Daciei romane cu restul Imperiului Roman. Această zonă mai avea încă o importanță capitală pentru Imperiul Roman: asigurarea cu cereale a Romei. Gândirea politică şi militară a conducătorilor carpilor era impecabilă. Dar nu numai ea. Însăşi pregătirea unei asemenea campanii dovedeşte o artă militară desăvârşită, deoarece ea presupune:**

-cunoaşterea perfectă a poziției celor 17 castre, eşalonate pe parcursul a circa 300 km;

-cunoaşterea cu exactitate a efectivului castrelor, a tehnicii de luptă cu care acestea erau echipate, a modului de apărare, etc;

-organizarea unui sistem de informații care să asigure un succes deplin şi evitarea oricăror surprize;

-asigurarea sprijinului deplin al populației locale, deziderat uşor de realizat;

-organizarea aprovizionării luptătorilor pe o perioadă îndelungată, care - în fapt - s-a eşalonat de-a lungul a doi ani;

-pregătirea şi asigurarea mijloacelor de luptă necesare într-un război de lungă durată, ce trebuia să se desfăşoare la o distanță de circa 400 km față de centrul bazelor de plecare, precum şi a luptătorilor, element foarte important, dată fiind calitatea soldaților romani.

Iată, deci, câte elemente de maximă importanță aveau de rezolvat carpodacii moldoveni...

Având în vedere că fiecare castru dispunea de câte 500-1.000 soldați, rezultă că **efectivul total roman însuma 10.000-15.000 luptători de elită. Carpii trebuie să fi fost în număr de cel puțin 10.000 de călăreți, pentru a avea siguranța succesului**. Să-i urmărim acum mai departe.

După terminarea distrugerii limesului transalutan în anul **247**, urmează atacul celor trei localități oltene şi distrugere lor în bună parte.

În anul **248**, romanii refac parțial oraşele, dar următoarea campanie din **249**, organizată de carpi aliați cu goții, se termină cu **distrugerea totală şi definitivă a celor trei localități de colonişti. Ele nu se vor mai reface niciodată. Din această perioadă, datează şi începutul destrămării vechii linii romane de apărare de pe Olt, cunoscută sub numele de limes alutanus. În aceeaşi perioadă, este zdruncinat şi întregul limes scythicus, care constituia sistemul de apărare al Dunării de Jos**, sub loviturile aceloraşi carpi, aliați cu diferite alte triburi dacice, în special din Moldova.[87]

Se pune din nou o întrebare: dacă jaful a fost mobilul atacului carp asupra Daciei Malvensis, ce noi profituri mai obțineau carpii dintr-o zonă pustiită numai

cu doi ani în urmă? Nu era mai rentabil să atace alte zone neatinse de "jaf" până atunci, operațiune care le-ar fi asigurat maximum de"profituri" ?

În timpul lui Galerius(305-311), atacurile carpilor au fost atât de numeroase, încât acest împărat a primit de şase ori titlul de *"carpicus maximus"*.

În concluzie, teza jafului nu are suport real.

Dacii - singurul popor autohton

În fața atâtor dovezi, putem afirma că, **la daci, conştiința națională străbate pregnant timpurile în ambele sensuri**, în raport cu scurta perioadă analizată. Desigur, se pune şi întrebarea, dacă în acele timpuri se poate vorbi de existența unei conştiințe naționale, al cărui început este plasat de unii în perioada medievală, odată cu constituirea statelor naționale. Nu trebuie să omitem faptul real, anume că aceste state erau de multe ori multinaționale. Ori, **statul lui Burebista, astfel cum el a fost constituit, îndeplinea, din toate punctele de vedere, condițiile unui stat național**, având în vedere că era axat numai pe trunchiul neamului geto-dacilor, toate triburile unite de Burebista fiind de origine geto-dacică. **Totodată, statul constituit de acest mare rege era un stat independent şi unitar. La fel era caracterizat şi statul condus de Decebal.** Iată, deci, că aceste condiții privind caracterul de "stat național" le găsim de-a lungul a 150 de ani şi vor rămâne în conştiința dacilor permanent până în 1918,trecînd prin "etapa Mihai Viteazul", când se va realiza din nou ceea ce romanii şi, mai târziu, năvălirile barbare, au destrămat. Şi, fiindcă **această conştiință națională o întâlnim pentru prima oară la daci**, ea nu poate exista tocmai pentru că a apărut la acest popor? Din felul cum unii pun în discuție această problemă, se pare că acesta este singurul pretext pentru a nu o recunoaşte ca atare. În această situație, putem aduce un argument suplimentar, răspunzând la întrebarea: de unde-şi trage seva această unitate şi conştiință de unitate ce răzbate, ca un leit-motiv, prin toate zbuciumările istorice din trecutul nostru mai apropiat sau mai îndepărtat? Să aruncăm, acum, o lungă privire retrospectivă asupra trecutului mai îndepărtat al strămoşilor, în lumea documentelor mai vechi şi mai noi.

Dacii sunt singurul popor din antichitate pe care documentele antice, ca şi arheologia, îi consemnează ca autohtoni. În timp ce ionienii, aheii, dorienii, etruscii, romanii şi celelalte popoare italice sunt venite de undeva, în timp ce ungurii, bulgarii, ca şi popoarele celtice, germane şi slave s-au preumblat mult până ce şi-au găsit un popas, **nici o atestare documentară scrisă sau amintiri păstrate în pământ şi nici o legendă nu conține nici cea mai ştearsă referire despre vreo plecare, venire sau revenire a dacilor în spațiul în care au fost cunoscuți din totdeauna**.

În context, este interesant de reținut că **dacii erau unicul popor din**

Europa care folosea pentru Dunăre două nume, ambele de origine dacică: Donaris pentru porțiunea de la izvoare până la Porțiile de Fier și **Istros** de la Porțile de Fier la Marea Neagră. Ultima porțiune a Dunării mai era numită, de elenii migrați din zonă, și **Okeanos Potamos / Fluviul Ocean**. Tot elenii mai spuneau zonei de la Porțile de Fier și **Fântânile lui Achilles**. Toponimul **Danuvius** folosit pentru întregul fluviu este de dată mai recentă, fiind introdus pentru prima dată de Caius Iulius Cezar, după luptele lui cu gallii.

Zonificarea Dunării sub forma a două fluvii,[121, 122] având ca limită comună Porțile de Fier, **nu este de loc accidentală**. În trecutul geologic al țării noastre au existat, într-adevăr, două fluvii care izvorau din Munții Carpați, aceștia formând, în epoca geologică numită cuaternar, lanțul neîntrerupt de munți carpato-balcanic, continuu din Polonia până în vechea Tracie. Un fluviu - Donaris - culegea apa izvoarelor de pe versantul apusean al acestui lanț muntos și se vărsa în Marea Panonică (actuala Câmpie Panonică din Ungaria), iar altul colecta apa din izvoarele versantului răsăritean (v. fântânile lui Achylles) și se vărsa în Marea Sarmatică, peste care s-a format Bărăganul de azi și care mai păstrează ultimele rămășițe ale acestei mări, sub forma lacurilor sărate. În acea vreme, lărgirea continuă a lui Istros, pe măsura apropierii de vărsarea în Marea Neagră, îi dădea un aspect aparte, de unde și denumirea de *"Fluviul Ocean"*.

În decursul timpurilor, datorită eroziunilor din zonele superioare montane ale celor două bazine hidrografice, s-a produs fenomenul geo-hidrologic cunoscut în literatura de specialitate sub denumirea de *"captarea izvoarelor"*: Istros, situat într-o zonă mai joasă, a captat izvoarele lui Donaris și astfel a luat naștere Dunărea sub forma pe care o cunoșteam ieri, cu Cazanele și Porțile de Fier, cu colții de stâncă ieșind din apă, rămășițe ale unor impunătoare stânci, pe care anticii le-au numit *"Coloanele lui Hercules"*, după cum și vechile izvoare erau *"Fântânile lui Achylles"*.

Mai trebuie adăugat că, în afara celor două fluvii descrise și prezentate drept componente ale actualei Dunări, **a mai existat și un al treilea, care izvora din Munții Pădurea Neagră și se vărsa în Marea Panonică**. Odată cu captarea lui Donaris de către Istros, s-a produs și captarea primei porțiuni a Dunării de azi, care își are acum izvoarele în Munții Pădurea Neagră.

Fenomenul descris s-a desăvârșit în prima parte a epocii geologice a cuaternarului, deci **acum circa 600.000 ani**. Or, **omul a trăit pe meleagurile noastre încă de acum cel puțin 1.800.000-2.000.000 ani**, potrivit ultimelor descoperiri de la Bugiulești, de pe Valea lui Grăunceanu, jud. Vâlcea. **A se vedea și uneltele de piatră de acum 1.200.000 ani, de la Flămânda-Turnu Măgurele. Numai continuitatea de locuire pe același teritoriu putea asigura și transmiterea, de-a lungul timpurilor, a amintirii despre un atare fenomen al naturii. Numai această continuitate, niciodată întreruptă, putea naște unitatea de cultură, unică în Europa, precum și conștiința unui singur**

neam la daci, stăpâni pe pământurile care i-au hrănit de sute de mii de ani. Numai această conștiință a determinat și le-a menținut, în stare trează sau latentă, uneori - atunci când vitregia soartei s-a abătut asupra lor-îndărătnicia la încercările de deznaționalizare. Aceasta este seva nesecată căreia îi datorăm supraviețuirea de azi, iar nu unor influențe inerente din partea unor popoare care s-au topit, mai repede sau mai lent, în setea de trăire a unui popor implântat dintotdeauna în acest pământ din care a și răsărit. Desigur, **la toate acestea a contribuit, în bună măsură, și păstoritul itinerant**. Așa se explică și semantismul unor cuvinte specifice limbii române, cum sunt: a locui, locuință-cuvinte legate de latinul *"locus"*, deci marcând ceva stabil, în comparație cu razna, împrumutat din goticul *"razn"* locuință, de unde s-a creat expresia "a o lua razna", adică "a pleca într-o direcție necunoscută, neprecizată", sinonim cu a-și lua casa plasată pe căruța lor ca la goți, marcând astfel caracterul nomad al acestei populații; obiceiul pământului, adică legea celor legați de pământ, deci sedentari, nu venetici; pământean – om al pământului, epitet dat numai românilor, comparabil cu pribeag, cuvânt de origine slavă, marcând un comportament nespecific dacilor, fapt pentru care aceștia n-au putut crea un astfel de cuvânt; localnic – omul locului etc.

Iată, deci, că **Donaris și Istros nu sunt legende, ci istorie adevărată, ca și Coloanele lui Hercules și Fântânile lui Achylles, pentru că sunt toponime create de oamenii locului, pe seama unor realități trăite.**

Toate acestea confirmă atât caracterul de autohtoni al dacilor, cât și marea lor vechime de existență pe același teritoriu.

Secole de lupte de eliberare

Să ne întoarcem, acum, la **patrioții carpi.** Este interesant de reținut că **atacurile lor împotriva Imperiului Roman nu vor înceta decât în anul 381, adică exact atunci când romanii nu mai constituiau o amenințare pentru daci.**

Că jaful nu constituia mobilul atacurilor carpice o dovedește și cruțarea cetăților grecești de pe coasta Mării Negre, ca și a orașelor Carsium, Ulmetum și Tropaeum Traiani în timpul atacului asupra trupelor romane din întreagă Dobrogea anului 245 e.n. Jaful presupune unele dificultăți economice sau setea de îmbogățire pe seama altora, ceea ce nu era cazul la carpi. **Țelul lor** a rămas și în acest caz, ca și în toate celelalte, **același: alungarea ocupanților din teritoriile fraților lor daci**, cucerite printr-o superioritate de moment. Ei nu luptau pentru eliberarea pământurilor lor, deoarece ele nu erau ocupate de romani. **Odată dezideratul lor realizat, carpii încetează orice acțiune împotriva Imperiului Roman, exact în momentul în care Imperiul putea fi mai ușor jefuit, dat fiind slăbiciunea în care se zbătea acesta începând cu**

secolul IV e.n. În acest mod, teza jafului la carpi este infirmată definitiv.

Aportul carpilor la menținerea conștiinței naționale la daci este impecabil redată de **D. M. Pippidi**: *"După dispariția costobocilor de pe scena istoriei (170 e.n.), carpii nu sunt numai cei mai puternici dintre dacii liberi, ci și cei mai periculoși dușmani ai Imperiului Roman la Dunărea de Jos. Ei au atacat, în repetate rânduri, Imperiul, fie singuri, fie în alianță cu sarmații, goții și alte seminții. Izvoarele literare și epigrafice consemnează asemenea conflicte în secolele 3-4 e.n.... Până la mijlocul sec. III, conducerea coaliției antiromane la Dunărea de Jos au avut-o carpii, iar după această dată au preluat-o goții."* [87]

Un fapt foarte relevant privind caracterul atacurilor carpo-dacilor asupra cetăților grecești de pe malul Mării Negre pe la anul 80 î.e.n. îl constituie informarea lui Dion din Prusa, zis și Chirisostomos "Gură de aur", care precizează că **dacii au păstrat la loc de cinste doar pe Homeros**, căci *"mai toți știau Iliada pe de rost."* [112]

Abandonarea Daciei de către romani i-a găsit pe daci total nepregătiți din punct de vedere economic și militar. Aceasta este cauza principală a succesului trecător obținut de popoarele barbare-migratoare, care s-au perindat prin Dacia timp de un mileniu, însemnând tot atâta uitare a locuitorilor ei din partea istoriografiei timpurilor respective . Se știe că ea nu se ocupa decât de dușmanii periculoși pentru Roma și apoi pentru Bizanț. De altfel, și presa noastră de azi se ocupă de multe ori numai de evenimente, nu și de "non evenimente". De ex: se dă exemple numai de accidente de circulație, dar nu este niciodată lăudat pietonul sau conducătorul auto care respectă regulile de circulație; sau sunt descrise excursiile și ascensiunile montate ale sportivilor, dar nu se dă nici un caz privind oamenii care stau acasă în zilele de repaus și fac lectură.

Victoria finală a dacilor asupra ultimilor migratori, concretizată prin apariția primelor cnezate și voievodate românești în secolul XI, este o dovadă pregnantă a menținerii permanente a spiritului de unitate și conștiință națională a tuturor dacilor și apoi a daco-românilor, retrași parțial prin păduri de câmpie, de dealuri sau prin munți, pentru a se feri din calea hoardelor năvălitoare.

Ca nimeni altul, **istoricul german August Ludwig Schlözer**[123], care a lucrat, în secolul XVIII, pentru împărăteasa Ecaterina a II-a a Rusiei, **ne prezintă cea mai succintă și mai veridică imagine a dacilor acelor vremuri**, astfel cum s-a înscris în MOTTO-ul acestui capitol. Plasticitatea acestei prezentări nu are egal. Ea este cu atât mai valoroasă, cu cât vine din partea unui istoric neromân, caracterizat prin obiectivitate, care a trăit mai aproape de daci decât scriitorii romanizați din secolul XIX-XX. Nu este, prin urmare, de mirare că istoria consemnează și domnia unui **Alexandru Dacul zis *"Cel Bun"*** [116], ca și pe aceea a ultimului conducător la care conștiința națională dacică izbucnește

cu o putere ce va răsuna peste secole. Unirea Țării Românești, a Țării Moldovei și a Transilvaniei, de la sfârșit de secol XVI, sub sceptrul "Dacului cel Rău", nu este altceva decât reeditarea operei lui Burebista. Însemnătatea actului de la Alba Iulia din 1600, prin care Mihai Viteazul unea Ardealul cu Țara Românească, la care a adăugat și Moldova, este inestimabilă, chiar dacă această unire a durat numai un an, iar autorul ei, ***"Dacul cel Rău"*, a avut același sfârșit tragic ca și predecesorul său, Burebista**, realizatorul primei uniri a dacilor. Unirea realizată de **Mihai Viteazul** a dovedit, încă odată, existența conștiinței naționale la daci și a avut menirea să întrețină vie flacăra ei. **Schlözer nu este unicul scriitor străin care recunoaște originea dacă a poporului nostru.** De-a lungul secolelor care au urmat cuceririi romane în Dacia, **nenumărați sunt aceia care recunosc originea dacică, precum și existența acestei conștiințe la poporul nostru**. În timpul dezbaterilor din Camera Comunelor engleze din **1858**, referitor la poziția guvernului englez față de problema Unirii Principatelor, primul ministru **Disraeli** numea statul român, citind moțiunea lui Gladstone, ca fiind ***"statul descendenților liberi, independenți, curajoși și prosperi ai vechilor daci"***. Unirea Principatelor de la 1859 va constitui o nouă etapă, intermediară, în realizarea, la 1918, a reunificării țării dacilor. Din nefericire, **prin actul de la 1859 dispare din uzul curent numirea Dacia, fiind adoptată aceea de *"Principatele Române"* și, mai târziu, în 1862, aceea de *România*, care reeditează numirea *"Rumenia"* apărută documentar, pentru prima dată la Rudolf von Ems, în anul 1.250.** Aceasta din urmă reprezintă o nouă denumire a țării dacilor, folosită în paralel cu aceea de Dacia și desemnând țara poporului daco-roman. Chiar dacă azi a fost scos din uzul curent numele de daci, el continuă să dăinuiască prin noi, românii de azi și români de ieri, și ca atare, este bine să nu ne uităm niciodată strămoșii cărora le datorăm existența noastră de azi.

Capitolul X

DEZASTRUL IREPARABIL AL OCUPAȚIEI ROMANE

Adevăratele consecințe ale impactului Romei asupra Daciei trebuie analizate în profunzime, în scopul restabilirii unor adevăruri istorice.

Invazia romană - un jaf de 100 miliarde USD !

De la început, trebuie precizat că **scopul războaielor împotriva lui Decebalus,** la 101-102 şi 105-106, **a fost însuşirea vestitului tezaur dac şi deposedarea dacilor – în continuare – de fabuloasele lor bogăţii,** în special aurifere, despre care se dusese vestea în toată antichitatea, încă de pe timpul războiului troian. **De aceea, ei n-au au cucerit niciodată întreaga Dacie, ci numai podişul Transilvaniei, cu zona auriferă şi un culoar care să le asigure accesul în zonă**[124], respectiv Oltenia, şi mai apoi zona de apărare a Oltului cuprinsă între acestea şi Limes transalutanus.

După înfrângerea lui Decebalus, romanii au jefuit tezaurul regal, văduvindu-i pe daci de **1.640.000 kg. aur şi 3.310.000 kg. argint** [87], ceea ce reprezintă, la preţurile actuale, circa **20 miliarde dolari**! Romanii aveau nevoie de acest aur în scopul redresării financiare a imperiului, care, altfel, s-ar fi prăbuşit de urgenţă, în aceea perioadă fiind **în pragul falimentului.** În afara acestei redresări financiare, cu aurul şi argintul jefuit din Dacia, romanii **au construit Forumul şi Columna Traiani din Roma** (la care s-a lucrat peste 7 ani). Acest jaf nemaintâlnit în istoria Romei a permis ca **toţi locuitorii ei** să fie **scutiţi de impozite pe timp de un an de zile**, să primească **fiecare câte un premiu de 650 denari** şi să se finanţeze, **timp de 123 zile, serbările de la Roma** cu **10.000 de gladiatori şi 11.000 de fiare sălbatice**[117].

De altfel, sensul de *"fericită"* dat de istorici latinişti cuvântului *felix* este o eroare gravă, pentru că el înseamnă – în sensul larg – *"hrănitor, îmbelşugat, roditor, bogat"*, de la care a derivat *"fericit, norocos"*[119]. De aceea, *Dacia felix* trebuie tradusă prin *"Dacia cea bogată"*. Sensul folosit azi constituie o tradiţie nefericită şi a fost preluat necritic de toţi istoricii dar – este evident – el nu corespunde unor realităţi istorice şi ar trebui reconsiderat, acordându-i-se sensul just de *"bogat"*.

La pagubele aduse prin jaful de la sfârşitul războaielor dacice, mai trebuiesc adăugate şi altele. Astfel:

• **costul întreţinerii armatei,** alcătuite în special din auxiliari neromani în număr de circa 50.000, stabiliţi în aproximativ 100 de castre[117]. Timp de 165 ani, aceştia au costat pe daci echivalentul a **1.000.000 apartamente a trei camere la preţurile actuale;**

• **jaful de la sfârşitul războiului din anul 105-106,** apreciat ca o pagubă de **20 milioane dolari;**

• **întreţinerea celor 11 oraşe,** inclusiv uzura lor, necesare administraţiei romane, apreciată la **8 miliarde dolari**.

Ţinând seama de capacitatea lor, cele 11 oraşe au avut în medie o populaţie permanentă de circa **132.000 oameni**:[111]

- Ulpia Traiana	15.000 loc.	- Napoca	20.000 loc.
- Drobeta	14.000 loc.	- Porolisson	10.000 loc.
- Sucidava	14.000 loc.	- Dierna	5.000 loc.
- Romula Malva	10.000 loc.	- Tibiscum	5.000 loc.
- Potaissa	10.000 loc.		

Din acestea, se poate lua o medie de 50% de neautohtoni (suprastructura), ceea ce conduce la o cheltuială de întreţinere de 8 miliarde dolari.

• **exploatarea nemiloasă a minelor şi a celorlalte bogăţii.**

Minele de aur au fost atât de intensiv exploatate, încât s-au epuizat repede: Alburnus Maior la 167, Ampelon la 215. De acum încolo, Dacia nu va mai prezenta interes pentru Roma. Fără a exagera, putem considera că, în cei 165 ani de acerbă exploatare, **romanii au extras cel puţin atâta aur cât au găsit în tezaurul lui Decebalus.**

Aceasta urcă **suma totală a jafului roman în Dacia** la... **60-100 miliarde dolari SUA!**

Pentru realizarea maximului de profit, **minerii** localnici, ca şi cei importaţi, erau **supravegheaţi de detaşamente înarmate**, deoarece pericolul revoltei era permanent.

Minele de aur erau cele mai bogate din Europa. Monopol al regilor daci, ele au devenit proprietatea exclusivă a împăraţilor romani, care le concesionau cu ajutorul unei vaste reţele birocratice. Minerii erau oameni liberi sau sclavi însemnaţi cu fierul roşu, puşi în lanţuri şi pedepsiţi cu biciuirea. **În mine, lucrau şi copii,** fapt atestat de tăbliţele cerate din perioada 131 – 167e.n., găsite în ultimul secol **(o fetiţă de 6 ani a fost vândută pentru 205 denari),** ca şi îngustimea galeriilor, executate special pentru copii.

În afara minelor de aur, mai erau exploatate cele de argint, aramă, fier, plumb şi sare ca şi carierele de marmură, calcar, andezit, gresie, şisturi.[117]

Nu degeaba, în trecut s-a păstrat la moţi expresia *"munţii noştri aur poartă, noi cerşim din poartă-n poartă"*.

Dar, romanii nu cărau din Dacia numai produsul minelor. *"Dacă din imperiu se aduceau puţine mărfuri la nord de Dunăre, în schimb, din Dacia se expediau, în special prin portul Diernei, mari cantităţi de cereale, piei, ceară, lână, miere, vite şi altele. Pentru tranzitul lor, în porturi erau organizate oficii vamale arendate, de obicei, unor oameni de afaceri"* [118]. Toate aceste produse erau expediate de stăpânii bogatelor ferme aparţinând coloniştilor şi cunoscute sub numele de

villae rusticae, ca cele de la Ulpia Traiana, Napoca, Cinciş, Mânerău, Gârbău, Dezmir, Apahdia, Tarcea, Aiton, Răhău, Moreşti, Aiud (vechea Brucla), Hobiţa etc., ca şi cele 153 descoperite în Pannonia[117] etc.

Nici turmele nu mai aparţineau autohtonilor. Nu este, deci, de mirare că autorul anonim francez al lucrării *"Descriptia Europae Orientalis"* (1308) îi numeşte pe panoni *"pastores romanorum"*, adică "ciobanii romanilor", cuvântul *pastor* în limba latină însemnând *"care duce oile la păscut"*.

Distrugerea unei culturi superioare

Exploatarea nemiloasă a tuturor bogăţiilor Daciei permitea vârfurilor administraţiei romane să-şi încheie viaţa în sarcofage de plumb, împodobiţi cu podoabe de aur, medalioane, geme şi alte bijuterii scumpe, astfel cum s-au găsit în mormintele de lângă fostul pod de fier de peste râul Cerna, pe valea Graţca din apropriere.[118] O situaţie similară o întâlnim în cimitirul bogaţilor din zona de sud a Romulei – Malva, care era prevăzut cu alei, bănci de piatră şi sarcofage din lemn, plumb sau piatră. În 1836, s-a descoperit aici un sarcofag care adăpostea rămăşiţele pământeşti ale decurionului (totodată quaestor şi edil) Aelius Iulius Julianus, încoronat cu o cunună de frunze de stejar şi lauri din aur, împodobit la gât cu medalion de bronz şi încălţat cu încălţări din piele prevăzute cu ţinte din sticlă. Sarcofagul avea capacul fixat cu cuie de fier sigilate cu plumbi şi era adăpostit într-o încăpere boltită.

În contrast izbitor cu acest cimitir, celălalt - al săracilor (adică, al autohtonilor) – situat dincolo de poarta nordică, cuprinde 150 morminte de incineraţie, conţinând puţine obiecte funerare[117]

Cu totul alta este situaţia în mormintele marii necropole dacice din sec. IX-VI î.e.n. din satul Basarabi, pendinte de Calafat. Deşi se situează cu un mileniu înaintea cuceririi romane, această necropolă ne-a destăinuit **înalta cultură atinsă de populaţia dacă, acum 3.000 ani**, fapt care a determinat adoptarea termenului de **cultura Basarabi.** De asemenea, este demnă de reţinut bunăstarea materială a populaţiei, concretizată prin bogatul inventar descoperit: vase de forme variate şi elegante (ceşti, borcane, străchini etc.) şi un mare număr de obiecte de bronz diversificate (fibule – ochelari, pumnale, topoare, lănci etc.)[118]. Compararea acestui inventar cu cele din necropolele dacice din perioada romană ne face să ne dăm seama de **nivelul extrem de scăzut al vieţii materiale a autohtonilor din sec. II-III, faţă de perioada anterioară, de libertate.** De aceea, nu putem să nu fim de acord cu **Paul Mackendrick** când afirmă că ***"Burebista şi Decebal au creat în Dacia o cultură pe care numai cei cu vederi înguste ar putea-o califica drept «barbară»"*** [117].

Tot prin contrast, bogaţii colonişti locali din Aquae îşi puteau permite luxul de a cumpăra statui şi statuete din marmură (într-o groapă rituală, s-au găsit

37 exemplare reprezentând diferite zeităţi orientale-în special-şi romane), unele fiind adevărate opere de artă cumpărate de departe, vase de "terra sigillata"etc.

Cheltuielile de război ale lui Decebalus s-au ridicat la circa 20 miliarde dolari în preţuri actuale.

Distrugerea *"splendidelor citadele dacice"*, a unor localităţi, păduri, a întregului sistem de apărare dacic a provocat **pagube de minim 12 miliarde dolari** în preţuri actuale.

De la evoluţie, la 1.000 ani de "negură"

Cucerirea Daciei de către romani a întrerupt brutal civilizaţia dacă, aruncându-i pe daci într-o negură de 1.000 ani, din care au putut ieşi biruitori numai datorită păstrării nealterate a culturii lor multimilenare şi unitare, ca şi patriotismului şi conştiinţei naţionale de care au dat dovadă, fără întrerupere, până în zilele noastre.

La data abandonării sale, Dacia nu era cu nimic romanizată dar, în schimb, este sigur că **peste tot era străbătută de o sărăcie lucie**, constatată pe multiple planuri, consecinţă directă a exploatării crunte de-a lungul celor 165 ani de ocupaţie. În acest sens, analiza rezultatelor cercetărilor arheologice sunt edificatoare. Să ne oprim puţin tot asupra cimitirului de la Soporu de Câmpie.

În afara mormintelor, s-au mai găsit 4 bordeie prefeudale. Se pare că, **la sfârşitul stăpânirii romane, dacii erau atât de sătui de bunăstarea creată de romani, încât preferau să-şi petreacă timpul în bordeie, în locul caselor lor tipice,** precum miliardarii americani care-şi consumă concediul în corturi...

Sărăcia a continuat şi după abandonarea Daciei, chiar în cadrul unităţilor militare, rămase în capetele de pod din stânga Dunării. La Drobeta, o tigaie găsită în castru şi datată la începutul sec.V, era reparată patetic cu petice de aramă şi fier, sugerând penuria de metale şi de mână de lucru calificată.

În continuare, de-a lungul celor 165 de ani stăpânire, **romanii s-au înfruptat cât au putut din valenţele poporului dac, sub formă de împăraţi, generali[117], meşteri, soldaţi, folosindu-se de ei tot imperiul**, inclusiv Roma, Britania etc. Iată de ce a fost **necesară o perioadă de refacere.** Şi totuşi, din acel nimic ce caracterizează anul 271 în Dacia, **capacitatea inepuizabilă a poporului dac** a făcut ca începutul sec. XIV să consemneze un stadiu de civilizaţie care să-i permită a ţine piept cu succes încercărilor de dominaţie a casei D'Anjou.

În afara bogăţiilor naturale, Dacia a devenit pentru romani **o bogată sursă de sclavi,** începând chiar cu terminarea războiului şi continuând până la abandonarea ei de către Aurelianus, la 271-175 e.n. Numai Traianus a dus în robie **50.000** de daci la sfârşitul războiului. [87,117]

Distrugerea întregului sistem de apărare al dacilor

Pentru a putea îngenunchea şi mai puternic poporul dac, **romanii au distrus întregul sistem de apărare al Daciei**, dărâmând cetăţile, mutând populaţia în câmpie şi confiscând toate mijloacele de luptă. Este adevărat că împăratul Caracalla a acordat cetăţenie romană tuturor supuşilor, în anul 213 e.n.[117], dar – dacii nefiind romanizaţi şi neavând încredere în ei – nu a înarmat populaţia Daciei şi nici nu a creat un sistem de apărare al acesteia împotriva atacurilor popoarelor migratoare. De aceea, putem afirma că **Aurelianus nu a părăsit Dacia la 271-275, ci a abandonat-o.**

Analizând situaţia politico-militară a Imperiului Roman de la mijlocul sec. III e.n., rezultă că **graniţa sa nordică nu era ameninţată de nimeni.** Goţii vor deveni periculoşi de-abia o jumătate de secol mai târziu. Atunci, de ce a fost abandonată Dacia? Explicaţiile sunt simple. În primul rând, din punct de vedere economic, **Dacia nu mai era o vacă de muls**: minele fuseseră secătuite de aurul şi argintul lor, în cei 169 ani de nemiloasă exploatare. În al doilea rând, **cheltuielile legate de înăbuşirea deselor răscoale deveniseră prea oneroase.** În al treilea rând, **atacurile triburilor dacilor liberi din Moldova şi nordul Ardealului** deveniseră atât de puternice şi provocau atâtea pagube, încât erau **mai periculoase decât *"barbarii"*** ce începuseră să-şi facă simţită prezenţa la graniţele răsăritene ale imperiului. Mai rezultă, de aici, cât de "romanizaţi" erau aceşti daci care hărţuiau în permanenţă legiunile romane din Dacia...

În esenţă, abandonarea Daciei la 271 e.n. a fost **un act de laşitate** şi nicidecum loial faţă de un popor crunt exploatat, dacă am avea în vedere "romanizarea" lui, aşa cum se mai consideră azi. Reies de aici, încă o dată, raporturile net distincte între comunitatea romanică şi cea dacică, având ca rezultantă perioada 271-275, când armata şi administraţia romană abandonează Dacia ca pe ceva inutil, lăsându-i pe autohtoni pradă migratorilor şi **zonă tampon pentru imperiu.**

În faţa barbariei popoarelor migratoare, dacii s-au aflat, brusc, fără arme, fără organizare statală, fără unitate etnică închegată, abandonaţi pur şi simplu mişeleşte de stăpânitorii lor de până atunci. Numai aşa se explică succesele vremelnice ale unor popoare înapoiate, aflate încă în stadiul de migraţiune, în luptele cu autohtonii.

Dacă dacii ar fi fost romanizaţi, Roma i-ar fi înarmat, ar fi creat un sistem de apărare eficient, la care se pricepeau foarte bine, şi alta ar fi fost situaţia la graniţa de nord a imperiului.

Este eronată părerea unor istorici privind stăvilirea invaziilor barbare de către romani. Până la abandonarea Daciei, contactul acestora cu popoarele migratoare din răsărit a fost destul de slab.

Primii migratori, goţii, vor deveni periculoşi de abia în jurul anului 330 e.n., după un prim atac mai serios în anul 248 şi 267 (apar în nordul Daciei, în anul 200)[124].

Unificare amânată... 1812 ani

O altă consecinţă a impactului a fost **întreruperea procesului de unificare naţională a triburilor dace, proces început sub Burebista şi continuat sub Decebalus.** Este demn de reţinut că **primul popor antic european care a realizat o unificare a tuturor triburilor având acelaşi etnic, a fost cel dac** rezultat direct al unităţii sale ancestrale, atât ca etnicitate, cât şi ca limbă şi cultură spirituală şi materială. Pentru refacerea acestei unităţi au fost necesari apoi **1812 ani**, ceea ce a constituit o pierdere inestimabilă sub aspect politic, social, economic, cultural etc. Numai perseverenţa, bazată pe această unitate, a putut depăşi toate vicisitudinile epocii. Problema e prea bine cunoscută pentru a mai insista aspra ei.

Începând cu sec. III, cultura eleno-romană îşi pierde poziţia hegemonică în faţa reînvierii unor tradiţii spirituale şi culturale provinciale, aparţinând elementelor etnice anterioare cuceririi romane.[124]

Este concluzia la care ajunge Horia C. Matei, chintesenţă a ceea ce mai rămăsese din influenţele civilizaţiei romane. Toate aceste tradiţii spirituale şi culturale zăceau latent în conştiinţa şi a dacilor şi a altor etnii supuse de romani. Ele n-au aşteptat decât momentul prielnic pentru a scutura **învelişul artificial roman care, de altfel, afecta doar oraşele şi numai într-o anumită limită:** magistraturile, armata, negustorii, coloniştii. Odată aceştia dispăruţi, în Dacia, ca şi în restul provinciilor, **tradiţiile locale şi-au spus din nou cuvântul din plin,** fiind izvorâte din inepuizabila capacitate de creaţie a poporului. Pentru a exemplifica acest fenomen prin transpunerea în epoca actuală, am putea cita lipsa totală de gust şi artă care caracterizează aproape întreaga arhitectură a blocurilor de locuinţe în comparaţie cu splendidele comori de arhitectură populară din toate satele noastre, operă a geniului creator al artiştilor noştri populari, meseriaşi de profesie sau amatori. **Care este influenţa oraşului? Zero!** Ba poate e necesar să recunoaştem, mai apare câte o şcoală ca o cutie de chibrituri în mijlocul unor comori de artă, care pângăreşte întregul ansamblu arhitectural local. Cam aşa s-au petrecut faptele şi în perioada stăpânirii romane, în special în provinciile dunărene, cu singura deosebire că oraşele reprezentau o cantitate cu totul neglijabilă n antichitate faţă de volumul aşezărilor rurale.

În ce priveşte Dacia, la sfârşitul sec. II existau doar trei ***coloniae*** şi trei ***municipia*** şi de abia în perioada dinastiei Severilor se ajunge la patru coloniae şi şase municipia[124], ceea ce înseamnă că durata lor medie de existenţă nu a depăşit 150 ani. **După abandonarea Daciei, au continuat să ducă o existenţă precară numai vreo 5 oraşe, care, şi acestea, au dispărut rapid.**

Nimic roman. Nici chiar capul de efeb găsit la Trophaeum Traiani, considerat oraş roman (se vede, deci, cât de roman era acest oraş, mai ales că nici romana nu se prea cunoştea). Influenţaţi de teoriile romanizante, unii

istorici nu-şi pot explica astfel de situaţii[117], atât de uşor de înţeles dacă apreciem la justa lui valoare nivelul civilizaţiei romane, foarte departe de ceea ce putea constitui o romanizare, **în fapt, romanii fiind ei înşişi elenizaţi şi tracizaţi în perioada impactului cu dacii.**

Băştinaşii daci au creat, chiar sub romani, opere originale, în stilul lor, aşa cu este imaginea delicată şi plină de graţie feminină a zeiţei Bendis[117] de la Piatra Roşie, cu decolteul specific al rochiilor femeilor dace.

În faţa acestor realităţi, mulţi îşi pun întrebarea firească: **ce ar fi putut deveni arta dacică dacă Roma nu ar fi intervenit?** Din păcate, a intervenit printr-un scurt impact, ale cărui consecinţe au fost dezastruoase pentru poporul dac şi, în continuare, pentru dacoromâni.

Influenţe străine în sculptura dacilor nu se prea cunosc, iar atunci când au copiat, cum e cazul celor trei graţii[117], meşterii daci n-au reuşit să-şi însuşească criteriile artei elene, dovadă fiind măsura redusă în care chiar influenţa elenă s-a răsfrânt asupra artei dacice. S-ar părea chiar că **erau cu totul refractari la asemenea influenţe străine,** dacă la sfârşitul sec. II sau începutul celui de-al III-lea, la Tomis, unde a fost găsit acest basorelief, se puteau produce asemenea lucrări, cu nerespectarea unor norme artistice de bază.

Oricum, se pare că, începând chiar cu sec. III, deci la numai trei-patru decenii de la abandonarea Daciei, **sculptori nu se prea mai găseau** şi atunci problema care se pune este dacă şi în acest domeniu a mai rămas ceva din şi aşa puţinele influenţe eleno-romane. Răspunsul este negativ, pentru că **nici după 271 nu vom găsi vreo influenţă în arta localnicilor.**

Influenţele romane în partea de răsărit şi nord a imperiului au fost atât de slabe şi, în unele zone, eşalonate pe o perioadă atât de scurtă (ex. Dacia ocupată), încât Paul Mackendrick este nevoit să recunoască clar că *"în privinţa artelor din Moesia şi Dacia, romanii nu mai apar ca aducători ai binefacerilor civilizaţiei într-o ţară nedezvoltată".* **În Moesia, tradiţia artistică "coboară" până în epoca neolitică (anul 5.000 î.e.n.),** dovadă fiind *"Gânditorul"* şi *"soţia sa"* de la Cernavodă"[130], **iar în Moldova Cucutenii erau neegalaţi cu 3.600-2.700 ani î.e.n.**

URMELE PALIDE ALE CIVILIZAŢIEI ROMANE ÎN DACIA

«Romanii cei lacomi îşi înrobesc supuşii, jefuiesc, ucid... şi transformă totul în pustiu şi numesc aceasta pace.»

Cornelius Tacitus

«... au decăzut mai întâi moravurile şi apoi oamenii din ce în ce mai mult, până ne-au prăvălit în mocirlă, încât am ajuns în actualele vremuri să nu mai putem nici îndura păcatele noastre, nici primi leacuri de îndreptare.»

Titus Livius

"Influenţe" romane

Să analizăm acum în ce a constat "romanizarea" dacilor.

Religie

La impactul cu romanii, dacii credeau în nemurirea sufletului, erau monoteişti, deci, depăşiseră faza incipientă a credinţei în zeii pe care îi cedaseră elenilor, italicilor şi altora: Zeus-Blekouros (deus), Kybele-Kotys, Herakles (Hercules), Phoebus-Apollo, Hermes (Mercurius), Bendis-Artemis (Diana), Ares-Hades (Mars Gradivus), Dionysos-Sabazios-Sabatios (Bacchos), Hekate-Zerynthia, Pan Lykaios, Afrodite-Zeirenia (Venus), apoi Prometheus-Mithras, împreună cu întreg personalul auxiliar Hestia (Vesta), Bachantele.

Din punct de vedere al concepţiei filosofico-religioase, dacii erau şi au rămas net superiori romanilor. Ei nu credeau decât într-un singur zeu, Zalmoxis, care avea să devină model pentru Iisus Hristos, mai târziu, aşa cum Kybele-Kotys avea să devină sursă de inspiraţie pentru Fecioara Maria iar *"draco"* (*"şarpele"*) – imaginea *"dracului"* venit în chip de *"şarpe"* să ispitească pe Adam şi Eva (o splendidă omonimie simbolică).

Ca şi în celelalte componente ale civilizaţiei lor, **romanii n-au avut nimic original nici în religie** şi nici nu puteau să aibă, dat fiind precara lor origine.

Pornind de la prea libertinul zeu trac Pan Lykaios, adorat de Romulus, romanii şi-au stabilit, în vârful Panteonului lor, **triada italo-tracă Diaus + Piter = Jupiter, Mars Gradivus şi Quirinus**, pe care, în jurul anului 500 î.e.n, au schimbat-o cu alta dar **de origine etruscă**: Jupiter, Juno, Minerva, căreia i-au adăugat mai târziu alta, **de origine italică**: Ceres, Liber (copia fidelă a lui Dionysos-Bacchus) şi Libera (Kore).

Tot din panteonul vecinilor, romanii au mai preluat:

- **de la italici**: Venus, Fortuna, Diana, Ceres, Liber, Libera;
- **de la etrusci**: Saturnus, Vulcanus, Neptunus, Volturnus, Februus, Minerva;
- **de la eleni** (sec.V-IV î.e.n): Proserpina, Castor, Polux, Pluto;
- **de la traci** (prin intermediul elenilor): Herakles, Apollo, Kybele (Magna Mater), Aiskulapios-Asklepios (20 î.e.n)etc.

Construcții publice

Acestea sau dezvoltat strict în perioada 106-271 e.n. S-au construit numai monumente care să-i preamărească pe cotropitori sau să-i ajute pe administratorii jafului organizat pe termen lung să-şi ducă la îndeplinire sarcinile trasate de la centru. **Odată cu părăsirea Daciei, asemenea construcții nu s-au mai întreținut (nimeni nu mai avea nevoie de ele)** şi în consecință, n-au lăsat nici o urmă de influență în arhitectură.

Spre a exemplifica, putem cita **cazul amfiteatrelor, numai trei** (UlpiaTraiana, Porolisson şi Micia – azi Veţel), care erau folosite **pentru antrenament militar, iar nu pentru spectacole publice.**

S-au găsit, totuşi, construcții impunătoare, ca cele din complexul Sarmizegetusa, aceea de la Popeşti-Novaci (prima capitală probabilă a lui Burebista), similară cu cele de la Piatra Roşie şi Cetățeni.

Locuințe

În arhitectura populară, influența romană nu s-a manifestat şi, în consecință, a continuat stilul de arhitectură dacic, care se mai păstrează, încă, în toată țara şi în special la Leleşti-Jiu şi Bumbeşti-Jiu, ambele în jud. Gorj, unde se construiesc şi azi case de o rară frumusețe, numai în stil dacic. Această tradiție este cu atât mai grăitoare, cu cât, **în Oltenia, stăpânirea romană a durat cel mai mult**.

Profesii

Dacii n-au avut nevoie şi nici n-au împrumutat vreo profesie de la romani. Singurele cuvinte comune cu limba română, reprezentând o profesie, sunt: *"păstor"* şi *"măcelar"*.[133]

Se mai spune şi azi că, în Dacia, s-au adus mulți meseriaşi. În metalurgie, ceramică şi arhitectură, influențele romane au fost cu totul minore. În ce priveşte domeniul sculpturii monumentelor epigrafice, la 19 buc/an x 19 zile de lucru (în medie), dacă era nevoie să se aducă specialişti sculptori din Roma, rezultă că era suficient **unul** !...

În ce priveşte metalurgia fierului şi a cuprului, acestea erau foarte bine stăpânite în Dacia încă din mileniile V şi II î.e.n.

În afara prelucrării fierului şi bronzului, daco-geții erau foarte pricepuți meşteşugari ai lemnului, pietrelor, ceramicii şi obiectelor de podoabă.

În afara meseriilor enumerate, daco-geții se mai ocupau de cu fabricarea geamurilor, **atelierele de tras geam din Banat fiind cele mai vechi din Europa**.

Arte

Dacii au excelat în acest domeniu. Podoabele lor erau de o rară frumusețe, **sculptura în lemn avea o veche tradiție**, transmisă până în timpurile noastre pe întreg teritoriul țării, casele erau împodobite cu fel de fel de ornamente.[134]

Țesătoria la război era cunoscută încă din perioada culturii Cucuteni (2.700-2.000 î.e.n.)

Cele mai vechi opere de artă datează din epipaleolitic (8.000-7.000 î.e.n). Din eneolitic (**3.000 î.e.n.**), ne-au rămas opere ca: ***"Gânditorul"*** şi "soția" sa, descoperite la Cernavodă etc. Frumusețea sculpturilor şi ceramicii de atunci nu avea comparație decât cu cea a produselor din bazinul Mării Egee. Aşa apare "Zeița fertilității" de la Cucuteni (**3.600 ani î.e.n.**), ca şi altele asemănătoare găsite **la Troia I (2.600 î.e.n.)**, altarul de teracotă de la Truşeşti-Botoşani, modelele de teracotă ale celor patru sanctuare de la Căscioarele – Ilfov (**3.600 î.e.n.**) şi **care prezintă un rafinament arhitectonic pe care templele elene îl vor atinge după mai bine de 2.200 ani**, femeia care duce un vas pe cap, de la Oltenița (de unde, putem deduce că purtatul vasului şi a altor sarcini pe cap nu e un împrumut extern, ci un obicei autohton) etc.

La Sărata-Monteoru s-au păstrat **inele de buclă de aur, echivalente cu cele de la Troia şi mărgele de faianță asemenea celor din Egipt**.

Din perioada La Tène, amintim, printre altele, **mormântul prințului trac de la Agighiol**, lângă Histria (în care sau găsit schelete de cai cu plăcile de argint ciocănit ale bogatelor harnaşamente, un coif de argint aurit, cu o pereche de cnemide de argint, câteva potire şi un pocal de argint), **coiful de aur masiv (1kg) de la Coțofeneşti** etc.[117]

Medicină

Nu s-a păstrat nici o denumire de plantă medicinală din limba latină[133]**, dacii fiind cei mai mari specialişti ai antichității în cunoaşterea, cultivarea şi folosirea plantelor medicinale** şi neavând ce împrumuta de la romani.

La Sarmizegetusa, s-a găsit **o trusă medicală** (o cutie de lemn ferecată în alamă şi cu mâner de fier, ce conținea : un scalpel, o pensetă, pulbere de piatră ponce şi vase miniaturale pentru produse farmaceutice), dovadă a nivelului ridicat al practicii medicale în timpul lui Decebal. Tot atât de importantă este şi **metoda lor de a trata şi sufletul odată cu trupul.**

Agricultură

Dacia a avut cea mai veche agricultură din Europa, dacă nu din lume (neolitic)[117]. Ei au folosit **brăzdarul de fier** încă din prima jumătate a sec. IV î.e.n., acesta fiind găsit în mormântul tracic de la Kalacanovo (Bulgaria).

În nordul Dunării, brăzdarul de fier este prezent în aproape toate aşezările mari cercetate, începând cu sec. II î.e.n.

P ort

Este ştiut că **ţăranii noştri mai poartă şi azi, în multe zone ale ţării, aceeaşi îmbrăcăminte ca dacii de pe Columna lui Traian** (ițari, cămaşă lucrată cu flori pe poale şi mâneci, cojocele lucrate cu flori, căciulă – pe care romanii nu le aveau) şi că **femeile dace erau net superioare celor romane, ca stil şi artă în toalete** (cămaşă cu decolteu, ie, fustă cu cloş, fote, basma etc., pe care, de asemenea, femeile romane nu le cunoşteau).

De altfel, **însuşi cuvântul îmbrăcăminte este de origine dacică, fiind grefat pe cuvântul dac *"braca"* (pantaloni),** cuvânt care a evoluat în limba română sub forma *"brăcinari"* (ițari) şi *"brăcinar"* (curea, sfoară, cingătoare pentru strâns pantalonii). Primul care foloseşte *"braca"* este Ovidius[135] şi apoi Tacitus[136] sub forma *"braka"* . Amândoi se referă la estul Europei: Ovidius descriind pe geți, Tacitus folosind litere elene. Deci, **cuvântul *"braca"* nu este celtic, ci dac...**

Dimpotrivă, romanii veniți în Dacia au adoptat portul dac. Până în prezent, nu s-a găsit nici un monument în care să fie reprezentat un dac în togă romană. În fapt, coloniştii erau obligaţi a adopta portul dac pentru a nu crăpa iarna de frig, aşa cum ne demonstrează monumentul sculptural de la Căşei (jud. Cluj) al lui Iulius Crescens (îmbrăcat într-un cojoc miţos), ca şi cel de la Apulon.

Ca o componentă de permanență a elementelor de port dacic de-a lungul mileniilor, în afara cloşului şi decolteului, avem **originala căciulă dacică,** pe care o mai poartă încă țăranii noştri, ca **moştenire din timpurile imemoriale ale pelasgilor dunăreni şi carpatici şi ale lui *"Mithras genitor luminis"*, reprezentat ca un tânăr îmbrăcat în costum tradițional dac:** cămaşă lungă, cingătoare peste mijloc, mantie ce-i ajunge până mai jos de genunchi şi căciulă tradițională dacă pe cap. Este o costumație identică cu cea a dacilor sculptați pe Columna lui Traianus. **Imaginea taurului este simbolul unei bogăţii a dacilor străvechi: creşterea vitelor şi agricultura.** Aceeaşi reprezentare o întâlnim, ca element de tradiție, la Corbea din colecția Teodorescu.[129]

Administrație

Bruma de administrație adusă de romani în scopul spolierii dacilor de fabuloasele lor bogăţii a căzut odată cu părăsirea Daciei de către

Aurelianus, la 271 e.n. Reorganizarea statală după năvălirea tătarilor (1241) nu a folosit nimic din sistemul roman, pornind de la baze cu totul noi.

Singura realizare pozitivă a romanilor, de care a beneficiat într-o oarecare măsură posteritatea, este sistematizarea normelor juridice cunoscute azi sub denumirea dată în epoca modernă de ***"dreptul roman"***, cu precizarea că el n-a fost adoptat în epoca romană, codificarea făcându-se sub Napoleon. În toate ținuturile locuite de români, inclusiv Polonia, s-a folosit acel drept consuetudinar, numit *"obiceiu al pământului"* sau *"dreptul valah"*, până în sec. XVI-XVII.[137]

Armată

Romanii au împrumutat de la daci vestitul stindard reprezentând lupul şi şarpele, unic în lumea antică şi care va fi însuşit de toate legiunile romane. Însăşi organizarea de luptă a fost la început de origine traco-macedoneană, sub forma bine-cunoscutei falange.[127] Dacii învinşi n-au mai avut ce prelua, deoarece armata lor a fost desființată. În schimb, **romanii n-au reuşit să înveţe niciodată să lupte călare folosind totodată arcul,** ceea ce explică rapida lor capitulare în fața parților, a carpilor şi a popoarelor migratoare.

Cultură spirituală

În timpul stăpânirii romane, în toată Dacia ocupată, **n-a fost creat nici măcar un centru de cultură.** De altfel, romanii nu aveau nici un interes să ridice nivelul cultural al acestui popor pe care îl duşmăneau şi-l invidiau atât de mult. Aşa se explică faptul că **dacii nu şi-au însuşit alfabetul latin, deoarece era al lor.**[6]

Puținele inscripții latine găsite pe teritoriul dac se referă în primul rând la problemele de administrație ale ocupanților romani sau care împodobeau mormintele acestora şi ale unui forate mic număr din componența aristocrației locale, interesate, ca în toate situațiile similare din lume, în păstrarea unor privilegii. **Astfel de inscripții** s-au găsit în număr mult mai mare în restul lumii romane, dar **n-au contribuit cu nimic la romanizarea egiptenilor, evreilor, fenicienilor, caldeoasirienilor, elenilor, populației din Asia Mică, a perşilor, maltezilor etc.**

Dacii n-au scris, ca şi etruscii, dar au folosit foarte multe alfabete proprii, diferențiate pe regiuni şi având un fond comun, pentru inscripții, alfabete din care a fost selectat alfabetul zis chirilic.[6]

Dacii cunoşteau şi foloseau un calendar original solar, pe care îl consider ca cel mai precis din antichitate. Eroarea acestui calendar era de **1,78 zile la 34 ani**[111], **adică de 1h 15' 3" pe an,** de unde rezultă o eroare diurnă de **12" 34/100**, ceea ce constituie **o precizie de-a dreptul uimitoare pentru acele timpuri.**

Romanii au avut, inițial, un calendar în care anul era de 10 luni, totalizând 304 zile. Numa Pompilius (717-763)[124] mai adaugă două luni a 30 de zile[127], ajungând astfel la 366 de zile şi 12 h. Deci, eroarea acestui calendar era de **1 zi şi 12 ore pe an,** adică **4' 55" şi 62/100 pe zi**, cu mult mai mare decât a celui dacic. De aceea, sub Caius Iulius Caesar, a trebuit corectat din nou, în anul 46[124], ajungându-se la 365 zile, cu o eroare de **6h 48'** deci, eroarea diurnă atingea **1'7"2/100.**Rezultă o precizie a calendarului dacic față de cel roman-iulian **de aprox. 5-6 ori mai mare**, ceea ce este, de asemenea, fantastic, având în vedere că cel iulian este de dată mult mai recentă decât cel dacic şi, dată fiind pretinsa înaltă cultură romană, acesta din urmă ar fi trebuit, logic, să atingă o perfecționare superioară celui dac. De altfel, calendarul iulian nu era o creație romană, fiind împrumutat de la astronomul elen Sosigenes din Alexandria.

Superioritatea gândirii şi culturii dacice o putem aprecia mai bine amintind că eroarea diurnă era compensată prin **corecții efectuate la 104 ani, 520 ani şi 8.840 ani**, după care anul dacic cuprindea **365,242197 zile, față de 365,242198 zile la care a ajuns astronomia modernă.** Această precizie "frizează perfecțiunea"!...[138]

Ca element de originalitate, menționăm **cifra 6,** pe care o foloseau dacii în calculul calendarului şi pe care o întâlnim şi în alte ocazii. Spre exemplu:

-pe basorelieful de la Ostia, sub forma numărului de altare ce se află deasupra peşterii;

-pe basorelieful de la Sarmizegetusa, unde 6 altare înconjoară capul lui Mithras;

-pe sculptura de al Alba-Iulia, asemănătoare basoreliefului precedent [129];

-numărul de martori folosiți în dreptul consuetudinar vechi românesc, în toate ținuturile locuite de români, chiar şi în Polonia[137];

-confederația etruscă (2 x 6 = 12) şi numărătoarea sumeriană sexazecimală, explicabile prin plecarea sumerienilor şi etruscilor din zona Munților Apuseni [6];

-duzina, în general ca număr;

-folosirea cifrei 6 în sensul de atenționare;

Pe plan educațional, influențele au fost net negative. De la un popor educat în cultul cotropirii şi jafului, dacii n-aveau ce învăța şi nici n-au preluat nimic. Poporul român a rămas caracterizat de același spirit ospitalier. Paşnic şi blând ca şi strămoşii lui traco-daci. Ei şi-au continuat **tradițiile lor spirituale, mult mai bogate decât se credea,** situație pe care arheologii noştri au demonstrat-o convingător, în repetate rânduri, după cel de-al doilea război mondial. Poate tocmai în aceasta rezidă şi unele cauze care i-au favorizat pe romani: **producția redusă de arme**[117] şi, în general, **lipsa spiritului de agresivitate** şi a dorinței de a se înfrupta din bunurile materiale ale vecinilor, transmisă de-a lungul secolelor până în timpurile noastre.

Există încă astăzi autori la care problema incursiunilor dacilor în zonele

ocupate de romani este tratată confuz. Aş cita astfel pe Paul Mackendrick care, pe de o parte, insistă permanent asupra bogățiilor fabuloase ale dacilor, relevă spiritul lor pacifist, pentru ca, exact o pagină mai departe, să afirme că *"dacii...au întreprins incursiuni în teritoriul roman, de unde îşi procurau mijloacele de cumpărare"*. Aşa cum vom demonstra în cele ce urmează, **aceste incursiuni aveau rol militar** de informare şi distrugere a lucrărilor de pregătire ale romanilor împotriva Daciei din perioada celor 200 ani anteriori lui Traianus, iar după aceea, pentru eliberarea teritoriului ocupat de romani.

Dacii erau pacifişti dar nu laşi. Educația lor îi făceau nemuritori, aşa cum, de altfel, au rămas în istorie. Nu este nici o exagerare în cuvintele lui **Winston Churchill,** când vorbeşte de **Decebalus *"pe care nu-l putea învinge decât moartea ce nu pătează onoarea"*** [117].

Dacă ar vorbi nişte romani, azi, s-ar putea plânge că pământurile lor "strămoşeşti" oltene au fost invadate de carpi. Dar ca urmaşii carpilor să facă această afirmație, atunci când ei nu căutau decât distrugerea puterii militare romane, aceasta constituie o eroare fundamentală care deformează istoria.

(In)cultura romană - la baza eşecului ocupației în Dacia !

La sfârşitul sec. I î.e.n., finanțele imperiului ajung la cotă minimă, iar gândurile încep să se îndrepte către Dacia, singura sursă care-l mai putea salva de la un dezastru iminent.

Aceasta era situația la ora când traco-spaniolul **M. Ulpius Traianus** preia frâiele conducerii **(98 e.n.)** : Roma elenizată şi macedonizată, economia ruinată, moravurile în decădere aproape totală, incapacitate de a conduce, manifestată prin **preluarea celor mai înalte funcții în stat de către exponenți ai popoarelor cucerite.** Aceste aspecte se vor adânci în perioadele următoare, cu singura revenire temporară a finanțelor, datorită cuceririi Daciei. **Medicul trac al lui Traianus, Kriton[124], nu a exagerat.** Volumul aurului şi argintului luat de romani din Dacia în anul 106 e.n. rămâne fabulos: 1.650.000 kg. aur şi 3.310.000 kg. argint.

La rândul lui, **Traianus se va sprijini tot pe cultura macedoneană** (elenistică). Este suficient să menționăm pe vestitul arhitect Apollodoros din Damasc, elen de origine.

Cu Traianus se inaugurează o adevărată eră a împăraților neromani care se va încheia cu căderea Romei (476) şi a Constantinopolelui (1453). Îi succede **P. Aelius Hadrianus (117-138),** tot de origine spaniolă, dar manifestând pronunțate înclinații pentru cultura elenă, aşa cum s-a arătat mai înainte, ca şi urmaşul său **Marcus Aurelius (161-180),** care avea aceeaşi origine. Acesta îşi făurise o educație aleasă, având ca mentori pe retorii M. Cornelius Fronto (african), Herodes Atticus (elen) şi stoicul Q. Iunius Rusticus.

La sfârşitul stăpânirii romane în Dacia, criza economică a Romei, după uşoara ameliorare cunoscută sub Traianus, ca urmare jefuirii integrale a Daciei romane, **se declanşează cu toată duritatea.** Producţia agricolă scade, alimentele se scumpesc de peste 6 ori, meşteşugurile sunt în declin, moneda – redusă în greutate – provoacă o inflaţie fără precedent în istoria Romei, înrăutăţind grav condiţiile de viaţă ale păturilor exploatate, în special din provincii. De aceea, e de mirare, odată mai mult, cum unii autori pot traduce *Dacia Felix* cu *"Dacia cea fericită"* în loc de *"Dacia cea bogată"*, în condiţiile în care dacii erau nevoiţi să-şi vândă copiii, şi chiar fetiţe de 6 ani, ca să lucreze în mine.

Pe plan cultural, se remarcă, în continuare, macedonizarea (elenisticizarea), susţinută de **împăraţi, care, începând cu Traianus, vor fi în totalitate neromani:** spanioli, gali, daci, traci, iliri, beduini, puni, sirieni etc. Deoarece, **toţi aceştia provin din generali,** rezultă evident că printre cadrele de decizie ale armatei erau foarte mulţi conducători de origine provincială şi că – **încă înainte de cucerirea Daciei – romanii pierduseră controlul asupra armatei.** Aşa se explică susţinerea şi răspândirea elenismului, începută încă din sec. IV î.e.n., atât la Roma, cât şi în Italia şi provincii.

Această ascensiune permanentă a limbii elene şi a culturii macedonene (elenistice) este urmărită fidel de **eclipsarea totală a limbii şi literaturii romane**[124]**.** Şi atunci, încă odată ne întrebăm: **unde şi care a fost puterea romanizată a limbii romane asupra limbi dacice, când prima intrase în declin cu multe secole înaintea cucerîrii Daciei? Unde şi care a mai putut fi forţa romanizantă a romanilor, când ei înşişi erau elenizaţi şi macedonizaţi (elenisticizaţi)?**

În timpul domniei lui **Diocletianus (284-305)**, organizarea imperiului se elenizează şi macedonizează/elenisticizează şi ea. Apar grupe de provincii sub denumirea de **dioceze** (nume elen). Cei patru tetrarhi îşi aleg **reşedinţe în afara Romei. Diocletian,** în cei 21 ani de domnie (284-305), **a vizitat o singură dată Roma. Italia devine o provincie obişnuită, pierzându-şi importanţa.** Situaţia economică decade tot mai mult, iar **oraşele încep să redevină sate.**

Creştinismul ia, cu timpul, locul politeismului, fiind recunoscut şi având drepturi egale cu ale celorlalte culte, prin **Edictul de la Milano (313).** El **se răspândeşte intens în Dacia în sec. II-IV,** fapt confirmat de vestigiile paleocreştine de la Biertan, Apulum, Potaissa, Napoca, Sucidava etc.[124]

Primite prin intermediul Răsăritului, **majoritatea cuvintelor din repertoriul bisericesc de început sunt elene** (biserică, mitropolit, episcop, creştin, evanghelie, ierarh, naos, catapeteasmă, botez, diacon, arhimandrit, arhiepiscop, etc).

Comparând statuia lui Traianus din Roma, cu cea a tetrarhilor din Veneţia[124], ne dăm seama că, **în sec. III e.n., până şi vestimentaţia împăraţilor romani era pur macedoneană.**

Situaţia din Dacia se agravează din ce în ce mai mult. Abandonată într-o stare de sărăcie cumplită, fără posibilitatea de a avea răgazul necesar unei reorganizări, din cauza presiuni permanente a popoarelor migratoare, cărora nu le poate face faţă nici măcar un stat organizat, cum mai era încă Imperiul Roman, şi fără să fi avut acelaşi răgaz şi pentru o redresare economică, populaţia din **Dacia INFELIX** este **nevoită să renunţe total la bruma de viaţă orăşenească rămasă după abandonare, să se retragă în satele din zonele împădurite ale câmpiei şi în special ale regiunilor deluroase şi muntoase** (din fericire, atunci, acestea ocupau cea mai mare parte a ţării) şi să ducă o **viaţă rurală modestă, bazată pe agricultură şi păstorit.** Numai datorită dificultăţilor de acces şi de comunicaţie în aceste zone (pentru străini), a marilor suprafeţe aflate într-o atare situaţie, a cunoaşteri perfecte de către autohtoni a acestora, cât şi pericolul mare la care s-ar fi expus străinii care ar fi avut cutezanţa să pătrundă în ele, **populaţia dacă a putut să se salveze în întregime din calea cruzimii migratorilor,** iar atunci când n-a putut s-o facă sau a avut încredere în caracterul paşnic al unora, a plătit-o scump. Astfel, **s-a găsit o aşezare în care întreaga populaţie a fost asasinată mişeleşte, cu cuţitele pe la spate.** Cam aşa şi-au petrecut viaţa generaţii de-a rândul, până când valul migraţiunilor s-a încheiat, odată cu venirea tătarilor (1.241).

Elenizarea şi macedonizarea întregii vieţi romane îşi găseşte expresia finală în anul **330,** când **se inaugurează oficial noua capitală a Imperiului Roman, Constantinopole, construită pe locul vechiului Byzantion, întemeiat de elenii megarieni în anul 660 î.e.n.**[124]**.** În felul acesta, elenizarea şi macedonizarea înceată şi sigură , începută chiar de la fundarea Romei cu adorarea lui Pan Lykaios, se încheie cu **victoria definitivă a culturii traco-elene macedonizate.** Clădită numai pe violenţă, inaugurată odată cu uciderea regelui Amulius[127] , **Roma n-a putut rezista în lupta cu cultura superioară a popoarelor subjugate prin forţa brutală a armelor şi a înşelăciunii, sfârşind lamentabil,** după ce a provocat pierderi umane şi materiale incalculabile. Această victorie a culturii asupra forţei brutale, singura însuşire a celor care au fundat Roma şi care n-au posedat, la acea dată, **nici cea mai vagă tradiţie culturală**, fiind nevoiţi să-şi completeze de la vecini până şi sărăcăciosul lor lexic pastoral-este o dovadă că **adevărata cucerire umană este acea realizată prin cultura proprie.** Totodată, este şi un îndemn pentru întreaga omenire şi în special pentru forţele hegemonice spre a nu încerca să se impună prin puterea armelor, putere care este trecătoare, aşa cum ne-a dovedit-o de atâtea ori istoria...

Cât priveşte **poporul dac**, din cele prezentate rezultă că el **nu a fost beneficiarul culturii romane, limitată la spaţiul restrâns al Romei. El nu a fost nici beneficiarul culturii macedonene decât într-o măsură foarte mică.** Cauzele sunt multiple. Cea mai importantă este **originalitatea culturii daco-**

getice, puternica şi ancestrala implantare a tradiţiilor ei pe pământul daco-get, care au făcut-o puţin receptivă influenţelor externe, atât în perioada contactului cu elenii în Dobrogea, începând cu sec. VII î.e.n., deci cu 800 ani înainte de cucerirea romană, cât şi mai târziu, în perioada stăpânirii romane, de numai 169 ani, în porţiunea de Dacie cunoscută sub numele de **Dacia romană** şi a preponderenţei vremelnice ale culturii religioase creştine slave sau a celei politice bizantine, turceşti şi ungare, chiar dacă ultima a fost de lungă durată (cca 1.000 ani).

Dimpotrivă, constatăm că **toate popoarele migratoare intrate în spaţiul carpato-dunărean**, numericeşte neînsemnate, **au dispărut definitiv**, ceea ce înseamnă cu adevărat **dacizare** sau **românizare**, întrucât şi-au pierdut fiinţa naţională şi bruma de cultură materială şi spirituală pe care au avut-o. Poetul **Ovidius** însuşi este nevoit să recunoască folosirea, în poeziile sale, a unor cuvinte de origine getă, că geţii nu cunoşteau latina, că atunci când auzeau cuvinte latineşti, râdeau "prosteşte" din cauza modului de pronunţare a acestora (deci, o înţelegeau) şi că limba elenă a fost învinsă de limba getică. Mai bine ca oricare altul, Ovidius conchide: *"nu e vina omului, ci a locului".*[135]

Cuvintele lui Ovidiu au o inestimabilă valoare istorică şi documentară. El arată, neasemuit de plastic, **puterea de a topi în cultura dacică tot ce e străin,** chiar şi o personalitate cum era el şi care nu se simte vinovat că a folosit cuvinte getice în opera lui, ci apreciază pe geţii care l-au influenţat, atât pe el, cât şi limba elenă, ea însăşi având o bază traco-dacică, ca şi latina.

Tot Ovidius ne mai comunică un fapt extrem de interesant şi anume că **majoritatea populaţiei din Tomis o formau geţii**[135], nu elenii şi ca atare, era foarte normal ca primii, element preponderent şi dominant, să-i influenţeze pe ceilalţi, chiar dacă nu foloseau scrierea. Să nu uităm că limba, cu toate modificările ei zilnice, nu constituie nici invenţie, nici inovaţie, cu drept de prioritate pentru cel care o dovedeşte mai întâi prin scriere. Formarea unui cuvânt este un fenomen extrem de complex, care trebuie cercetat multilateral în contextul perioadei în care s-a format, pentru a se stabili cărei limbi îi aparţine. Dar, când un scriitor ilustru ca Ovidius lasă la o parte orgoliul lui roman şi afirmă că a folosit cuvinte gete în operele lui (*"Tristia"* şi *"Epistulae ex Ponto"*) şi că **limba getă a învins limba elenă**, atunci suntem obligaţi să-l credem, fără dubii...

Această rezistenţă a daco-geţilor la influenţele străine, fără însă a nega adoptarea a ceea ce era străin dar strict necesar dezvoltării lor economico- sociale, aşa cum vor proceda mai târziu urmaşii lor români, nu este întâmplătoare.

Trebuie să recunoaştem pe faţă că, **prin cucerirea Daciei, romanii, nu numai că au stopat civilizaţia dacă într-un moment de plin avânt, dar au făcut ca aceasta să regreseze. La abandonarea ei, în afara drumurilor, Dacia nu avea nimic în plus faţă de anul 106. Dimpotrivă**, toată baza politică şi social-culturală era subminată, iar resursele materiale epuizate, spre

deosebire de alte provincii, în care s-au ridicat măreţe temple, teatre etc. (Palmyra, Basra, Damasc, Leptis Magna, Baalbeck, Arellate / Arles, Thysdrus, Pola etc.).In sfârşit, se poate vorbi de **o influenţă minimă a culturii macedo-neano-orientale,** care a existat într-adevăr şi s-a suprapus peste **un minim de influenţă elenă în Câmpia Munteniei şi Dobrogea.** În aceeaşi măsură, dacă nu mai mică, se poate vorbi şi de unele influenţe romane.

Secolul V nu diferă cu nimic faţă de cel anterior, cu precizarea că, **la moartea lui Theodesius I (395), Imperiul roman se divide** "de facto" **în două**: ***Pars Orientis*** - cu capitala la Constantinopole şi ***Pars Occidentis*** - cu capitala la Ravenna. Pe plan cultural, se evidenţiază tot elemente provinciale, atât în Occident, cât şi în Orient.

In secolul VI, va fi eliminată definitiv şi limba romană, care nu se mai folosea încă din secolul V, atât ca limbă oficială, cât şi de cultură, începutul fiind inaugurat de Kyros Aigyptios, pe la a.440, în provinciile orientale ale imperiului[124].

Rezultă cu prisosinţă că, **începând cu sec. I.e.n., Roma nu mai era capabilă să mai furnizeze oameni de valoare,** astfel că epoca decadenţei, al cărui început se situează în sec. II e.n., după cum ne mărturiseşte Titus Livius, îşi va lăsa amprenta din ce în ce mai mult asupra Capitalei Eterne. In ce priveşte funcţia supremă în stat, aşa cum s-a prezentat anterior, aceasta- începând cu Marcus Ulpius Nerva Traianus 98-117)- va fi preluată de neromani şi nu va mai fi cedată până la căderea Contantinopolului (1453). Toţi aceşti împăraţi, ca şi subalternii lor cei mai apropiaţi-generali, prefecţi ai pretorium-ului etc –, nu vor fi preocupaţi decât de acapararea şi menţinerea puterii şi de jefuirea în continuare a populaţiei subjugate. In ce priveşte **Dacia, după secătuirea resurselor sale, contactele ei cu lumea romană vor înceta aproape total până sub Justinian, adică timp de trei secole,** din care cauză aici izvoarele istorice sau literare nu mai amintesc nimic despre această ţară şi poporul ei.

"ROMANIZAREA" DACIEI - UN PREA VECHI BASM !

«Oare trebuie neapărat să ne lăudăm cu toți care ne-au cucerit?»
Oltea Predoiu, elevă în clasa a IV-a, ian. 1980

S-a susținut cu multă tărie, și se mai susține și azi de către unii, **teoria romanizării dacilor**. Pentru a ne da seama de inconsistența acestei teorii, este suficient să ne referim la câteva aspecte mai importante.

Sunt autori[131] care susțin sus și tare că romanizarea s-a încheiat în decurs de exact 10 ani, nici o lună în plus, nici una în minus! Alții, mai conciliant, fixează începuturile înainte de cucerirea romană, bazându-și ideea pe romanizarea limbii române, premisă pe care o vom dovedi a fi greșită. Avansând, mereu așa, mai avem puțin și ajungem *"ab urbe condita"*. Față de asemenea afirmații contradictorii, **fără nici o fundamentare științifică**, ne abținem de la orice comentariu.

Erori esențiale

Așa cum vom demonstra mai departe, **limbile traco-dacă, traco-latină și traco-elenă s-au desprins din același trunchi: traca arhaică,** vorbită de populația formată în spațiul tracic și pe care unii - fără nici o justificare – au botezat-o *latina vulgară*. Prin urmare, **era normal ca romanii, urmași direcți ai tracilor-dardani, a căror primă patrie a fost Dunărea de mijloc, să vorbească o limbă asemănătoare cu a rudelor lor apropiate, marele popor traco-dac, din care s-au desprins, și traco-elen, cu care au conviețuit în Arkadia și apoi în Latium[127], mai ales în ceea ce privește lexicul**, cu unele deosebiri în fonetică și gramatică. De aici, în lipsa unor studii sistematice, unii au dedus că limba dacă a fost romanizată. Bazați pe această concluzie eronată, transformată în premisă, alții au ajuns la concluzia romanizării dacilor. În sfârșit, o a treia categorie **confundă latinizarea cu romanizarea, ceea ce este și mai grav**. Toate aceste teorii au fost alimentate și de neaprofundarea, uneori, a unor elemente esențiale. Astfel, **scrierile anticilor nu au fost traduse integral și nici direct**, ci prin intermediul traducătorilor germani, francezi, englezi, etc., care au tradus cum au vrut, de multe ori – poate – din necunoașterea suficient de corectă a limbilor latină și elenă. În acest sens, două exemple sunt edificatoare:

1. Dacia Felix nu înseamnă, după părerea noastră, *"Dacia cea fericită"*, deoarece acest calificativ, raportat la perioada respectivă, este lipsit de sens. Expresia trebuie tradusă *"Dacia cea bogată"* sau *"Dacia cea îmbelșugată"*, fiind mai aproape de semnificația de bază a adjectivului *"felix"*[119]. Această

traducere eronată a fost preluată – necritic – de toți cercetătorii, creând astfel o falsă impresie despre situația economico-socială din perioada stăpânirii romane, situație care – pentru autohtoni – n-a fost deloc "roz", ci – dimpotrivă – chiar foarte "albastră".

Calificativul de *"Felix"* îl mai întâlnim și în alte ocazii, în care, de asemenea, semnificația de *"fericit"* nu are sens, fiind adecvată tot aceea de "bogat". Este vorba, printre altele, de **Bulla Felix,** conducătorul unei bande **latrones** "tâlhari" din Italia (a.206-207)[124], **Legiunea IV Flavia Felix,** cu sediul la Noviodunum[131] etc.

2. Pasajul din Dion Chrysostomos: *"Geții sunt mai înțelepți decât aproape toți barbarii și mai asemenea grecilor"*. Necunoașterea corectă a limbi latine și elene, ca și neplasarea în epoca evenimentului a cuvântului ***barbarus*[119]**, care înseamnă, pentru romani, *"tot ceea ce nu este elen sau latin"*, iar pentru eleni *"tot ceea ce nu este elen"*. Ca exemplu, se poate cita expresia *"poeta barbarus"*, folosită de poetul comic elen T. Maccius Plautus cu referire la un poet roman, despre care nu se putea spune că era un "poet barbar". **Această traducere eronată, cu sensul situat la antipodul realității, a transformat toată superioritatea civilizației dacilor într-o barbarie!...**

Cea mai corectă traducere a termenului ***barbarus,*** atunci când este folosit de scriitori antici, este aceea de *"străin"*. De altfel, sensul "barbar", folosit în toate traducerile noastre, este în flagrantă contradicție cu cele ce spune scriitorul citat, în același text: *"... mai asemenea elenilor"*, ca și cum și elenii ar fi fost barbari! Sensul actual s-a cristalizat de-abia după terminarea migrațiunii popoarelor de păstori, care – în comparație cu popoarele de agricultori și meseriași – erau într-adevăr "necioplite" și "sălbatice".

Spre deosebire de civilizațiile originale traco-elenă, traco-macedoneană și traco-dacă, cea traco-romană n-a fost decât o sinteză a primelor trei, la care s-au adăugat și elementele orientale (egiptene, siriene, ebraice, etc.), **având ca singur element propriu și de durată dreptul roman** (v. și **latio** "dare de legi" - Latium). **Restul realizărilor este opera artizanilor de toate nuanțele**, de la poeți la istorici, arhitecți și cioplitori în piatră, **furați sub diferite forme din teritoriile cucerite și aduși la Roma**. De la întemeierea Romei și până prin secolul VII e.n, din toți savanții acestui mileniu aflători în lumea eleno-romană, romanii n-au fost decât circa **6%**.

În context, **Paul Mackendrick definește pe români** – pe bună dreptate – **ca membri ai unuia din cele mai remarcabile creatoare state aborigene ale antichității.**[117]

Colonizare cu... 5.000 de veterani burlaci !

Recensământul cetățenilor romani din anul **147 î.e.n.** consemnează **320.000 de cetățeni romani, cu un spor mediu anual de 1,2%**, destul de redus, date fiind desele războaie la care participau . În acest număr, sunt incluși

nu numai cetățenii Romei, ci **și cei din Latium, Italia etc.** care se distinseseră prin servicii deosebite aduse Romei și – în consecință – primiseră ***Jus civium*** drept recompensă.[127]

Pe baza sporului de cetățeni se poate aproxima și sporul de populație. Având în vedere că numărul bărbaților era practic egal cu al femeilor, se poate aprecia **un spor mediu anual de 2x1,2=2,4%**. Dacă mai adăugăm un procent de 10% pentru pierderile din timpul războaielor (în perioada 256-147 î.e.n., pierderea a fost de 29,4%), **sporul normal anual atingea 2,4x1,1=2,64%.***

Acest spor procentual ne poate ajuta să determinăm numărul coloniștilor aduși în Dacia.

Totalul capacității de cazare a orașelor din Dacia romană a fost de 132.000 locuitori. Deoarece, **în afară de Ulpia Traiana (15.000 loc.), toate celelalte orașe au fost grefate pe vechi localități dacice,** se poate considera că **cel puțin jumătate din populație era dacică**. Scăzând circa jumătate din 132.000 și adăugând 15.000, rezultă un număr de 81.000 coloniști, din care mai trebuie să scădem pe cei din Romula Malva, exterminați de carpi și goți între 245-249 e.n., adică 10.000. Deci, la sfârșitul stăpânirii romane, în Dacia existau **64.000** de coloniști. Vom lua, însă, în considerare circa **80.000** pentru a-i cuprinde și pe cei care s-ar mai fi putut afla în afara orașelor.

Pentru a determina numărul de coloniști aduși în Dacia, ne vom folosi de procentul de creștere a populației, stabilit anterior la **2,64%, ceea ce înseamnă dublarea lor la fiecare 40 ani**. În cei 271-106=154 ani de stăpânire, avem patru perioade de dublare, dacă dorim să determinăm numărul de coloniști aduși în Dacia, folosind un calcul regresiv, astfel:

271 – **80.000** coloniști
231 – 40.000 coloniști
191 – 20.000 coloniști
151 – 10.000 coloniști
106 – **5.000** coloniști

Deoarece numărul inițial pare, totuși, foarte mic, iar procentul de creștere mediu de 2,64% pe an este corect, având în vedere că el nu a fost afectat de războaie sau alte calamități, rezultă că numărul inițial a fost mai mare, dar că a existat o cauză care a influențat creșterea normală. Aceasta pare a fi însăși componența de vârstă a coloniștilor, **în majoritate veterani bătrâni (peste 50 de ani), care mureau fără moștenitori**, așa cum atestă o serie de documente. Elementul activ rămâne, deci, numărul de 5.000. Considerând, apoi, că jumătate din aceștia s-ar fi căsătorit cu femei dace, rezultă **un aport de 40.000 de coloniști participanți la etnogeneza poporului român.**

Conform unor estimații[124], populația Daciei în sec. I e.n. era de circa **1.000.000 de locuitori**, ceea ce se pare a fi **foarte puțin în raport cu**

* Același spor îl regăsim în creșterea populației între 1940-1980: dublarea ei în 40 ani: spor mediu de 2,5% pe an.

capacitatea Daciei sub Burebista de a mobiliza 200.000 de soldați și cu populația Iudeii, unde numai răscoala din anul 70 e.n. a provocat moartea unui milion[124] de evrei și deportarea unui alt milion. Luând, totuși, ca bază cifra de un milion în sec. I, rezultă că, în anul 271, populația Daciei era, cu un procent de creștere de numai **1,5% pe an** (funcție de pierderile provocate de războaiele cu romanii) de circa:

1.000.000 x 1,5% x (271 – 106) = **2.475.000 loc.**

Deci, **aportul etnogenetic al coloniștilor a fost de numai:**

80.000 : 2.475.000 x 100 = **3,2%**

În acest calcul, s-a considerat că toți coloniștii s-ar fi putut căsători cu femei dace, ceea ce nu este verosimil. Deci, procentajul de 3,2% este maximum posibil.

Să nu uităm că, la abandonarea Daciei de către romani, armata, administrația și coloniștii romani nelegați de autohtoni au părăsit Dacia, **rămânând doar cei înrudiți cu aceștia.**

În aceste condiții, nu se mai poate vorbi de etnogeneza poporului român după contactul cu romanii ! El era format încă din perioada pelasgă a etniei trace, fiind continuatorul direct al dacilor, procentul de 3% fiind prea neînsemnat pentru a fi putut să schimbe din punct de vedere etnic, somatic, etc, caracterele specifice poporului dac.

În afara coloniștilor, în Dacia au mai trăit și o serie de legiuni și alte formațiuni mai mici, care – cu excepția Legiunii a XIII Gemina, devenită armată de ocupație – au avut contacte vremelnice cu Dacia.

Toate aceste formațiuni militare erau formate din soldați de origine – în special – tracă și orientală, care vorbeau limba lor maternă și se închinau la zeitățile aduse din patria de origine, astfel cum ni se prezintă în diferitele mărturii arheologice.

Este interesant de remarcat că **romanii n-au reușit să-și impună religia lor**, element de bază în acele timpuri pentru orice civilizație. Soldații erau îmbrăcați cu armuri, își clădeau castrele lor cu specific militar, nu practicau vreo meserie civilă, în afara agriculturii, își păstrau armele și modul specific de luptă[87], **nu se dedicau artelor sau literaturii**. În asemenea situații, **ce elemente ale civilizației romane puteau transmite dacilor? Concret, mai nimic. Dimpotrivă.** Pentru a putea conviețui cu țăranii daci din vecinătatea castrelor, țărani de care aveau nevoie pentru a-și asigura existența, **soldații erau aceia care se vedeau obligați să învețe limba dacă**, atunci când nu erau traci. În această situație, devenind veterani și stabilindu-se în satele din jurul castrelor, **ei erau gata dacizați**. Căci, pentru a se putea căsători cu o băștinașă, orice soldat – indiferent de nația sa, sărac prin definiție, trebuie mai întâi s-o cucerească, iar pentru aceasta este obligat să i se adreseze în limba ei, pentru ca respectiva să înțeleagă ce vrea. Întrând apoi în familia soției, așa cum se întâmplă și azi, **oaspetele învață limba gazdelor**.

Dar să nu omitem şi un alt element de maximă importanţă. **Veteranii erau bătrâni (circa 45-55 ani). Cine-i mai lua de bărbaţi şi ce urmaşi mai puteau avea?** De aceea, istoria îi pomeneşte în general ca **burlaci, fără moştenitori**.[118]

Analizând etnicul trupelor staţionate în Dacia, constatăm că aceste trupe auxiliare erau alcătuite şi alimentate cu soldaţi commageni, syrieni, britoni, spanioli, macedoneni, ciprioţi, mauri, bessi, batavi, gali, italici, dardani, persani sau poate chiar daci.

După vizita împăratului Hadrianus (anul 117/118), singura legiune care rămâne în Dacia este a XIII-a Gemina.[124]

Rezultă categoric următoarele **concluzii**:

1. **trupe de origine romană nu au fost în Dacia**, ci doar unele cu cetăţeni romani din afara Romei;

2. **caracter de permanenţă a avut numai Legiunea XIII Gemina**;

3. **romani au fost doar comandanţii** (ofiţerii), de origine *patres conscripti*, aspiranţi la funcţia de senator, pentru care se impunea – obligatoriu – un stagiu militar de minimum 10 ani în armată.

Numărul veteranilor rămaşi în Dacia este cuprins în numărul general al locuitorilor oraşelor. Aşa cum s-a arătat mai sus, de multe ori ei nu aveau moştenitori şi mureau burlaci, **lăsându-şi averea**, printr-un *legatum*, **sclavilor, care**, de cele mai multe ori, **erau daci. Căsătorii între veterani şi autohtone nu se prea practicau, ele fiind interzise prin lege**, deoarece veteranii beneficiau de *jus civium*, iar băştinaşele – cel mult - de *jus gentium*. Se ştie că **Legea celor 12 Table interzicea chiar căsătoriile între patres şi plebei** (*ut ne plebei cum patribus essent*). Să nu mai vorbim de **aversiunea dintre cele două neamuri**. Numai aşa se explică burlăcia multor veterani bogaţi.[118]

Dacă ne referim la **componenţii trupelor auxiliare**, *alae şi cohortes*, aceştia erau recrutaţi **din rândul provincialilor fără cetăţenie romană**, îşi păstrau credinţele şi obiceiurile, foloseau armele şi modul lor propriu de luptă[87]. Ei se puteau căsători cu autohtone, dar în nici un caz nu constituiau elemente romanizante, ei înşişi **nefiind romanizaţi**.

În Dacia au mai venit şi **funcţionari romani**, care aveau sarcina să organizeze spolierea. Mormintele unora ne demonstrează că **ei au fost aceia care au adoptat îmbrăcămintea dacă** (cămeşa, brăcinarii etc.). De asemenea, **nu s-a găsit nici un dac, din miile de morminte cercetate, care să fi adoptat simplista togă romană**. Explicaţia este simplă: nu dacii erau aceia care simţeau nevoia să plătească tribut şi, deci, să înveţe limba şi anumite obiceiuri romane, ci romanii erau cei ce trebuia să le câştige bunăvoinţa, pentru ca, astfel, să se răzvrătească mai puţin şi mai rar. În plus, clima şi condiţiile de trai din Dacia obliga pe toţi veneticii să se adapteze la acestea şi, în acest fel, să se dacizeze. De aceea, **noi suntem continuatorii direcţi ai tuturor tradiţiilor dacice, fără preluarea nici unui obicei roman, sirian etc.**

În definitiv, câţi funcţionari au fost în Dacia? Prea puţini, ca să merite o analiză privind vreo contribuţie a lor la presupusa romanizare. **Ca exponenţi ai clasei patricienilor, ei vorbeau latina clasică/lingua romana, la fel ca şi soldaţii**, care o învăţau de la comandaţii lor romani, de origine tot patricieni.

Au mai fost şi **negustori**. Este sigur, că, indiferent de apartenenţa lor etnică, erau **cei mai interesaţi să înveţe limba băştinaşilor**, pe de o parte în scopul asigurării posibilităţii de a-şi lăuda marfa iar, pe de altă parte, pentru a face spionaj comercial chiar în timpul târguielii. La acestea, se mai adaugă obiceiul roman de a folosi negustorii la spionaj militar şi economic, fiind trimişi totdeauna cu anticipaţie în zonele vizate de Senat pentru dezlănţuirea unor lupte.[117] Numărul lor nu mai contează.

Ocupaţie romană... cu traci

În perioada stăpâniri romane, s-a adus şi un număr limitat de **colonişti**, din toată lumea romană. **Majoritatea proveneau din regiunile locuite de traci**, vorbeau o limbă foarte asemănătoare şi posedau o civilizaţie foarte apropiată, poate chiar inferioară celei dacice.

Cea mai bună dovadă că cei ce vorbeau latina foloseau forma ei clasică o constituie limba monumentelor epigrafice, ca şi cea de pe cărămizile fabricate de soldaţi.

În afară de romană, la Romula se vorbea şi scria curent în limba elenă, prin coloniştii eleni şi traci aduşi din Orient şi de la sud de Balcani, precum şi limba palmyro-syriană, aşa cum ne indică dedicaţia făcută de syrianul Ragysbel divinităţii syriene Atargatis. Ea a fost gravată în alfabetul syro-palmyrian. Se vorbea, probabil, şi persana, deoarece găsim aici şi persani, ca Antonius Zoilus, şef al cancelariei comandatului castrului, şi care, împreună cu subordonaţii săi, tot persani, închină o icoană zeului Mithras.[87]

Ceea ce este interesant de remarcat, **coloniştii din Roma nu apar nicăieri**, deci – în afară de funcţionarii pur romani – **limba romană n-o vorbea nimeni, întrucât ea se folosea şi în Italia doar de magistraţi**.

Este demn de reţinut şi faptul că, în anul 204 e.n., contingentul maur a restaurat templul închinat unui trio de zei mauri neindentificaţi. Deci, după 100 ani de staţionare în Dacia, la Micia lângă Deva, servind în armata romană, **aceşti mauri n-au fost nici măcar ei romanizaţi, interesaţi fiind în adularea stăpânilor**.[87, 117] **Aceasta se întâmplă în plin centrul Daciei romane...**

În fapt, care dintre plebeii, beneficiari ai unei întreţineri gratuite în epoca imperială, ar fi renunţat la un trai de huzur şi să vină la muncă în ţinuturile friguroase ale Daciei?

Aberația "dispariției" dacilor

Sunt şi autori care susțin aberații sub forma distrugerii totale a armatei dace, teorie respinsă de însăşi noțiunea de *"daci liberi"*. O mobilizare a unui popor în epoca modernă, în care există evidențe ale întregii populații apte de luptă, legi ce pedepsesc foarte aspru dezertarea şi mijloacele moderne de transport, poate merge până la **12%** din totalul populației, ceea ce înseamnă **24%** din totalul bărbaților. În războaiele cu romanii, au existat – în mod evident – morți, răniți, prizonieri şi cei care au reuşit să fugă, aceştia fiind atât de numeroşi, încât au constituit un pericol permanent pentru administrația romană, care nu i-a putut supune niciodată. Dacă luăm în calcul o treime ca morți şi prizonieri, restul de două treimi fiind răniți şi nesupuşi, ne dăm uşor seama că **dacii au pierdut un număr de maximum – maximorum 5-8% din numărul bărbaților**. Luând apoi ca bază cifra de 200.000 de soldați[132], atât cât putea mobiliza Burebista, înseamnă că **pierderea putea fi de ordinul a 12.000-20.000 bărbați, ceea ce, practic, nu putea influența prea mult structura etnică a dacilor**, chiar dacă aceasta pierdere ar fi fost acoperită cu colonişti sau veterani (echivalentul a 4 legiuni cu efectivul complet).

Unii susțin că romanii au avut multiple contacte cu dacii înainte de subjugarea lor şi, deci, romanizarea ar fi început încă de la primele contacte. Dar, contactele dintre romani şi daci, anterioare cuceririi Daciei, nu constituie un fapt extraordinar sau particular. **Romanii au avut contacte economice şi politice cu toți vecinii înainte de a-i cuceri, pe unii ținându-i sub jug 600-700 ani** (ex. bascii din Spania), **şi totuşi nu i-au romanizat, chiar dacă au fost puțini la număr** (basci, evrei, eleni, syrieni, maltezi, fenicieni). Nu e lipsită de interes constatarea că **au fost "romanizate" numai popoarele traco-celtice din Tracia, Dacia, Italia, Spania, Gallia, Britania, Illiria, Makedonia, Epir, care aveau o cultură similară romanilor, erau popoare înrudite ca etnicitate şi vorbeau dialecte ale aceleiaşi limbi**. Oare, dacii liberi (dacii mari, carpii etc.), atunci când nu veneau în contact cu dacii neliberi, învățau romana ca să poată pune la cale un nou atac împotriva ocupanților sau să rezolve probleme personale?

În definitiv, ce e romanizarea?

In fond, ce înseamnă **romanizarea?** Nu toți istoricii sunt de acord asupra conținutului acestei noțiuni. Potrivit definiției din *"Dicționarul limbii române moderne"* (ed.1958), prin ea trebuie să înțelegem *"acțiunea de a romaniza şi rezultatul ei"*, iar a romaniza înseamnă *"a imprima (unei țări, unei regiuni) caracterul romanității, a face (să fie) roman, a introduce civilizația romană"*.

Aplicând aceste definiți la populația Daciei romane, am văzut că n-a fost

de loc romanizată, ci s-au realizat unele influențe reciproce, inerente oricărui contact dintre două popoare cu civilizații diferite şi vecine.

Un alt tip de definiție a romanizări este dat de **I.I. Russu** în lucrarea sa *"Illirii"* (ed.1969): *"romanizarea înseamnă, în primul rând, înlocuirea idiomurilor, a etno- şi antroponimelor autohtonilor prin limba latină-romanică şi prin nume romane"* [142]. Iar mai departe explicitează: *"Ființa şi durata unei populații, ca unitate social-etnică, este legată, în primul rând, de existența limbii ei naționale strămoşeşti, principalul distinctiv al etnicității"*[142].

Definiția, ca şi explicitarea, este **incompletă**. Este suficient să exemplificăm cu **poporul evreu**, care, **din interese pur economice, a renunțat la limba ebraică pentru a adopta limba arameică**, aceasta constituind un fel de **limbă comercială** în perioada respectivă.

Dar, prin aceasta, poate cineva să-şi imagineze, în cel mai bun caz, că evreii şi-au pierdut ființa națională şi şi-au încetat existența ca națiune? E doar cunoscută tenacitatea acestui mic popor în păstrarea ființei naționale, cu toate sacrificiile umane şi materiale ce i-au fost impuse începând cu anul **70 e.n.**, când Titus, fiul cel mai mare al lui Vespasianus, a ucis nu mai puțin de 1.000.000 de evrei şi terminând cu Hitler, care a ucis câteva milioane. **Numai dacii au egalat această îndărătnicie în menținerea etnicității.** În acest exemplu, oare se mai poate afirma că existența limbii naționale strămoşeşti mai constituie *"principalul distinctiv al etnicității"*? Bineînțeles că nu. Dacă mai adăugăm şi faptul că **evreii europeni şi-au creat o limbă originală –idişul, total diferită de arameică şi ebraică** –atunci, putem să ne dăm şi mai bine seama de insuficiența explicității susmenționate a lui I.I. Russu. **Elementul "principal" al etnicității este cu totul altul: conştiința națională.** Poți vorbi orice limbă, poți avea pielea de orice culoare (ca evreii-chinezi sau evreii-africani), **important este *"ce te consideri"*.** Am întâlnit români în România dinaintea lui 1941 care nu ştiau nici un cuvânt românesc, respectau religia ortodoxă şi se considerau români (com. Ozun, jud. Braşov). După teoria lui I.I.Rusu, pe aceştia ar trebui să-i excludem din neamul românesc... Ce greşeală!

O altă eroare este cuprinsă chiar în conținutul pe care-l dă noțiunii de romanizare, noțiune pe care o confundă cu latinizarea. Căci, dacă analizăm, cu atenție, atât definiția romanizării, cât şi explicitatea ei[142] ,remarcăm că ea se referă numai la elementul filologic al posibilității pierderii unei etnicități, iar nu la complexul acestui fenomen.

Aplicând, totuşi, această definiție, constatăm, cu surprindere, că ea nu serveşte teoriei romanizante cu orice preț, a autorului ei, ci dimpotrivă. În timp ce în Occident (Franța, Germania, Olanda, Suedia etc.) se mențin, atât în Evul Mediu, cât şi în epoca contemporană, antroponime romane sau romanizate, **în țara noastră, după abandonarea Daciei, nu mai întâlnim absolut nici un antroponim roman.**

În fapt, diferențierea între romani și daci s-a menținut întotdeauna. În sec. XIII, cronica lui Efraimos menționează, în legătură cu înfrângerea lui Balduin de Flandra: *"Cu ajutorul blahilor, romanii mai dețineau Didymoteihon și Adrianopolis"* [131] .Este o delimitare certă, fără nici un echivoc, **la 1.000 ani de la părăsirea Daciei,** când **blahii nu erau asimilați cu romanii.**

Romanizarea - o cultură a orașelor

Mai aproape de adevăr mi se pare o altă definiție: *"Romanizarea este esențialmente o cultură a orașelor"* [117], cum o spune laconic, dar plin de adevăr, Paul Mackendrik în *"Pietrele dacilor vorbesc"*. Abandonând Dacia, administrația romană și susținătorii ei-care oricum nu puteau rămâne la discreția autohtonilor împilați- au dus cu ei și "romanizarea", încât **din numele celor 11 orașe n-a mai rămas măcar unul.**

Același autor mai precizează că, după abandonarea Daciei la 271-275 en, Potaissa a mai păstrat un aer de romanitate, fără a preciza în ce constă acest *"aer"*. Tot el mai menționează că băștinașii au rămas pe loc după plecarea romanilor. Care "romani" au locuit **la Potaissa** o spune tot el: panonieni, italici, iliri, traci, frigieni și egipteni. Deci, **în afara egiptenilor, toți ceilalți alcătuiau diferite seminții de traci.** Acest conglomerat era el însuși atât de puțin romanizat, încât dedicațiile religioase atestă respectarea obiceiurilor din ținuturile natale.

Ceramica găsită într-o necropolă pe teritiorium-ul Potaissei și datată după 271 demonstrează că:

a) **băștinașii au rămas pe loc** după plecarea administrației romane;

b) în tot timpul ocupației romane, **dacii și-au păstrat tradițiile**, continuându-le și după ce și-au recăpătat libertatea[117] .

Împotriva romanizării mai pledează și alte dovezi și argumente.

Pentru a-ți însuși o civilizație, aceasta trebuie să fie superioară, nu numai ca nivel spiritual, dar și ca nivel material sau să conțină elemente care să răspundă unor necesități spirituale sau materiale ale celui care împrumută. **Dacă, din punct de vedere spiritual, dacii nu au preluat decât extrem de puține influențe romane, din punct de vedere material, acestea au fost, practic, nule.**

Prima condiție pentru preluarea unei culturi materiale de la un popor mai avansat, atunci când aceasta ar corespunde unor necesități, este **să existe resurse economice suficiente** care să asigure ridicarea la un nivel superior a consumurilor sub formă de construcții, îmbrăcăminte, obiecte de podoabă etc. Or, am văzut că situația economică a Daciei romane, la data abandonării ei, era atât de precară, încât totul se reducea la o economie naturală, adică **producția de abia acoperea consumul intern, și așa destul de mizer.**

Comerțul, care în epoca romană avea, în principal, **un singur sens: Dacia > Roma** (cu excepția satisfacerii gusturilor administrației romane), **va dispărea total după abandonarea Daciei, ceea ce justifică lipsa de izvoare documentare privind populația de la nordul Dunării. Dacia nu va reintra în circuitul istoriei decât sub Justinian (527-565), odată cu reluarea legăturilor comerciale.** Aceasta mai înseamnă că **au fost necesari 400 ani pentru o refacere minimă economică,** refacere care să permită dacilor să treacă de la o economie naturală la una de schimb. De aceea, confuzia pe care o face istoricul got Iordanes (mijlocul sec.VI), episcop de Ravenna, între geți și goți, în lucrarea sa *"De origine actibusque Getarum"*, nu este întâmplătoare, deoarece goții dominau din punct de vedere militar acea parte din Dacia care era în contact direct cu Imperiul Roman de Răsărit. Această confuzie era frecventă în sec.VI e.n. și o întîlnim și la alți scriitori, ca Procopius etc[131] . În cazul goților, s-ar mai putea adăuga și încercarea de a-și asigura niștre strămoși iluștri.

Din cele 11 orașe existente în Dacia romană, numai unul avea nume roman: Romula. Restul au preluat numele unor localități autohtone. În toponimie, s-au păstrat numai denumirile dacice. Ca un exemplu în plus al menținerii tradițiilor locale și a dacizării elementelor străine venite în Dacia, putem cita castrul roman **Cluss** de lângă Napoca, situat pe locul unde azi se află cartierul Mănăștur din Municipiul Cluj-Napoca. El purta **numele etrusc** al unuia din cele 12 orașe care constituiau confederația etruscă, anume **Clussium**.

Această identitate este încă o dovadă că **limba dacă și cea etruscă erau două ramuri ale aceluiași vechi trunchi tracic, etruscii fiind plecați din Munții Apuseni cu 6.000 ani în urmă[6].**

Este evident că între **urmașii bănățenilor neromanizați și nici măcar influențați de romani, ai dacilor ziși "romanizați" și ai dacilor nesupuși romanilor nu există azi nici o deosebire.** Atunci, întrebarea firească ce se pune este: **în ce a constat așa zisa romanizare?** Răspunsul concret, precis și documentat nu l-a dat încă nimeni până acum.

Vorbind de Romula – Malva, capitala Daciei Malvensis, deci locul unde romanizarea ar fi trebuit să opereze din plin, Paul Mackendrick[117] ne înfățișază **separatismul practicat între coloniști și populația autohtonă,** nu numai în timpul vieții dar **chiar și după moarte**, ca într-o veritabilă politică de **apartheid.**

Localitatea avea două cimitire: unul pentru săraci, cu caracter net autohton și unul pentru bogați, cu caracter roman.

În condițiile separatismului de drept și de fapt existent în timpul și pe teritoriul Daciei romane, **o romanizare nu avea condiții de înfăptuire** și nici nu s-a înfăptuit în Dacia Malvensis.

De altfel, **în toată Dacia romană nu s-a descoperit încă un cimitir în care să se găsească morminte ale autohtonilor împreună cu ale administratorilor sau coloniștilor decedați,** dovadă a dezvoltării lor separate.

Diferența impusă de **jus civium** și **jus gentium** nu era cu nimic deosebită de apartheid-ul practicat în Africa de Sud.

Romanii înșiși nu duceau o politică de romanizare, păstrând denumirile autohtone, obiceiuri, credințe. De asemenea, ei obligau pe componenții formațiunilor de alae și cohortes, acestea neavând **jus civium,** să folosească tehnica de luptă și armamentul propriu.

Morminte de nobili daci îmbrăcați în straie romane nu s-au găsit. Deci, **nobilii daci nu s-au lăsat romanizați** și și-au respectat și păstrat obiceiurile străbune. **Cu atât mai mult, oamenii de rând nu au fost romanizați.**

"Romanizații" aveau un mare dușman: Imperiul Roman !

Rumânii nu și-au uitat niciodată adevărata lor origine dacică.

De aceea, **această conștiință națională este remarcată chiar și de unii scriitori străini,** ca istoricul polonez Leohard Gorecki, în lucrarea sa *"Descrierea războiului purtat de Ioan, domnul Moldovei, cu Selim, sultanul turcilor"*, publicată la Frakfurt, în 1578.

Nu este, deci, de mirare că **Ștefan cel Mare și în special Petru Rareș au căutat salvarea românilor de sub despotismul feudal ungar, prin întărirea posesiunilor moldovenești din Transilvania,** ca și ajutorul dat de românii transilvăneni acestei încercări. Petru Rareș și urmașii lui au stăpânit până prin 1566: Țara Ciceului, Țara Bistriței, ținutul Unguraşului, Valea Rodnei, Țara Secuilor și Țara Bârsei, cu Brașovul.

Memorabila încercare a lui Petru Rareș nu este decât **o continuare a patriotismului traco-dac** și-l situează pe poziția de continuator al lui Mircea cel Bătrân și un precursor al lui Mihai Viteazul în încercarea de reunificare a tuturor ținuturilor strămoșești, stăpânite și locuite de milenii de traco-daco-români.

Ei n-au făcut altceva decât să continue lupta milenară a traco-dacilor împotriva stăpânirilor străine.

Conștiința unității naționale o întâlnim și în alte situații.

În lupta de apărare împotriva invaziei lui Alexandru cel Mare, tracii-triballi conduși de Syrmos au fost ajutați cu provizii de daco-geții de pe malul stâng al Dunării. Să nu uităm că **diferitele nume date tracilor nu reprezintă, în fapt, triburi distincte, ci numele localității principale a zonei pe care o ocupau sau o poreclă.** În această situație, **Dunărea nu constituia o frontieră, ci uda pământul aceluiași trib**, ceea ce întâlnim și în cazul Nistrului sau Tisei.

La **335 î.e.n.,** triburile daco-geților din Câmpia Munteniei s-au unit și au reușit să se opună atât lui Ateas, cât și lui Alexandru, zis cel Mare, iar o altă uniune, sub conducerea lui **Dromihaites**, în preajma anului **300 - 292 î.e.n.**, a

înregistrat succese de mare răsunet în războaiele cu **Lisymahos,** regele Thrakiei, ceea ce a constituit o strălucită afirmare a daco-geților în istoria sud-estului european[111].

În sec. II î.e.n., perioada expansiunii romane spre răsărit, **daco - geții nu au încetat nici un moment să vină în ajutorul populațiilor balcanice: illiri, traci, scordisci și triballi.** Cea mai veche acțiune de acest gen este trecerea Dunării, ca aliați ai scordiscilor, în anii **109-106 î.e.n.** Se mai citează campania de urmărire a dacilor ce atacaseră pe romani în anul **75-74 î.e.n.**

În anul **61 î.e.n.,** Kallatis, aliată cu triburile locale ale geților și bastarnilor getizați, învinge definitiv pe proconsulul Makedoniei, C. Antonius Hybrida[117].

După Burebista, cunoaștem azi alianța dintre **Kotiso - Koson și Brutus împotriva lui Octavianus,** învinși însă de acesta în bătălia de la Filipi **(42î.e.n.).**

Sub **Dicomes**, daco-geții și-au continuat ofensiva împotriva puterii romane ajunsă la Dunăre, **sprijinind, în 31 î.e.n., pe Marcus Antonius împotriva lui Octavianus.**

În anii **29-28 î.e.n.,** daco-geții, aliați cu bastarnii, atacă tribul trac al dentheleților, probabil pentru a-l pedepsi pentru pactizare cu romanii, dar sunt respinși de proconsulul Makedoniei, Marcus Licinius Crassus, ajutat de regele get Roles din sudul Dobrogei. În urma continuării campaniei armatei romane spre nordul Dobrogei, regele get Dapix se sinucide, iar Zyraxes se refugiază la nord de Dunăre.[124]

La rândul lor, romanii organizează contraatacuri prin Cornelius Lentulus **(11-12 e.n.)** și Sextus Catus, care **a strămutat 50.000 de daci** din Câmpia Munteniei în sudul Dunării, în **6 e.n.**[117]

În aceeași perioadă, dacii îi atacă pe romani la Aegyssus (Tulcea), în **12 e.n.** și Troessmis (Iglița), în **15 e.n.**[117], ca și într-o zonă mai la vest. Din relatările lui Velleius Paterculus, aflăm: *"Cetățenii romani zdrobiți, negustătorii masacrați, un important detașament de veterani care staționa într-un punct mai îndepărtat de comandant exterminat până la unul... pretutindeni devastare generală prin foc și sabie"*. Din acest pasaj, rezultă pregnant **caracterul de luptă de eliberare al acestor atacuri.** Ele vizau numai distrugerea totală a cetățenilor și negustorilor romani și a armatei romane, iar **nu jaful.**

În **26 e.n.,** a izbucnit **o nouă răscoală a băștinașilor dobrogeni.** A fost nevoie ca în Moesia să fie aduse trei legiuni, pentru a menține o liniște relativă, pentru că aceasta tot nu s-a putut realiza. Ca măsuri de prevedere, împăratul Tiberius a trebuit să renunțe la serviciile nesigure ale mercenarilor traci, care, sigur, nu dădeau randamentul scontat în luptele cu frații lor daci, față de care manifestau o adevărată loialitate.

Între **85-89 e.n.,** au loc **cruntele lupte dintre Decebalus și Domitianus,** din care regele dac iese victorios. Prima încercare de subjugare a eșuat.

Nu trecuseră nici 12 ani de la cucerirea Daciei și, încă din primele zile ale

domniei împăratului Publius Aelius Hadrianus (**117**-138), **populaţia autohtonă s-a răsculat,** fiind ajutată de sarmaţii-iazigi şi sarmaţii-roxolani. Situaţia creată a fost atât de gravă, ne spune Eutropius (sec.IV), încât **Hadrianus era hotărât să părăsească Dacia.** Numai intervenţia prietenilor săi l-a determinat să renunţe, în final luând hotărârea să scoată suprastructura podului lui Apollodoros, spre a evita folosirea sa de către atacatori[118].

În **170 e.n.,** costobocii, profitând de transferul Legiunii a V-a Macedonica de la Troesmis la Potaissa, atacă Dobrogea şi ajung la Eleusis în Elada. Încă o dată, **se remarcă funcţionarea ireproşabilă a sistemului de informaţii al dacilor liberi, ca şi permanenţa înarmării,** elemente care le permiteau să atace cu promptitudine imperiul roman în momentele şi zonele cele mai prielnice.

Nu este şi aceasta o dovadă grăitoare a unui **patriotism** care-i face pe costoboci, ca şi pe carpi, să stea **permanent de veghe** pentru a da lovitura de graţie acelor ce le ţineau fraţii în jug? Chiar dacă jefuiau cu ocazia atacurilor lor, acest element rămâne cu caracter secundar. Ce puteau să ducă de la Eleusis la Suceava nişte călăreţi? Bijuterii. De la cine le putea lua? De la magnaţii romani. Ca plată a "romanizării", consider că nu era prea mult...

Aceste atacuri ale costobocilor vor continua până la sfârşitul sec.II.[117,124]

Costobocii din Carpaţii Păduroşi şi Bucovina, carpodacii din Moldova şi Carpaţii Orientali, dacii mari şi dacii liberi din nordul şi vestul Transilvaniei, ca şi daco-geţii din estul Ţării Româneşti (dincolo de Limes Transalutanus: Turnu-Măgurele - Roşiorii de Vede - Costeşti - Piteşti - Câmpulung-Muscel - Bran - Râşnov) **n-au fost niciodată supuşi de romani.**

Când *Limes Alutanus* s-a dovedit insuficient împotriva atacurilor daco-geţilor din Ţara Românească, care căutau să-şi dezrobească fraţii olteni - poate în legătură şi cu aceştia -, s-a construit *Limes Transalutanus*. Inaugurând, la **214 e.n.,** atacurile bine organizate împotriva apărării răsăritene romane, carpii, veniţi tocmai din Moldova şi neuitând, probabil, înfrângerea din extraordinara încleştarea de la Adam-Clisi, din 105 e.n., încep atacurile la Dunărea de jos. În 238, aliaţi cu goţii, organizează primul mare atac în aceeaşi zonă, după care atacurile lor vor deveni tot mai frecvente, atât aici, cât şi în alte puncte ale frontierei Imperiului Roman. Printre cele mai importante, putem cita:

- atacul din **242**, în alianţă cu goţii, în urma căruia sunt pustiite Moesia şi Thrakia[124];
- atacul din **245-247** - cel mai puternic şi fără ajutor străin, în urma căruia a fost desfiinţat, pentru totdeauna, acel Limes transalutanus; tot atunci sunt distruse: Slăveni, Romula-Malva, Aquae şi Răcari din Dacia Malvensis[117];
- atacul Dobrogei din **248**, în alianţă cu goţi, taifalii şi bastarni;
- atacul din **249** asupra zonelor pustiite în anii 245-247, la un an după refacerea localităţilor Slăveni şi Romula- Malva, de data aceasta aliaţi cu goţii şi sub conducerea regelui got Kniva, localităţi care sunt distruse definitiv, iar zona, probabil, ocupată, de asemenea, definitiv de carpi;

- atacul din **253** de la Dunărea de jos, în alianţă cu goţii şi populaţia locală, cu repetări în anii următori;
- atacurile din nordul Daciei din anii **257** şi **270**[118,124];
- atacul din **381**, ultimul semnalat de istorici.

Începând cu data abandonării Daciei şi până pe la anul 300, dacii liberi pătrund în Dacia romană. Este ca şi cum refugiaţii politici din anii de restrişte de după 106 se reîntorc definitiv la vetrele lor strămoşeşti.[124]

Este evident că o romanizare efectivă ar fi condus la desnaţionalizarea dacilor supuşi, ca şi a celor liberi, şi n-am mai fi asistat la evenimente ca cele semnalate şi altele asemenea, poate mai dramatice. Dacă luăm în considerare reîntoarcerea dacilor în zonele părăsite, începând cu anul 106 e.n. şi răbdarea de fier cu care ei au aşteptat acest eveniment, este suficient pentru a ne da seama **cât s-au luptat dacii, pe multiple planuri, tocmai împotriva pretinsei romanizări** de care se face atâta caz, pe degeaba.

Este, de asemenea, evident că influenţele pe care un popor le primeşte de la vecinii săi nu înseamnă desnaţionalizare.

Distrugerea de către carpi a celor 17 castre alcătuind Limes transalutanus a fost o operă de anvergură, care a necesitat o pregătire minuţioasă, informaţii precise cu caracter militar, un plan strategic bine conturat, stabilirea unor planuri tactice precise pentru atacarea fiecărui castru, pregătirea de luptă a armatei atacatoare, asigurarea aprovizionării în perioada celor circa doi ani cât au durat luptele **(245-247)**, organizarea în aceleaşi condiţii a atacului centrului Daciei Malvensis etc. Totul a fost atât de bine organizat, încât numai cu mare greutate împăratul Philip Arabul, care a condus personal apărarea zonei, a reuşit să limiteze dezastrul. Dar, acelaşi succes nu l-a mai putut repurta în **249,** când Slăvenii, Aquae şi Romula Malva sunt distruse pentru totdeauna, fără putinţă de refacere.

Tot carpii sunt aceia care eliberează definitiv de sub stăpânirea romană bazinul superior al Oltului, Târnavelor şi, poate, al Mureşului, în care se şi aşează ca eliberatori, în urma luptelor cu Trebonius Gallienus (253-263).

Este total greşită părerea unora, după care, pe carpi i-ar fi atras jaful. Pentru aceasta:

- **nu era nevoie să se deplaseze atât de mult**, având mai aproape Dobrogea;
- după jaf, **s-ar fi întors acasă la familii**, ceea ce n-au făcut, pentru că s-au instalat în zonele eliberate (Oltenia, Transilvania);
- pentru jefuirea centrului politic al Daciei Malvensis **nu era nevoie de distrugerea întregului Limes Transalutanus,** ci era suficientă o breşă de acces, ceea ce ar fi necesitat distrugerea doar a câtorva castre;
- pentru jaf, **nu era necesară distrugerea de două ori,** la interval de numai doi ani, **a centrului Daciei Malvensis**, în aşa hal încât nu a mai putut fi

refăcut; după un prim jaf, se pune întrebarea: ce mai puteau jefui a doua oară, deci, care ar mai putea fi eficiența lui, pentru a merita o pregătire și o deplasare tur-retur din inima Moldovei până în inima Olteniei?;

- dacă în Dacia Felix ar fi fost atâta bunăstare, cât se încearcă a se prezenta, la a doua "invazie", carpato-dacii **ar fi atacat altă zonă**, cu disponibilități economice mai mari decât resturile primului jaf;

- jaful presupune unele dificultăți economice pentru a căror soluționare nu există altă cale, ceea ce **nu era cazul la carpi,** la care alimentația sau cheltuielile administrative nu constituiau probleme ca la romani sau la popoarele migratoare; dimpotrivă, necropolele atestă atât un stadiu de civilizație superior, cât și bunăstare;

- la atacarea Dobrogei în anul 245, **n-ar fi cruțat Tropaeum Traiani, Ulmetum, Carsium și celelalte cetăți elene de pe coastă**,[117] care, potențial, erau cele mai indicate pentru jaf.

Dar, lupta împotriva cuceritorilor romani se ducea și pe plan intern. Chiar în sec. II, insecuritatea este consemnată în inscripții. Se relatează cum fiii unui magistrat din Berzobis și-au răzbunat tatăl ucis de tâlhari.

Acești "tâlhari" - ***latrones*** - erau, de altfel, foarte răspândiți în Dacia romană. **Adevărați precursori ai haiducilor, ei nu atacau decât vârfurile administrației sau marii negustori romani,** ceea ce este interesant de reținut. O analiză mai atentă a acestui fenomen ne duce la concluzia că - în fond - asistăm la un gen de **luptă de partizani** dusă de autohtoni împotriva ocupanților străini.

Astfel, putem cita cazul primarului Diernei, Publius Aelis Ariortus, un illir încetățenit de către Hadrianus, care a fost ucis de niște latrones în drum spre Tibiscum, sau al quaestor-ului drubetan Lucius Iulius Bassus, ucis în pădurile de la Băile Herculane, unde venise să-și trateze reumatismul.

Castrul de la Buciumi-Cluj avea băile în incintă, fapt neobișnuit, dovadă a insecurității locurilor.

Pentru a-i determina să renunțe la ostilități, **Hadrianus** (117-138) a mers până acolo încât **i-a plătit pe neastâmpărații roxolani.**[117]

În timpul domniei lui Gallienus, simțămintele patriotice apar și sub alte forme. **Generalul Regalianus, din familia lui Decebalus, este proclamat împărat de trupele panoniene în anul 258, dar în același an dispare de pe arena politică.**

Chiar dacă acesta ar fi fost un impostor, important e faptul că s-a considerat urmaș al lui Decebalus, iar nu al lui Traianus. Să nu omitem nici faptul că, independent de veridicitatea acestei rudenii, **el își asuma un mare risc afirmând public o astfel de filiațiune.**

Datorită atacurilor, permanente ale dacilor rămași în afara Daciei romane, o serie de castre sunt părăsite sau distruse, începând cu perioada imediat următoare ocupării Daciei: Mălăești și Drajna de Sus în anul 117,

Târgșor în perioada împăratului Hadrianus (117-138), Augustia la 240, Arutela la 240, Gherla la 260.[117]

În zonele nepărăsite, romanii au fost nevoiți să ia măsuri durabile de apărare împotriva atacurilor permanente ale autohtonilor. Citățm:

Castrul de la Cătunele - jud. Gorj, care a dăinuit până la Gallienus (253-268), a fost întărit cu fortificații de pământ, spre a putea face față numeroasei populații dacice de pe Valea Motrului.

Bogații colonișți de la Aquae, pentru a-și proteja rentabilele *villae rusticae* împotriva atacurilor băștinașilor, au ridicat o cetate de pământ. Aceste atacuri apar ca foarte justificate, având în vedere că dacii fuseseră frustrați de cele mai bune pământuri și siliți să trăiască în păduri sau în locuri sărăcăcioase.

Tot împotriva atacatorilor autohtoni a fost fortificată și Sucidava.

Castrul de la Praetorium (lângă Racovița - jud. Vâlcea) a fost refăcut și extins la numai doi ani de la zidirea lui în anul 138, ca urmare a incendierii și distrugerii lui de către băștinași daci.

Că nu jaful era scopul acestor "tâlhari", o dovedesc tocmai aceste atacuri împotriva garnizoanelor și oficialităților romane. Pentru că, în definitiv, aceștia latrones puteau jefui pe bogătași fără să-i omoare. Crimele lor apar, astfel, ca **acte de răzbunare**, ca și jaful care urma ca acțiune secundară. Este cert că nu se cunoaște asasinarea unor daci, **victimele fiind numai venetici.**

Localitatea **Aquae** a fost **una din țintele atacurilor carpilor de la 245-247 și apoi la 249, pentru că era o colonie formată numai din străini**, ea nefiind grefată pe o așezare veche dacică. De aceea, și numele ei este roman. În aceeași perioadă și pentru aceleași considerente, a fost distrusă și așezarea rurală de pe teritoriul comunei **Bârca**, așezarea ce intra în perimetrul aquaens.

Până la crearea acelui Limes Transalutanus, **Romula-Malva** a fost permanent obiectivul de atac al acelor latrones, care treceau Oltul mai ales noaptea, venind din câmpia munteană.[118]

În această epocă, frământată și plină de speranțe pentru viitor, **dacii aflați sub stăpânirea romană** n-au putut să-și manifeste prea mult protestele lor, fiind lipsiți de posibilitatea confecționării armelor de luptă, decât **fugind la frații lor carpi** - în special - **sau costoboci**, pentru a-i informa și a lupta alături de ei împotriva romanilor.

Se știe că **primul oraș părăsit a fost Porolissum**, cel care a avut mai mult de suferit ca urmare a atacurilor permanente ale dacilor. Este de la sine de înțeles că aceștia nu își loveau frații lor aflați în suferință, ci căutau să le-o ușureze, încercând să distrugă dușmanul lor comun, care, **la trei ani de la părăsirea Porolissum-ului, va fi nevoit să decreteze abandonarea întregului teritoriu ocupat.**

Anul eliberării (271) a adus cu el reintrarea în stăpânirea țării și părăsirea voluntară a Daciei de către străinii neasimilați de autohtoni: cadrele administrației, colonștii - mari latifundari rurali, colonștii - orășeni, armata.[117]

Aceleaşi lupte îndârjite de apărare şi independenţă sunt caracteristice tuturor neamurilor trace.

Regatul Odrysilor a rezistat atacurilor romanilor din sec. III î.e.n. până în anul 46 î.e.n:

Dardania s-a apărat cu îndârjire din sec. III până în anul 74 î.e.n., când e cucerită de romani, pentru ca în sec. V e.n. să renască iar ca provincie autonomă şi sub acelaşi nume.

Makedonia devine provincie romană împreună cu Epirul şi Illyricum de abia la 149 î.e.n., după o serie de războaie crâncene (primul cu Makedonia în 215-205 î.e.n. şi primul cu Illyrium în 229-228 î.e.n.)[124], în cadrul cărora s-a remarcat meşteşugarul mysian Adrikos din Adramyttaion.

Dintre traci, exemplul cel mai viguros al spiritului de independenţă îl constituie **bessii**, care reuşiseră să-şi întemeieze micul lor stat Bessica. Deşi înfrânţi de consulul Licinus Lucullus, campaniile de pacificare au durat până sub Octavianus Augustus.

Alături de bessi, îi putem cita şi pe **traco-daci.** Lui M. Ulpius Traianus i-au trebuit **6 ani de mobilizare**[124] pentru a înfrânge dorinţa de libertate a acestora, ani la care mai trebuie adăugaţi **încă vreo 450 ani de tatonări, hărţuieli şi pregătiri infructuoase anterioare.** Este o **performanţă neatinsă de nici unul din popoarele cucerite de romani,** având în vedere şi faptul că - pentru cucerirea Daciei - **Traianus a fost nevoit să mobilizeze 60% din forţele armate ale imperiului.**

S-ar putea reproşa că nu se poate vorbi de o conştiinţă naţională în concepţia modernă a acestei noţiuni, statele naţionale apărând de abia în Evul Mediu.

În ce priveşte poporul dac, situaţia e total diferită de a celorlalte popoare europene. În primul rând, **dacii au constituit cea mai numeroasă etnie din Europa, având o cultură, civilizaţie şi limbă unitare, elemente de bază ale unei conştiinţe naţionale.** În al doilea rând - şi ca o consecinţă a unităţii de cultură -, **între diferitele triburi dacice nu au existat rivalităţi sau tendinţe de subjugare,** ceea ce a permis lui Burebista şi apoi lui Decebalus să le unifice fără prea multe eforturi, **statul lui Burebista fiind primul stat unitar, naţional, centralizat şi independent din Europa.** În sfârşit, această conştiinţă constatată sub Burebista şi întărită de ura împotriva romanilor a rămas trează până azi, fără întrerupere.

Această conştiinţă naţională, menţinută de-a lungul secolelor care au urmat după unificarea dacilor sub Burebista şi mai apoi sub Decebalus, explică de ce revoluţionarul **Horea**, conducătorul răscoalei de la 1784 din Transilvania, a fost numit ***Rex dacorum***. Faptul nu este întâmplător, deoarece şi **neamurile străine** aveau cunoştinţă de această conştiinţă naţională a dacilor şi au consemnat-o în cronicile lor, **numindu-i daci pe locuitorii Transilvaniei**. Putem astfel cita lucrarea *"Rerum Ungaricarum decades quator cum dimidia"*, publicată

de Antonius Bonfinius la Basilea, în 1543, unde, la p. 173, se descrie sfârşitul unuia dintre marii duci români din zona lacului Balaton din Pannonia (Ungaria de azi). El a luptat împotriva regelui Ungariei, Ştefan cel Sfânt, după anul 1.000, dar a fost capturat şi ucis de către acesta. După capturarea sa, spune cronica, *"capul său a fost tăiat în patru părţi: una a fost agăţată la Strigonium, alta la Vesprem, a treia la laurium, iar a patra a fost adusă în Transilvania pentru a înfricoşa inimile **dacilor**"*. Această ştire este redată de autor şi de urmaşii săi în ediţiile din 1568 până la 1770.

Este limpede cum **această conştiinţă naţională a dacilor exista în secolele XVI-XVIII, atât la români, urmaşii dacilor, cât şi la străini,** care foloseau numele de **daci** pentru a desemna pe locuitorii Transilvaniei.

Capitolul XIII

IMPERIUL ROMAN = "DACIA MARE" ŞI URMAŞII DIN RO(MA) - MAGNA

Comparând dialectul traco-roman cu cel traco-dac din vechile noastre scrieri, constatăm, în principal, că **forma cuvintelor dace era mai complexă decât a celor traco-romane,** că studiul fenomenului de închidere a vocalelor ne arată că multe cuvinte romane au vocale mai închise decât corespondentele lor din daco-română, că unele din cuvinte sunt mai lungi în daco-română decât în romană, că – respectând legile fonetice stabilite azi – **numeralele noastre de la 1 la 10 nu derivă din romană,** că **gramatica noastră e mai complexă** decât cea romană, că **daco-româna păstrează încă forme arhaice ale daco-latinei** etc. etc.

Influenţele din perioada impactului Romei asupra Daciei sunt aproape nule, iar majoritatea cuvintelor romane şi elene existente în limba română sunt de origine dacă.

Limba română – moştenitoare directă a limbii dace – **se vorbeşte azi în toate teritoriile locuite de traci şi daci din vremuri imemoriale,** chiar dacă aceste teritorii sunt situate în afara graniţelor statului naţional român.

Comparând azi raportul dialectal între limba română şi macedo-româna, cel mai răspândit grai românesc de dincolo de graniţele României, ne putem da seama şi de diferenţele – oricum mai mici, acum 2.000 de ani – între limba dacă şi limba tracă, macedoneană, dardană etc. Având în vedere condiţiile social-politice diferite în care s-a dezvoltat Macedonia, de la 140 î.e.n. şi Dacia, de la 106 e.n. până azi, putem conchide – fără a greşi – că **limba traco-macedoneană-dardană şi limba dacă, în perioada dinainte de cucerirea romană, constituiau o singură limbă, diferenţiată prin provincialisme,** consemnate, în antichitate, în special în toponimie.

Împăraţii romani vorbeau... traco-daca

Limba dacilor şi, în general, a tracilor a fost folosită permanent, chiar şi după cucerirea succesivă de către romani a diferitelor teritorii stăpânite de aceştia. Atestările documentare sunt numeroase. Vom spicui din ele pe cele mai semnificative.

1. **Împăratul roman Maximinus, supranumit Thrax** (235-238 e.n.), originar din Moesia, **vorbea latina cu accent trac.**[117] Ca să ajungă general în armata romană şi apoi împărat trebuia să fi servit în armată cel puţin 30 ani, timp în care ar fi avut posibilitatea să înveţe bine limba romană. De aici, se pot

trage mai multe concluzii privind existenţa şi utilizarea limbii trace şi, prin urmare, şi a limbii dace, cu circa 30 ani înainte de abandonarea Daciei.

a) Maximinus a servit numai în unităţi trace şi, deci, n-avea prea multă vreme să cunoască perfect limba romană, în afara unor relaţii sporadice cu autorităţile centrale de la Roma. El avea 62 ani când a fost ales împărat. La Roma, n-a fost niciodată.

b) **Maximinus, ca şi subalternii săi, inclusiv soldaţii, vorbea în mod curent limba tracă,** iar cei care cunoşteau şi romana (se pare că erau foarte puţini) o vorbeau foarte rar.

c) Dacă generalul nu putea să vorbească în mod corect limba romană este cert faptul că **restul populaţiei trace nu cunoştea deloc limba romană,** mai ales că nevoia lor de a o cunoaşte nu se ridica la nivelul şefului administraţiei.

d) Moesia a fost transformată în provincie romană în anul 15 e.n., deci, la naşterea lui Maximinus (173 e.n.)[124], era de 158 ani sub stăpânirea romană, iar la urcarea pe tron perioada atinsese 220 ani, mai mult decât a fost ocupată Dacia. Deci, **ne putem imagina cum şi cât vorbeau dacii romana în anul 271...**

Dobrogea romanizată, cu greşeli în piatră...

2. După **emiterea edictului lui Caracalla la 212 e.n.** *(constituti o antoniniana)*, comunităţile dobrogene au căpătat cetăţenia romană, în scopul extinderii bazei impozitelor. În această perioadă, a crescut frecvenţa romanei incorecte pe inscripţiile dobrogene.[117]

Concluziile ce se desprind din această constatare sunt similare cu cele expuse mai sus:

a) **Până la 212, exista un număr limitat de locuitori ai cetăţilor elene de pe litoralul Mării Negre care cunoşteau romana,** fie în cadrul relaţiilor ce le aveau cu lumea romană, fie pentru transcrierea pe piatră a dispoziţiilor autorităţilor şi a servilismului faţă de împăraţi. După 212, înmulţindu-se numărul celor care aveau nevoie să se exprime în limba romană sau să sculpteze litere în piatră, a început să iasă la iveală **necunoaşterea limbii romane,** atât de către cei care comandau laudele, cât şi de cei care sculptau, ca şi prietenii sau oamenii apropiaţi lor, care i-ar fi putut corecta dacă ar fi cunoscut limba romană. **Masa populaţiei nu cunoştea decât elena** (oraşele şi zonele limitrofe) **sau daca.**

b) **Dobrogea** a intrat sub supravegherea romanilor în anul **28 î.e.n.,** deci la 212 e.n. avea 240 ani de contact direct cu romanii, mult mai intens decât au avut dacii în aceeaşi perioadă. Să nu mai vorbim de dacii liberi. Şi totuşi, **în anul 212, nu se cunoştea bine limba romană şi, cu atât mai puţin, se vorbea.** Necunoaşterea corectă a limbii romane dovedeşte cert **folosirea ei sporadică, de către un număr extrem de limitat de oameni, în paralel cu limba dacă.**

3. Într-o inscripție de la Scaptopara (azi Gramada – Bulgaria), sătenii se plâng de fiscalitatea excesivă din timpul lui Antoninus Pius (238-244), petiția fiind scrisă **în limba elenă**, iar răspunsul guvernatorului **în romană.**[117]

Concluziile sunt limpezi:

a) sătenii erau traci neromanizați;

b) sătenii nu știau să se exprime nici într-o română strictă și nici măcar într-o latină "vulgară", deși localitatea era foarte frecventată de notabilități romane;

c) **sătenii nu aveau măcar un interpret** care să traducă cererea în limba română;

d) **cel puțin o parte din săteni cunoșteau elena**, deci ceva cultură și civilizație aveau, dar nu română, după cca. 300 ani de stăpânire străină.

4. **Publius Ovidius Naso a scris poezii în limba getică** (azi dispărute), în timpul exilului său la Tomis, între anii **8-18 e.n.,** deci cu mai puțin de 100 ani înainte de cucerirea Daciei. El a trăit într-o regiune în care contactul cu lumea elenă și romană era cel mai puternic și cel mai vechi. **Dacă limba dacă ar fi fost numai parțial romanizată, n-ar mai fi prezentat nici un interes și n-ar mai fi existat nici o rațiune pentru ca marele poet s-o folosească în compunerea unor poezii.** Mai rezultă că Ovidius a învățat-o foarte repede, deci era **foarte apropiată de limba romană.**

5. Din toponimele de origine romană folosite în Dacia romană nu s-a păstrat nici o urmă, dovadă, că autohtonii le foloseau, iar la plecarea autorităților romane n-a mai rămas nici o amintire. De aici, se mai poate deduce **cât erau de îndrăgiți atât ocupanții, cât și limba lor.** Mai mult: acolo unde romanii au menținut denumirile dacice, dar le-au adaptat pronunției lor, aceasta nu a dăinuit după abandonarea Daciei; dovadă că **nici un toponim nu a fost romanizat,** autohtonii folosind denumirile dace în tot timpul ocupației romane, ca și după încetarea acesteia.

6. Se pune întrebarea legitimă: **dacii liberi** din Cehoslovacia, Polonia, Ucraina și Caucaz, cei din estul și nordul Daciei romane, ca și carpo-dacii din Muntenia neocupată, **și-au romanizat singuri și identic limba după plecarea romanilor, ei care îi urau atât de mult pe romani, încât îi atacau permanent?**

7. Urmașii elenilor din cetățile și zonele rurale ale litoralului Mării Negre vorbesc și astăzi greceşte. Simpla așezare a unor veterani, a căror limbă n-o cunoaștem, ca și instalarea unui număr infim de oficialități, nu a putut schimba limba și obiceiurile populației elene, care era puțin numeroasă. Este un fapt pe care nimeni nu-l poate combate. Rezultă că **influența romană era atât de slabă,** încât nu putea afecta nici populația, categoric mult mai numeroasă, formată din daco-geți.

8. **În Dobrogea, cea care a stat sub stăpânirea romană cel mai mult, inscripțiile în romană constituie o raritate, încă o dovadă a utilizării minore**

a acestei limbi[47] **și, respectiv, a posibilității de influențare a limbilor curente: daca și elena.** Oare Ovidius de ce a învățat limba băștinașilor? Numai ca să scrie niște poezii sau ca să se poată înțelege cu ei? Răspunsul nu poate fi decât unul singur: ca să-i cunoască, după care s-a simțit atras să scrie poezii într-o limbă plină de sonoritate, care, poate – pe el, ca poet – l-a încântat și din care – el însuși o recunoaște – s-a folosit în scrierile sale, constatând totodată că ***"limba greacă a fost învinsă de limba getică"*** și că **geții nu cunoșteau romana**[117]. Și aceasta se întâmpla chiar la începutul mileniului nostru.

9. **Tropaeum Traiani i-a dedicat lui Aurelianus (270-275) o serie de elogii într-o română incorectă, cu greșeli de ortografie și de gen**[117]. Suntem în perioada de după 271 și în Dobrogea "romanizată" încă nu se cunoștea bine romana, nici chiar de către aceia care aveau nevoie și interes s-o folosească – sculptori în piatră și clienții lor care le comandau lucrările.

Creștinarea - în limba tracă

10. **În sec. III, secolul abandonării Daciei, limba romană era așa de puțin răspândită în însăși armata romană periferică, încât cu greu se mai putea înțelege o comandă dată în această limbă.**[124]

11. În studiul "Über die Sprache und Lebensweise der Thraker im 4 Jh.u.z." ("Despre limba și felul de viață al tracilor din sec. IV" – Sofia, 1958, p. 731-739), **Dimităr Decev** este nevoit să recunoască existența, în sec III și IV e.n., în întreaga Moesia și Thracia, a unui ***"puternic sentiment de patriotism local** în vorbire (**limba tracă** fiind cunoscută încă și vorbită de o bună parte a populației), în antroponime, obiceiuri, fel de viață, rituri funerare autohtone păgâne etc."*[139]

12. O cuvântare ținută, la 399, de **patriarhul Ion Gură de Aur atestă traducerea Scripturilor și în limba tracă,** fiind de o excepțională valoare, pentru că vine din partea unei persoane foarte serioase, neinteresată de deformarea realității. Încercarea unora de a o considera exagerată, sub pretextul declinului în care s-ar fi aflat limba tracă, este lipsită de orice fundament, pentru că:

a) nu ni se prezintă nici o dovadă că limba tracă se afla în declin la sfârșitul sec. IV e.n., deci afirmația este gratuită și astfel se destramă întregul eșafodaj al acesteia;

b) dimpotrivă, **limba romană era în total declin, mai ales în Imperiul de Răsărit,** unde fusese deja aproape complet înlocuită cu cea elenă; **în sec.V** – următor – **romana va fi înlocuită definitiv și în Apus,** deci tocmai acolo unde ar fi trebuit să fie mai puternică;

c) faptul că traco-geții n-ar fi scris nimic în limba lor națională până la această dată nu poate constitui un motiv sau un argument împotriva posibilității traducerii Scripturilor în limba tracă, deoarece – la această epocă – cei interesați

să traducă aceste cărți în limba proprie a popoarelor în curs de creștinare erau preoții; traducerile, deci, le făceau aceștia, așa cum, mai târziu, călugării Metodiu și Kiril vor folosi un alfabet special pentru slavi – alfabetul chirilic având la bază alfabetul dac[6], tocmai pentru a putea traduce Biblia în limba slavă și astfel să-i poată creștina pe slavi.

Poporul "roman" nu vorbea romana !

Ioan Gură de Aur, părinte al Bisericii răsăritene, vorbea elena, ca și întreaga administrație și biserică răsăriteană și nu putea greși în consemnarea sa, confundând romana cu limba tracilor. Precizăm că el nu amintește de traducerea Scripturilor în limba romană, încă o dovadă că **masele populare, la sfârșit de secol IV, nu vorbeau romana.** Cum arăta limba tracilor? O regăsim cu transformările inerente în timp, în latina zisă *"dunăreană"*, folosită în scrieri (diferită de latina oficială, păstrată tot în scrieri), unde limba tracă vorbită de populația din zona Dunării era transcrisă sub formă latină și completată cu neologisme latine și elene (exemplu: *subdiaconus*).

Dacă ar fi existat o latină dunăreană, ar fi trebuit să existe și o latină de pe Sena și una de pe Tibru, și, poate, una de pe Eufrat...

Oricum, Ioan Gură de Aur, care i-a auzit pe traci vorbind în limba lor, era mai în măsură să facă diferențierea între aceasta și romană decât unii cercetători ce trăiesc azi la o diferență de 1.600 de ani și care constată dispariția limbii tracilor, deși tot ei afirmă că n-o cunosc... Această atitudine nu este deloc științifică, ci cel puțin paradoxală, constituind astfel unul din cele mai puternice argumente ale neromanizării limbii trace, deoarece nu poți afirma că a dispărut ceva ce nu cunoști...

13. Într-o scrisoare din anul 535, împăratul Justinianus mărturisește că a redactat legile în limba elenă pentru a fi înțelese de toți cetățenii împărăției[139]. Deci, **limba romană era foarte puțin folosită.**

14. Papa Grigore mărturisește că, la sfârșitul sec. VI, **în capitala Imperiului de Răsărit, nu se mai cunoștea bine latina** *("hodie in Constantinopolitana civitate qui de Graeco in Latinum et de Latino in Graecum dictata bene transferant non sunt")*.

Această mărturie consemnează fără echivoc **decăderea totală a limbii romane ca limbă oficială.** Însăși folosirea termenului de *"limbă oficială"* este dovada incontestabilă că **romana avea valoare numai pe culoarele edificiilor autorităților sau în comenzile militare. Și dacă romana n-o vorbeau nici măcar cărturarii, cum putem pretinde că o vorbeau țăranii daci?**

15. **La începutul sec. VI e.n., călugărul Theodosios a clădit, aproape de Marea Moartă, o mănăstire cu trei biserici, din care una pentru bessi (traci), dovadă a persistenței limbii acestora în sec.VI e.n.**

16. **Nici un document istoric nu amintește de interpreți pentru limba dacă sau tracă, așa cum sunt pomeniți pentru alte națiuni. Este încă o dovadă a marii apropieri dintre limba traco-romană și traco-dacă.**

17. În perioada creștinării popoarelor incluse în Imperiul Roman, **limba romană a fost preluată de Biserica Apuseană.** Ca urmare a creștinării oficialităților din administrația romană, ea a devenit **limba oficială a Bisericii Catolice apusene**, rămânând, ca atare, și după căderea Imperiului Roman de Apus în anul 486. În toată această perioadă, ea nu a evoluat deloc, datorită schematismului la care ajunsese, cât și faptului că era vorbită de un număr destul de restrâns de oameni, spre deosebire de **numeroasele dialecte tracice vorbite într-un anumit perimetru al Imperiului Roman** (Iberia, sudul Franței, Italia, Corsica, Sardinia, Sicilia, Dalmația, Thrakia propriu-zisă, Dacia, Pannonia, care au evoluat fără întrerupere și după schematizarea dialectului traco-latin, datorită tocmai factorilor de care nu beneficia limba romană: libertatea deplină a maselor populare de a crea și modifica cuvintele după propriile reguli, precum și numărul imens de oameni participanți la aceste modificări și creații.

18. **Dialectele traco-dacice se vorbeau, încă înainte de expansiunea romană dincolo de granițele Romei, în toate zonele locuite de pelasgi,** fapt consemnat de foarte mulți autori antici. Este și aceasta **o dovadă a înrudirii traco-dacilor cu pelasgii.**

19. Nu putem încheia această succintă prezentare de atestări documentare cu referire la folosirea limbii trace și dace în perioada de apogeu și decadență a Imperiului Roman, fără a-l cita pe **Velleius Patercullus** (II. 1.10.5) care, în anul **30 e.n.**, ne comunică: *"Dar, în toate Panoniile, sunt în folosință/există nu numai obiceiuri, dar chiar și cunoașterea limbii romane, iar foarte mulți se ocupă și cu literatura."*

În fața acestei mărturii a generalului roman Panterculus, făcută la numai 21 ani de la cucerirea Pannoniei, trebuie să înțelegem că **limba vorbită în Pannonia și Dacia era asemănătoare cu limba latină și romană, ele având o origine comună nu prea îndepărtată.** Am adăugat și *"în Dacia"*, pentru că cercetările arheologice moderne au descoperit existența unor **localități dace în Ungaria**, la Buda, zona din stânga Dunării a Budapestei (Buda, în limba georgiană, înseamnă "dava", iar **în România au existat 73 de localități cu numele Buda și Budești,** o pare fiind azi dispărute) și Szentendre și prezențe la Szeged, Hadmezovasarhely, Békécsaba Fenyes, Debrecen etc., urcând până **în Cehoslovacia** (Bratislava, Nitriansky-Hradoc, Miscolc, Zeplin etc.) și coborând **în Jugoslavia** (Zemun, Belgrad, Gomolova etc.).

Tot atât de importantă este și **inscripția descoperită la Brigetio, în Pannonia** (azi Szöny, în Ungaria), făcută pe o lespede de mormânt de către Marcus Ulpius Celerinus, pentru el și fiul său, în care autorul se intitulează "**interprex dacorum**". Inscripția este din timpul împăratului roman Aurelius

Antonius Caracalla **(198-217),** când legiunea I Adiutrix, din care făcea parte M. Ulpius Celerinus, a luat parte la luptele contra dacilor liberi în nordul Pannoniei. Deci, **în acea perioadă, chiar şi în Pannonia se vorbea limba dacă,** deşi trecuseră peste 100 ani de la încheierea celui de-al doilea război romano-dac, iar până la părăsirea Daciei de către Aurelian nu mai rămăseseră decât circa 55 ani.

Studiul originii şi istoriei limbii române păcătuieşte, în momentul de faţă, ab initio, prin reducerea cercetărilor doar la folosirea *"metodei dicţionarelor"*, conform căreia originea unui cuvânt românesc se află în orice limbă care foloseşte acel cuvânt, fără o analiză interdisciplinară la care să participe şi istoria, biologia, economicul, socialul etc. Dar, se pun două întrebări elementare: popoarele respective au atestări documentare privind cuvântul respectiv înainte de migrarea lor în spaţiul carpato-dunărean? Sau, au lăsat acel cuvânt la neamurile înrudite rămase pe teritoriul de unde au plecat? Numai răspunsuri afirmative la cele două întrebări pot confirma caracterul de împrumut al cuvântului analizat.

Calendarul de la Sarmizegetusa şi cuvântul "an"

Privind problema originii şi istoriei limbii române din aceste puncte de vedere, putem face o serie de consideraţiuni.

Anterior s-au expus, în ansamblu, condiţiile economico-sociale care au condus la cele două mari migraţiuni pornite din spaţiul carpato-dunărean. Ne interesează, în mod special, originea latinilor, a unor popoare italice (liguri, umbri, osci şi sabini) şi franceze-meridionale (liguri, longeidoci), a căror limbă e înrudită cu limba română. Pentru a exemplifica modul cum trebuie abordat studiul originii limbii române, vom analiza cuvântul **an.**

În limba arhaică, este atestat lexemul **amnus**, devenit apoi **annus**, care avea sensul de *"cerc"*, sens păstrat în diminutivele **annellus** (anellus, annulus) şi inel[119]. În celelalte limbi euro-indiene, nici lexemul şi nici derivatele lui nu există.

Analizând evoluţia semantică de la cerc la perioadă de 365 de zile, constatăm că cele două sensuri, primitiv şi evoluat, au o legătură reală, în sensul că **dacii măsurau timpul pe cerc**, fiind totodată **singurul popor din lume care folosea cercul pentru măsurarea timpului.** Deci, **cuvântul e de origine dacică.** De aici, se mai desprind şi alte concluzii:

În primul rând, **folosirea lui de către latini presupune convieţuirea latinilor cu dacii,** fapt perfect explicabil, având în vedere că **dardanii, strămoşii romanilor, făceau parte din grupa de triburi tracice ale moesodardanilor sau dacomoesienilor, din care o parte au roit în Asia Mică şi au fondat Troia.**

În al doilea rând, **această convieţuire trebuie să fi avut loc acolo unde existau sanctuare circulare**, respectiv în zona Sarmizegetusei şi Feţelor Albe din munţii Orăştiei şi Pecica-Arad.[87]

În al treilea rând, **nu se poate spune că lexemul an este de origine romană** pentru că, în acest caz, romanii ar fi păstrat şi măsurarea timpului pe cerc. Or, am văzut că, în perioada fundării Romei, anul lor măsura doar 300 de zile, ceea ce denotă un primitivism cert. Sigur că, odată cu emigrarea lor din Dardania şi apoi Troia, latinii nu au dus cu ei şi sistemul măsurării timpului pe cerc, acesta fiind apanajul sacerdoţilor daci.

Limba română, păstrătoare a multor arhaisme daco-latine, a menţinut şi un derivat de la lexemul amnus şi anume **amnar,** care înseamnă *"stâlpul ce susţine acoperişul la marginea tindei caselor ţăreneşti"* de tip dacic.[125] Să nu uităm că **amnus** = "cerc" era materializat prin coloane.

De asemenea, numai la noi, românii, s-au păstrat expresii de tipul *"timpul trece ca roata carului", "roata vieţii"* etc.

În al patrulea rând, ţinând seama de faptul că singurul cuvânt comun daco-latin din întreaga grupă este an-annus şi că revenirea dardanilor cu Aineas s-a făcut după căderea Troiei, rezultă că **desprinderea latinilor, ligurilor, oscilor, umbrilor şi sabinilor s-a produs odată cu migraţiunea dorienilor, deci în mileniul III î.e.n. sau poate mai înainte[87].** Concluzia este confirmată de istorie, **popoarele sus amintite fiind cele mai vechi venite în Italia.** Derivarea total diferită în limba romană şi limba română, cu atât mai mult cu cât între ele se plasează o perioadă de aproape 2.000 ani, atestă dezvoltarea total separată a limbii latine în comparaţie cu limba dacă, după acea perioadă de convieţuire, când popoarele respective foloseau în comun cuvântul an.

În sfârşit, **convieţuirea şi folosirea comună a cuvântului amnus-annus este una din dovezile comunităţii etnice dintre traco-daci şi traco-dardano-latini,** ultimii ca ramură minoră a daco-latinilor.

Romanii se chinuiau cu... latina !

În continuare, vom detalia, prin exemplificări, arhaismele din limba română. Pentru a nu se crea confuzii, precizăm că prin arhaism lingvistic – mai pe scurt, arhaism – vom înţelege atât forma lexicului, cât şi legile fonetice comune limbii latine arhaice şi limbii române într-o vreme când contacte daco-romane, practic, nu existau. Ne referim la perioada cuprinsă între Legea celor XII Table (scrise între 451-449 î.e.n. şi refăcute în anul 390 î.e.n., după distrugerea lor de către galli)[127] şi epoca imperială (sec. II î.e.n). Această latină arhaică o întâlnim atât în Legea celor XII Table (Lex XII Tabularum), cât şi la scriitori ca T.Maccius Plautus, M. Porcius Cato (234 î.e.n.), Statius Caecilius (219-148? î.e.n), Quintus Ennius (238-169 î.e.n.), Cnaeus Naevius (245-200 î.e.n), Terentius Publius Afer (190-158 î.e.n.) etc.

Lexicul limbii române conține multe cuvinte cu etimologia latină arhaică. Spre exemplu:

Limba română	Latina arhaică	Latina clasică (romană)
acela	eccilum	ecce illum
aceea	eccilla	ecce illa
aceasta	eccistam	ecce istam
armăsar	armissarius	admissarius
fierbere	fervere	fervere
(a)fi	fuo > fio	esse
ăla	ellum	ille
aia	ellam	illa
(a) hârâi	hirrio	irrio
(a) iubi, iubire	lubere	bibet
ficat	ficatum	-
mai	mais	plus
măcriș	macries	macies
mort	mortus	mortuus
moartea	morta	mortus

Cine studiază comparativ limbile catalogate neolatine este surprins de marele număr de cuvinte din fondul de bază comune acestor limbi[125], dar inexistente în limba latină. Ele nu pot proveni decât dintr-un fond comun anterior cuceririi romane, corespunzător unei origini comune, ceea ce pune sub semnul întrebării împrumuturile considerate azi de origine latină și comune tuturor popoarelor respective. Restudierea cu atenție a autorilor antici, greci și latini ne conduce automat la **necesitatea studierii răspândirii pelasgilor în Europa, Asia, și Africa.** La acești autori, întâlnim toponime, hidronime, antroponime, etnonime și lexeme diverse pe care le regăsim și azi în limba română sau în diferitele limbi romanice. Neluarea în seamă a acestor adevăruri istorice duce la concluzii eronate. Citățm doar cazul cuvântului **baros** (lista completă e foarte mare), a cărui etimologie DEX-ul[125] o fixează în țigănescul *baros*, fără să se țină seama că **dacii au fost făuritorii epocii fierului,** că **din zona Dunării mijlocii au plecat dorienii, purtători ai armelor de fier,** că elenii aveau cuvântul **baros** "greu", anterior venirii țiganilor în Europa, și că în langue d'ocul sec. XI întâlnim cuvântul **baro-baros**, care înseamnă *"om mare"*, sens identic cu cel din țigănescul **baro.** Se poate observa ușor identitatea, atât a cuvântului **baro,** cât și a sensului său, în limba franceză și țigănească, în timp ce **baros** - greu e identic cu **barós** *"ciocan greu"* în limba română.

Tot anterior, s-a arătat că **poporul roman își are originea în suprapunerea, în două perioade istorice diferite, a dardanilor.** Această prezentare făcută de Vergillius în "Aeneida"[128] este confirmată și de alte izvoare antice.

Festus ne confirmă: *"Priscii latini au fost aceia care au existat înainte de fundarea Romei".*[129]

În *"Origines"*, **Isidorus din Sevilla** ne relatează că, **în același Latium, se vorbeau patru limbi asemănătoare:** *"Unii au spus că au fost însă patru limbi latine, adică Prisca (cea veche), Latina, Romana, Mixta. Prisca a fost aceea de care s-au folosit cei mai vechi (locuitori) ai Italiei în timpul lui Ianus și Saturnus, neregulată-barbară, după cum se vede din cântecele Saliilor".*

În aceste "patru limbi", recunoaștem ușor limba vorbită de prisci latini, de latinii mai noi, de locuitorii Romei (evoluați mult față de semințiile înconjurătoare din mijlocul cărora plecaseră), precum și o limbă amestecată, ca urmare a contactelor primelor trei.

Lingua prisca și latina erau vorbite de popor, adică de marea masă a populației din Latium, prima avându-și originea în perioada anterioară întemeierii Lavinium-ului de către Aineas și dardanii lui – deci, o limbă daco-latină – iar a doua reprezentând limba dardanilor lui Aineas și a troienilor lui Antenor.[87, 127]

Lingua romana nu era altceva decât lingua latina evoluată, vorbită la Roma și schematizată de scriitori și gramatici până la nivelul maxim cunoscut sub denumirea de latina clasică. Această evoluție este explicabilă prin dezvoltarea impetuoasă a Romei, prin cuceriri, în comparație cu restul Latium-ului și Italiei, ca și prin concentrarea în Cetatea Eternă a celor mai avansate valori spirituale ale lumii antice.

Păstrarea în limba română a elementelor arhaice prezentate mai sus atestă, indubitabil, **comunitatea de limbă dintre latina arhaică și limba dacă,** transmise nouă prin aceasta din urmă. Această aserțiune este întărită și prin faptul că în limba română se mai găsesc cuvinte arhaice cu **S** nerotacizat, această fază regăsindu-se, de exemplu, în limba folosită la alcătuirea Legii celor XII Table. Aici se folosea arhaicul **arbosem** și **ausum** pentru clasicul **arborem** și **aurum**[140]. Deci, în sec. IV î.e.n., rotacismul lui **S** era neterminat, fază în care ne aflăm încă azi, cea ce presupune **comunitatea latinei zisă populară și a limbii dace anterioară sec. IV î.e.n.**

Aceste constatări ne obligă să privim altfel originea limbii române, care are la bază o limbă daco-latină, atestată documentar în latina arhaică și constituind stratul, **având ca substrat limba vechilor pelasgi din Dacia,** migrați în tot sudul Europei, nordul Africii și vestul Asiei, peste acestea adăugându-se superstratul de origine în special elenă și latină clasică/romană. S-a folosit calificativul daco-latin, având în vedere că dardano-latinii întemeietori ai Romei s-au desprins din marele trunchi al traco-dacilor și nu invers.

Inconsistența teoriilor romanizante este întărită și de alte argumente. Însuși

Quintilianus spunea că **tinerii romani trebuiau să lupte ani întregi cu învățarea limbii latine** (Insist., Orat, 1, I, C, XII). De aceea, **nici azi locuitorii Romei nu au învățat şi nu vorbesc limba latină.** În consecință, **este o eroare a afirma că dacii au învățat limba latină chiar pe Bug,** mai bine decât alte popoare supuse, deşi contactul lor cu romanii a fost cel mai scurt în comparație cu al altor popoare cucerite de aceştia

Studiile cele mai recente stabilesc un număr de 1.253 etimoane latine, alcătuind latina dunăreană, din care 107 numai în limba română. Din acestea, 176 sunt reconstruite, cea ce duce implicit la originea lor dacă. Analiza fonetică, glotocronologică şi comparația cu latina arhaică şi elenă (în special Homeros) ne conduce la următoarea componență a fondului panromanic: origine dacă – 441, romană – 147, elenă – 8.

În stabilirea originii latine sau a altor origini, filologii iau ca bază numai similitudinea de formă, acordându-se originea – totdeauna – cuvântului străin, fără a se ține seama dacă poporul respectiv putea avea acel cuvânt sau nu, adică fără a se studia toți factorii, arătați anterior, care concură la crearea unui cuvânt. Spre exemplu, **dacii au cunoscut şi folosit păcura înaintea tuturor popoarelor europene, inclusiv a romanilor.** Deci, **picula** (murdărie pe pielea copiilor mici – derivat de la **pix, -icis** *"păcură"*), de la care ar putea deriva păcură (deşi n-au nici o contingență) derivă din păcură. Acest considerent stă şi la baza lipsei din aromână a cuvintelor **bour, aur, păcură,** deoarece aromânii nu au asemenea bunuri. Apoi **i** din *picula* e mai închis decât **ă** din păcură.[120]

Dacii şi francezii - origine comună

Comunitatea etnică triburilor pelasge şi daco-latine, străbune ale traco-dacilor, răspândite pe un spațiu imens in jurul Mediteranei, cu extindere spre Baltica, Pirinei şi Caucaz, explică şi comunitatea de limbă dintre noi şi cele mai vechi triburi italice (liguri, umbri, osci, sabini etc., în care se cuprind şi latinii), **balticii, occitanii, hispanii, bascii etc.**

Limba română păstrează foarte multe cuvinte cu fonetism pe care l-am putea numi daco-umbrian şi care nu reprezintă evoluții din romană spre română. Cuvintele la care ne referim sunt comune triburilor sus-menționate şi limbii române, ceea ce presupune o **aceeaşi origine, dar anterioară migrațiunilor din mileniul III î.e.n. spre Italia.**

Originea dacică a unor cuvinte din limba română se mai poate dovedi şi prin comunitatea lor cu cele aparținând în special dialectului **langue d'oc,** explicabilă prin **originea comună a strămoşilor dacilor şi francezilor meridionali.** Vom reda, în continuare, câteva exemple de cuvinte din poezii scrise în langue d'oc-ul sec. XI, cuvinte care nu se regăsesc în limba latină:

langue d'oc	**limba română**	**limba franceză**	**limba romană**
greu	greu	difficil	gravis
quar	care	qui	qui
ieu	eu	je	ego
departir	(a) despărți /-re	separer	separo, are
dol	dor	nostalgie	-
lor	(al) lor	les siens	suorum
mais	mai	plus	plus
ost	oaste	armeé	-
el (es)	el (este)	il (est)	est
intrar	intrare	entrée	-

De asemenea, **franceza medievală are multe elemente lexicale şi fonetice comune cu limba română, dar nu cu romana.** Exemple:

- ceste	acestea	cette	ista, haec
- cest	(a) cest	ce	iste, hic
- lor	lor	leur	suorum
- fu	fu	fut	fuit
- vostre	vostru	votre	voster
- cil	cel	celui-là	ille
- icest	acest	ce	iste, hic
- ai vostre	al vostru	le votre	vester

Latina - un dialect dac

Din cele prezentate mai sus se desprind câteva **concluzii** evidente:

• **limba dacă formează stratul care, prin evoluție, s-a transformat în limba româna de azi;**

• dacă vrem să stabilim şi un **substrat,** acesta este alcătuit din **limba pelasgilor,** care stă şi la baza limbii franceze meridionale, a celei spaniole, portugheze şi italiene, prin ligurii şi bascii migrați din Dacia în Italia, Franța, Iberia;

• limba latină, umbriană, oscă şi sabină constituie **dialectele italice ale limbii dace;**

• **suprastratul limbii române** este, în special, **de factură romană** (latina clasică) şi **elenă,** aplicat peste stratul dacic, în epoca modernă şi contemporană, prin intermediul culturii franceze, în principal, sau preluat direct de pătura noastră cultă;

• **continuitatea limbii dace până în zilele noastre, în mod unitar, pe toate teritoriile locuite de români, este totodată cea mai bună dovadă a continuității locuirii Daciei de către strămoşii noştri încă de acum 2.000.000 de ani şi până astăzi, fără nici o întrerupere;** invazia romană, ca şi toate

celelalte invazii cărora aceasta le-a deschis calea începând cu secolul III e. n., nu a reuşit să înfrângă tenacitatea poporului dac, rămas neclintit pe pământul din care s-au născut **primii strămoşi, legendarii titani, din Uranus şi Geaea**[129], simbol al eternităţii şi unicităţii materiei;

• **limba română era formată la contactul cu romanii,** adaosurile ulterioare şi influenţele fiind de minimă importanţă şi nealterându-i caracterul specific;

• **latina zisă *"populară"*, care se vorbea atât în Latium, cât şi la Roma, era un dialect dac;** ea a evoluat către **lingua romana**, pe care noi o numim azi **latină clasică** sau, mai scurt, **latină;** termenii au fost copiaţi din limba franceză, încă din secolul trecut.

Viziunea eronată asupra celor două latine uzuale, din totalul de patru, ca şi a raportului dintre ele, explică neconcordanţa constatată chiar de latinizanţi între teoriile lansate, concluzii şi realităţi.

Analizând, în particular, procentele stabilite pentru cuvintele de origine latină, ne putem da seama cât de neştiinţifice au fost modelele folosite de toţi etimologii. Dacă mai adăugăm şi lipsa oricărui cuvânt de origine dacă, afirmaţia e şi mai evidentă. Toate acestea sunt consecinţa neadmiterii unui fapt atât de evident cum este continuitatea folosirii limbii pe care o vorbim de-a lungul mileniilor de existenţă pe acest pământ, până în zilele noastre. Dacă este o realitate că **toate seminţiile străine care au rămas pe teritoriul Daciei,** în migrarea lor multidirecţională, **au fost total asimilate,** este cu totul paradoxal să admitem că dacii au renunţat total la limba lor, ei care au fost dintotdeauna şi au rămas patrioţi înflăcăraţi. Ei, care au luptat 1.812 ani pentru a realiza reunificarea statului lor, puteau oare să renunţe la limba lor vorbită de milenii? Aşa ceva nu s-a întâmplat niciodată şi nicăieri în lume! Iar dacă unii (şi poate au dreptate) nu se recunosc continuatori ai poporului dac şi ai limbii sale, trebuie să se ştie că numărul celor ce se recunosc este extrem de mare.

Adevărul se prezintă astfel:

Plecând de la faptul că romanii erau la origine dardani, deci traci, că aheii, ionienii, eolienii şi dorienii erau migraţi din spaţiul carpato-dunărean, că troienii, frigienii, italicii, dacii, illirii, macedonenii erau traci, că ligurii din Franţa, Iberia şi Italia, precum şi umbrienii erau migraţi din Dacia, ca şi pelasgii din nordul Africii, Pirinei şi apusul Asiei, problema originii limbii române capătă cu totul alte dimensiuni. Toate popoarele enumerate mai sus, cu toate componentele lor sub forma triburilor, ginţilor, uniunilor de triburi, cetăţi etc., **vorbeau, acum circa 7.000 ani, dialecte ale unei limbi pe care o putem numi, fără să greşim, pelasgotracă.** În funcţie de condiţiile social-politice, economice, geografice şi istorice în care s-au dezvoltat de-a lungul perioadelor de migrare în hinterlandul centru-sud şi est european, **limba pelasgotracă s-a împărţit pe grupe dialectale,** mai mult sau mai puţin diferenţiate, funcţie de condiţiile specificate anterior.

În momentul agravării stării conflictuale dintre romani şi daci, terminată în 106 e.n., **cele două popoare trace vorbeau limbi foarte asemănătoare.** Faptul este atestat documentar, ceea ce este foarte important.

Să ne reamintim de **Ovidius,** care ne-a comunicat că **dacii râdeau "prosteşte" atunci când le citea poezii în limba romană. Or, ca să stârneşti râsul, trebuie să vorbeşti o limbă pe care s-o înţeleagă interlocutorul tău,** dar să te exprimi sau să pronunţi cuvintele de aşa manieră încât să pari fie cult, fie caraghios. Era şi normal ca dacii să râdă atunci când Ovidius spunea **dies** în loc de **dzi**, **terra** în loc de **ţeară** etc.

Ca nume proprii întâlnim: **Decebalus** din nord şi **Decebalus** din sudul Dunării, **Burebista** din nord şi **Burebista** din sudul Dunării, **Thiamarcus, Oroles, Rhemaxos, Rubobostes, Comosicus, Duras-Diurpaneus** etc., etc. Fără a fi maliţioşi, putem afirma cu certitudine că tatăl lui Decebalus, ca şi părinţii celorlalte căpetenii dace, nu pot fi acuzaţi de... romanizarea limbii dace...

Dar, din păcate, filologia noastră refuză să privească înapoi, dincolo de hotarul sec. V e.n., pentru că nici Occidentul n-o face şi, deci, nu are surse de inspiraţie. Să folosească, oare, sursele antice? Nicidecum! Pentru aceasta, pe lângă talentul de filolog, cercetătorul trebuie să cunoască perfect istoria antică şi, deci, limba elenă, lingua prisca, lingua latina şi lingua romana pentru a putea traduce direct preţioasele surse de informaţii ale scriitorilor antici, fără intermediul limbii franceze, germane, engleze sau italiene. **Urmarea directă a lipsei acestor cunoştinţe este traducerea eronată, uneori cu consecinţe grave, a unor termeni.** Se poate cita, în acest sens, următorul exemplu tipic: în toate lucrările cu caracter filologic sau istoric, cuvântul ***barbarus*** e tradus prin termenul *"barbar"*, iar nu *"străin"* aşa cum îl înţelegeau atât elenii, cât şi romanii în perioada istorică în care l-au folosit. **Pentru eleni, tot ceea ce nu aparţinea poporului lor, chiar şi romanii, era calificat cu termenul *barbaros.*** Se ajunge, astfel, ca o caracterizare făcută geţilor de Dion Chrysostomos să fie tradusă: *"Geţii sunt mai înţelepţi decât aproape toţi barbarii şi mai asemenea elenilor"*. În felul acesta, **strălucita civilizaţie a geto-dacilor,** foarte apropiată de cea elenă contemporană, atestată chiar de eleni şi confirmată cu prisosinţă de cercetările arheologice, este categorisită drept *"barbară"*, în loc de *"străină"*, cu toate consecinţele ce decurg pentru cei ce studiază istoria multimilenară a poporului nostru, fie români, fie streini. Sau, rezultă că şi grecii erau asemenea "barbarilor"... Nici asta nu se poate admite.

Tot astfel, **Dacia Felix** este tradusă *"Dacia fericită"*, în loc de *"cea bogată"*, sensul de bază al cuvântului **felix.**

Să nu mai vorbim de faptul că se compară termeni romani cu termeni din sec. XX, după 2.200 ani distanţă în timp. Ex. **: terra** cu **ţară**, în loc de arhaicul **ţeară** sau **dies** cu **zi** în loc de dacul **dzi**, care, ca şi în cazul rotacismului de tip leud, este posibil să se fi diferenţiat ca fonemă în **d – dies** specific limbii romane şi **zi – zi** specific limbii române. De aceea, nu ne surprinde să constatăm stu-

pefacția unor filologi cu privire la generalizarea rotacismului în textele nord – dacice (Maramureș, Bucovina) în loc de Oltenia, unde influență romană – cât de cât – a existat, în timp ce nordul Daciei a fost exclus total de la această influență. Tratând, însă, rotacismul potrivit analizei făcută anterior, stupefacția dispare și totul revine la logic și la normal.

În lumina celor expuse până acum, este cert că **limba latină era un dialect dac sau o latină din Dacia,** pentru a folosi – prin comparație – o expresie a lui L. Petit de Julleville: "je ne dis pas un latin gaulois… mais un latin de la Gaulle"/*"Eu nu spun o latină galică…ci o latină din Galia"*[141]

Este absurd să afirmăm că limba latină și cea dacă erau limbi diferite și că limba dacă a dispărut, din moment ce DEX nu consemnează nici o etimologie dacică iar unii autori nu au reușit să depisteze decât 160 cuvinte de origine dacă, prea puține pentru a se putea trage o asemenea concluzie. Cum ar trebui tratate, atunci, afirmațiile marii majorități a filologilor că limba română derivă din latina populară – **alias latina** – ceea ce nu este departe de adevăr, ținând seama de cele prezentate anterior? Cum rămâne cu spusele poetului Ovidius, care a compus poezii în limba getică: *"Getico scripsi sermone libellum structaque sunt nostris barbara verba modis"* (Ex. Ponto IV.13.19,20). Cum rămâne cu afirmațiile generalului Patercullus, din anul 170 î.e.n., cu ocazia cuceririi Pannoniei, referitor la limba latină folosită de cei cuceriți? Oare, toți cei care au cunoscut limba dacă și au consemnat aceasta în scris au fost neserioși sau mincinoși? Oare, acei care afirmă că pannonii erau illiri[142] nu-și dau seama că greșesc, din moment ce M. Ulpius Celerinus, subofițer în legiunea XI Adiutrix, trimisă de Caracalla (începutul sec. III e.n.) împotriva dacilor liberi din nordul Pannoniei, s-a intitulat ***"interprex dacorum"*** pe lespedea sa de mormânt descoperită la Brigetto, în Pannonia (azi Szöny în Ungaria)? În schimb, se denaturează unele adevăruri istorice, când se știe că **nu există o etimologie romanus – român, cuvântul român fiind o creație cultă din sec. XIX.**

Numele nostru e rumân, atestat documentar începând cu sec. XVI și până în sec.XIX în toate ținuturile locuite de români și care este de proveniență pur autohtonă, indiferent că ar deriva din arimini sau din RUM. Cert este că **întemeietorii Romei**, așa cum ne-a comunicat Vergilius și Titus Livius și au confirmat arheologii, **au adus numele *"cetății eterne"* din patria tracilor, de unde au venit,** indiferent care ar fi fost zona de migrare.

Raporturile de evoluție dintre latină, romană și română nu se pot stabili corect decât dacă legile fonetice sunt aplicate cu rigurozitate, deci, **dacă filologia înțelege să rămână știință.** Să nu scăpăm din vedere că **romanii nu au reușit să romanizeze triburile din Italia, cu care se înrudeau și care –și azi –vorbesc dialecte foarte diferențiate,** încât provincialismele din limba română nici nu mai e cazul a fi luate în considerare în cadrul unității limbii române, urmașă directă a limbii vorbite de un popor din care o mică parte a

stat sub stăpânirea romană o scurtă perioadă de timp (165 ani). **Locuitorii Romei nu au adoptat limba romană și n-o vorbesc nici azi, dar se afirmă că dacii de pe Bug au adoptat-o.** Bravo lor!

În ce privește romanizarea etnică, problema are un aspect similar cu cel al romanizării limbii. E suficient să reamintim că, după unii, dacii au fost romanizați în 10 ani, deci între 105-116, iar după alții, încă înainte de cucerirea Daciei...

Nici latinizanții, nici romanizanții nu justifică existența unor cuvinte comune în limba română și în limba pelasgilor din Libia înainte de cucerirea romană.

Continuitatea dacilor și dacoromânilor în Dacia mai poate fi susținută și prin **cuvinte de origine gotică** păstrate în limba română sau intrate în compunerea acestora.

O serie de pseudo-savanți străini mai susțin și azi teoria vidului creat în Dacia prin abandonarea ei de către Aurelianus...

Romanii au dus față de daci o politică de adevărat apartheid, așa cum se va arăta mai departe, element esențial în dovedirea neromanizării dacilor. De fapt, **romanii n-au dus nicăieri o politică de desnaționalizare,** respectând pretutindeni credințele, obiceiurile, tradițiile etc. ale popoarelor cucerite. Aceeași politică au dus-o și în recrutarea trupelor străine (alae și cohortes), care erau angajate cu armamentul lor, cu tehnica lor de luptă etc. Așa se explică și mențiunile referitoare la transplantarea populației în sudul Dunării între 271 și 275, ele privind doar pe cei cărora le dădea o atenție (armata, administrația, coloniștii).

După părăsirea Daciei, băștinașii au conviețuit o bună perioadă cu **goții, popor cu care au avut totdeauna alianțe de prietenie** și care au lăsat în limba noastră o serie de cuvinte, dovadă a acestei conviețuiri.

Am putea cita astfel:

- **gaman**"om" = găman
- **capsoman** (**kaps** "prost" în albaneză + **man** "om")
- **țuțuman** = **țuț** (mirat) + **man** "om"
- **hoțoman = hoț** + **man** " om " etc.

Toate aceste cuvinte, ca și componentele lor, au în DEX etimologie necunoscută. Ca particularități, remarcăm : compunerea tuturor cu **man** "om", referire numai la om a cuvintelor compuse și considerarea etimologiei lor, în DEX, ca necunoscută.

Am mai putea cita și următoarele expresii populare : a) folosite la alungarea pisicii, a căror origine nu poate fi decât gotică: **"caț"** pisică; câț! (folosite în toate regiunile țării), hâst (folosit în jud.Gorj); b) **a se coțoi** etc.

Că **Dacia nu a fost total părăsită,** o dovedesc multe fapte şi evenimente menţionate în cronica lui Anonymus[143] de la curtea regelui ungur Bela I, din sec. XI, a unui alt Anonimus[131] , francez de origine etc. Însuşi faptul că ungurilor le-au trebuit 800 ani (sec.XI-1867) pentru a conduce întreg Ardealul din punct de vedere politic este destul de elocvent. **Dacă Dacia ar fi fost total părăsită, ea ar fi fost imediat ocupată de popoarele migratoare,** gonite dinspre răsărit de hoardele nomade asiatice. La toate acestea, arheologia şi-a spus ultimul cuvânt, scoţând la iveală cultura materială a dacilor, creată pe teritoriul patriei noastre din vremuri imemoriale şi până azi, fără nici o întrerupere.

După abandonarea Daciei de către romani, singurele elemente persistente sunt cele ce aparţin neîndoielnic culturii daco-getice anterioare contactelor cu romanii: prelucrarea metalelor, a lemnului, a pieilor, ţesătoria, olăritul (ex: ceaşca dacică rămâne un element autohton pregnant al aşezărilor până în sec. IV. e.n).

În ce priveşte riturile religioase, acestea vor dispărea total sub influenţa creştinismului.

Deci, **baza materială şi spirituală a civilizaţiei prefeudale şi apoi a celor următoare rămâne tot cea daco-getică,** bineînţeles, cu influenţele asimilate pe parcurs, aşa cum s-a întâmplat şi se întâmplă la toate popoarele.

Cu toate vitregiile soartei neamului daco-get, acesta ne-a transmis oral până astăzi amintirea tuturor cetăţilor sale, sub diferite denumiri: cetate, cetăţuie, cetăţeni, piatra, pisc, grădişte etc. Aceste amintiri le aflăm pe întreg cuprinsul ţării noastre şi constituie, desigur, cel mai tulburător element al permanenţei elementului autohton pe aceste meleaguri, **numele de cetate fiind anterior stăpânirii romane, deci dacic,** deoarece după 106 nu s-au mai construit cetăţi (v. **coetus** "unire, adunare" > ceată> cetate).

Este demnă de reţinut concluzia la care ajunge **americanul Paul Mackendrik:** *"Dar şi după această dată* (106 e.n. – n.n.), *populaţia geto-dacă a continuat să trăiască, dovedind o forţă neobişnuită de adaptare la influenţele din afară, fără a-şi pierde însă, individualitatea, care caracterizează România până în zilele noastre."* [117]

Influenţa romană n-a împiedicat pe locuitorii din spaţiul carpato-dunărean-balcanic să-şi păstreze vechile lor tradiţii. Printre altele, ceramica iliră, tracică şi dacică a continuat să fie lucrată şi folosită. În particular, **singura civilizaţie din sud-estul european care şi-a păstrat intactă autonomia până azi este cea dacică.**

Însuşi numele pe care azi îl purtăm este de origine dacică, corupt în epoca contemporană sub forma de **român.**

Aşa cum a apărut în scrierile medievale şi ale epocii moderne, numele corect e **rumân** iar ţara locuită de urmaşii dacilor s-a numit ***"Ţara Rumeniască"***[144], nume înscris pe sigiliul lui Petru Cercel în **1580.**

Acest nume are o veche origine dacică şi tracică. Îl regăsim în numeroase lucrări, începând cu antichitatea.

Astfel, unul din triburile etrusce se numea **Rumina**[124]. La vechii troieni, **Rum** era un antroponim curent pentru femei. După Hellanicos, care scrie pe la anul 400 î.e.n., Ulysses şi Aineas trec prin ţările tracilor şi moloţilor în Italia, unde femeile troiene, venite cu ei, le ard corăbiile. Aineas întemeiază oraşul **Rum,** denumit după una din aceste troiene[145]. Şi legendele siracuzanilor pun în legătură cu Roma pe Ulyses şi Aineas, fapt subliniat de istoricul german Komemann.

Smochinul sub care se zice că au fost găsiţi Romulus şi Remus se numea "ficus ***rumina***"[119], "ficus ***rumen***" sau "ficus ***ruminalis***"[127], de unde se zice că şi-a tras numele Roma.

Rum (Roma) era şi una din cele patru fiice[119] ale lui Asklepyos (în lat. Aesculapius), zeul medicinei, de origine tracă şi fiu al altui zeu trac, Apollo[145].

Rùmia sau **Rùmina** era, la romani, zeiţa alăptării, protectoare a noilor-născuţi[119], numele ei fiind legat tot de antroponimul feminin **Rum.**

Numele vechi al Tibrului era **Rumo** sau **Rumon**[145], toponim de origine tracă, aşa cum îl arată terminaţia.

Unul din cele trei triburi ale Romei, reprezentând pe urmaşii întemeietorilor acesteia, purta numele de **Ram**nes, iar una din cele trei centurii de cavaleri se numea **Ram**nenses. Aici trebuie căutată etimologia cuvintelor **Râm şi râmlean.***

Eponimul **Rum** s-a menţinut şi în patria sa originară.

Turcii numeau Thrakia cu etnonimul **Rumelia**[126], iar fortăreaţa construită de sultanul Mahomed al II-lea pe coasta europeană a Bosforului, în vederea cuceririi Constantinopolului, au numit-o **Rumeli**-Hisar (castelul Rumeliei)[126].

Denumirea turcească şi bizantină a patriarhiei din Constantinopol este şi azi **Rum** Patriarhanese.

În provincia autonomă Voivodina din fosta Jugoslavia, lângă Novi-Sad, există şi azi localitatea **Ruma.**

În **Letopiseţul Ţării Moldovei,** Grigore Ureche foloseşte termenul de **Râm** pentru Roma iar mai departe vorbeşte de luptele romanilor cu **Rumele,**

---

* **N. edit.:** Ram era cunoscut, în antichitate, ca zeul Soarelui. Vechi legende româneşti spun că Ram a fost primul locuitor al zonei Carpaţilor. Ram, la egipteni, apărea sub mai multe forme: Ra, Amon-Ra, Amen-Ra, nefiind exclusă, deci, şi formula rum... Cum unele surse vorbesc despre RAMANI *("Elevaţii")* ca locuitori ai zonei carpatice, corelaţia RAMANIA - România se impune de la sine...

prin care înțelegea, probabil, amazoanele trace sau, oricum, femeile războinice de origine tracă, nume total distinct de **Râm**.

Indiferent dacă Roma şi-a căpătat numele prin filiera etruscă sau cea troiană, el este de origine tracă, având la bază etimonul **Rum.**

Etnonimul **român** şi adverbul **românește** le întâlnim pentru prima dată tot în Letopisețul Țării Moldovei, în textele atribuite lui Simion Dascălul. Ele sunt folosite distinct față de antroponimul şi eponimul **Roman** şi etnonimul **râmleni,** menționate în aceeaşi lucrare. Este foarte interesant faptul că Simion Dascălul folosește termenul **român** cu sens etnonimic în Moldova începutului de veac XVII (1642-1647).[146]

Adjectivul **rumânesc** îl întâlnim, apoi, la spătarul Nicolae Milescu (1681).[147]

Şi Miron Costin, în *"De neamul moldovenilor"*, face distincție între etnonimul **rumâni** şi **romani**, adică **râmleni**[131] .

Etnonimul **rumâni** se menține chiar şi în secolul XIX, fiind în uz la toți scriitorii. Exemplificăm pe: Ion Rus, care, în "Icoana Pământului" (Blaj, 1842), scrie: ***"rumânii** au înălțime cu ceva mai mică ca ardelenii..."*[131] ; Paul Iorgovici, cu lucrarea sa *"Observații de limbă **românească**"*, tipărită la Buda, în 1799etc.

Eponimul **român** este foarte folosit şi azi în mediul sătesc, sub forma ***"rumânul meu"***, cu sensul de "bărbatul meu" sau "omul meu", constituind, poate, cea mai puternică atestare, atât a vechimii, cât şi a corespondenței **ruma-rumân.**

În scrierile străine, prima atestare documentară a denumirii de Rumenia o găsim la Rudolf von Ems (decedat în 1254), alături de Moesia, Pannonia, Trakia, Ungaria, Bulgaria, ca țări udate de Dunăre, în geografia sa versificată, *"Weltchronik"*. Pe românii din Transilvania îi denumește însă ***Wilde Vlachin*** - *"vlahii de pădure"* [131]

Tot la scriitori străini, etnonimul **rumâni** îl găsim pentru prima dată sub forma **Rumenos** la arhiepiscopul bulgar de Ohrida, Francisco Soimirovici, în redarerea istoricului dalmat Ioannes Lucius (Lucic) din Trogir **(1604-1679)**. Arhiepiscopul, călătorind prin Țara Românească, a notat câteva propoziții în limba română, pe care le-a tradus în limba romană. Din analiza lor, cât şi a traducerilor, rezultă evident că el nu cunoştea limba română şi nici nu pronunța corect cuvintele, fapt perfect justificat la cineva care ia contact, pentru prima dată, cu o limbă străină. De aceea, aceste expresii şi propoziții trebuiesc analizate cu mult discernământ. În problema numelui de **român**, el ne prezintă următoarele mostre:[147]

I. română	**I. romană**
1. Su noi sentem Rumeni.	Etiamos nos sumus Romani
2. Noi sentem di sange Rumana.	Nos aumus de sanguine Romano.
3. Rumi tot sventia acolo.	Romae omnia Sancta ibi.
4. Rumen Muntean.	Romanus Montanus.

Pentru a aprecia calitatea exprimării în românește şi a traducerii în română, redăm una din propoziții în original: *"Bine amga sit predomne vestre"*

Aceasta se transcrie corect: *"Bine am găsit pre domne vestre"*

Traducerea este făcută, evident, după ureche. **Rumeni** e tradus, fără nici o bază, cu **Romani. Su** e scris pentru **şi**, pe care arhiepiscopul nu-l putea pronunța şi tradus **etiam**, ceea ce presupune că mai sunt şi alți **romani**. Dar cine ar putea fi ceilalți? **Rumi** este tradus **Romae**, or în acea perioadă, Romei i se spunea în românește **Râm**, iar romanilor – **râmleni**. De asemenea, întreaga propoziție – în romană – nu are sens: *"Acolo, la Roma, toate sunt sfinte"*. Ținând seama de modul popular de exprimare, sensul este următorul: *"Acolo, toate Rumile (femeile) /sunt / cinstite/ sfinte"* sau *"Acolo, orice Ruma/ este/ cinstită / sfântă"*.

Este de remarcat că arhiepiscopul n-a putut pronunța nici unul din diftongi şi de aceea apare:

Text original	**Pronunția corectă**
-domnata	dumneata
-domne vestre	dumneavoastră
-tot	toate
-munten	muntean

În glosarul lui Ioannes Luccius, mai găsim şi adjectivul **rumaneste** pentru **românește**[147] , acelaşi din *"Letopisețul Țării Moldovei"*, ceea ce ne conduce la concluzia că termenii **român, românește** erau utilizați în vorbirea curentă, la începutul sec.XVII, atât în Țara Românească, de unde probabil provine, cât şi în Moldova. De remarcat e faptul că, în cronica lui Ureche, apelativul **român** este utilizat în sensul de etnie, iar nu de condiție socială.

Sub forma coruptă de **zara (țara) Rumenaske** şi **Rumuny**, cele două lexeme sunt menționate şi de sasul Iohan Tröster în lucrarea sa *"Das Alt-und Neu Teutsche Dacia / Vechea şi noua Dacie"*.

Laurentius Toppeltinus (Lorenz Töppelt), sas din Mediaş, precizează în *"Origines et ocasus Transsylvanorum"* (1667) că valachii îşi spun **rumuini.**

Ioannes Franciscus, în *"Memorabilia allquot Transylvaniae"*, repetă afirmația că valahii îşi spun **rumuni.**

Anton Maria del Chiaro Fiorentino, în *"Istoria delle modeme rivoluzioni della Valachia con la descrizione dél paese, natura, costumi, riti e religione degli obitanti"* (1718), consemnează că *"valahii...îşi spun **romuni**, patriei lor, adică Valahiei, Tzara **Rumaneasca**, iar limbii: limba **rumaneasca**"* [131].

Antroponimul **Rum** îl găsim, în aceeaşi perioadă, într-un act de transmitere de proprietate datat 20 mai 7199 (1691) şi încheiat la Chiojdu din Bâsca, jud. Buzău, centrul unei uniuni tribale dacice şi al unei confederații populare sătești de tipul Vrancei, Câmpulungului muntean şi moldovean, care - unindu-se - au alcătuit cnezatele şi voievodatele românești.[148] Documentul nr.12 menționează: *"...până în hotarul **Rumei**"*. Acest antroponim s-a păstrat până azi sub forma Dealul **Rumii**, situat la sud de comuna Starchiojd.[148]

Ultima expresie din glosarul român-latin al lui Ioannes Luccius, **Rumen Munten**, este de asemenea tradusă eronat. Ea poate avea sensul de"român muntean" (de la munte) sau "muntean rumen", adică roşu la faţă. Cine a studiat cu atenţie înfăţişarea oamenilor noştri de la munte -a muntenilor- unde s-a păstrat cel mai bine tipul dacic, poate constata următoarele: femeile sunt foarte frumoase, roşii în obraz, părul castaniu, iar bărbaţii au faţa, în general, roşietică, adică rumenă. Deşi unii consideră acest cuvânt de proveniență slavă, el nu face decât să reflecte frumuseţea şi roşeaţa acelor **Rume,** de unde a derivat adjectivul **rumen** şi însăşi denumirea dată cu timpul oamenilor acestor locuri: **rumeni rumâni**, corupt apoi de oficialităţi în **români.** Dacă s-ar fi menţinut denumirea Romei, atunci ne-am fi numit şi noi **râmleni,** cum noi înşine i-am desemnat pe locuitorii **Râmului,** adică ai Romei.

Ceea ce trebuie luat în consideraţie sunt primii termeni atestaţi documentar, pentru că ei desemnează corect vorbirea la data când au fost fixaţi în scris. Formele ulterioare reprezintă coruptele de natură cultă şi dată foarte recentă (sec. XIX).

Forma **rominest** întâlnită la Francesco della Valle (1545) este o coruptelă datorată pronunţiei italiene şi confuziei dintre **rumân şi roman**. De asemenea, **români, românească**, coexistând cu **rumân, românească** în Palia de la Orăştie (1581-1582)[147] sunt tot coruptele. Pentru această concluzie pledează mai multe argumente.

În primul rând, aceste forme sunt folosite în mod singular, nemaifiind repetate decât după aproximativ 300 ani.

În al doilea rând, ele coexistă cu cele uzuale.

În sfârşit, forma **român** nu constituie o tradiţie din epoca română, deoarece cuvintele **Dacia şi daci** sunt folosite curent la toţi autorii antici şi medievali, până la înlocuirea lor cu **Valahia, Vlachia, Valachia** etc. şi **vlachi, vlahi, valahi, blahi** etc., după care apar atestate documentar, **rumân şi ţara românească**, distincte faţă de **Râm şi râmlean**.

Denumirea **rumân** s-a menţinut şi în toate limbile străine.

Miron Costin îşi intitulează Cap. 10 din "Chronika ziem Moldawskich I Multaniskich" (1677): *"O IEZYKU WOLOSKIM ALBO RUMYNSKIM (Despre limba valahă sau românească)".*[124]

De asemenea, este ştiut că, după abandonarea Daciei, nici o scriere nu menţionează pentru aceasta alt termen în afară de Dacia, până la apariţia etnonimului Valachia şi apoi **Ţara Românească.** Deci, nu apare nicăieri **Romania** sau ceva similar.

Lactantius Firmianus (cca. 260-325), retor de origine africană, scrie despre împăratul de origine dacă Maximianus Galerius Daia (310-313) că ar fi declarat, când a primit titlul de împărat, *"că este duşmanul numelui de roman şi că vrea să schimbe titulatura imperiului în aceea de imperiu dacic"*. Nici nu trebuie o mai bună **mărturie a preponderenţei elementului dacic în zona de est a**

Imperiului Roman, ca şi a conştiinţei de neam dac. În fapt, **începând cu C. Iulius Verus Maximinus Thrax (235-238), Imperiul Roman a avut 30 împăraţi traci, din care 6 daci până la Heraklios (610).**

Paulinus din Nola (353-431), referindu-se la locuitorii Daciei, îi situează ***"departe până sub Ursa Polară".***

Rufius Festus Avienus (sec.IV e.n.), în *"Descriptio orbis terrae"* consemnează **continuitatea daco-geţilor**: *"De aci înainte, pe unde şuieră suflarea acvilonului îngheţat, stăpânesc sarmaţii, germanii, getul, fioroşii bastami şi neamurile dacilor".*

Paulus Orosius (sec. IV-V), vorbind de cursul Dunării, spune că *"la răsărit se găseşte Alania, la mijloc Dacia, unde e şi Goţia (Dacia ubi et Gothia)".* Este vorba de lucrarea sa *"Historiae adversus paganos".*

Ioannes Malalas (cca. 491-578) este primul autor, grec originar din Antiohia, care povesteşte despre o regină Boa, văduva unui rege numit **Blàkos (Blachos).** Este pentru prima oară când apare acest antroponim.

În a sa *"De origine actibusque Getarum"* (Getica)[131] , apărută în anul 551, **Iordanes** (mijlocul sec. VI), prezintă atât istoria goţilor, cât şi pe a geţilor: *"această Gotia, pe care strămoşii noştri au numit-o Dacia şi care acum se numeşte Gepidia".* Nu este o confuzie de nume între geţi şi goţi, aşa cum unii autori moderni şi contemporani prezintă raportul geţi-goţi. În fapt, este vorba de modul cum erau cunoscuţi locuitorii Daciei, în sec. VI. Dată fiind stăpânirea militară pe care goţii şi gepizii o exercitau, cei drept nominal, începând cu sec.IV asupra Daciei, aceasta era de-acum cunoscută sub numele de Gotia şi apoi de Gepidia. Nimic deosebit nu apare nici în constatarea că urmaşii goţilor au numit-o Dacia **şi geţii ar fi fost strămoşii goţilor.** Din moment ce goţii stăpâneau acum fosta Dacie locuită de geţi, îl îndreptăţea pe Iordanes să-l considere pe geţi ca strămoşi ai goţilor. E singura eroare importantă dar pe care nu o putem considera confuzie, pentru că tot el precizează, în cap. V, atunci când vorbeşte şi de ţara gepizilor din sec. IV, că în cuprinsul acesteia se află şi Dacia *"apărată de Alpi abrupţi, ca o cunună".*

În *"Tabula Peutingeriana"* (sec. III), apare numele de **daci petoporiani**, adică *"dacii lui Petoporis"* (greşit tradus "dacii lui Petoporus") şi etnonimul **Gaete.**[131]

Că **denumirea de daci, ca şi a altor triburi de traci, se menţine şi în secolele următoare,** o atestă documentar opera de strategie militară a scriitorului bizantin Kekaumenos (sec. XI), intitulată ***"Strategikon"***: *"Vă sfătuiesc, deci, pe voi şi pe urmaşii voştri, următoarele, deoarece neamul valahilor este cu totul necredincios (...) deoarece n-a păstrat niciodată credinţă faţă de cineva, nici faţă de împăraţii mai demult ai romeilor. Loviţi cu război de către împăratul Traian şi înfrânţi pe deplin, au fost supuşi de acesta, iar regele lor, numit Decebalus, a fost ucis şi capul i-a fost înfipt într-o suliţă, în mijlocul oraşelor romeilor* (n.n. – e vorba de romani), *căci aceştia sunt aşa-numiţii* ***daci, zişi şi besi*** *".*[131]

Încercările unora de a crea impresia romanizării dacilor are o notă de facilitate care nu serveşte cauzei poporului nostru în ceea ce priveşte stabilirea corectă a originii sale şi a limbii pe care o vorbeşte.

Importanţa menţiunii lui **Kekaumenos** mai rezidă şi în **confirmarea originii comune a dacilor şi besilor, strămoşii valahilor, ca şi a permanenţei conştiinţei naţionale,** marcată de lipsa de credinţă (n.n. – a se citi ***nesupunere***) faţă de împăraţii romeilor. De aici, rezultă şi ostilitatea autorului faţă de o populaţie care n-a putut fi supusă şi nici romanizată niciodată. Să nu uităm că, **dintre toate neamurile tracice, dacii şi besii au fost cei mai refractari.** Deci, şi sub acest aspect, asocierea daci-besi nu este întâmplătoare.

Tot aşa de interesant este şi pasajul privind rudele lui Kekaumenos: **Polemarchos** şi **Niculiţă din Tesalia.**[131] . Coexistenţa acestor două nume, denumind două rude ale unei aceleiaşi persoane, ne ajută să înregistrăm **încă o dovadă a neromanizării traco-dacilor, rezistenţi totodată şi la elenizare:** evoluţia distinctă a antroponimelor a două popoare diferite, convieţuind pe acelaşi teritoriu şi supuşi – o perioadă – aceleiaşi stăpâniri străine. **Traco-dacii n-au renunţat la fiinţa lor naţională şi la limba lor maternă nici după ce limba elenă a preluat definitiv locul celei romane în Imperiul Bizantin (sec. V).**

Isidorus din Sevilia (570-636), înscrie în *"Mapamond"*-ul său şi Dunărea, cu regiunile istorice respective, printre care şi *Dacia ubi et Gothia* / Dacia unde este şi Goţia.[131]

Aceiaşi menţiune o fac şi Blatus (preot spaniol pe la 776), *"Mapamondul Anglo-Saxon"* (sec. X) şi *"Harta Cotoniana"* (începutul sec. XII).[131]

Pe harta lumii dintre anii 1283-1313, existentă în catedrala Hereford – Anglia, figurează şi *"Dacia hec 7 oppidum"*.

Denumirile trace ca Messia (Moesia) şi Pannonia le reîntâlnim chiar la începutul sec. XIV, într-o lucrare intitulată *"Descriptio Europae orientalis"*, a unui anonim francez, scrisă probabil în anul 1308: *"Regatul Ungariei odinioară nu se chema Ungaria, ci Messia şi Pannonia;* ***Messia se numea după produsul secerişului, căci este bogată mult în seceriş;*** *Pannonia se numea după bogăţia pâinii..."*[131]*

Lecţiile ocupaţiei romane

Dezvoltarea total separată a dacilor în raport cu administraţia romană şi colonişti, sub toate aspectele vieţii materiale şi spirituale, lupta permanentă a maselor asuprite din *Dacia traiană* ajutată de carpi, conservarea şi transmiterea peste veacuri a tuturor elementelor de civilizaţie dacică, inclusiv a limbii lor, constituie tot atâtea **repere pentru argumentarea continuităţii populaţiei autohtone pe pământurile strămoşeşti. Bucuria dacilor la plecarea romanilor** şi - odată cu aceasta - la reluarea în stăpânire a pământurilor aflate

* **N. edit.:** Acest pasaj este foarte important pentru a înţelege cine a fost Iisus Christos, ce însemna, de fapt, Mesia şi cine se află la baza apariţiei creştinismului...

totalmente în *ager publicus* roman timp de 169 ani, **trebuie să fi fost fără margini. Este de neimaginat că acele milioane de daci**, atât de refractari faţă de stăpânirea Romei, de la care au împrumutat foarte puţin în domeniul vieţii spirituale, ca şi al celei materiale, **să fi urmat ca supuşi administraţia romană, după ce luptaseră 165 ani, neîntrerupt, ca să îşi câştige libertatea!** Care logică ar putea demonstra că un popor, văzându-şi aspritorii plecând, renunţă benevol la libertate, pentru a însoţi pe foştii stăpâni, părăsindu-şi astfel pământul strămoşesc pentru recâştigarea căruia au vărsat atâta sânge? Nu cumva cineva şi-i imaginează plângând de durere la despărţire?...

Aceia care afirmă că toţi dacii au plecat din Dacia în anii 271-275 nu şi-au pus nici întrebarea **unde puteau fi cazaţi peste noapte câteva milioane de oameni în Dacia Mediteranensis, care era mai mică decât Oltenia noastră? De unde s-ar fi putut lua pământul necesar pentru a fi dat spre cultivare milioanelor de daci transferaţi de imaginaţii bolnăvicioase?** Conchidem, astfel, că neromanizarea dacilor constituie cel mai puternic argument pentru dovedirea continuităţii poporului dac pe străvechea sa vatră strămoşească.

Să nu uităm că **romanii n-au romanizat nici măcar popoarele italice cu care au fost în contact permanent până la căderea Romei.** Actualul oraş **Bologna** (citeşte Bolonia) **se numea în limba etruscă Bononia, iar în limba romană Felsina.** Mai putem cita oraşul **Plovdiv** din Bulgaria, păstrător al denumirii antice **Pulpudeva,** numit de eleni şi de romani **Filipopolis**. Exemplele sunt fără sfârşit.

Pentru a înţelege mai bine ura autohtonilor faţă de stăpânitorii romani, vremelnici pe pământul Daciei, considerăm că este instructiv a releva câteva aspecte cu totul particulare ale legislaţiei noastre medievale şi moderne, cutumiare şi scrise, transmise - unele - până în perioada contemporană.

Este vorba, în primul rând, de **interdicţia prevăzută pentru străini de a cumpăra pământ.** Până la naţionalizarea principalelor mijloace de producţie în ţara noastră, cetăţenii străini aveau dreptul să înfiinţeze societăţi economice, să exploateze fără limită bogăţiile ţării noastre. **Un singur drept cu caracter economic nu aveau străinii: să cumpere pământ.** Interdicţia este justificată prin ura pe care autohtonii au purtat-o tuturor ocupanţilor, începând cu romanii, sub care întreaga ***ţeară*** devenise ***ager publicus*** *"proprietatea Senatului roman"*. Şi pentru ca astfel de situaţii să nu se mai repete, ca o reacţiune firească, s-a născut această interdicţie.

În al doilea rând, **până prin sec. XVIII, a existat interdicţia căsătoriei româncelor cu străini**, încălcarea ei atrăgând o serie de sancţiuni. Astfel, **o lege din anul 1767 stabilea izgonirea din ţară a celor vinovaţi, confiscarea averii şi privarea de drepturi politice şi civile, atât pentru ei, cât şi pentru copiii lor.** Această prevedere este **unică în legislaţia popoarelor**, având ca bază de plecare interdicţia căsătoriei femeilor dace cu elemente străine încă din perioada stăpânirii romane în Dacia. Este vorba de elementele de origine romană şi colonişti de naţionalităţi - altele decât cele înrudite cu dacii. Aşa se

explică şi decesul multor coloniști, fără moştenitori, obligați fiind astfel să-şi lase averea, prin testament, sclavilor. **Interdicția căsătoriilor cetățeni romani-peregrini daci era, de altfel, prevăzută şi în legile romane**, aşa cum s-a arătat anterior.

În al treilea, rând este **dreptul cutumiar care admitea căsătoria unui bărbat de condiție mijlocie cu două sau trei femei. Conducătorii aveau dreptul la un număr nelimitat.** Menumorut *"habebat plurimas amicas"* glăsuieşte acel Anonimus al regelui ungur Bella I în cronica sa. Mircea cel Bătrân a avut mai multe neveste, iar Ştefan cel Mare, cine mai ştie câte. Cert este faptul că **urmaşii de la toate nevestele erau recunoscuți de tatăl lor.** Chiar şi copiii domnitorilor, proveniți de la mai multe neveste, erau recunoscuți ca atare de tatăl lor (erau **os de domn**). Băieții avea aceleaşi drepturi de succesiune la domnie şi existența lor nu constituia o nelegiuire. **Obiceiul era atât de înrădăcinat, încât nici religia creştină nu l-a putut îndepărta decât foarte greu.** El este menționat şi într-o **lege din 1543** în Țara Făgăraşului, an în care este interzis.

Acest obicei al pământului, unic în lume până la apariția haremurilor turceşti, îşi are sorgintea tot în epoca ocupației romane, când - pentru o perioadă - s-a produs o reducere numerică a bărbaților, ca urmare a războaielor romano-dacice, a capturii şi strămutării unor daci - ca sclavi - în Italia. Scăderea ponderii normale a elementului bărbătesc în ansamblul populației dace a condus - evident, numai la începutul ocupației romane - la un **dezechilibru numeric** în raportul bărbați-femei, o parte din elementul femeiesc riscând să rămână în afara căsătoriei. Totala aversiunea a autohtonilor față de elementele străine venite să se căpătuiască pe spinarea primilor a rezolvat şi această problemă delicată, prin permisiunea ca un bărbat să poată avea dreptul la căsătorie cu două femei sau mai multe, în funcție de poziția sa socială, deci în funcție de posibilitățile materiale de care dispunea. În felul acesta, în mod egal, nici o femeie nu rămânea necăsătorită. Acest obicei se corobora perfect cu interdicția femeilor de a se căsători cu străini, deoarece le era astfel asigurată posibilitatea căsătoriei. Trebuie să recunoaştem că avem de-a face cu **un obicei foarte original, care a permis menținerea etnicității dacice a autohtonilor.** Transmiterea lui de -a lungul veacurilor, până în sec. XVI, când a fost interzis prin lege, constituie **o excepțională dovadă a continuității autohtonilor pe întregul teritoriu al Daciei lui Burebista şi Decebalus.**

Şi fiindcă s-a vorbit de obiceiul pământului, considerăm că nu este de neglijat a explica sensul expresiei.

Romanii îşi aveau legile foarte riguros catalogate sub diferite forme (table, codex-uri, etc.). **Dacii, neavând mania scrisului** (pe care îl foloseau în cazuri deosebite, **deşi erau inventatorii lui** înainte de Ugarit - v. Tăbliţele de la Tărtăria, cu o vechime de **7.000 ani**, fiind totodată cel mai vechi document scris), **se conduceau după norme nescrise, care s-au transmis de-a lungul veacurilor sub formă de obiceiuri. Sistemul presupune o memorie excepțională şi**

multă cinste. Faptul că acestea nu erau **împrumuturi sau adaptări de pe legislații străine**, fiind izvorâte de la cei ce erau legați de pământul pe care s-au născut, deci de la autohtoni, a făcut ca ele să capete denumirea de ***obiceiul pământului.*** Această origine le dădea o putere atât de mare, încât s-au transmis până azi, chiar dacă uneori nu le remarcăm în mod deosebit.

Tot ca o deformare a istoriei dacilor, mai putem cita **cazul lui Kriton**, care afirmă că Traianus a luat din Dacia 3.310.000 kg aur şi 1.650.000 kg argint, cantități pe care istoricii moderni le reduc de 10 ori, sub pretext că "nu se poate" să fi luat asemenea cantități. Dar Traianus a plătit cetățenilor Romei premii de circa: 400.000 cetățeni x 850 denari de fiecare x 4 gr. argint/denar = **1.040.000 kg.** argint. Plata s-a făcut din argintul jefuit. Dar reducerea de 10 ori înseamnă **320.000 kg.** argint. Deci, **Kriton a avut dreptate, iar nu "savanții" noştri...**

Argumentele pentru o continuitate istorică glorioasă

Sintetizând aspectele legate de originea limbii române precum şi pe cele rezultate din studiul anexelor, putem trage următoarele **concluzii:**

1. Limba dacă poate primi foarte bine şi corect denumirea de **daco-latină,** pentru a se scoate în evidență caracterul ei comun cu latina, atât de sugestiv remarcat de generalul Patercullus.

2. Limba română are **un caracter latin mai puternic decât s-a considerat până acum,** având în vedere că numărul de cuvinte comune cu latina este mult mai mare decât cel inclus în latina dunăreană.

3. Limba dacă este **limba din care s-au desprins latina arhaică** (lingua prisce), **dialectele italice** – ca umbriana, osca, sabina şi **limba ligurilor** din Franța (devenită azi occitana) şi nordul Italiei, precum şi **limba aheilor şi dorienilor,** în care a scris Homeros.

4. Lexicul dac cuprinde atât cuvintele considerate ca făcând parte din latina dunăreană, cât şi:

- cele ce îşi au corespondentul în limba lui Homeros, în latina arhaică şi în dialectele italice menționate la pct. 3 de mai sus;
- cele considerate a fi pur dace: ciobanul nu putea lua cuvântul **caş** din limba latină, **brânză** din limba dacă şi **urdă** dintr-o limbă necunoscută.

5. **Imensitatea spațiului în care trăiesc vorbitorii limbilor neolatine este explicabilă nu prin romanizarea lor, ci prin originea comună tracă,** comunitate care este menționată de Herodotos: *"tracii sunt cel mai numeros popor după inzi"*. De aceea, **"romanizarea" nu s-a extins decât numai asupra teritoriilor locuite de traci,** iar nu şi asupra celor cucerite dar locuite de popoare semitice (vechea Fenicie, Malta, vechea Palestină, vechea Mesopotamie), hamitice (Egiptul), iraniene (vechea Persie) sau de alte origini (întreg nordul Africii).

6. **Vechimea limbii dace se explică prin:**

- vechimea de **1.800.000 - 2.000.000 ani** a lui *"Australoantropos*

Olteniensis" de la Bugiuleşti , Valea lui Grăunceanu, judeţul Vâlcea, cea mai mare din emisfera boreală; trebuie precizat că acest tip de hominid era **de talie mare**, spre deosebire de *Australopithecus*, care era de talie mică;

- **cea mai veche locuire în bordeie din lume**, vechime **18.000 ani,** la Cotu Miculinţi, judeţul Botoşani;

- **cea mai veche activitate de minerit din lume şi cel mai vechi toportârnăcop de miner din lume**, la Cotu Miculinţi, **18.000 ani;**

- **cel mai vechi harpon din lume şi cel mai vechi vârf de lance cu două caneluri (tip baionetă) din lume,** la Cotu Miculinţi, **18.000 ani;**

- **cea mai veche activitate din metalurgia aramei din lume,** la Schela Cladovei (Drobeta-Turnu Severin), **8.000 ani;**

- **cea mai veche scriere din lume**, de la Tărtăria pe Mureş, vechime **7.000 ani;**

- **cea mai veche exploatare şi prelucrare a aurului din Europa;**

- **cele mai vechi realităţi geologice consemnate în lexicul comun.**

Ex.: **Bărăgan = bara** "baltă" + **gan** "a merge" în limba română, bască, armeană şi gotică. Acum 600.000 ani, zona Bărăganului era acoperită de Marea Sarmatică. De aceea, în limba elenă, Dunării i se spunea **Okeanos Potamos** "Fluviul Ocean". În aceeaşi perioadă, cotul Oltului de la sud de Munţii Baraolt forma tot o **bara** "baltă", în care se vărsa Oltul ce izvora din Munţii Făgăraşului şi se vărsa în Okeanos Potamos. Prin fenomenul de captare a apelor, Munţii Făgăraşului au fost tăiaţi iar cel de-al treilea Olt a captat Oltul nr.1 şi 2. În felul acesta, a dispărut **bara** "baltă", dar localnicii i-au păstrat numele **Baraolt** în muntele ce limita **bara**.

Toate aceste priorităţi au condus în mod implicit la aceleaşi priorităţi şi în crearea cuvintelor legate de activităţile şi realităţile respective.

7. **Limba română cuprinde cel mai mare număr de cuvinte de origine latină în raport cu celelalte limbi neolatine**, deşi Dacia a fost ultima ţară cucerită de romani şi prima părăsită, iar stăpânirea romană s-a extins doar asupra unei treimi din teritoriul ei. Este încă o dovadă a desprinderii limbii latine din cea dacă.

8. Limba română este **cea mai unitară din Europa** şi, în acelaşi timp, **vorbită de cel mai mare număr de oameni,** dovadă a stabilităţii creatorilor ei daci, stabilitate combinată cu un păstorit itinerant (circulaţia oilor în timpul unui an, urmând zonele cel mai propice pentru păşunat, cu reîntoarcerea la aşezarea agricolă permanentă la sfârşitul unui ciclu; a nu se confunda cu transhumanţa, care înseamnă circulaţia oamenilor şi a vitelor, fără întoarcere la un punct stabil).

9. **Limba dacă formează principalul fond lexical al limbii române,** care nu este altceva decât limba dacă aflată într-un stadiu superior de evoluţie, la o distanţă de 2.000 de ani în raport cu perioada cuceririi şi stăpânirii romane. Tot astfel, nu se poate vorbi de dispariţia limbii lui Homeros, ci de evoluţia ei spre elena veche şi apoi spre elena de azi. Limba, fiind un fenomen esenţial-

mente viu, este totodată într-o continuă mişcare evolutivă.

10. **Cuvintele considerate a fi pur dace** (v. I.I. Russu - *"Limba traco-dacilor"* şi *"Etnogeneza poporului român"*) **fac parte din această limbă daco-latină**, ele constituind fondul de diferenţiere în raport cu latina din Latium. Fenomenul diferenţierii este foarte normal, având în vedere marea vechime a separării latinilor din spaţiul carpato-dunărean.

11. În general, fondul de cuvinte inclus în latina dunăreană este comun limbii române şi celei romane numai sub forma etimoanelor, în timp ce derivatele lor în română şi romană sunt, în general, total distincte. Această diferenţiere dovedeşte şi stabileşte momentul desprinderii latinilor din trunchiul mare al dacilor în perioada când limba acestora ca şi a celor rămaşi în spaţiul carpato-dunărean, aveau comune numai etimoanele şi arareori 1-2 derivate.

Din momentul acestei desprinderi, derivarea etimoanelor a operat independent la cele două ramuri şi astfel au apărut diferenţieri mari în derivări.

12. **Existenţa unui fond comun româno-occitan,** în special româno-italian, româno-spaniol, româno-portughez, care nu se întâlneşte în limba romană, este încă o dovadă a originii comune a vorbitorilor respectivi. Aşa-zisa "romanizare" nu mai poate justifica această comunitate lexicală.

13. **Fondul comun daco-albanez** reprezintă o dovadă a desprinderii strămoşilor actualilor albanezi dintr-un străvechi trunchi traco-illir, în cadrul căruia dacii au constituit cea mai numeroasă ramură.

14. **Cuvintele comune cu popoarele vecine**, folosite de Homeros, în vechea elenă şi în linqua prisca sunt de origine dacă, fiind preluate foarte târziu (după sec. VI e.n.) de aceşti vecini. O dovadă suplimentară a acestei aserţiuni este marea diferenţiere a limbilor neoslave în raport cu paleoslava, care era o limbă unitară.[87] Aceste diferenţieri coincid, în special, cu împrumuturi din limba română. Fenomenul este explicabil prin stadiul de civilizaţie mult inferior al slavilor în perioada expansiunii lor din sec. VI e.n., în comparaţie cu nivelul de civilizaţie al dacilor, aşa cum confirmă absolut toate descoperirile arheologice din ţara noastră.

15. **Romanizarea dacilor şi a limbii lor s-a manifestat foarte puţin.** Aşa cum am arătat, nu am împrumutat nici un termen din administraţia statală, organizarea agricolă şi cea militară (**cuvântul *arc* e de origine dacă,** deoarece romanii nu-l foloseau). Din comerţ, avem doar cuvintele *negustător-negustor, a cumpăra*, iar din meserii, nici unul. Din ocupaţii diverse, am moştenit doar două cuvinte[133]:

a/ *pastor-păstor* - explicabil prin confiscarea tuturor turmelor de oi, dacii devenind astfel servitori în creşterea acestora, adică *pastores*; distincţia între proprietar de oi şi servitor s-a păstrat până în zilele noastre în termenii româneşti *mocan* "proprietar" şi *păstor* "servitor", ca şi verbul *"a păstori"*, adică "a conduce ceea ce este al altuia";

b/ *macellarius* - explicabilă prin aceea că era, într-adevăr, o ocupaţie

necunoscută în Dacia până la venirea romanilor, ea nefiind necesară în contextul vieții autohtonilor.

De asemenea, în domeniul construcțiilor, ca elemente constructive sau organizatorice, în numismatică și în domeniul culturii nu ni s-a transmis nici un cuvânt, consecință a faptului că nu am împrumutat nimic ca elemente concrete din aceste domenii de activitate.

Cu câteva rare excepții, toate cele 1.253 cuvinte alcătuind latina dunăreană se referă numai la elementele de infrastructură aparținând fondului de bază al lexicului. **Din suprastructura social-politică, administrativă, tehnică, nu am împrumutat nimic.**

Să nu uităm că **împăratul Heraclios (616-641), ultimul împărat al Imperiului Roman de Răsărit, a scos limba latină** (care se vorbea alături de cea elenă la Constantinopole) **din cercurile oficiale**. Este una din cele mai pregnante dovezi că ***lingua romana* era o limbă de cancelarie, iar nu limba vorbită de popor, cu atât mai puțin de populația Peninsulei Balcanice și a Daciei,** fapt consemnat și în sec III e.n. de către inscripția de la Brigettio.

Desigur, influențe romane asupra civilizației și limbii traco-dacilor au existat, după cum s-a petrecut și fenomenul invers, romanii au împrumutat cuvinte dacice, obiceiuri și chiar portul. Se mai poate cita împrumutarea de către toate legiunile romane a drapelului dac. Aceste influențe, și într-un sens și în celălalt, sunt normale la două popoare vecine, fenomen care a existat dintotdeauna, așa cum există și azi. Dar, dacă întâlnim blugi peste tot, nu înseamnă că ne-am americanizat. Și exemple se mai pot da multe.

De asemenea, e bine să-l lăsăm pe **Titus Livius** să ne spună **în ce stare se afla Imperiul Roman în sec. I e.n.,** deci cu circa 100 ani înainte de cucerirea romană, pentru a ne da seama mai bine ce exemplu civilizator putea fi pentru popoarele subjugate sau vecini:

"Părerea mea e că fiecare om trebuie să se străduiască a-și da seama cum a fost viața romanilor, ce obiceiuri au avut, prin ce bărbați și prin ce mijloace s-a întemeiat și a crescut puterea Romei în timp de pace sau de război, apoi cum, slăbind treptat, treptat, au decăzut mai întâi moravurile și apoi oamenii din ce în ce mai mult, până ne-am prăvălit în mocirlă, încât am ajuns în actualele vremuri să nu mai putem îndura nici păcatele noastre, nici primi leacuri de îndreptare".

Titus Livius a avut dreptate. El trăia în epoca decadenței Imperiului Roman, al cărui sfârșit avea să vină la numai 200 ani de la abandonarea Daciei.

Vedem, deci, cam care mai era puterea "romanizantă" a Romei și cât îi mai putea romaniza pe atât de recalcitranții daco-geți...

Nivelul fericirii și bunăstării populațiilor cucerite nu poate să ne fie prezentat mai bine decât de **Cornelius Tacitus (55-120 e.n.),** istoric roman, sumbru și retoric, prin cuvinte puse în gura unui șef scoțian: *"Romanii cei lacomi își înrobesc supușii, jefuiesc, ucid, siluiesc. Constrângerile sunt la ordinea zilei: serviciul militar, impozitele, tributul în natură, corvezile. Câmpurile, minele,*

porturile aparțin romanilor, în timp ce muncitorii agricoli, minerii și docherii sunt băștinași. Însăși ideea de imperiu este o mare amăgire: ei transformă totul în pustiu și numesc aceasta pace".

Această constatare este perfect valabilă și în gura unui tarabostes. De aceea, nu este lipsit de interes a ne referi la cuvântul ***Păcală,*** căruia etimologii nu-i găsesc nici o origine, deși, în limba romană, ***pacalis*** însemna ***"vestitorul păcii",*** cel care anunța "pacea" la cei învinși. Câtă pace urma, strămoșii noștri daci au surprins-o în mod inteligent în ***Păcală*** și ***a păcăli.***

Admițând în continuare teoriile romanizante ar însemna să admitem că numerosul popor trac ar fi primul mare popor din toată istoria omenirii care și-ar fi pierdut ființa națională. Or, aceasta ar contrazice realitatea evidentă a istoriei poporului român, continuatorul direct al poporului trac, care a luptat 1.812 ani ca să-și refacă unitatea națională, la care n-a renunțat nici o clipă.

În lucrarea de față, am prezentat principalele elemente care ar sta la baza unei argumentări "in extenso" privind **neromanizarea dacilor**. Treaba nu e ușoară, ci - dimpotrivă - extrem de laborioasă, dar nu dificilă, impunând **restudierea întregului material documentar și arheologic existent.** Ca orice muncă de pionierat, ea cere multă dăruire de sine, sacrificii materiale și mult curaj **pentru a înfrânge, atât pe plan intern, cât mai ales pe plan extern, niște concepții greșite, adânc înrădăcinate în cultura europeană,** cu privire la nivelul civilizației dacice, persistența ei până în zilele noastre, originea tracă a romanilor, natura civilizației romane, originea limbii romane și române, cultura macedoneană, tendențios numită helenistă etc.

A căuta mereu, mereu, argumente de tot felul pentru stabilirea unei origini, indiferent care, în afara pământului din care neamul nostru s-a născut și a trăit de sute de mii de ani ca pelasgi, latino-daci, daci, daco-români și rumâni sau români, consider că este o subestimare a noastră înșine și atunci nu ne putem aștepta ca străinii să așeze neamul românesc în locul pe care îl merită. Dimpotrivă, trebuie să ne luptăm din răsputeri pentru a elimina un balast care ne apasă de 1895 de ani cu greutatea tocmai a acelora pe care vrem să-i facem neapărat strămoși și care ne-au adus în sapă de lemn, pe care astăzi ne străduim s-o facem din oțel. Dar, **niciodată nu vom reuși aceasta, dacă nu ne vom da seama că am trăit dintotdeauna pe acest pământ, că formarea noastră nu are limite în timp, că nu datorăm nimănui nimic, că nici unii din străinii care au trecut pe aici nu ne-au ajutat cu nimic**, nici cu bani, nici cu datini, nici cu lexic - **dimpotrivă**, s-au înfruptat din plin cu toate acestea, iar noi am împrumutat foarte, foarte puțin, pentru că **n-am râvnit niciodată, în întreaga noastră istorie, la bunurile altora.** Așa cum se impune azi, **atitudinea de expectativă trebuie înlocuită cu una militantă, obiectivă și științifică.** Nu construind cuvinte latinești pe scheletul celor dacice, pentru a le crea acestora origine română, cum ne

îndeamnă "unii", şi nici considerând cuvintele elene folosite azi în vocabularul internaţional ca fiind tot de origine romană, cum ni se recomandă de către alţii, vom restabili adevărul asupra limbii dacice, ci comparând-o pe aceasta cu limba fraţilor lor apropiaţi: aheeni, dorieni, eleni, umbro-latini, liguri, francezi meridionali, basci, sumerieni, georgieni, iberi etc. Numai aşa vom face ştiinţă şi vom restabili adevăruri de mult căutate: **vechimea poporului dac şi a limbii sale, originea tracă a cetăţenilor Romei antice şi limbii lor,** caracterul cosmopolit, în principal elen; al civilizaţiei zisă "romană", lipsa unor tradiţii la romani, dat fiind faptul că ei nu au constituit niciodată un popor, ci au rămas o simplă cetate (de aceea nu şi-au lăsat moştenire nici numele, peninsula numindu-se şi azi Italia, aşa cum se numea sudul ei în sec. VIII î.e.n.), **originea dacă a numelui de rumân şi a poporului român** etc.

Pentru a atinge aceste ţeluri, cuvintele istoricului german din sec. XVIII, **Schlözer**, alese ca motto în cadrul acestei lucrări, ar trebui să constituie pentru noi toţi un permanent "memento". Pentru că, tot atât de adevărat este că **cel mai bun ajutor e cel pe care ţi-l dai tu ţie însuţi.** Să nu-l uităm nici pe **Petru Maior**, eminent exponent al Şcolii Ardelene, care, în "Dissertaţia" la "Istoria pentru începutul Românilor în Dacia", a ajuns la concluzia că ***"de vrem să vorbim oblu (drept), limba română e mumă celei latineşti"...***

Potopul de la Marea Neagră şi Oamenii Primordiali din Carpaţi

"Miturile astrale", după cum le numeşte Victor Kernbach în celebra sa carte[4], vorbesc în mod explicit despre **venirea pe Pământ a "zeilor civilizatori", cei care au creat Omul şi i-au supravegheat îndeaproape evoluţia.** Putem să nu credem (în) aceste afirmaţii, dar nu putem să nu constatăm **identitatea sutelor de legende despre Potop existente pe tot Globul,** datând din perioade în care erau excluse contactele dintre populaţiile aflate la distanţe prea mari, sau să ignorăm **senzaţionalele descoperiri arheologice** din ultimele decenii (o parte v-au fost prezentate la începutul prezentului volum). Totodată, unele **dovezi concrete ale supravegherii, şi în prezent, a civilizaţiei umane** de către una sau mai multe civilizaţii superavansate au fost enumerate şi ele tot în primele pagini ale acestei cărţi.

Savanţii au constatat, şi ei, cu stupoare, că teoria evoluţionistă a lui Charles Darwin nu este valabilă, că **strămoşul omului actual a apărut brusc, în mod misterios, în urmă cu 35-40.000 ani!**

În ultimele decenii, s-au mai conturat câteva certitudini ştiinţifice, incredibile şi de neconceput anterior: **flora Terrei a apărut dintr-o sursă unică, brusc şi nu prin evoluţie, omul are acelaşi cod genetic, indiferent de rasă, actuala Omenire are la bază aceeaşi populaţie primordială, adică, s-a născut într-o zonă şi apoi, conform Bibliei, s-a înmulţit şi a ocupat Pământul...**

Cine a fost acest **Popor Primordial,** unde s-a "născut" el şi de unde a roit pe întreaga planetă? După cum aţi putut constata din cuprinsul acestei cărţi, savanţii ruşi nu au nici o îndoială că **civilizarea Terrei a început în şi din Carpaţi,** locul în care a apărut prima scriere din lume şi din care s-a difuzat legenda Potopului.

Savanţii au constatat, cu uimire, că legendele diluviene sunt extrem de asemănătoare, indiferent de longitudine şi latitudine... Această stranie consecinţă poate avea doar două cauze:

- **Potopul** a fost un **fenomen general** şi de o catastrofală amploare, lovind întreaga planetă, ar justifica şi întinderea generală şi identitatea miturilor despre potop;
- **Potopul** a fost un **fenomen zonal,** local dar marcant, mondializat prin migraţia acelei populaţii pe întreg mapamondul (sau prin intermediari influenţaţi anterior).

Prima ipoteză are prea puţine şanse să fie şi cea reală, dată fiind imposibilitatea ca Terra să poată fi acoperită în totalitate de apă, până la vârful celor mai înalţi munţi, după cum afirmă miturile şi Biblia.

În ce priveşte a doua ipoteză, ea trebuie completată cu o serie de informaţii care îi dovedesc valabilitatea. Biblicul munte Ararat nu este identic cu cel din Georgia. În plus, este recunoscut faptul că, **în ce priveşte Potopul, Biblia s-a "inspirat" copios din tăbliţele sumeriene, din legenda lui Ghilgameş.**

Începând însă cu **1995,** doi geologi de la Columbia University, **William Ryan** şi **Walter Pitman,** au dovedit că **locul descris în Vechiul Testament ca fiind inundat de potop este cel al Mării Negre.** *"Potopul lui Noe"* a fost, deci, consecinţa terminării erei glaciare şi, deci, a topirii masive a gheţarilor, determinând migraţii masive de populaţie.

În **noiembrie 1999,** exploratorul **Robert D. Ballard,** descoperitorul unor epave celebre, inclusiv a Titanicului (1985), folosind tehnică de ultimă oră, a cercetat litoralul subacvatic al Mării Negre şi a venit cu completări de senzaţie la teoria ştiinţifică a geologilor americani.

Conform lui Ballard, la 6.000 î.e.n., Marea Neagră era o depresiune în care locuiau oameni: *"Marea Neagră, cum o cunoaştem azi,* – preciza el –, *s-a format în două etape. Prima: topirea gheţarilor, cu 7.500 ani în urmă. Nivelul apei se stabilizează la o cotă cu 200 m sub nivelul actual. În jurul mării, apar sate de pescari, ceea ce demonstrează că nivelul apelor era stabil (...) Etapa a doua:* ***cu 6.000 ani în urmă, se produce, brusc, un fenomen în urma căruia nivelul apelor urcă cu 200 m.*** *Oamenii îşi abandonează locuinţele, mulţi dintre ei pierind în urma catastrofei.* ***Eu cred că e vorba de Potopul lui Noe".***

Dar, după cum aţi văzut pe parcursul acestei cărţi, **acum 6.000 ani, adică pe la 4.000 î.e.n, din zona României actuale au migrat etruscii şi viitorii sumerieni! Iar nu după multe secole, au apărut civilizaţia egipteană şi civilizaţia Indului, pe care Zecharia Sitchin le consideră urmaşe directe ale civilizaţiei sumeriene!...**

Cam în aceeaşi perioadă istorică vor apărea etruscii în Insulele Canare/ Turdetania (Câmpiile Elizee, considerate **o zonă centrală a legendarei Atlantida), civilizaţia miceniană, o serie de civilizaţii în zona**

caucaziană sau civilizațiile din vestul Europei și... din America Latină!

Am văzută că **sumerienii divinizau munții,** într-o zonă în care nu aveau înălțimi naturale mai mari de 30 m. Romanii aveau și ei un Munte Divin lângă Roma. **Toate populațiile izvorâte din Carpați vorbeau de Muntele Sfânt,** unde se aflau zeii, reminescență a vechii credințe în Kogaiononul dacic.

Egiptenii afirmau că țara lor a fost populată la început de "zeii" veniți din nord, dincolo de *"marea ceă mare"* (Mediterana), **după un potop. Precolumbienii vorbeau și ei despre zeii civilizatori, cu plete și barbă** (ca dacii de pe Columna lui Traian!), **veniți de dincolo de Atlantic.** Mai târziu, **Iisus Christos,** cel crescut și influențat de esenienii... școlarizați de preoții daci, pleistai (după cum ne spune Josephus Flavius), va fi reprezentat identic: **înalt, cu plete și barbă...**

Nu întâmplător, **țăranii peruvieni au aproape același port ca și țăranii noștri** (purtat de 2.000 ani), nu întâmplător, **incașii aveau aceleași bune obiceiuri ca localnicii unui sat din Sibiu** (un băț pus la poartă arată că stăpânii nu sunt acasă) iar în limba aztecă, **apachiohualiztli înseamna potop, inundație,** nu întâmplător **un trib din Amazonia are în limbaj cuvinte... românești,** la fel cum **o serie de cuvinte "internaționale"** (vezi *"crocodil"*!) **provin din vechea limbă tracă...**

Era posibilă o asemenea migrare masivă, în toate colțurile lumii? DA! **Pelasgii, *"Oamenii divini"***, cum îi numeau, cu evlavie, grecii, **erau foarte buni navigatori,** după cum am văzut, **și purtătorii unei civilizații materiale și spirituale superioară pentru acele vremuri...**

Descoperirile arheologice și științifice din ultimele decenii au demonstrat, tot mai mult, că **civilizația umană s-a format și dezvoltat în Europa,** nu întâmplător numită *Bătrânul Continent*, **de aici migrând** spre nordul Africii, Americi, Orientul Apropiat sau până la granița cu China. Unde a fost **izvorul acestui exod** în toate direcțiile am văzut pe parcursul acestui volum și vom vedea și pe parcursul volumului viitor: **Ardeal-Cetatea Munților și zona Mării Negre.**

Citind și decriptând cu atenție tăblițele sumeriene, *"Cronicile Pământului"*, cum le numește Zecharia Sitchin, cele mai complexe și credibile surse istorice, **putem afla că zona Carpaților era considerată Țara Zeilor, în care zeul Enki** (echivalentul lui Neptun) **și sora sa Sud/Ninharsag au creat Omul, prin experimente genetice.** Enki era supranumit ***"Domnul Pământului"*** sau simplu ***"Domnul"*** iar despre Sud/Ninharsag, supranumită ***"MAMMI"*** de sumerieni și cunoscută drept **Geea/Gaia** – Zeița Pământului (la traco-daci), **Isis** (la egipteni) sau **Fecioara Maria** (la traco-daci și creștini) și divinizată drept "Vaca" (cum i se spunea, prin spate, la bătrânețe, lui Sud/Ninharsag) de indieni, **sumerienii afirmau că a creat omul din propria genă, în calitate sa de Medic Șef al zeilor...**

Mitul zeiței-fecioară este unul foarte vechi și cu mare întindere. Isis era reprezentată cu pruncul (Horus) în brațe și avea ca semn distinctiv crucea. La precolumbieni s-a descoperit reprezentarea unui bărbat cu plete, barbă, un veșmânt lung până la pământ, cu un... miel în brațe. La daci, aceeași

reprezentare (plete, barbă, veșmânt lung) era completată de binecunoscutul dar... viitorul citat biblic: *"Pacea mea o dau vouă"*. Deci, **Fecioara Maria și creștinismul nu au apărut din neant! Ele reprezintă, în fapt, nașterea Fiului Omului de către Sud/Ninharsag/Fecioara Maria prin metode genetice!** Iar, **Omul** nu este nimeni altcineva decât **Enki/Uranus,** cel care i-a creat pe oameni **după chipul și asemănarea sa,** zeul protector reprezentat de traco-daci **în Munții Bucegi** (vechiul și sfântul Kogaionon). *După chipul și asemănarea sa* nu înseamnă nimic altceva că omul actual are același aspect (chip) și același cod genetic (asemănare) cu creatorii săi...

Neîncrezătorii vor trebui să-și pună, totuși, câteva întrebări, dacă vor să afle răspunsul corect:

- de ce **HAR-DEAL** însemna ***"Casa (Grădina) Domnului"*?;**
- de ce **Fecioara Maria** este considerată **protectoarea României ?;**
- de ce, în mai 1999, pe Otopeni, Papa Ioan Paul al II-lea numea România ***"Grădina Maicii Domnului"*** și o binecuvânta astfel: *"Cu ajutorul lui Hristos, vei fi protagonista unei mari perioade de entuziasm și curaj, vei fi națiune prosperă, pământ roditor de bine, popor solidar și făcător de pace, Dumnezeu să te ocrotească și să te binecuvânteze mereu!"*?
- de ce, în vechime, zona Carpaților era numită **Țara Soarelui** iar cronicarii noștri spuneau că ***"toți de la Râm ne tragem"*,** în condițiile în care **RAM era Zeul Soarelui?**

Am văzut: *"Domnul"* era zeul Enki. Interesantă este, însă, revenirea permanentă a noțiunii de **"grădină"** când vine vorba de zona Carpaților, adică o zonă în care se cultivă ceva și se culeg roadele. Să nu uităm că și Edenul / Raiul era tot o grădină a "Domnului"...

Această regiune a fost cunoscută în antichitate și sub alte denumiri: **Pelasgeea** (țara zeiței Pământului – Geea / Gaia), **Ramania** (țara zeului Soare), **Hyperboreea** (*"regiunile udate de Dunăre și Don"* – vezi Strabon), **Țara Nemuritoare, Țara Binecuvântată de Zei, Matca Europei, Geticus Polus, Dakșa** (*"cel capabil"*, în sanscrită, de unde derivat **Dakia – Dacia**, considerată **Centrul Suprem al Lumii**), Tracia etc., în care Muntele Omul era considerat *"Osia Lumii"*. Aici, au trăit pelasgii, "oamenii albi", născuți din pământ negru, din fiul lui Pelasgos – Hiperboreus.

Vasile Lovinescu considera că ***"Dacia a fost sediul Centrului Suprem într-o perioadă foarte îndepărtată"*** și făcea o observație foarte importantă: *"Dacă se prelungește verticala Pol – Baltica – Dacia, ea va traversa Tracia, Arhipeleagul, Egiptul – țara lui Kush (...), acesta ar fi primul meridian..."*

Mackinder observa, la rându-i, un aspect decisiv pentru înțelegerea istoriei traco-daco-romanilor: ***"Sus, în Maramureș, există un loc marcat drept centrul Bătrânului Continent*** *(Europa de la Atlantic la Urali). Oricine conduce Europa de Est conduce inima Europei, cine conduce inima Europei conduce Insula Lumii, și cine conduce Insula Lumii* ***conduce Lumea".***

Dacă **pe Vârful Omul** *("Osia Lumii")* **există al doilea Sfinx al Omenirii,**

Munţii Bucegi fiind Kogaiononul (muntele sacru al dacilor), **pe Ceahlău** (care se vede de la ...Capul Mangalia!), pe platoul său, se află **o piramidă** erodată, **identică uneia egiptene** (semnalată de Mircea Ţicleanu). Asemănările cu Egiptul merg şi mai departe: studii ştiinţifice, de specialitate, au dovedit că **asemănarea dintre Sfinxul de la Giseh şi Sfinxul din Bucegi este perfectă!!**

Există savanţi care consideră că **Turnul Babel ar fi fost construit în Cetatea Carpaţilor** şi nu întâmplător, de aici migrând în lume populaţii transformate în numeroase popoare. De altfel, **Ardealul este considerat leagănul întregii Umanităţi,** din "Casa Domnului" migrând sumerienii sau etruscii.

Herodot (+ 425 î.e.n.) constata, deloc întâmplător: ***"Neamul tracilor este cel mai mare şi mai numeros din lume, după cel al înzilor. Tracii au mai multe nume după regiuni, dar obiceiurile sunt aceleaşi la toţi"*** (Fontes, I, p.65).

După Mircea Eliade şi Ioan Petru Culianu *("Dicţionar al religiilor")*, giganticul arbore al tracilor avea circa **200 de ramuri.** Redăm mai jos o listă incompletă a triburilor tracice, aşa cum a fost prezentată de Dumitru Bălaşa, în *"Basmul romanizării / Dacii, întemeietorii Romei"*, pag.9-11)[12]:

ACII, AEZII, AGATIRSII (daci), AGRINII (traci), ALBANEZII, ALBOCENSII (în Dacia), AMAGOCII, ANARŢII (în Dacia), ANARTOFRACŢII, ANDIZEŢII (illyri) APSINTIENII (lângă Athos), APULII, ARAVISCII, ARCADIENII, AREAŢII sau AREII, ARSIEŢII, ARTACII (în Moesia), ASTAII, ASTRII, AUSONIENII,

BEBRYCII, BERECYNTAE, BESI (BESSI), BIEFII, BIESII, BISALŢII, BISTONII, BITYNII, BODINII, BRIANTAII, BRIGII (frigienii), BRITIENII, BRITOLAGII, BURII (buridavensii),

CALATIENII, CALPIZII, CAPNOBATII (moesieni), CARPII, CARPIZII, CAUCOENSII (în Dacia), CERBRENII, CEIAGISII,CELEGERII, CELTOTRACII, CICONII, CIMMERIENII, CLARII, CORALII, CORPILII, COSTOBOCII, COTENSII, CRESTONAII, CROBIZII, CSANTII,

DABII, DACII, DACII MARI (în Maramureş), DAII, DALMAŢII, DANII (danezii), DANTELEŢII (danteloţii), DAOSII, DARSII, DASSAREŢII, DAURSIOII, DERRONES, DAVII, DIMENSII, DOLONCII, DIOII, DISORAII, DROSOII, DRUGERII,

EDONII, ETRUSCII (ESTTRACII),

FRIGIENII (FHRYGYENII),

GALAIOII,GETULII, GEŢII, GEVINII,

HARPII (CARPII ?), HIBRIANII,

IBERII, ILIRII (ILLIRII), ISTRIENII, ITALIOŢII,

LAII, LATINII, LUCERII,

MACEDONENII, MACEDOBYTHINII, MADII, MARSII (populaţie italică), METANASTII, MIGDANII, MISII (MISSII), MOESII, MORISENII,

NIPSAIOII,

OBULENSII, ODOMANTII, ODRISII, OLIZONES, OSCII, OLTENSIOII,

PAIOPLAII, PAIŢII, PANONII (PEONII), PELASGII, PELENII, PHRYGIENII, PIASTAII, PICENSII, PIEFIGII, PIENGIŢII (PIENGEŢII?), PIROGERII, POTULATENSII, PREDAVENSII, PRIANTII, PRISCII (sau LATINII CEI BĂTRÂNI).

RAMANII (din Ramidava), RAMANII (din Rama, actuala Serbie), RAMANII (din Rama, din Asia Mică), RAMANII (ROMANII de mai târziu), RATACENSII, RONDAICII, RUSIDAVENSII.

SABINII, SABOCII, SACII, SAII, SAMAIOII, SALDENSII, SALONII (=POPEŞTII), SAMNIŢII, SAPAEII (ŞOPII), SATRII (şi Bessi), SCAUGDII, SCIRMIAZII, SENSII (în Dacia), SCORDISCII, SELETES, SERDII, SICABOII, SICILIENII, SIGUINII (sau SIGYNII), SINDII, SITONII, SINTENII, SUCII (SUCIDAVENSII), SIRIOPAIONESII,

TANAIŢII (lângă Don), TERZII, TEUCRII, TEURISCII (=TEURISŢII), THEICII, TILATAII (lângă ODRISI), TIMAHII, TINII (THYNII), TINTENOII, TIRAGEŢII (TIREGEŢII), TITII, TOMITANII, TRACII, TRANIPSAII,TRAUSII, TRERII, TRIBALII, TRICOCERNENSII, TRIHII, TROIENII, TROGLODIŢII,

UMBRII (în Italia), URGII, USCIDENSII, UTII,

VENEŢII, VOLSCII,

ZBALENOII, ZERANIOII, ZIRIDAVII, ZUSIDAVII.

Dunărea şi teritoriul de la nordul său erau considerate zone sacre, ce impuneau teamă şi respect. De altfel, **până la cele două războaie daco-romane, nici unul din marii împăraţi n-au cucerit teritorii de dincolo de Dunăre,** mulţumindu-se cu ocuparea vremelnică a Dobrogei. Nici Darius, Alexandru Macedon, Iulius Cezar sau împăraţii Bizanţului.

Aceste ţinuturi erau atât de **legendare şi înspăimântătoare pentru antici,** încât, în 73 î.e.n., guvernatorul roman C. Seribonius Curio nu îndrăzneşte să treacă Dunărea *"din cauza codrilor întunecoşi"!*

Această teamă este cât se poate de explicabilă, din moment ce dincolo de Dunăre era **Hyperboreea –Ţara Zeilor** iar **Olimpul** din mitologia greacă (ULIMP – "Lumină", "Splendoare" – în limba traco-dacă) nu era altceva decât **Muntele Bucegi...**

Tradiţiile veneau însă din vremuri imemoriale. Cu milioane de ani în urmă, Terra avea un unic continent, cunoscut acum drept **Pangeea.** O denumire mitologică deloc întâmplătoare. Când acesta s-a fragmentat în continentele de azi, Marea Mediterană era alimentată de **Dunăre şi Nil, două fluvii pe care s-au dezvoltat primele civilizaţii importante ale Umanităţii.** Dunărea (Danubius, Isbru, sau Fison – după Biblie) era considerată **primul dintre cele patru fluvii ale Paradisului biblic.** Munţii Carpaţi şi Dunărea au constituit **leagănul din care au apărut cei mai vechi oameni de pe Pământ, Raiul** atestat în Vechiul Testament drept **Ţara lui Havilah** (derivat Llah, V'lahia, **Valahia**), din care au fost alungaţi primii oameni, Adam şi Eva, prea însetaţi de tainele zeilor...

Pe tema istoriei vechi a României se mai pot scrie multe, foarte multe! Ne oprim aici, deocamdată, nu înainte de a oferi o informaţie extrem de grăitoare. Conform lui Max Heindel[76], **albastru, galben, roşu sunt culorile fundamentale,** celelalte culori nefiind nimic altceva decât combinaţii, mai mult sau mai puţin reuşite, ale acestui **tricolor primordial...**

Nu rataţi volumul II ! Nici nu ştiţi ce pierdeţi...

BIBLIOGRAFIE

1. Zecharia Sitchin – ***A douăsprezecea planetă*** - Aldo Press, 1999;
2. Zecharia Sitchin – ***Războiul zeilor cu oamenii*** – Aldo Press, 1998;
3. Ioan Petru Culianu – ***Călătorii în lumea de dincolo*** – Nemira, 1994, 1996;
4. Victor Kernbach – ***Enigmele miturilor astrale*** – Saeculum I. O.- Vestala, 1996;
5. Toni Victor Moldovan – ***Programul Terra*** – Conexiuni, 1998;
6. Paul Lazăr Tonciulescu – ***De la Tărtăria la Ţara Luanei*** – Miracol , 1996;
7. Paul Lazăr Tonciulescu – ***Impactul Romei asupra Daciei*** – Miracol, 1997;
8. Paul Lazăr Tonciulescu – ***De la Ţara Luanei la leud*** – Miracol, 1998;
9. Adrian Bucurescu – **Dacia secretă** – Arhetip, 1998;
10. Adrian Bucurescu – ***Dacia magică*** – Arhetip, 1999;
11. Eugen Lozovan – ***Dacia Sacra*** – Saeculum I.0, 1999;
12. Dumitru Bălaşa – **Basmul romanizării. Dacii, întemeietorii Romei** – Fundaţia Artelor Dor, 1998;
13. C.C.Petolescu – ***Dacia şi Imperiul Roman*** – Teora, 2000;
14. Mioara Căluşiţă-Alecu – ***Zalmoxis*** – Gemenii, 1993;
15. Geo Stroe – ***Daco-România nemuritoare*** – Tempus, 1999;
16. Silviu N. Dragomir – ***Enigme în jurul nostru*** – Enmar, 1998;
17. Iosif Constantin Drăgan – ***Imperiul Romano-Trac*** – Europa Nova, 2000;
18. Sundar Singh – ***La picioarele Maestrului*** – Sapientia, 2000;
19. Apocrif – **Cartea lui Enoh** – Miracol, 1997;
20. Ion Fruma – ***Procesul lui Iisus*** – Roza Vânturilor, 2000;
21. Gheorghe Răducan – ***Dumnezeu există? Istoria spune da!*** – Miracol, 2000;
22. Neofit – ***Înfruntarea jidovilor*** – Samizdat, 2000
23. Ioan Farcaş, Ilie Gheţu – ***Universul fără taine*** – Edit Pres, 2000;
24. Michael Baigent, Richard Leigh, Henry Lincoln – ***Sfântul Graal şi sângele lui Iisus*** - Elit, 2000;
25. Gérard Mordillat, Jérôme Prieur – ***Corpus Cristi*** – Compania, 1999;
26. Horia Matei – ***Enigmele Terrei – vol.I*** – Saeculum I.0 – Vestala, 1996;
27. Horia Matei – ***Enigmele Terrei – vol. II*** – Saeculum I.0 – Vestala, 1998;
28. Graham Hancock – ***Amprentele zeilor*** – Aldo Press, 2000;
29. Robert Charroux – ***Istoria secretă a Omenirii*** – Lucman, 1999;
30. Robert Charroux – ***Istoria necunoscută a oamenilor*** – Elit, 1999;
31. Robert Charroux – ***Cartea lumilor uitate*** – Elit Comentator , 1993;
32. Robert Charroux – ***Cartea cunoaşterii interzise*** – Elit, 2000;
33. Hans Christian Huf – ***Tainele istoriei – vol. I-II*** – Saeculum I.O – Vestala, 1999;
34. Hans Christian Huf – ***Tainele istoriei – vol.III - IV*** – Saeculum I.O, 2000;
35. Larousse – ***Cronologia Universală*** – Lider, 1998;
36. Peter Andreas / Rose Lloyd Davies – ***Ştiinţele secrete*** – Saeculum I.O, 2000;
37. Richard Bastide – ***Cronica lumilor paralele*** – Lucman, 2000;
38. Hartwig Hausdorf – ***Arenele stranii ale Terrei*** – Lucman; 1999;
39. Paul Ştefănescu – ***Noi enigme neelucidate ale Istoriei*** – Vestala, 1999;
40. Alexander Hellemans/Bryan Bunch – ***Istoria descoperirilor ştiinţifice*** – Orizonturi/Lider, ?;
41. Ion Văduva Poenaru – ***În căutarea civilizaţiilor*** – Geneze, ?;
42. Aurora Inoan – ***Cartea ştiinţelor oculte – vol. I*** – Tineretul liber, 1992;

43. Aurora Inoan – ***Cartea ştiinţelor oculte – vol. II*** – Tineretul liber, 1993;
44. Michael Drosnin – ***Codul Bibliei*** – Nemira, 1999;
45. Paul Johnson – ***O istorie a evreilor*** – Hasefer, 1999;
46. –colectiv – ***Studia et acta historiae iudaeorum Romaniae*** – Hasefer, 1996;
47. Sorin Ştefănescu – ***Sfidarea Timpului*** – Aldo Press, 1997;
48. Alexandru Ciulean – ***Enigme arheologice*** – Miracol, 2000;
49. Erich von Däniken – ***Amintiri despre viitor*** – Orpheus, 1994;
50. Erich von Däniken – ***Ipoteza extraterestră*** – Domino, 1995;
51. Helmut Höfling – ***OZN, preistorie, monştri*** – Saeculum I.O. – Vestala, 1996;
52. Rudolf Steiner – ***Apocalipsa lui Ioan*** – Univers enciclopedic , 2000;
53. Florin Gheorghiţă – ***Temponauţii galactici*** – Moldova, 1993;
54. Cristian Negureanu – ***Civilizaţiile extraterestre şi a III-a conflagraţie mondială*** – Datina, 1994;
55. Cristian Negureanu – ***Parapsihologia şi misterele lumii actuale*** – Miracol, 1994;
56. Cristian Negureanu – ***Supranaturalul de la mit la ştiinţă*** – Miracol, 1994;
57. Cristian Negureanu – ***Intratereştrii şi Noua Ordine Mondială*** – Miracol, 1994;
58. Cristian Negureanu – ***Tainele religiilor şi populaţiile Universului*** – Miracol, 1995;
59. Cristian Negureanu – ***Fenomenul paranormal în cotidian*** – Miracol, 1995;
60. Cristian Negureanu – ***Mitul Poporului Ales*** – Miracol, 1995;
61. Cristian Negureanu – ***Orizonturi invizibile*** – Psycho Mass Media, 1996;
62. Cristian Negureanu – ***Conspiratorii cosmici şi organizaţiile secrete*** – Intact,1997;
63. Cristian Negureanu – ***Parapsihologia şi misterele lumii actuale*** – Datina & Universul, ?;
64. Alexandrian – ***Istoria filosofiei oculte*** – Humanitas, 1994;
65. Flavius Josephus – ***Istoria războiului iudeilor împotriva romanilor*** – Hasefer, 1999;
66. Flavius Josephus – ***Antichităţi iudaice*** – Hasefer, 1997;
67. Dagobert D. Runes – ***Dicţionar de iudaism*** – Hasefer, 1997;
68. Moşe Maur – ***Istoria Israelului*** – Aion, 2000;
69. Max I. Dimont – ***Evreii, Dumnezeu şi Istoria*** – Hasefer, 1997;
70. Papus – ***Ştiinţa secretă Kabbala*** – Herald, ?;
71. Gavrilă M. Filip, Gabriel Filip, Mihai Filip – **Cabala din Cartea Daniel** – Saeculum, 1999;
72. Gabriel Constantinescu – ***Marginalii la Talmud*** – Dacia, 1999;
73. Geoffrey Parrinder – ***Dicţionarul creştinismului*** – Lucman, 1999;
74. Nadia Julien – ***Planetele care ne guvernează*** – Teora, 1999;
75. Horia C. Matei – ***Statele Lumii (istorie)*** – Meronia, 1999;
76. Max Heindel – ***Cosmogonia rozicruciană*** – ?;
77. Anatol Basarab – ***Numerologia în viaţa fiecăruia*** – Miracol, 1999;
78. Matila C. Ghyka – ***Filosofia şi mistica numărului*** – Univers enciclopedic . 1998;
79. Kwan Lau – ***Secretele astrologiei chinezeşti*** – Teora, 1997;
80. Arthur Weigall – ***Istoria Egiptului antic*** – Artemis, 1996;
81. Florentin Popescu – ***Babilon - oraşul blestemat*** – Saeculum I.O. Vestala,1998;
82-3. Alexandru Mitru – ***Legendele Olimpului vol I-II*** – Vox, 1998;
84. Mihail Diaconescu – ***Istoria literaturii daco romane*** – Alcor Edimpex, 1999;
85 Indro Montanelli – **Roma - o istorie inedită** – Artemis, ?;
86. Os. Kuhlen – ***Sistemul ocult de dominare a lumii*** – Saeculum I.O , 2001;
87. D.M. Pippidi – ***Dicţionar de istorie veche a României*** – 1976, Bucureşti;

88. * * * – *"Magazinul"*, nr. 1094/1978;
89. Felix Colson - ***Naţionalité et régénération des paysans moldo-valaques*** – Paris, 1862;
90. Boris Perlov – ***Tainele veacurilor*** – 1975, Moscova;
91. Vojtech Zamarovsky – ***La început a fost Sumerul*** – 1981, Bucureşti;
92. Niculaie Miulescu – ***Zalmoxis şi dansul căluşarilor*** – "Ştiinţă şi tehnică" nr.7 / 1980;
93. Homeros – ***Iliada*** – 1981, Bucureşti;
94. Réné Grousset – ***L'empire des steppes*** – 1976, Paris;
95. * * * – ***Mic dicţionar enciclopedic*** – 1978, Bucureşti;
96. Maria-Francesca Băltăceanu – ***Rapports entre l'arménien et le daco-moesien*** – în "Studia indo-europaea ad dacoromanus pertinentia" – 1980, Bucureşti;
97. Ştefan Pascu – ***Voievodatul Transilvaniei, vol.II*** – 1979, Bucureşti;
98. N.A. Constantinescu – ***Dicţionar onomastic românesc*** – 1963, Bucureşti;
99. I.P. Anton Deimel S.I. – ***Sumerisches Lexikon, vol. I-IV*** – 1924-1934, Roma;
100. B. Landsberger – ***Materialen zum sumerischen Lexikon, vol. I*** – 1937, Roma;
101. Jules Klaproth – ***Tableaux historiques de l' Asie depuis la monarchie de Cyrus jusq'á nos jours*** – 1845, Paris, Londra;
102. Henric Kipert – ***Atlas antiquus*** – 1845, Berlin;
103. * * * – ***Descoperire arheologică*** – revista "Magazin" nr. 25/1984, p.9;
104. Jules Henri Klaproth – ***Tableaux historiques de l' Asie depuis la monarchie de Cyrus jusq'á nos jours, accompagnés de recherches historiques et etnographiques sur cette partie du monde, avec un atlas in-folio*** – 1826, Paris, Londra, Stuttgart;
105. Marie Nicolas Bouillet – ***Dictionnaire universel d'Histoire et de Géographie*** – 1860, Paris;
106. Paully –Wisowa – ***Real Encyclopedie*** – Stuttgart;
107. L. Quicherat şi A. Daveluy – ***Dictionnaire latin-francais*** – 1925, Paris;
108. Ludwig Albrecht Gebhardi – ***Geschichte des Reichs Hungarn und der damit verbundenen Staaten, vol. I*** – 1778, Leipzig.;
109. I.H. Crişan – ***Burebista şi epoca sa*** – 1977, Bucureşti;
110. Mioara Turcu – ***Geto-dacii în Câmpia Munteniei*** – 1979, Bucureşti;
111. Hadrian Daicoviciu – ***Dacii*** – 1972, Bucureşti;
112. Iosif Constantin Drăgan – ***Noi, tracii*** – 1976, Craiova;
113. Hadrian Daicoviciu – ***Dacia, de la Burebista la cucerirea romană*** – 1972;
114. C.C. şi D.C. Giurescu – ***Scurtă istorie a românilor*** – 1977, Bucureşti;
115. M. Petrescu - Dâmboviţa – ***Scurtă istorie a Daciei preromane*** – 1978, Bucureşti;
116. * * * – ***Consideraţii despre tradiţia istorică privind entitatea politică a Daciei*** – în Buletinul "Noi, tracii", nr. 58-59;
117. Paul Mackendrik – ***Pietrele dacilor vorbesc*** – 1978, Bucureşti;
118. Dumitru Tudor - ***Itinerarii arheologice şi istorice oltene*** – 1979, Bucureşti;
119. Ioan Nădejde – ***Dicţionar latin-român, ed. IV*** – Bucureşti;
120. C.C. Giurescu – ***Formarea poporului român*** – 1973, Bucureşti;
121. * * * - ***Dicţionarul enciclopedic român, vol. I-III*** – 1962, Bucureşti;
122. N. Mihăilescu – ***Geologia tehnică*** – 1952, Bucureşti;
123. Gheorghe Popa-Lisseanu – ***Izvoarele istoriei României – vol VIII: Cronica lui Nestor*** – 1935, Bucureşti;
124. Horia C. Matei – ***O istorie a Romei antice*** – 1979, Bucureşti;

125. * * * – ***Dicţionar explicativ al limbii române*** – 1996, Bucureşti;
126. * * * – ***Dicţionar enciclopedic român*** – 1966, Bucureşti;
127. Titus Livius – ***Ab urbe condita libri*** - 1976; Bucureşti;
128. Publius Vergilius Maro – ***Aineida*** - 1978, Bucureşti;
129. Nicolae Densuşianu – ***Dacia preistorică*** – 1913, Bucureşti;
130. L.P.Franţev ş.a. – ***Istoria universală*** – 1959, Moscova;
131. Marin Popescu-Spineni – ***România în izvoare geografice şi cartografice*** – 1978, Bucureşti;
132. Pandele Olteanu – ***Cercetare monografică a limbii popoarelor strămoşeşti, geto-dacii-tracii*** – 1978, Bucureşti;
133. Ion Coteanu ş.a. – ***Istoria limbii române*** – 1967, Bucureşti;
134. Dumitru Protase – ***Un cimitir dacic din epoca romană: Soporu de Câmpie;***
135. Ovidius Publius Naso – ***Tristia***;
136. Publius Cornelius Tacitus – ***Historiae***;
137. Ştefan Meteş – ***Emigrări româneşti din Transilvania, sec. XIII-XX*** –1977;
138. * * * - Buletinul ***"Noi, tracii"*** nr.58-59 / 1979;
139. I.I. Rusu – ***Elemente traco-dacice în Imperiul Roman şi Byzantium*** – 1976, Bucureşti;
140. F.P. Girard – ***L'histoire des XII Tables*** – 1923;
141. L. Petit de Julesville – ***L'histoire de la littérature et de la langue française*** – 1896;
142. I.I. Rusu – ***Illirii*** – 1969, Bucureşti;
143. Paul Lazăr Tonciulescu – ***Cronica lui Anonymus - Gesta Hungarorum*** – 1996, Ed. Miracol;
144. * * * – ***Magazin Istoric*** nr.2 / 1980, p.6;
145. A. Balaci – ***Dicţionar mitologic greco-roman*** – 1969, Bucureşti;
146. Grigore Ureche - ***Letopiseţul Ţării Moldovei*** – 1978;
147. Gheorghe Mihăilă - ***Cultură şi literatură română veche, în context european*** – 1979, Bucureşti;
148. M.C. Râpeanu, I.N. Simache - ***Documente privitoare la istoria comunei Starchiojd*** – 1968.

CUPRINS

Cuvântul editorului 3
Cuvânt înainte 13
Capitolul I
"EXPERIMENTUL TERRA" ŞI... DIVERSIUNILE-EXPERIMENT 22
Piramide pe Marte 22
Extratereştrii de pe Lună şi... intratereştrii din centrul Pământului ... 23
Mari mistere ale Terrei 24
Amintiri din... viitor 25
Nu suntem indo-europeni 26
Rasa ariană – o... invenţie franceză 29
Dacii din vestul şi estul Europei nu erau... celţi ! 30
Capitolul II
ISTORIA ÎNCEPE ÎN CARPAŢI 33
Cel mai "bătrân" om din Europa este oltean 33
Dunărea, primul fluviu al Raiului biblic 33
Memorie de... 600.000 ani 34
2.000.000 ani de continuitate 35
Potopul şi dispariţia vest-europenilor 37
Civilizaţia umană s-a născut în Carpaţi 38
România – Izvorul Neamurilor din Biblie 40
Carpaţii şi Dunărea – "părinţii" Europei 44
Capitolul III
PELASGII – "PRIMII LOCUITORI AI PĂMÂNTULUI" 46
"Dacii erau pelasgi" 46
Ion şi numărul 12 – moşteniri pelasgice 47
Ionienii – navigatorii civilizatori 48
Capitolul IV
SUMERIENII – ARDELENI DIN MUNŢII APUSENI... 50
La început a fost Tărtăria 50
Turnul Babel... în Carpaţi ?! 53
Sumerienii s-au şcolarizat la Tărtăria 56
Zeul Şaue trăieşte, în Ardeal, de 7.000 ani ! 56
Migraţie cu obiceiuri din Cetatea Munţilor (Ardeal) 57
Carpaţii – o amintire de neuitat 58
Numerele sacre - 6 şi 12 59
"Zborul lui Ethan" şi... România văzută din cer ! 61
Moda venea din Dacia... 63
Sumerienii vorbeau... româneşte ! 64
Mic dicţionar româno-sumerian 65
Capitolul V
ETRUSCII – ATLANŢII DE LÂNGĂ TISA 69
Misteriosul popor civilizator 69
Originea limbii etrusce 71
Scrierea etruscă – baza alfabetelor mediteraneene 73

Capitolul VI
BASCII – FRAŢII NOŞTRI DIN PIRINEI 76
D'Artagnan era basc ! 76
Bascii de la... Cambridge ?! 76
Rude cu sumerienii şi românii... 77
Capitolul VII
TRACII – IMENSUL "ARBORE" CU 200 DE "RAMURI" 80
Troia – cetatea bimilenară 80
Grecii sunt... olteni ! 81
Homer şi... limba română 83
Primul imperiu din Eur-Asia 84
Părinţii religiilor 85
Capitolul VIII
DE LA CHINA PÂN' LA RIN... 86
Dacii din Tadjikistan... 86
Massageţii – coşmarul de moarte al lui Cyrus 87
Tirageţii, tisageţii şi evergeţii 91
Geto-dacii – în India, Egipt, Elveţia sau Olanda... 92
Traco-dacii 94
Zalmoxe – Zeul Moş, model pentru Moise şi Iisus Christos 95
Traco-romanii 96
Romanii şi cultura 99
Românii – urmaşii traco-dacilor 104
Capitolul IX
CONŞTIINŢA NAŢIONALĂ LA DACI 106
Lecţie pentru Alexandru Macedon şi Lysimachos 106
Conştiinţa tracă 107
Unificatorii Burebista şi Mihai Viteazul – asasinaţi ! 108
Pericolul roman 109
Pacea romană – o păcăleală ! 110
Dacia – o provincie nesigură 112
Dacii – singurul popor autohton 115
Secole de lupte de eliberare 117
Capitolul X
DEZASTRUL IREPARABIL AL OCUPAŢIEI ROMANE 120
Invazia romană – un jaf de 100 miliarde USD ! 120
Distrugerea unei culturi superioare 122
De la evoluţie, la 1.000 ani de "negură" 123
Distrugerea întregului sistem de apărare al dacilor 124
Unificare amânată... 1812 ani 125
Capitolul XI
URMELE PALIDE ALE CIVILIZAŢIEI ROMANE ÎN DACIA 127
"Influenţe" romane 127
Religie 127
Construcţii publice 128
Locuinţe 128
Profesii 128
Arte 129

Medicină 129
Agricultură 130
Port 130
Administrație 130
Armată 131
Cultură spirituală 131
(In)cultura romană – la baza eşecului ocupației în Dacia ! 133
Capitolul XII
"ROMANIZAREA" DACIEI – UN PREA VECHI BASM ! 138
Erori esențiale 138
Colonizare cu... 5.000 de veterani burlaci ! 139
Ocupație romană... cu traci 143
Aberația "dispariției" dacilor 144
În definitiv, ce e romanizarea ? 144
Romanizarea – o cultură a oraşelor 146
"Romanizații" aveau un mare dușman: Imperiul Roman ! 148
Capitolul XIII
IMPERIUL ROMAN – "DACIA MARE" ŞI URMAŞII DIN RO(MA)- MAGNA ... 156
Împărații romani vorbeau... traco-daca 156
Dobrogea romanizată, cu greşeli în piatră... 157
Creştinarea – în limba tracă 159
Poporul "roman" nu vorbea romana ! 160
Calendarul de la Sarmizegetusa şi cuvântul "an" 162
Romanii se chinuiau cu... latina ! 163
Dacii şi francezii – origine comună 166
Latina – un dialect dac 167
Traco-dacii – strămoşii direcți ai românilor 172
De la "rumâni" la români 173
Lecțiile ocupației romane 178
Argumente pentru o continuitate istorică glorioasă 181
Potopul de la Marea Neagră şi Oamenii Primordiali din Carpați 186
Bibliografie 192
Cuprins 196

TITLURI COMANDATE:

20% REDUCERE min. 3 ex.

30% REDUCERE peste 20 ex.

Titlul		Nr. exemplare
1. Secretele USLA	- 20.000 lei	
2. CIA contra KGB	- 30.000 lei	
3. Conspirația Satanei - Ținta România - vol.I	- 40.000 lei	
4. Craiova Maxima - Momente de antologie - vol.I	- 40.000 lei	
5. Craiova Maxima - Momente de antologie - vol. II	- 40.000 lei	
6. Marile Mistere (ale Piramidei Oculte)	- 40.000 lei	
7. Conspirația Satanei - Ținta România - vol.II	- 50.000 lei	
8. Ghidul spionului român	- 50.000 lei	
9. Secretele Terrei / Istoria începe în Carpați	- 50.000 lei	

Destinatar:
Editura "OBIECTIV"
- tel./fax: 418.943; 094.708.957
OP. 8, CP. 812
Craiova - cod 1100
Județul Dolj

Expeditor _____
Strada _____ Nr. ____
Bl. _____ Sc. ____ Et. ____ Ap. ____
Județ / Sector _____
Cod _____ Localitatea _____
Tel.: _____

Plata ramburs
Taxele poștale se suportă de editură

TALON DE COMANDĂ

SECRETE ÎN OBIECTIV

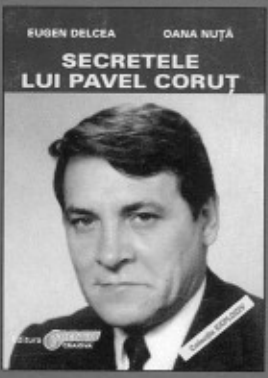

ADEVĂRUL EXPLOZIV !

ISBN: 973-99881-2-1

Preț: 50.000 lei